

สถานการณ์แรงงาน ไตรมาส 4 ปี 2552

(ตุลาคม - ธันวาคม 2552)

ปีที่ 5 ฉบับที่ 4 ISSN 1905-6907

กระทรวงแรงงาน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทาน ส.ค.ส. ปีพุทธศักราช ๒๕๕๓

ประชาชนชาวไทยทั้งหลาย วันนี้จะขึ้นวาระจะขึ้นปีใหม่ ข้าพเจ้าขอส่งความปรารถนาดีมาอวยพรแก่ท่าน
ทุก ๆ คน ทั้งขอขอบใจท่านเป็นอย่างมาก ที่วิตกห่วงใยแก่การเจ็บป่วยของข้าพเจ้า และแสดงออกโดยประการ
ต่าง ๆ จากใจจริง ที่จะให้ข้าพเจ้าหายเจ็บป่วยและมีความสุขสวัสดิ์

ความสุขสวัสดิ์นี้เป็นสิ่งที่พึงปรารถนาอย่างยิ่งของคนเรา แต่จะสำเร็จผลเป็นจริงได้มากน้อยเพียงใด
ต้องขึ้นอยู่กับความสามารถและสติปัญญา และการประพฤติตัว ปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล

ในปีใหม่นี้จึงขอให้ชาวไทยทุกคน ได้ตั้งใจ ตั้งใจให้เที่ยงตรง แน่วแน่ ที่จะประพฤติตัว ปฏิบัติงานให้
เต็มกำลังความสามารถ โดยมีสติรู้ตัว และปัญญา รู้คิด กำกับอยู่ตลอดเวลา กล่าวคือ จะคิดจะทำสิ่งใด
ต้องคิดหน้าคิดหลังให้ดี ให้รอบคอบ ทำให้ดีให้ถูกต้อง ข้อสำคัญจะต้องระลึกด้วยตระหนักว่าประโยชน์
ส่วนรวมนั้นเป็นประโยชน์ที่แต่ละคนพึงยึดถือเป็นเป้าหมายหลักในการประพฤติตัวและปฏิบัติงาน เพราะเป็น
ประโยชน์ที่ยั่งยืนแท้จริงซึ่งทุกคนมีส่วนได้รับทั่วถึงกัน ความสุขความสวัสดิ์ จักได้เกิดขึ้นทั้งแก่บุคคล ทั้งแก่
ชาติบ้านเมืองไทย ดังที่ทุกคนทุกฝ่ายตั้งใจปรารถนา

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวไทยเคารพบูชาจงอภิบาลรักษาท่านทุกคนให้
ปราศจากทุกข์ ปราศจากโรคภัย ให้มีความสุขกาย สุขใจ และความสำเร็จสมประสงค์ตลอดศกหน้านี้ โดยทั่วกัน

พระราชดำรัส พระราชทานแก่ปวงชนชาวไทย ในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๓

ที่มา : ศูนย์บริการข้อมูลภาครัฐเพื่อประชาชน (www.gcc.go.th)

คำนำ

กระทรวงแรงงานได้จัดทำรายงานสถานการณ์แรงงานขึ้น เป็นผลจากการลงนามในคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 ตามแผนปฏิบัติการของกระทรวงแรงงาน ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การเสริมสร้างขีดความสามารถในการวิเคราะห์และความชำนาญการ ตัวชี้วัดที่ 3.1.1 จำนวนรายงานสถานการณ์แรงงานรายไตรมาส และประจำปี ที่สามารถนำเสนอได้ภายใน 45 วัน หลังสิ้นสุดไตรมาส/ปี การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ทำทนายสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานนี้ ได้ดำเนินการเป็นปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอข้อมูลด้านเศรษฐกิจและแรงงานที่สำคัญ ข้อมูลตัวชี้วัดภาวะแรงงาน รวมถึงข่าวสาร บทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านแรงงาน เพื่อมุ่งหวังเผยแพร่แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจทั่วไป

รายงานสถานการณ์แรงงาน กำหนดจัดทำเป็นรายไตรมาสและประจำปี ฉบับนี้เป็นรายงานประจำไตรมาส 4 ปี 2552 ซึ่งเป็นการรายงานข้อมูลในช่วงเดือนตุลาคม - ธันวาคม 2552 เพื่อให้รายงานสถานการณ์แรงงานสามารถเผยแพร่ได้ทันตามกำหนดเวลา กระทรวงแรงงานจึงได้ใช้ข้อมูลเบื้องต้นหรือข้อมูลประมาณการของหน่วยงานต่าง ๆ มาประกอบการวิเคราะห์จัดทำรายงาน ทั้งนี้ กระทรวงแรงงาน ได้เผยแพร่สถานการณ์แรงงานทุกไตรมาสและประจำปีที่ทำขึ้นใน Website ของกระทรวงแรงงาน โดยสามารถติดตามรายละเอียดสถานการณ์แรงงานทุกฉบับได้จาก Website www.mol.go.th

ข้อมูลที่ปรากฏในรายงานสถานการณ์แรงงานฉบับนี้ เป็นผลมาจากความร่วมมือในการสนับสนุนข้อมูลของหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงาน ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กรมการจัดหางาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และสำนักงานประกันสังคม และหน่วยงานภายนอก อาทิ สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฯลฯ จึงขอขอบคุณทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมา ณ โอกาสนี้ กระทรวงแรงงานหวังเป็นอย่างยิ่งว่าสถานการณ์แรงงานฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจทั่วไป และหากมีข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะประการใดได้โปรดแจ้งให้กระทรวงแรงงานทราบด้วย เพื่อพิจารณาดำเนินการปรับปรุงต่อไป

(นายสมชาย ชุ่มรัตน์)

ปลัดกระทรวงแรงงาน

กุมภาพันธ์ 2553

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	1
ภาวะเศรษฐกิจโดยรวม	6
สถานการณ์แรงงาน	9
➤ กำลังแรงงาน การมีงานทำ การว่างงาน	9
➤ การส่งเสริมการมีงานทำ	16
♣ การจัดหางานในประเทศ	16
♣ ความต้องการแรงงานภาคเอกชน	25
♣ แรงงานต่างด้าว	27
♣ แรงงานไทยในต่างประเทศ	30
➤ การพัฒนาศักยภาพแรงงาน	34
➤ การคุ้มครองแรงงานและสวัสดิการ	38
♣ การตรวจแรงงาน	39
♣ การประสบอันตราย/เจ็บป่วยจากการทำงาน	45
♣ การแรงงานสัมพันธ์	47
♣ การเลิกจ้างแรงงาน	49
♣ การสวัสดิการแรงงาน	51
➤ การประกันสังคม	51
ตัวชี้วัดภาวะแรงงาน	57
ประกาศคณะกรรมการค่าจ้างเรื่องอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ 3)	63
อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ	69
บทบาทสำนักเศรษฐกิจการแรงงาน...กับอนาคตการพัฒนาแรงงานของประเทศไทย	70
สารพันงานวิจัย	75
Q & A กับมาตรฐานแรงงาน	88
เก็บข่าวมาฝาก	92
สารบัญญัตินิตยสารภาคผนวก	95

บทสรุปผู้บริหาร

สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจและแรงงาน ไตรมาส 4 ปี 2552 มีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

ภาวะเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจไทยไตรมาสสามปี 2552 ปรับตัวดีขึ้นจาก 2 ไตรมาสที่ผ่านมา โดยหดตัวร้อยละ 2.8 จากที่หดตัวร้อยละ 7.1 และ 4.9 ในไตรมาสแรกและสองตามลำดับ เป็นการหดตัวน้อยที่สุดในรอบปี เมื่อรวม 9 เดือนแรกของปี หดตัวร้อยละ 5.0 โดยการใช้จ่ายครัวเรือน การลงทุนเอกชน และการส่งออกปรับตัวดีขึ้นเป็นผลมาจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกที่ได้รับการกระตุ้นจากมาตรการทางเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ รวมทั้งมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของไทย ได้แก่ มาตรการเร่งรัดการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็งที่ช่วยสนับสนุนการฟื้นตัวของภาคธุรกิจและการลงทุนภาคเอกชนในประเทศ ประกอบกับปัญหาการเมืองภายในประเทศเริ่มมีสัญญาณคลี่คลายลง ทำให้ความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่จะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยปรับตัวดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เศรษฐกิจไทยในไตรมาส 4 มีแนวโน้มขยายตัวเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว (% YoY) เป็นการขยายตัวครั้งแรกในรอบปี

สถานการณ์ด้านแรงงาน

กำลังแรงงาน ประชากรในวัยทำงานหรืออายุ 15 ปีขึ้นไป มีจำนวน 53.06 ล้านคน

เป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงาน 38.8 ล้านคน ผู้มีงานทำ 38.33 ล้านคน ผู้ว่างงาน 3.92 แสนคน ผู้รอฤดูกาล 8.13 หมื่นคน

การมีงานทำ ผู้มีงานทำจำนวน 15.06 ล้านคน หรือร้อยละ 39.28 ทำงานในภาคเกษตร ผู้มีงานทำจำนวน 23.27 ล้านคนหรือร้อยละ 60.72 ทำงานนอกภาคเกษตร โดยทำงานในสาขาการขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ รถจักรยานยนต์มากที่สุด จำนวน 5.9 ล้านคน หรือร้อยละ 25.37 รองลงมาคือการผลิต จำนวน 5.47 ล้านคน หรือร้อยละ 23.47 และผู้มีงานทำส่วนใหญ่มีการศึกษาดำรงต่ำกว่าประถมศึกษา จำนวน 11.44 ล้านคน หรือร้อยละ 29.85

การว่างงาน ผู้ว่างงานทั่วประเทศมีประมาณ 3.92 แสนคน หรือมีอัตราว่างงานร้อยละ 1.01 ภาคใต้มีอัตราว่างงานสูงสุดคือร้อยละ 1.82 รองลงมาคือกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 1.07 ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับภาคกลาง ร้อยละ 1.04 ภาคที่มีอัตราว่างงานน้อยที่สุดคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอัตราว่างงาน 0.66 และระดับการศึกษาที่มีผู้ว่างงานสูงสุดคือ ระดับอุดมศึกษา จำนวน 1.25 แสนคน หรือร้อยละ 31.89 ของผู้ว่างงานทั้งหมด

แรงงานนอกระบบ จากข้อมูลล่าสุดปี 2551 มีผู้ทำงานอยู่ในแรงงานนอกระบบจำนวน 24.11 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี 2550 ร้อยละ 3.54 โดยส่วนใหญ่จะอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แรงงานนอกระบบที่ทำงานในภาคเกษตรมีจำนวน 14.97 ล้านคน หรือร้อยละ 62.09 นอกภาคเกษตร 9.14 ล้านคน หรือร้อยละ 37.91 อุตสาหกรรมที่มีแรงงานนอกระบบ

สูงสุด คือ การขายส่ง ขายปลีก การซ่อมแซม ยานยนต์^๔ จำนวน 3.73 ล้านคน หรือร้อยละ 40.86 รองลงมาคือ โรงแรมและภัตตาคาร จำนวน 1.75 ล้านคน หรือร้อยละ 19.13 ส่วนอาชีพที่มีการทำงานนอกกระบวนสูงสุด คือ ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านเกษตรและประมง จำนวน 14.04 ล้านคน หรือร้อยละ 58.25 สำหรับด้านการศึกษาแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าประถมศึกษา จำนวน 9.87 ล้านคน หรือร้อยละ 40.95

ผู้สูงอายุ จากข้อมูลล่าสุดปี 2550 พบว่า มีผู้สูงอายุที่มีงานทำมีประมาณ 2.51 ล้านคน หรือร้อยละ 35.74 ของผู้สูงอายุทั้งหมด โดยกลุ่มผู้สูงอายุที่มีงานทำส่วนใหญ่ทำงานในภาคเกษตรกรรม จำนวน 1.44 ล้านคน หรือร้อยละ 57.56 ของผู้สูงอายุที่มีงานทำทั้งหมดและอาชีพที่ทำส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง จำนวน 1.59 ล้านคน หรือร้อยละ 63.1 ของผู้สูงอายุที่มีงานทำทั้งหมด รองลงมาคือคือช่วยธุรกิจครัวเรือน โดยไม่ได้รับค่าจ้าง จำนวน 0.43 ล้านคน หรือร้อยละ 17.22 และเป็นลูกจ้างเอกชนจำนวน 0.32 ล้านคน หรือร้อยละ 12.74

การบริการจัดหางานในประเทศ ในช่วงไตรมาสที่ 4 (ตุลาคม-ธันวาคม) ปี 2552 นายจ้าง/สถานประกอบการได้แจ้งตำแหน่งงานว่างจำนวน 86,129 อัตรา โดยมีสัดส่วนลดลงจากไตรมาสที่แล้วร้อยละ 15.18 สำหรับผู้สมัครงานมี 125,624 คน ลดลงร้อยละ 21.66 เมื่อเทียบกับไตรมาสที่แล้ว สำหรับตำแหน่งงานว่างตามพื้นที่พบว่าภาคกลางมีตำแหน่งงานว่างมากที่สุดคือร้อยละ 38.58 (33,230 อัตรา) รองลงมาคือ กรุงเทพมหานคร คือ ร้อยละ 20.74 (17,863 อัตรา)

ของตำแหน่งงานว่างทั้งหมดและการบรรจุนานจะมีอัตราบรรจุนานต่อตำแหน่งงานว่างร้อยละ 88.8 ซึ่งภาคที่มีการบรรจุนานต่อตำแหน่งงานว่างสูงสุดคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 123.31 รองลงมาคือ ภาคกลางที่มีร้อยละ 94.13 ภาคใต้ร้อยละ 79.24 และภาคเหนือร้อยละ 77.33 ส่วนตำแหน่งงานว่างตามระดับการศึกษาที่ต้องการสูงสุดคือ ปวช. – ปวส./อนุปริญญา มีความต้องการร้อยละ 37.75 (32,513 อัตรา) รองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษา และระดับประถมศึกษาและต่ำกว่าร้อยละ 32.94 (28,371 อัตรา) และร้อยละ 15.48 (13,336 อัตรา) ตามลำดับ ส่วนอาชีพที่มีตำแหน่งงานว่างมากที่สุด คือ อาชีพงานพื้นฐานต่าง ๆ และอาชีพพนักงานบริการ พนักงานในร้านค้าและตลาด จำนวน 31,373 และ 16,184 อัตรา ตามลำดับ และอุตสาหกรรมที่มีตำแหน่งงานว่างมากที่สุด คือ การผลิต ร้อยละ 44.46 (38,297 อัตรา)

การจ้างงานภาคเอกชน กรมการจัดหางานได้รวบรวมความต้องการแรงงานภาคเอกชนจากหนังสือพิมพ์ 8 ฉบับ ได้แก่ กรุงเทพธุรกิจ โพสต์ทูเดย์ มติชน ประชาชาติธุรกิจ ฐานเศรษฐกิจ ผู้จัดการรายสัปดาห์ บางกอกโพสต์ และสมัครด่วน พบว่าในช่วงไตรมาสที่ 3/2552 มีสถานประกอบการจำนวน 328 แห่ง แจ้งความต้องการแรงงาน 3,595 อัตรา ซึ่งใกล้เคียงกับไตรมาสที่แล้วที่มีจำนวน 3,952 อัตรา อาชีพที่ต้องการแรงงานสูงสุด คือ พนักงานบริการ พนักงานขายในร้านค้าและตลาด จำนวน 722 อัตรา หรือร้อยละ 20.08 และมีความต้องการแรงงานในระดับปริญญาตรีขึ้นไปมากที่สุด จำนวน 1,254 อัตรา หรือร้อยละ 34.88

แรงงานต่างด้าว ที่เข้าเมืองโดยถูกต้องตามกฎหมายคงเหลือ ข้อมูลเดือนธันวาคม 2552 มีจำนวน 201,745 คน โดยส่วนใหญ่เป็นประเภท แรงงานต่างด้าวพิสูจน์สัญชาติและได้รับใบอนุญาตทำงานจำนวน 77,914 คน (ร้อยละ 36.97) รองลงมาก็คือประเภทชั่วคราวจำนวน 68,399 คน (ร้อยละ 32.46) แรงงานต่างด้าวประเภทที่ได้รับอนุญาตทำงานตามข้อตกลง(MOU)จำนวน 27,447 คน (ร้อยละ 13.02) ประเภทส่งเสริมการลงทุนฯ จำนวน 22,562 คน (ร้อยละ 10.71) ส่วนประเภทตลอดชีพมีจำนวนน้อยที่สุด คือ 14,423 คน (ร้อยละ 6.84) ของแรงงานต่างด้าวถูกกฎหมายทั้งหมด โดยแรงงานต่างด้าวประเภทชั่วคราวและประเภทส่งเสริมการลงทุนสัญชาติที่มีตำแหน่งงานมากที่สุดคือ ญี่ปุ่น 23,176 คน หรือร้อยละ 23.17

สำหรับแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายที่ได้รับอนุญาตให้ทำงาน มี 2 กลุ่มใหญ่คือ (1) ชนกลุ่มน้อย มีจำนวน 19,775 คน (ร้อยละ 1.48) และ (2) แรงงานต่างด้าวตามมติ ครม. 3 สัญชาติ คือ พม่า ลาว กัมพูชา ซึ่งได้รับอนุญาตให้ทำงานชั่วคราว เพื่อทดแทนการขาดแคลนแรงงานในประเทศไทยมีจำนวนคงเหลือ ณ เดือนธันวาคม 2552 มีจำนวน 1,314,382 คน (ร้อยละ 98.52) จำแนกออกเป็น 5 กลุ่มย่อย คือ 1) กลุ่มที่ใบอนุญาตสิ้นสุด 28 กุมภาพันธ์ 2553 จำนวน 79,887 คน 2) กลุ่มที่มีใบ ตร. 38/1 ต่อใบอนุญาตแล้ว 61,543 คน 3) กลุ่มใบอนุญาตสิ้นสุด 30 มิถุนายน 2553 จำนวน 238,428 คน 4) กลุ่มจดทะเบียนใหม่ปี 2552 จำนวน 931,841 คน และ 5) แรงงานต่างด้าวในเขตพัฒนาพิเศษใน 5 จังหวัดชายแดนใต้ต่ออายุแล้ว 2,683 คน โดยแรงงานต่างด้าวตามมติ ครม. 3 สัญชาติ มีจำนวนรวม 1,314,382 คน จำแนกเป็นสัญชาติพม่า

1,078,767 คน หรือร้อยละ 82.07 รองลงมาก็คือ ลาว 110,854 คน หรือร้อยละ 8.44 และกัมพูชา 124,761 คน หรือร้อยละ 9.49

แรงงานไทยในต่างประเทศ ในช่วงไตรมาสที่ 4 ปี 2552 มีผู้แจ้งความประสงค์ไปทำงานต่างประเทศจำนวน 24,787 คน โดยแรงงานส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด จำนวน 15,242 คน หรือร้อยละ 61.49 ส่วนใหญ่เป็นผู้มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจำนวน 10,664 คน หรือร้อยละ 43.20 ส่วนวิธีการเดินทางพบว่าไปโดยวิธี Re-Entry มีมากที่สุด จำนวน 14,650 คน หรือร้อยละ 44.21 รองลงมาก็คือประเภทไปโดยบริษัท จัดหางานจัดส่งมีจำนวน 13,200 คน หรือร้อยละ 39.84 และ ส่วนภูมิภาคที่แรงงานไทยไปทำงานส่วนใหญ่จะไปทำงานในภูมิภาคเอเชียจำนวน 21,281 คน หรือร้อยละ 64.23 รองลงมาก็คือ ภูมิภาคตะวันออกกลาง จำนวน 6,628 คน หรือร้อยละ 20.0

การพัฒนาศักยภาพแรงงาน มีการฝึกเตรียมเข้าทำงานจำนวน 3,572 คน เพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่แล้วจำนวน 2,745 คน โดยกลุ่มอาชีพที่มีการฝึกเตรียมเข้าทำงานสูงสุด คือ กลุ่มช่างเครื่องกลจำนวน 936 คน หรือร้อยละ 26.20 รองลงมา คือ กลุ่มอาชีพทางธุรกิจและบริการจำนวน 908 คน หรือร้อยละ 25.42 และกลุ่มช่างไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ จำนวน 908 คน หรือร้อยละ 25.42

สำหรับการฝึกยกระดับฝีมือแรงงาน ข้อมูล ณ วันที่ 11 มกราคม 2553 มีการฝึกยกระดับฝีมือแรงงาน จำนวน 16,562 คน โดยกลุ่มอาชีพที่ฝึกยกระดับฝีมือสูงสุด คือ กลุ่มธุรกิจและบริการจำนวน 8,881 คน หรือร้อยละ 53.62

รองลงมา คือ กลุ่มช่างไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ จำนวน 2,956 คน หรือร้อยละ 17.85 ส่วนการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานมีการทดสอบทั้งสิ้น 5,668 คน ใกล้เคียงกับจากไตรมาสที่แล้วที่มีจำนวน 5,674 คนโดยการทดสอบมาตรฐานฝีมือแห่งชาติมีการทดสอบมากที่สุด จำนวน 5,545 คน หรือร้อยละ 97.83 รองลงมาคือการทดสอบมาตรฐานเฉพาะสถานประกอบการ จำนวน 93 คน หรือร้อยละ 1.64 และทดสอบฝีมือทำงานเพื่อไปทำงานต่างประเทศมีจำนวน 30 คน ร้อยละ 0.53

การคุ้มครองแรงงาน จากการตรวจสถานประกอบการทั้งสิ้น 11,226 แห่ง ซึ่งลดลงจากไตรมาสที่แล้ว 2,994 แห่ง หรือร้อยละ 21.05 มีลูกจ้างที่ผ่านการตรวจ จำนวน 580,080 คน โดยเพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่แล้ว 209,546 คน หรือร้อยละ 56.55 ซึ่งสถานประกอบการที่ตรวจส่วนใหญ่เป็นสถานประกอบการขนาดเล็กมาก(1-9 คน) 5,823 แห่งหรือร้อยละ 51.87 รองลงมาเป็นสถานประกอบการขนาด 10-49 คน จำนวน 3,549 แห่ง ร้อยละ 31.61 สำหรับผลการตรวจพบว่าสถานประกอบการส่วนใหญ่ร้อยละ 88.38 ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมาย

➤ สถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายมีร้อยละ 11.62 ซึ่งมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่แล้ว และสถานประกอบการขนาด 10 - 19 คน ขนาด 20 - 49 คน และขนาด 1-4 คน มีการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายร้อยละ 29.45, 24.85 และ 15.41

➤ เรื่องที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายมากที่สุด คือ เรื่องข้อบังคับในการทำงานมีร้อยละ 33.11 รองลงมาคือ เรื่องทะเบียน (ทะเบียนลูกจ้าง/เวลาทำงาน/ทะเบียนการจ่ายค่าจ้าง)

เรื่องการจ่ายค่าจ้าง เรื่องสวัสดิการ และเรื่องค่าล่วงเวลาและค่าทำงาน

➤ ประเภทอุตสาหกรรมที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายมากที่สุด คือ การขายส่ง ขายปลีก การซ่อมรถยนต์ รถจักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคล ของใช้ในครัวเรือน ร้อยละ 39.18 รองลงมาคือการผลิตร้อยละ 32.75 และโรงแรมและภัตตาคาร ร้อยละ 8.87 ตามลำดับ

การตรวจความปลอดภัยในการทำงาน มีการตรวจความปลอดภัยในสถานประกอบการทั้งสิ้น 4,399 แห่ง ลูกจ้างที่ผ่านการตรวจ จำนวน 401,337 คน ซึ่งลดลงจากไตรมาสที่แล้ว คิดเป็นร้อยละ 19.71 โดยสถานประกอบการที่ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายความปลอดภัย มีจำนวน 3,619 แห่ง หรือร้อยละ 82.27 ส่วนสถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้อง จำนวน 780 แห่ง หรือร้อยละ 17.73 โดยประเภทอุตสาหกรรมที่มีอัตราการปฏิบัติไม่ถูกต้องมากที่สุด ได้แก่ การผลิต ร้อยละ 24.6 รองลงมาคืองานด้านสุขภาพ และงานสังคมสงเคราะห์ ร้อยละ 24.32 และการขนส่งสถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม ร้อยละ 21.84 ตามลำดับ

การประสบอันตราย/เจ็บป่วยจากการทำงาน ในช่วงไตรมาสที่ 4 ปี 2552 มีการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน จำนวน 38,904 คน โดยส่วนใหญ่เป็นสถานประกอบการขนาดกลางที่มีลูกจ้าง 200-499 คน จำนวน 6,755 คน หรือร้อยละ 17.36 ส่วนประเภทของความร้ายแรงพบว่าส่วนใหญ่จะหยุดงานไม่เกิน 3 วัน จำนวน 27,802 คน หรือร้อยละ 71.46 รองลงมาเป็นผู้หยุดงานเกิน 3 วัน จำนวน 10,825 คน หรือร้อยละ 27.83 และเสียชีวิต จำนวน 162 คน หรือร้อยละ 0.42 ตามลำดับ

การเกิดข้อเรียกร้อง/ข้อพิพาทแรงงาน
ในช่วงไตรมาสที่ 4 ปี 2552 มีการแจ้งข้อเรียกร้อง 124 แห่ง 144 ครั้ง ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 94,562 คน ซึ่งเป็นการแจ้งข้อเรียกร้องในกิจการเอกชนทั่วไป 123 แห่ง ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 94,389 คน และข้อเรียกร้องในกิจการตามมาตรา 23 จำนวน 1 แห่ง ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 173 คน ทั้งนี้ข้อเรียกร้องสามารถยุติได้โดยระบบทวิภาคี 92 แห่ง ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 64,528 คน โดยสามารถตกลงกันเองได้ 90 แห่ง ถอนข้อเรียกร้อง 1 แห่ง และอื่นๆ 1 แห่ง ส่วนข้อเรียกร้องที่ไม่สามารถตกลงกันได้ในระบบทวิภาคีและเกิดเป็นข้อพิพาทแรงงานมีจำนวน 12 แห่ง ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 5,107 คน

สำหรับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นมีจำนวน 17 แห่ง ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 8,845 คน โดยพนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงานสามารถดำเนินการไกล่เกลี่ยและระงับข้อพิพาทแรงงานจนยุติได้ 17 แห่ง หรือร้อยละ 100.0 ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 8,845 คน

การเลิกจ้างแรงงาน ในช่วงไตรมาส 4/2552 พบว่ามีสถานประกอบการที่เลิกกิจการจำนวน 21 แห่ง ซึ่งมีสัดส่วนลดลงจากไตรมาสที่แล้ว 17 แห่งหรือร้อยละ 44.74 ลูกจ้างถูกเลิกจ้าง 2,237 คน ลดลงจากไตรมาสที่แล้ว 587 คน หรือร้อยละ 20.79 โดยสรุปภาคที่สถานประกอบการเลิกจ้างสูงสุดคือ ภาคเหนือ จำนวน 8 แห่ง หรือร้อยละ 38.10 ลูกจ้างถูกเลิกจ้าง 703 คน รองลงมาคือ กรุงเทพมหานครและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวน 6 แห่งหรือร้อยละ 28.57 ลูกจ้างถูกเลิกจ้าง 363 คน และ 4 แห่งหรือร้อยละ 19.05 ลูกจ้างที่ถูกเลิกจ้าง 203 คน ตามลำดับ โดยประเภทกิจการที่มีการเลิกจ้างสูงสุด คือ ประเภทการผลิต จำนวน 11 แห่ง หรือร้อยละ 52.38 ลูกจ้างถูกเลิก

จ้าง 1,083 คน รองลงมาคือ การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคมจำนวน 4 แห่งหรือร้อยละ 19.05 ลูกจ้างถูกเลิกจ้าง 1,063 คน และโรงแรมและภัตตาคาร จำนวน 2 แห่งหรือร้อยละ 9.53 ลูกจ้างถูกเลิกจ้าง 45 คน โดยมีสาเหตุจากการประสบภาวะขาดทุนหรือขาดสภาพคล่องทางการเงินมากที่สุด

การสวัสดิการ มีการส่งเสริมให้จัดบริการด้านสวัสดิการแรงงานนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนด 3,211 แห่ง ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 288,154 คน พัฒนาเด็กปฐมวัยศูนย์เด็กเล็กกวิทยาเขตสิรินธรวิทยาลัยในพระราชูปถัมภ์ จำนวน 2 แห่ง 1,331 คน รวมลูกจ้างได้รับประโยชน์ 289,485 คน

การประกันสังคม ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2552 พบว่ามีสถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียนประกันสังคมจำนวน 388,148 แห่ง ผู้ประกันตนทั้งสิ้น 8,644,918 คน และไตรมาส 4/2552 นี้มีสถานพยาบาลหลักในสังกัดประกันสังคมที่เป็นสถานพยาบาลของรัฐบาลจำนวน 152 แห่ง ร้อยละ 60.80 และสถานพยาบาลเอกชน 98 แห่ง ร้อยละ 39.20 ของสถานพยาบาลทั้งหมด สำหรับสถานพยาบาลในเครือข่ายมี 2,313 แห่ง

กองทุนประกันสังคม ข้อมูล ณ พฤศจิกายน 2552 มีเงินกองทุน 693,514 ล้านบาท จำนวนผู้ใช้บริการมีจำนวน 2,173,371 ราย สำหรับปริมาณการจ่ายเงินประโยชน์ทดแทน ซึ่งมี 7 กรณี ได้แก่ เจ็บป่วย คลอดบุตร ทูพพลภาพ ดาย สงเคราะห์บุตร ชราภาพ และว่างงาน พบว่า การจ่ายเงินกรณีเจ็บป่วยรวมกันตกรรรมมีการจ่ายเงินสูงสุดถึง 5,002.26 ล้านบาท หรือร้อยละ 49.63 ของเงินประโยชน์ทดแทนที่จ่าย

ภาวะเศรษฐกิจโดยรวม

สรุปภาวะเศรษฐกิจไทยไตรมาสที่ 3-4 ปี 2552 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระบุเศรษฐกิจไทยไตรมาสที่สามหดตัวร้อยละ 2.8 จากช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว ซึ่งเป็นการหดตัวน้อยที่สุดในรอบปี ใน 9 เดือนแรกของปี 2552 เศรษฐกิจไทยหดตัวร้อยละ 5.0 ปรับตัวดีขึ้นทั้งการใช้จ่ายครัวเรือน การลงทุนเอกชน และการส่งออก โดยเป็นผลจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกที่ได้รับผลจากมาตรการเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ รวมทั้งปัญหาการเมืองภายในประเทศที่มีสัญญาณที่คลี่คลายลง หากปรับปัจจัยฤดูกาลออกแล้วปริมาณกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในไตรมาสที่สามของปี 2552 เปรียบเทียบกับไตรมาสก่อนหน้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.3 (% QoQ) ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากที่ขยายตัวร้อยละ 2.2 (% QoQ) ในไตรมาสที่สองแสดงถึงสัญญาณการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยที่ชัดเจนมากขึ้น

การลงทุนภาคเอกชนในไตรมาสที่สามหดตัวร้อยละ 12.2 เทียบกับไตรมาสแรก และไตรมาสที่สองที่หดตัวร้อยละ 17.8 และ 16.1 ตามลำดับ โดยการลงทุนในเครื่องมือเครื่องจักร และการก่อสร้างลดลงร้อยละ 14.0 และ 6.3 ตามลำดับ การลงทุนในเครื่องมือเครื่องจักรหดตัวในอัตราที่น้อยลงสอดคล้องกับ การนำเข้าสินค้าประเภททุน และอัตราการใช้กำลัง

ส่วนเกินยังมีอยู่มาก และความต้องการทั้งภายในและต่างประเทศที่เริ่มฟื้นตัวแต่ยังมีความล่าช้า ประกอบกับการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตนิกมอุตสาหกรรมมาบตาพุดที่มีความล่าช้าและส่งผลกระทบต่อดำเนินโครงการขนาดใหญ่ 76 โครงการ ทำให้นักลงทุนยังชะลอและเลื่อนการลงทุนออก สำหรับการลงทุนด้านการก่อสร้างยังคงหดตัวอยู่ แต่ในอัตราที่ช้ากว่าช่วงครึ่งแรกของปี โดยการก่อสร้างที่อยู่อาศัยในเขต กทม. ปรับตัวดีขึ้นตามการลงทุนก่อสร้างที่อยู่อาศัย โดยเฉพาะตามแนวเส้นทางรถไฟฟ้าและย่านชานเมือง เพื่อรองรับความต้องการที่อยู่อาศัยประชาชนที่เพิ่มขึ้น แต่การก่อสร้างที่อยู่อาศัยนอกเขต กทม. ยังลดลงมาก ทำให้การลงทุนในการก่อสร้างที่อยู่อาศัยในไตรมาสนี้ลดลงร้อยละ 15.1 ในขณะที่การก่อสร้างอาคารพาณิชย์ลดลงร้อยละ 14.1 อย่างไรก็ตาม การลงทุนก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.5 ตามภาวะเศรษฐกิจภายในประเทศที่เริ่มฟื้นตัว

การส่งออกของไทยปรับตัวดีขึ้นอย่างชัดเจน โดยสังเกตได้จากการเพิ่มขึ้นของคำสั่งซื้อผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์และชิ้นส่วนกลับเข้ามา โดยที่การส่งออกไปยังตลาดใหม่ เริ่มมีสัญญาณบวก เช่น จีน ออสเตรเลีย และฮ่องกง และหากปรับปัจจัยฤดูกาลออกแล้วมูลค่าและปริมาณการส่งออกในไตรมาสที่สามเพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่สองร้อยละ 9.3 และ 6.2 ตามลำดับ

การใช้จ่ายครัวเรือนหดตัวร้อยละ 1.3 แต่เป็นการปรับตัวดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเมื่อปรับปัจจัยฤดูกาลออกแล้วเพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่สองร้อยละ 1.0 (%QoQ) ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มรายได้และช่วยเหลือค่าครองชีพของประชาชนที่มีรายได้น้อย ประกอบกับผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทย อัตราการว่างงานลดลง ทำให้อุปสงค์ในการบริโภคเพิ่มขึ้น โดยที่กลุ่มสินค้าที่มีการปรับตัวดีขึ้น ได้แก่ อาหาร และสินค้าคงทนประเภทรถยนต์เครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

การผลิตภาคอุตสาหกรรมมีการปรับตัวในทิศทางที่ดีขึ้น โดยที่มูลค่าเพิ่มภาคอุตสาหกรรมหดตัวร้อยละ 5.9 จากที่หดตัวร้อยละ 14.4 และ 8.7 ในไตรมาสแรกและสองตามลำดับ เป็นผลมาจากภาวะเศรษฐกิจโลกเริ่มมีสัญญาณฟื้นตัวที่ชัดเจน กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวอย่างชัดเจน คือ สินค้าอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.1 ปรับตัวดีขึ้นจากที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 ในไตรมาสที่สอง ส่วนอัตราการใช้จ่ายการผลิตเฉลี่ยในไตรมาสนี้อยู่ที่ร้อยละ 62.4 เทียบกับร้อยละ 58.1 และ 59.2 ในไตรมาสแรกและสองของปี ตามลำดับ ส่วนดัชนีราคาผู้ผลิตในไตรมาสที่สามลดลงร้อยละ 10.2 เทียบกับที่ลดลงร้อยละ 7.0 ในไตรมาสที่ผ่านมาแสดงให้เห็นถึงการผ่อนคลายของแรงกดดันด้านต้นทุนการผลิตอย่างต่อเนื่อง

จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศปรับตัวในทิศทางที่ดีขึ้น เป็นผลมาจากการฟื้นตัวของภาวะเศรษฐกิจโลก ความกังวลต่อการระบาดของไวรัสโควิดใหญ่สายพันธุ์ใหม่

ชนิด A (H1N1) ได้ผ่อนคลายลง และสถานการณ์การเมืองภายในประเทศก็คลายลงมาก โดยในไตรมาสนี้จำนวนนักท่องเที่ยวลดลงร้อยละ 2.7 เทียบกับการลดลงร้อยละ 15.8 และ 16.5 ในไตรมาสแรกและไตรมาสที่สองตามลำดับ อย่างไรก็ตาม อัตราการเข้าพักในไตรมาสนี้อยู่ที่ร้อยละ 46.9 ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อนซึ่งอยู่ที่ระดับร้อยละ 53.2

อัตราเงินเฟ้อทั่วไป ในไตรมาสที่สามเงินเฟ้อเท่ากับร้อยละ -2.2 เทียบกับร้อยละ -2.8 ในไตรมาสที่สองเป็นผลมาจากการลดลงของราคาข้าว และราคาน้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งการดำเนินมาตรการเรียนฟรี 15 ปีของรัฐบาล ทำให้ค่าใช้จ่ายในด้านการศึกษาลดลงอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานเฉลี่ยในไตรมาสที่สาม เท่ากับร้อยละ -0.5 เมื่อรวม 9 เดือนแรกของปี 2552 อัตราเงินเฟ้อร้อยละ -1.7

อัตราการว่างงาน โดยเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 1.2 ต่ำกว่าอัตราการว่างงานร้อยละ 2.1 และ 1.8 ในไตรมาสแรกและไตรมาสที่สองที่ผ่านมาเป็นสัญญาณชี้ให้เห็นถึงการฟื้นตัวของภาวะเศรษฐกิจทำให้มีการจ้างงานเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะในสาขาโรงแรมและภัตตาคารที่เพิ่มขึ้นตามภาวะการท่องเที่ยวที่ปรับตัวดีขึ้น และสาขาอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้นเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่ไตรมาส 2 ปี 2551 ตามภาวะการฟื้นตัวของอุตสาหกรรม คือ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และอุตสาหกรรมยานยนต์

ดุลบัญชีเดินสะพัด ในไตรมาสที่สามเกินดุล 3,713 ล้านดอลลาร์ สรอ. (125,891 ล้านบาท) ส่วนดุลบริการ รายได้ และเงินโอนขาดดุล 1,406 ล้านดอลลาร์ สรอ. เนื่องจากมีการส่งกลับผลตอบแทนจากการลงทุน และเงิน

ปีนผลของนักลงทุนต่างชาติเพิ่มขึ้น เงินทุน
สำรองระหว่างประเทศ ณ สิ้นเดือนตุลาคม
2552 เท่ากับ 135.26 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ.
สูงกว่า 123.45 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ.
ณ สิ้นเดือนกรกฎาคม 2552 อัตราแลกเปลี่ยนใน
ไตรมาสที่สามเฉลี่ยเท่ากับ 33.91 บาทต่อ
ดอลลาร์ สหรัฐ. แข็งค่าขึ้นกว่า 34.64 บาท
ต่อดอลลาร์ สหรัฐ. ในไตรมาสที่ผ่านมา

แนวโน้มเศรษฐกิจไทยในไตรมาสที่สี่
จากแนวโน้มการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกอย่าง
ต่อเนื่อง ประกอบกับฐานเศรษฐกิจที่ต่ำในช่วง
เดียวกันของปีที่ผ่านมา จะส่งผลทำให้เศรษฐกิจ
ไทยในไตรมาสสุดท้ายของปี มีการขยายตัว
เป็นบวกเป็นครั้งแรกในรอบปี ทั้งนี้ปัจจัย
สนับสนุน คือ (1) การฟื้นตัวของ การส่งออก
การคาดการณ์ภาวะเศรษฐกิจโลกในไตรมาส
สุดท้ายของปียังมีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่อง
ประกอบกับการส่งออกที่หดตัวมากในช่วง
เดียวกับปีที่แล้วจะเป็นปัจจัยสนับสนุนให้
ภาคการส่งออกไทยมีอัตราการขยายตัวเป็น
ครั้งแรกในรอบสี่ไตรมาส (2) การปรับตัวขึ้น
ของค่าใช้จ่ายครัวเรือนตามการเพิ่มขึ้นของ

รายได้ที่มีการจ้างงานที่เพิ่มขึ้น ในภาคการผลิต
ต่าง ๆ การฟื้นตัวของ การท่องเที่ยว ประกอบกับ
แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าเกษตร
รวมทั้งผลจากมาตรการแก้ไขปัญหาราคาสินค้า
เกษตรของภาครัฐและความเชื่อมั่นของผู้บริโภค
ที่ปรับตัวสูงขึ้น (3) มาตรการเร่งรัดการ
ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555
ส่วนสภาพคล่องในระบบเศรษฐกิจคาดว่าจะยัง
อยู่ในเกณฑ์สูงเนื่องจาก การขยายการใช้จ่าย
ภาครัฐ การดำเนินนโยบายการเงินแบบ
ผ่อนคลายอย่างต่อเนื่อง การเพิ่มทุนให้กับ
สถาบันการเงินเฉพาะกิจ รวมทั้งการบริหาร
สภาพคล่องและการขยายสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ
ให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
จะช่วยสนับสนุนการฟื้นตัวของภาคธุรกิจ
และรายจ่ายภาคครัวเรือน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ (ภาวะเศรษฐกิจไทยไตรมาส 3 ปี 2552 แถลงข่าว 23
พฤศจิกายน 2552)

ศัพท์เศรษฐศาสตร์ควรรู้

ภาวะเงินเฟ้อ (inflation) คือค่าของเงินลดลง หรือ สินค้าหรือบริการราคาเพิ่มขึ้น
ประมาณว่าเงินจำนวนเท่าเดิม แต่ซื้อของได้น้อยลง

ภาวะเงินฝืด (deflation) คือราคาสินค้าและบริการลดลง เพราะไม่มีคนซื้อ ทำให้ผู้ผลิต
ต้องลดกำลังการผลิตเพื่อจูงใจให้ผู้บริโภคซื้อสินค้า ถ้าอยู่ในภาวะนี้นานๆ การจ้างงานก็จะลดลง

ที่มา : <http://th.answers.yahoo.com/question/index?qid=20080910144425AAqLzuJ>

สถานการณ์ แรงงาน

สถานการณ์แรงงานไตรมาส 4 ปี 2552
ช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2552 ขอนำเสนอ
ข้อมูลในประเด็นต่าง ๆ ตามลำดับคือ

- 1) กำลังแรงงาน การมีงานทำ การว่างงาน
- 2) การส่งเสริมการมีงานทำ
- 3) การพัฒนาศักยภาพแรงงาน
- 4) การคุ้มครองแรงงานและสวัสดิการ
- และ 5) การประกันสังคม

1) กำลังแรงงาน การมีงานทำ การว่างงาน

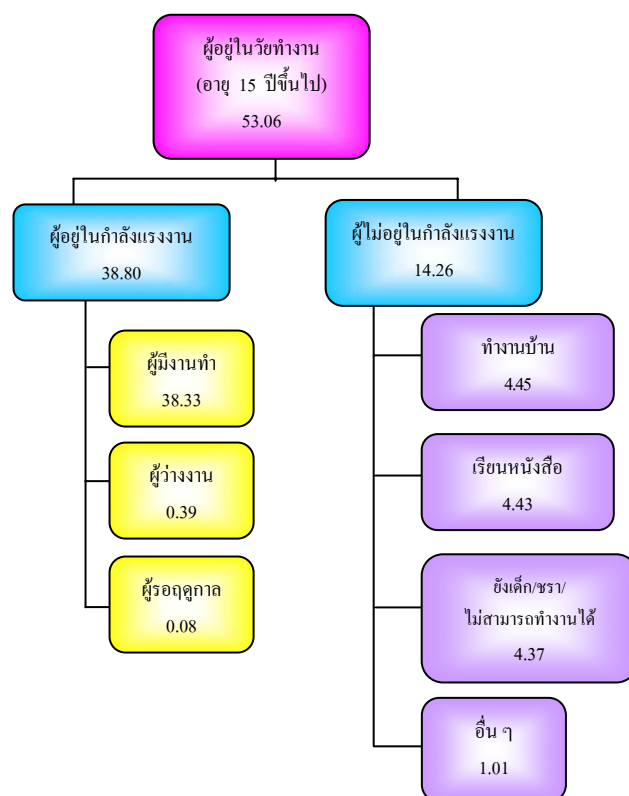
ข้อมูลกำลังแรงงาน การมีงานทำ และการว่างงาน เป็นข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติดำเนินการสำรวจเป็นรายเดือนและประมวลผลเป็นไตรมาส สำหรับไตรมาส 4 ปี 2552 (ตุลาคม-ธันวาคม 2552) เนื่องจากสำนักงานสถิติแห่งชาติยังดำเนินการประมวลผลข้อมูลไม่เสร็จสิ้น และเพื่อให้สถานการณ์แรงงานฉบับนี้ออกเผยแพร่ได้ทันตามกำหนดเวลา กระทรวงแรงงานจึงใช้ข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรเดือนพฤศจิกายน ปี 2552 ในการนำเสนอข้อมูลไตรมาสนี้แทน จากผลการสำรวจของเดือนพฤศจิกายน 2552 พบว่าประเทศไทยมีผู้อยู่ในวัยทำงานหรืออายุ 15 ปีขึ้นไปจำนวน 53.06 ล้านคน จำแนกเป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงาน ได้แก่ ผู้มีงานทำ ผู้ว่างงาน และผู้รอฤดูกาล จำนวน 38.8 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 73.12 ของประชากรวัยแรงงานทั้งหมด ขณะที่ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน ได้แก่ ผู้ทำงานบ้าน เรียนหนังสือ เด็กคนชราที่ไม่สามารถ

ทำงานได้มีร้อยละ 26.88 ของผู้อยู่ในวัยแรงงานทั้งหมด หรือ 14.26 ล้านคน ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาผู้อยู่ในวัยทำงานหรืออายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีจำนวน 53.06 ล้านคน พบว่ามีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นจากเดือนเดียวกันของปีที่ผ่านมาจำนวน 6.64 แสนคน คิดเป็นร้อยละ 1.27 แต่มีสัดส่วนใกล้เคียงกันกับเดือนที่แล้ว (ตุลาคม 2552) ที่มีจำนวน 53.01 ล้านคน โดยเพิ่มขึ้นจากเดือนที่แล้วเล็กน้อยจำนวน 5.36 หมื่นคน คิดเป็นเพียงร้อยละ 0.10

แผนภูมิ 1 ประมาณการการมีงานทำของประชากร

ณ เดือนพฤศจิกายน ปี 2552

หน่วย : ล้านคน

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ ณ เดือนพฤศจิกายน 2552

กลุ่มผู้อยู่ในวัยทำงาน (ผู้มีอายุ 15 ปีขึ้นไป) จำนวน 53.06 ล้านคนนี้พบว่าเป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงาน 38.8 ล้านคน โดยจำแนกเป็น

ผู้มีงานทำ 38.33 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 98.78 ของผู้อยู่ในกำลังแรงงานทั้งหมด ขณะที่ผู้ว่างงานมี 3.92 แสนคน หรือร้อยละ 1.01 ของผู้อยู่ในกำลังแรงงานและผู้รอฤดูกาล มีจำนวนประมาณ 8.13 หมื่นคน (ร้อยละ 0.21) ซึ่งหากพิจารณาจำนวนผู้มีงานทำในเดือนนี้ พบว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้นจากเดือนที่แล้ว 6.66 แสนคน คิดเป็นสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.77 อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกับเดือนเดียวกันของปีที่ผ่านมา พบว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้นโดยเพิ่มขึ้นเช่นกันร้อยละ 2.6 (9.71 แสนคน) เมื่อวิเคราะห์เป็นอัตราการมีงานทำหรืออัตราจ้างงาน ซึ่งคำนวณจากสัดส่วนผู้มีงานทำต่อผู้อยู่ในกำลังแรงงานเดือนนี้มีอัตราร้อยละ 98.78 แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่ในกำลังแรงงาน 100 คน จะมีงานทำประมาณ 98-99 คน ซึ่งอัตราการจ้างงานในภาพรวมเดือนนี้มีสัดส่วนใกล้เคียงกับเดือนที่แล้วที่มีอัตรา 98.47 และใกล้เคียงกับเดือนเดียวกันของปีที่ผ่านมาที่มีอัตรา 98.42

ส่วนอัตรารว่างงานซึ่งคำนวณจากผู้ว่างงานต่อผู้อยู่ในกำลังแรงงานในเดือนนี้ประมาณการว่ามีอัตรา 1.01 พบว่ามีอัตราลดลงจากเดือนที่แล้วที่มีอัตราร้อยละ 1.07 และเมื่อเปรียบเทียบกับเดือนเดียวกันของปีที่ผ่านมา พบว่ามีอัตราใกล้เคียงโดยเดือนพฤศจิกายน 2551 มีอัตรา 1.38 แสดงให้เห็นว่า ในไตรมาสนี้ เศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัวทำให้ธุรกิจเริ่มมีการจ้างงานอัตรารว่างงานลดลง สำหรับตัวเลขในกลุ่มของผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงานในเดือนนี้มีจำนวน 14.26 ล้านคน พบว่าเป็นผู้ทำงานบ้าน ผู้เรียนหนังสือ และเด็ก คนชราที่ไม่สามารถทำงานได้โดยมีจำนวน 4.45 4.43 และ 4.37 ล้านคน ตามลำดับ

ตาราง 1 ประชากรจำแนกตามสถานภาพแรงงาน ณ เดือนพฤศจิกายน 2552

หน่วย : ล้านคน

สถานภาพแรงงาน	พ.ย.51	ค.ย.52	พ.ย.52
ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป	52.4	53.01	53.06
ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน	37.96	38.25	38.8
- ผู้มีงานทำ	37.36	37.67	38.33
- ผู้ว่างงาน	0.52	0.41	0.39
- กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล	0.08	0.17	0.81
ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน	14.44	14.76	14.26
- ทำงานบ้าน	4.57	5.04	4.45
- เรียนหนังสือ	4.39	4.21	4.43
- ยังเด็ก ชรา/ไม่สามารถทำงานได้	4.49	4.45	4.37
- อื่น ๆ	0.99	1.06	1.01
อัตราการจ้างงานต่อกำลังแรงงาน	98.42	98.47	98.78
อัตรารว่างงาน	1.38	1.07	1.01

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

หมายเหตุ : 1. อัตราการจ้างงานต่อกำลังแรงงาน = $\frac{\text{ผู้มีงานทำ} \times 100}{\text{ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน}}$

2.. อัตราการว่างงาน = $\frac{\text{ผู้ว่างงาน} \times 100}{\text{ผู้ว่างงาน + ผู้มีงานทำ}}$

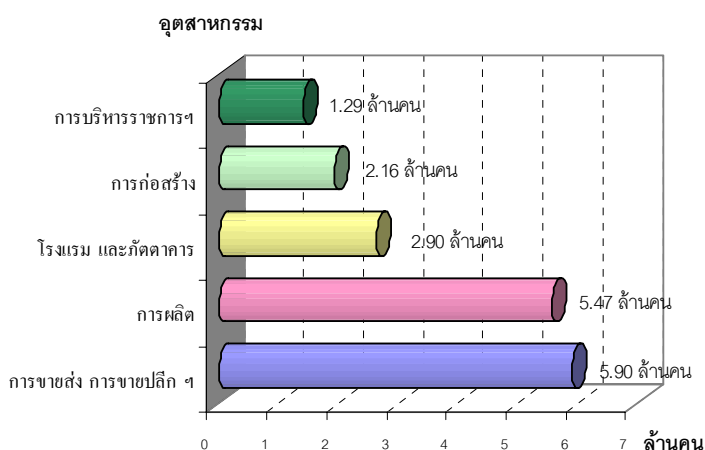
3. *สำนักงานสถิติแห่งชาติไม่มีข้อมูล

สำหรับจำนวนผู้มีงานทำในเดือนพฤศจิกายน 2552 ที่มี 38.33 ล้านคน พบว่าทำงานในภาคเกษตรกรรม 15.06 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 39.28 ของผู้มีงานทำทั้งหมด ซึ่งมีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นจากเดือนที่ผ่านมาจำนวน 1.34 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 9.74 (เดือนพฤศจิกายน 2552 มีจำนวน 13.72 ล้านคน) และเมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีที่ผ่านมาพบว่ามีสัดส่วนใกล้เคียงกันโดยเดือนพฤศจิกายน 2551 มีจำนวน 15.12 ล้านคน แรงงานนอกภาคเกษตรกรรม เดือนนี้มีจำนวน 23.27 ล้านคน (ร้อยละ 60.72) ใกล้เคียงกับเดือนที่แล้วที่มี 23.94 ล้านคน โดย

ลดลง 6.7 แสนคน คิดเป็นร้อยละ 2.8 และเมื่อเปรียบเทียบกับเดือนเดียวกันของปีที่ผ่านมาพบว่า แรงงานนอกภาคเกษตรกรรมเดือนนี้มีสัดส่วนสูงขึ้นร้อยละ 4.64 (เดือนพฤศจิกายน ปี 2551 มีจำนวน 22.24 ล้านคน) ทั้งนี้ ในเดือนพฤศจิกายน 2552 นี้พบว่า กลุ่มผู้ทำงานนอกภาคเกษตรกรรมจะทำงานในสาขาการขนส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ รถจักรยานยนต์ ฯ มากที่สุด มี 5.9 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 25.37 ของผู้ทำงานนอกภาคเกษตรกรรมทั้งหมด รองลงมาคือสาขาการผลิต มีจำนวน 5.47 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 23.47 ของผู้ทำงานนอกภาคเกษตรทั้งหมด สาขาโรงแรมและภัตตาคาร 2.90 ล้านคน ร้อยละ 12.47 สาขาการก่อสร้าง 2.16 ล้านคน ร้อยละ 9.28 และสาขาการบริหารราชการและการป้องกันประเทศฯ 1.29 ล้านคน ร้อยละ 5.56 (ตารางภาคผนวก 2 และแผนภูมิ 2)

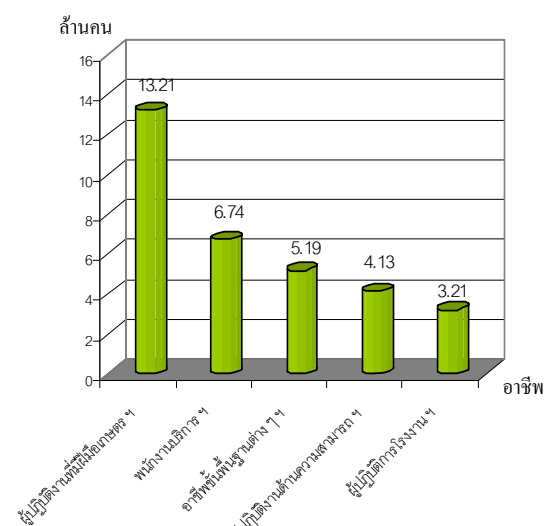
**แผนภูมิ 2 ผู้มีงานทำจำแนกตามประเภท
อุตสาหกรรมนอกภาคเกษตรกรรม 5 อันดับแรก
ณ เดือนพฤศจิกายน 2552**

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ เดือนสิงหาคม 2552

เมื่อพิจารณาผู้มีงานทำตามอาชีพในเดือนนี้ พบว่าอาชีพที่มีผู้ทำงานมากที่สุด 5 อันดับแรกคือ 1) ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตรและการประมง มีจำนวน 13.21 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 34.47 2) พนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาด 6.74 ล้านคน ร้อยละ 17.58 3) อาชีพขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ในด้านการขายและให้บริการ 5.19 ล้านคน ร้อยละ 13.55 4) ผู้ปฏิบัติงานด้านความสามารถทางฝีมือและธุรกิจการค้าที่เกี่ยวข้อง 4.13 ล้านคน ร้อยละ 10.78 และ 5) ผู้ปฏิบัติการโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ 3.21 ล้านคน ร้อยละ 8.36 (รายละเอียดตามตารางภาคผนวกที่ 3 และแผนภูมิ 3)

**แผนภูมิ 3 ผู้มีงานทำจำแนกตามอาชีพ (5 อันดับแรก)
ณ เดือนพฤศจิกายน 2552**

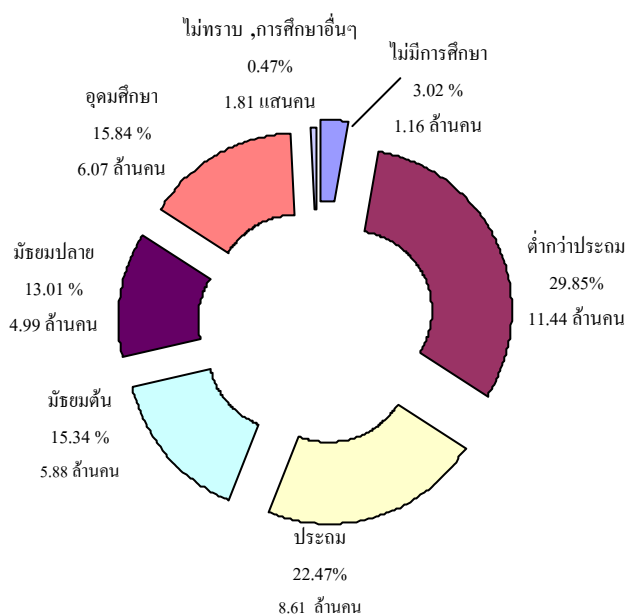
ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

หากศึกษาถึงระดับการศึกษาของผู้มีงานทำพบว่าเดือนพฤศจิกายน 2552 นี้ ผู้มีงานทำ

ส่วนใหญ่เป็นผู้มีการศึกษาในระดับต่ำกว่า ประถมศึกษาจำนวน 11.44 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 29.85 รองลงมาเป็นผู้มีการศึกษาระดับประถมศึกษาจำนวน 8.61 ล้านคน (ร้อยละ 22.47) อุดมศึกษาจำนวน 6.07 ล้านคน (ร้อยละ 15.84) ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 5.88 ล้านคน (ร้อยละ 15.34) ส่วนผู้มีงานทำที่ไม่มีการศึกษามีจำนวนน้อยที่สุด คือ 1.16 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 3.02 (ตารางภาคผนวกที่ 4)

แผนภูมิ 4 ผู้มีงานทำ จำแนกตามระดับการศึกษา
ณ เดือนพฤศจิกายน 2552

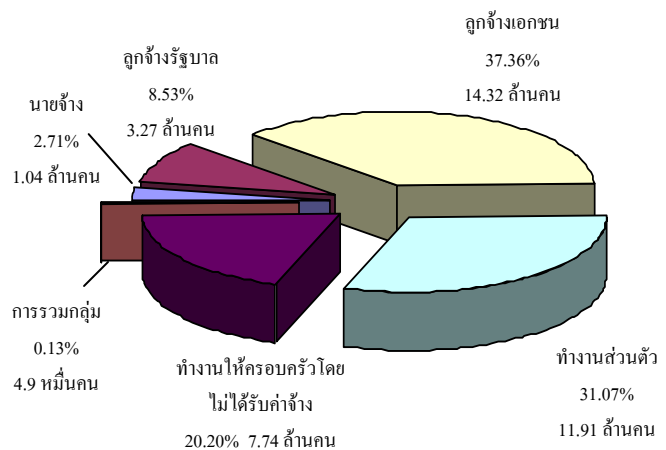

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ในด้านสถานภาพการทำงานของผู้มีงานทำพบว่าส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างเอกชน กล่าวคือ ร้อยละ 37.36 (14.32 ล้านคน) เป็นลูกจ้างเอกชน รองลงมาคือทำงานส่วนตัวและกลุ่มช่วยธุรกิจครอบครัวหรือทำงานให้ครอบครัวโดยไม่ได้รับค่าจ้างมีร้อยละ 31.07 (11.91 ล้านคน)

และร้อยละ 20.20 (7.74 ล้านคน) ตามลำดับ ส่วนผู้ที่มีงานทำที่มีสถานภาพเป็นนายจ้างมีเพียงร้อยละ 2.71 (1.04 ล้านคน) นอกจากนี้ยังพบว่า การรวมกลุ่มเพื่อทำงานเป็นกลุ่มอาชีพมีร้อยละ 0.13 (4.9 หมื่นคน)

แผนภูมิ 5 ผู้มีงานทำจำแนกตามสถานภาพการทำงาน
ณ เดือนพฤศจิกายน 2552

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

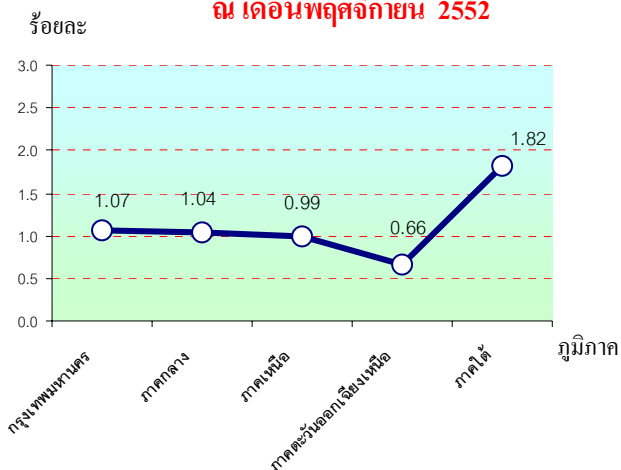
ในประเด็นของผู้ว่างงาน พบว่าจำนวนผู้ว่างงานทั่วประเทศในเดือนพฤศจิกายน 2552 มีประมาณ 3.92 แสนคน โดยภูมิภาคที่มีจำนวนผู้ว่างงานสูงสุดคือภาคกลางประมาณ 9.75 หมื่นคน คิดเป็นร้อยละ 24.88 ของผู้ว่างงานรวมทุกภูมิภาค ซึ่งมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันภาคใต้ที่มี 9.53 หมื่นคน (ร้อยละ 24.31) รองลงมาคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวน 8.59 หมื่นคน (ร้อยละ 21.91) และภาคเหนือจำนวน 7.12 หมื่นคน (ร้อยละ 18.16) ภูมิภาคที่มีผู้ว่างงานน้อยที่สุดคือ กรุงเทพมหานคร จำนวนประมาณ 4.21 หมื่นคน (ร้อยละ 10.74) แต่เมื่อพิจารณาอัตราการว่างงานโดยการคำนวณจากจำนวน

ผู้ว่างงานต่อกำลังแรงงานปัจจุบันหรือผู้อยู่ในกำลังแรงงาน จะพบว่าอัตราการว่างงานภาพรวมของประเทศในเดือนพฤศจิกายน 2552 มีอัตราร้อยละ 1.01 ซึ่งเป็นอัตราลดลงเล็กน้อยจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมาที่มีอัตรา 1.38 และลดลงจากเดือนที่แล้วที่มีอัตรา 1.07 และเมื่อพิจารณาสัดส่วนผู้ว่างงานแต่ละภูมิภาคต่อกำลังแรงงานในแต่ละภูมิภาค (อัตราว่างงานตามภูมิภาค)จะพบว่า ภูมิภาคที่มีอัตราการว่างงานสูงสุดได้แก่ ภาคใต้โดยมีอัตราว่างงานร้อยละ 1.82 รองลงมาคือกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 1.07 ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับภาคกลางที่มีอัตรา 1.04 ขณะที่ภาคเหนือมีอัตราว่างงานร้อยละ 0.99 และภาคที่มีอัตราการว่างงานน้อยที่สุดในเดือนนี้ คือภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอัตราร้อยละ 0.66

แผนภูมิ 6 อัตราว่างงานจำแนกตามภูมิภาค

ณ เดือนพฤศจิกายน 2552

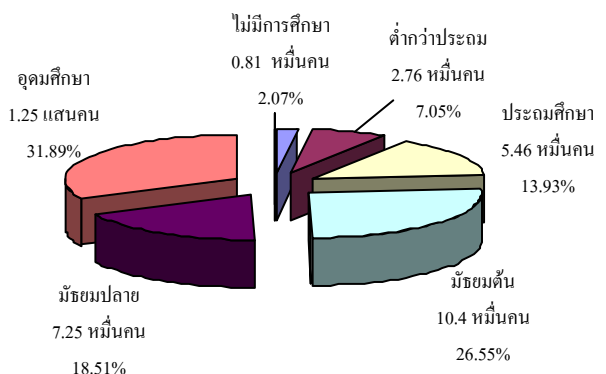
ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ เดือนพฤศจิกายน 2552

หมายเหตุ : อัตราการว่างงาน $\frac{\text{ผู้ว่างงาน} \times 100}{\text{ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน}}$

ในจำนวนผู้ว่างงานที่มี 3.92 แสนคนพบว่าผู้ว่างงานที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษามี

จำนวนสูงสุด ถึง 1.25 แสนคน คิดเป็นร้อยละ 31.89 ของผู้ว่างงานทั้งหมด รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1.04 หมื่นคน (ร้อยละ 26.55) และระดับประถมศึกษา 5.46 หมื่นคน (ร้อยละ 13.93) ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มี 7.25 หมื่นคน (ร้อยละ 18.51) ขณะที่ผู้มีงานทำที่ไม่มีการศึกษา มี 8.1 พันคน (ร้อยละ 2.07 ของผู้ว่างงานทั้งหมด)

แผนภูมิ 7 ผู้ว่างงานและอัตราการว่างงานจำแนกตามระดับการศึกษา ณ เดือนพฤศจิกายน 2552

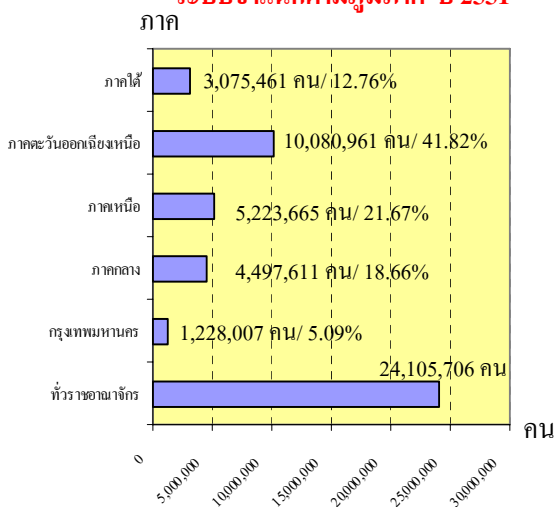
ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ เดือนพฤศจิกายน 2552

สำหรับแรงงานนอกระบบในปี 2552 สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบใหม่ แต่การประมวลผลยังไม่เสร็จ ประกอบกับสำนักงานสถิติแห่งชาติกำลังดำเนินการย้ายสำนักงานจากถนนหลานหลวงไปอยู่ที่ศูนย์ราชการ ถนนแจ้งวัฒนะ จึงทำให้ยังไม่สามารถประมวลข้อมูลได้ทันในขณะทำรายงานสถานการณ์ฉบับนี้ จึงขอใช้ข้อมูลล่าสุด คือ ปี 2551 ในการนำเสนอครั้งนี้ พบว่าในปี 2551 ผู้มีงานทำที่อยู่

แรงงานนอกระบบมีจำนวน 24.11 ล้านคน โดยเป็นสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นจากการสำรวจในปี 2550 จำนวน 8.3 แสนคน ปี 2550 มีแรงงานนอกระบบ 23.28 ล้านคน คิดเป็นอัตราที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.54 โดยที่ปี 2551 นี้พบว่าภูมิภาคที่มีจำนวนผู้มีงานทำนอกระบบแรงงานมากที่สุด คือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวน 10.08 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 41.82 ของจำนวนแรงงานนอกระบบทั้งหมด รองลงมาคือภาคเหนือ 5.22 ล้านคน (ร้อยละ 21.67) ภาคกลาง 4.50 ล้านคน (ร้อยละ 18.66) และภาคใต้ 3.08 ล้านคน (ร้อยละ 12.76) ภาคที่มีแรงงานนอกระบบน้อยที่สุดคือ กรุงเทพมหานครมีจำนวน 1.23 ล้านบาท (ร้อยละ 5.09)

แผนภูมิ 8 จำนวนผู้มีงานทำที่อยู่ในแรงงานนอกระบบจำแนกตามภูมิภาค ปี 2551

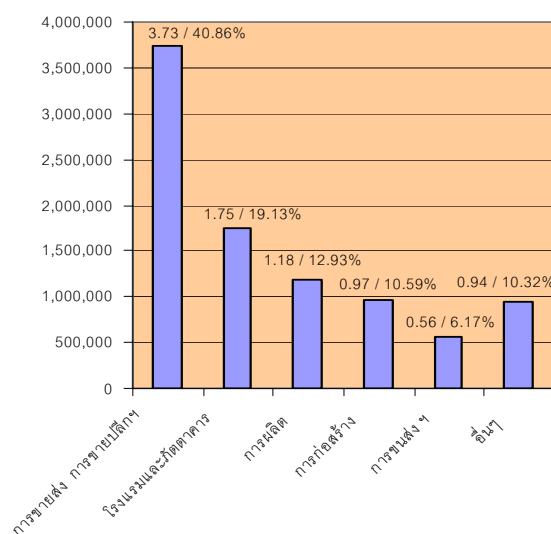

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ทั้งนี้ แรงงานนอกระบบเหล่านี้จะทำงานในภาคเกษตรกรรมซึ่งได้แก่ทำการเกษตรและประมงเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือมีจำนวน 14.97 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 62.09 ขณะที่นอกภาคเกษตรมี 9.14 ล้านคน (ร้อยละ 37.91) ซึ่งแรงงาน

นอกระบบในภาคเกษตรเพิ่มขึ้นจากปี 2550 จำนวน 5.8 แสนคน (เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.05) และแรงงานนอกภาคเกษตรเพิ่มขึ้นจาก 8.89 ล้านคน ในปี 2550 เป็น 9.14 ล้านคน ในปี 2551 คิดเป็นสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.73 (2.42 แสนคน) โดยกลุ่มนอกภาคเกษตรไตรมาสนี้ เมื่อพิจารณาจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม พบว่าอุตสาหกรรมที่มีจำนวนแรงงานนอกระบบสูงสุด 5 อันดับแรก คือ 1) การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ฯ จำนวน 3.73 ล้านคน (ร้อยละ 40.86 ของแรงงานนอกระบบนอกภาคเกษตรทั้งหมด) 2) โรงแรมและภัตตาคาร 1.75 ล้านคน (ร้อยละ 19.13 ของแรงงานนอกระบบนอกภาคเกษตรทั้งหมด) 3) การผลิต 1.18 ล้านคน (ร้อยละ 12.93 ของแรงงานนอกระบบนอกภาคเกษตรทั้งหมด) 4) การก่อสร้าง 0.97 แสนคน (ร้อยละ 10.59 ของแรงงานนอกระบบนอกภาคเกษตรทั้งหมด) และ 5) การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม จำนวน 0.94 แสนคน (ร้อยละ 10.32 ของแรงงานนอกระบบนอกภาคเกษตรทั้งหมด) (รายละเอียดปรากฏในตารางภาคผนวกที่ 5)

แผนภูมิ 9 ผู้ที่อยู่ในแรงงานนอกระบบ จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมนอกภาคเกษตร (5อันดับแรก) ปี 2551

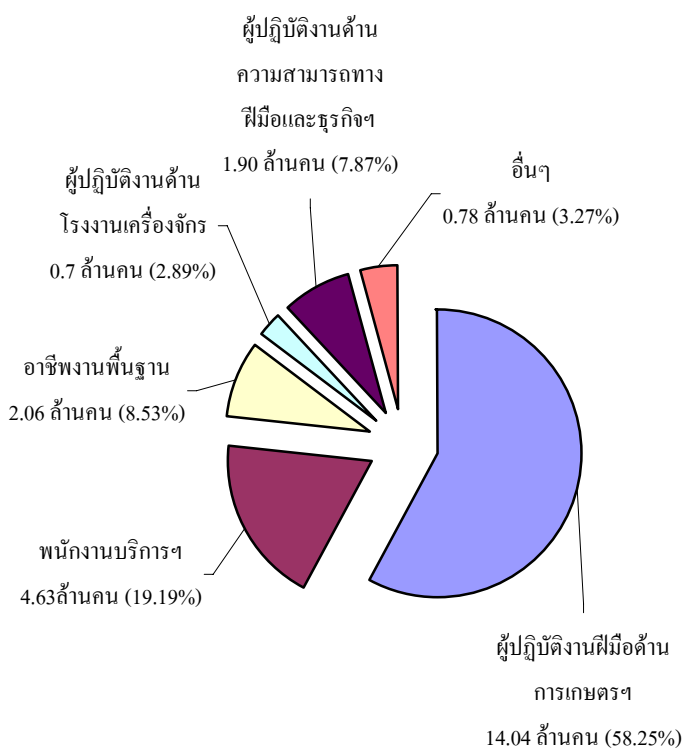

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

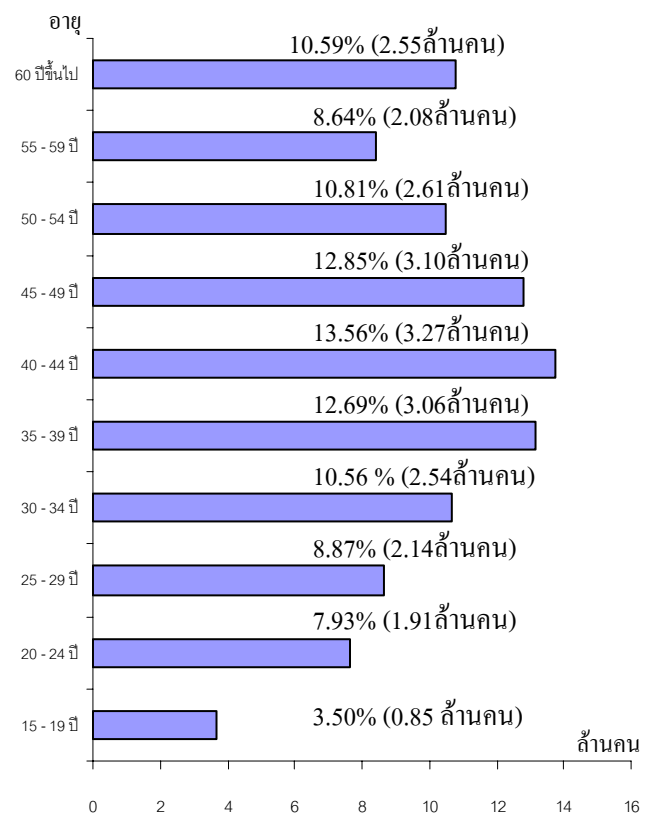
เมื่อพิจารณาแรงงานนอกระบบจำแนกตามอาชีพ พบว่ามีงานทำในอาชีพต่าง ๆ สูงสุด 5 อันดับแรก คือ 1) ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านเกษตรและประมง จำนวน 14.04 ล้านคน (ร้อยละ 58.25 ของแรงงานนอกระบบทั้งหมด) 2) พนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาด 4.63 ล้านคน (ร้อยละ 19.19 ของแรงงานนอกระบบทั้งหมด) 3) อาชีพขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ด้านการขายและบริการ 2.06 ล้านคน (ร้อยละ 8.53 ของแรงงานนอกระบบทั้งหมด) 4) ผู้ปฏิบัติงานด้านความสามารถทางฝีมือและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง 1.9 ล้านคน (ร้อยละ 7.87 ของแรงงานนอกระบบทั้งหมด) และ 5) ผู้ปฏิบัติงาน/โรงงานเครื่องจักร จำนวน 0.7 ล้านคน (ร้อยละ 2.89 ของแรงงานนอกระบบทั้งหมด)

**แผนภูมิ 10 จำนวนผู้มีงานทำที่อยู่ในแรงงานนอกระบบ
จำแนกตามอาชีพ ปี 2551**

เมื่อพิจารณาแรงงานนอกระบบ จำแนกตามอายุ พบว่าส่วนใหญ่มีอายุในช่วง 40—44 ปี กล่าวคือ ผู้มีอายุ 40—44 ปี มีจำนวน 3.27 ล้านคน (ร้อยละ 13.56) รองลงมาคือผู้มีอายุ 45-49 ปี จำนวน 3.10 ล้านคน (ร้อยละ 12.85) และอายุ 35-39 ปี มีจำนวน 3.06 ล้านคน (ร้อยละ 12.69) ส่วนช่วงอายุ 15—19 ปี มีน้อยที่สุด จำนวน 0.85 แสนคน (ร้อยละ 3.50)

**แผนภูมิ 11 จำนวนผู้มีงานทำที่อยู่ในแรงงานนอกระบบ
จำแนกตามอายุ ปี 2551**

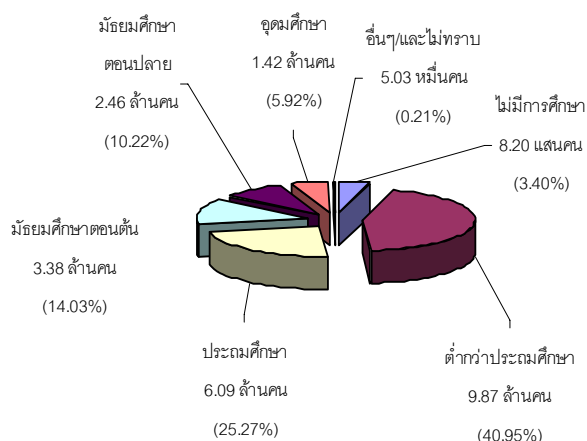
ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

สำหรับด้านการศึกษา พบว่าแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าประถมศึกษา คือมีจำนวน 9.87 ล้านคน (ร้อยละ 40.95) รองลงมาคือระดับ

ประถมศึกษา จำนวน 6.09 ล้านคน (ร้อยละ 25.27) และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 3.38 ล้านคน (ร้อยละ 14.03)

**แผนภูมิ 12 ผู้มีงานทำที่อยู่ในแรงงานนอกระบบ
จำแนกตามระดับการศึกษา ปี 2551**

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

สำหรับด้านการมีงานทำในกลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งหมายถึงผู้มีอายุ 60 ปีขึ้นไป สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ดำเนินการสำรวจภาวะการทำงานของ ผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ.2550 พบว่ามีผู้สูงอายุ จำนวน 7.02 ล้านคน โดยจำแนกเป็นเพศชาย 3.13 ล้านคน (ร้อยละ 44.59) และเพศหญิง 3.89 ล้านคน (ร้อยละ 55.41) ในกลุ่มผู้สูงอายุจำนวน 7.02 ล้านคน เป็นผู้มีงานทำจำนวน 2.51 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 35.74 โดยทำงานในภาคการเกษตร ร้อยละ 57.56 (1.44 ล้านคน) และทำงานนอกภาค เกษตร ร้อยละ 42.44 (1.06 ล้านคน) การที่ ผู้สูงอายุต้องทำงานส่วนใหญ่จะมีเหตุผลมาจาก ความจำเป็นที่ต้องเลี้ยงตนเองและครอบครัว และ เป็นเพราะมีสุขภาพแข็งแรงและยังมีแรงทำงานอยู่ ส่วนผู้สูงอายุที่ไม่มีการมีงานทำมีจำนวน 4.51 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 64.26 ของผู้สูงอายุทั้งหมด ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาผู้สูงอายุที่มีงานทำจำนวน 2.51 ล้านคนจะพบว่าร้อยละ 63.1 (1.59 ล้านคน) เป็น

ผู้ประกอบการกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง รองลงมาคือช่วยธุรกิจครัวเรือนโดยไม่ได้รับ ค่าจ้าง และเป็นลูกจ้างเอกชน โดยมีสัดส่วน ร้อยละ 17.22 (0.43 ล้านคน) และร้อยละ 12.74 (0.32 ล้านคน) ตามลำดับ

**ตาราง 2 จำนวนผู้สูงอายุจำแนกตามเพศ
ภาวะการทำงาน และสถานภาพแรงงาน ปี 2550**

หน่วย : พันคน

ข้อมูลผู้สูงอายุ	ชาย	หญิง	จำนวนรวม
ประชากรผู้สูงอายุ	3,130.7	3,890.2	7,021.0
1.ภาวะการทำงาน			
ผู้มีงานทำ	1,508.9	1,000.6	2,509.4
1) ภาคเกษตร	927.4	517.1	1,444.5
2) นอกภาคเกษตร	581.5	483.4	1,064.9
ผู้ไม่มีงานทำ	1,621.9	2,889.6	4,511.5
2.สถานภาพการทำงาน	1,000.7	1,508.6	2,509.4
1) นายจ้าง	26.2	82.1	108.2
2) ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง	505.9	1,079.8	1,585.7
3) ช่วยธุรกิจครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้าง	329.6	102.5	432.1
4) ลูกจ้างรัฐบาล	5.7	49.0	54.7
5) ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ	0.4	2.9	3.4
6) ลูกจ้างเอกชน	129.8	189.9	319.7
7) การรวมกลุ่ม	3.1	2.5	5.6

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

2) การส่งเสริมการมีงานทำ

2.1 การจัดหางานในประเทศ

ภารกิจการส่งเสริมให้ประชาชนมีงานทำ เป็นภารกิจหลักของกระทรวงแรงงาน หน่วยงานที่มีบทบาทในการกิจนี้คือกรมการจัดหางาน ซึ่งให้บริการจัดหางานโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายเพื่อ ส่งเสริมให้ประชาชนมีงานทำ มีรายได้ที่เหมาะสม ลดปัญหาการว่างงาน และการขาดแคลนแรงงาน รูปแบบการดำเนินการมีทั้งการจัดหางานใน ประเทศและต่างประเทศ โดยการจัดหางานใน ประเทศช่วงไตรมาสที่ 4 ปี 2552 (ตุลาคม–

ธันวาคม 2552) มีตำแหน่งงานว่างแจ้งผ่าน
กรมการจัดหางาน 86,129 อัตรา ซึ่งมีสัดส่วน
ลดลงจากไตรมาสที่แล้ว 15,415 อัตรา คิดเป็น
สัดส่วนที่ลดลงร้อยละ 15.18 แสดงให้เห็นว่า
ไตรมาส 4 นี้ สภาพเศรษฐกิจอยู่ในภาวะทรงตัว
ยังไม่ดีขึ้นอย่างเด่นชัด ภาคธุรกิจชะลอตัวจึงยัง
ไม่ขยายงานไม่ขยายตำแหน่งงาน อย่างไรก็ตาม
เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปี
ที่ผ่านมา พบว่าตำแหน่งงานว่างมีสัดส่วน
ใกล้เคียงกันโดยไตรมาส 4 ปี 2551 มีตำแหน่งว่าง
87,128 คน ทั้งนี้ ช่วงปลายไตรมาสของปี 2552
มีสัญญาณดีที่แสดงให้เห็นถึงโอกาสมี
ตำแหน่งงานเพิ่ม เนื่องจากภาคอุตสาหกรรม
หลายแห่งได้รับยอดคำสั่งซื้อที่เพิ่มขึ้น
แสดงถึงการฟื้นตัวของเศรษฐกิจจึงคาดการณ์ว่า
ไตรมาสแรกของปี 2553 ตำแหน่งงานว่างน่าจะ
เพิ่มสูงขึ้น

ในส่วนของผู้ลงทะเบียนสมัครงาน
ไตรมาสนี้พบว่ามี 125,624 คน ซึ่งมีสัดส่วน
ลดลงจากไตรมาสที่แล้วที่มีจำนวน 160,365 คน
คิดเป็นร้อยละ 21.66 (34,741 คน) จำนวน
ผู้ลงทะเบียนที่ลดลงนี้สอดคล้องกับจำนวนผู้ขึ้น
ทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน
ซึ่งมีทั้งผู้ถูกเลิกจ้างและลาออกเอง ในช่วง
ไตรมาส 4/2552 เดือนตุลาคม – ธันวาคม มี
จำนวน 123,733 คน ขณะที่ไตรมาส 3/2552
(กรกฎาคม-กันยายน 2552) มีผู้ลงทะเบียน
จำนวน 152,817 คน เป็นสัญญาณที่แสดงว่า
ผู้ต้องการหางานทำมีน้อยลงซึ่งอาจเนื่องมาจากมีงาน
รองรับหรือการเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ที่ภาครัฐ
จัดขึ้น เช่น โครงการต้นกล้าอาชีพ โครงการ
ไทยเข้มแข็ง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม กรมการจัด
หางานมิได้นิ่งนอนใจยังดำเนินการจัดงาน

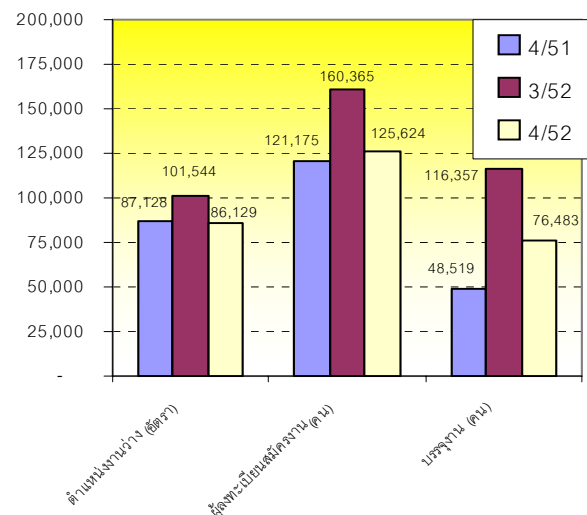
นัดพบแรงงานอย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับ
ภาวการณ์เลิกจ้าง ว่างงาน และเมื่อเปรียบเทียบกับ
ไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมาที่มีจำนวน
121,175 คน พบว่าลดลง 4,449 คน คิดเป็น
สัดส่วนที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.67

ขณะที่ผู้ได้รับการบรรจุงานในไตรมาสนี้
(ต.ค.-ธ.ค.52) มีจำนวน 76,483 คน ซึ่งมีสัดส่วน
ลดลงจากไตรมาสที่แล้วที่มี 116,357 คน ถึง
39,874 คน คิดเป็นร้อยละ 34.27 ทั้งนี้ เมื่อ
เปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมา
(ไตรมาส 4/2551 (ต.ค.-ธ.ค.51) พบว่ามีจำนวน
เพิ่มขึ้น โดยเพิ่มจำนวน 27,964 คน (ไตรมาส
4/51 มี 48,519 คน) คิดเป็นร้อยละ 57.64
ปรากฏรายละเอียดตามแผนภูมิ 13

แผนภูมิ 13 เปรียบเทียบตำแหน่งงานว่าง/

การสมัครงาน/การบรรจุงาน

อัตรา, คน

ที่มา : กรมการจัดหางาน

หมายเหตุ: ไตรมาส (Q) 3 = (ก.ค.-ก.ย.)

ไตรมาส (Q) 4 = (ต.ค.-ธ.ค.)

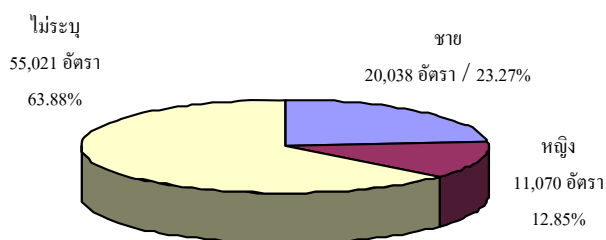
สำหรับตำแหน่งงานว่างไตรมาส 4
(ตุลาคม-ธันวาคม 2552)นี้ พบว่าเป็นชาย

20,038 อัตรา คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 23.27 ของ ตำแหน่งงานว่างทั้งหมด ขณะที่เพศหญิงมี 11,070 อัตรา (ร้อยละ 12.85) และไม่ระบุเพศมี จำนวนถึง 55,021 อัตรา ร้อยละ 63.88 การที่ ตำแหน่งงานว่างส่วนใหญ่คือร้อยละ 63.88 ไม่ได้ระบุว่าต้องการเพศชายหรือเพศหญิง สะท้อนให้เห็นว่าในทัศนะของนายจ้าง หญิง และชายมีศักยภาพเท่ากัน เพศจึงไม่ได้เป็น อุปสรรคต่อการทำงาน แรงงานไทยมีความ เสมอภาคในการทำงาน นายจ้างส่วนใหญ่ จึงมิได้ระบุว่าต้องการเพศใด ทั้งนี้ การไม่ระบุ เพศของนายจ้างมีข้อดีในอีกประการหนึ่งคือ ทำให้นายจ้างมีโอกาสคัดเลือกหรือพิจารณาตัว ผู้สมัครได้มากกว่าการระบุเพียงเพศใดเพศหนึ่ง

แผนภูมิ 14 ตำแหน่งงานว่างแยกตามเพศ

ไตรมาส 4 (ต.ค.-ธ.ค.) ปี 2552

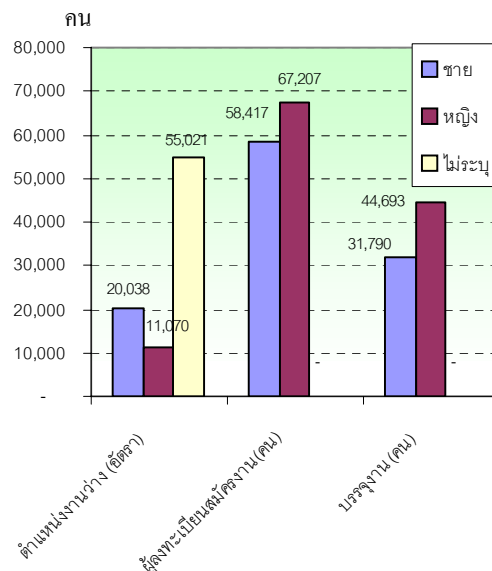
ที่มา : กรมการจัดหางาน

เมื่อพิจารณาถึงจำนวนผู้มาลงทะเบียน สมัครงานในไตรมาสที่พบว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 125,624 คน เป็นชาย 58,417 คน คิดเป็นร้อยละ 46.5 และเป็นหญิง 67,207 คน คิดเป็นร้อยละ 53.5 และการบรรจงานมีผู้ได้รับการบรรจุให้มี งานทำทั้งสิ้น 76,483 คน โดยสัดส่วนของเพศหญิง จะได้รับการบรรจงานมากกว่าเพศชาย กล่าวคือ ผู้บรรจงานที่เป็นเพศหญิงมีสัดส่วน ร้อยละ 58.44 (44,693 คน) ขณะที่เพศชายมี ร้อยละ 41.56

(31,790 คน) ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สอดคล้องกับ จำนวนผู้สมัครงานที่มีเพศหญิงมากกว่าชาย

แผนภูมิ 15 ตำแหน่งงานว่าง / ผู้สมัครงาน/

และการบรรจงานจำแนกตามเพศ ไตรมาส 4 ปี 2552

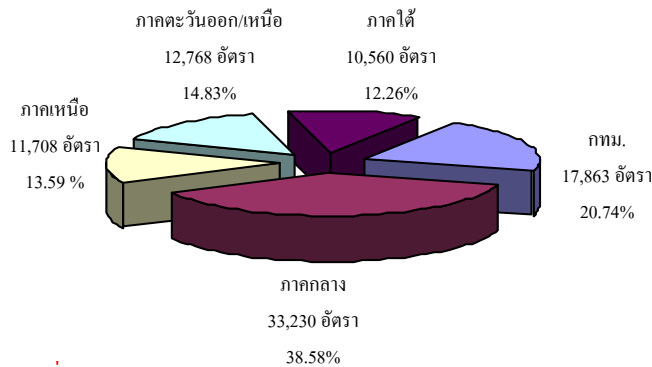
ที่มา : กรมการจัดหางาน

เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบตามพื้นที่ จะพบว่าไตรมาสนี้ตำแหน่งงานว่างส่วนใหญ่จะ อยู่ในพื้นที่ภาคกลาง โดยภูมิภาคที่มีตำแหน่ง งานว่างมากที่สุดคือภาคกลางมีร้อยละ 38.58 (33,230 อัตรา) รองลงมาคือกรุงเทพมหานคร มีร้อยละ 20.74 (17,863 อัตรา) ของตำแหน่ง งานว่างทั้งหมด ทั้งนี้ เพราะสถานประกอบการ ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่ภาคกลางและปริมณฑล อาทิ จังหวัดสมุทรปราการ ปทุมธานี สมุทรสาคร พระนครศรีอยุธยา เป็นต้น ในส่วนภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ ตำแหน่งงานว่างมีสัดส่วน ร้อยละ 14.83 (12,768 อัตรา) ร้อยละ 13.59 (11,708 อัตรา) และร้อยละ 12.26 (10,560 อัตรา) ตามลำดับ

แผนภูมิ 16 ตำแหน่งงานว่างจำแนกตามภูมิภาค

ไตรมาส 4 (ต.ค.-ธ.ค.) ปี 2552

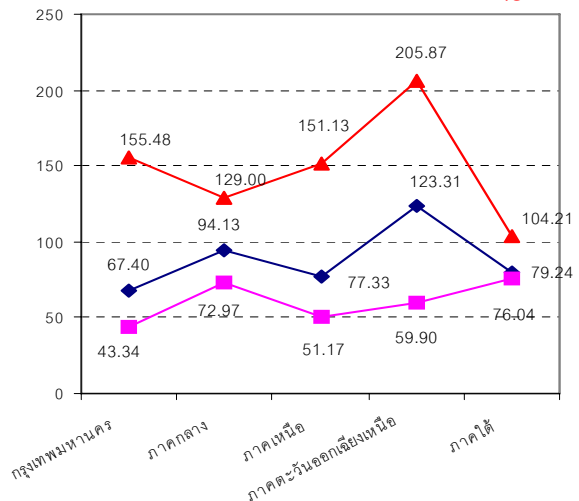
ที่มา : กรมการจัดหางาน

ในส่วนการสมัครงานไตรมาส 4 ปี 2552 (ตุลาคม-ธันวาคม 2552) ภูมิภาคที่มีการสมัครงานสูงสุดคือ ภาคกลาง ร้อยละ 34.12 (42,867 คน) รองลงมา คือกรุงเทพมหานครร้อยละ 22.11 (27,773 คน) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 20.92 (26,285 คน) และภาคเหนือร้อยละ 14.09 (17,694 คน) ส่วนภูมิภาคที่มีการสมัครงานน้อยที่สุดยังคงเป็นภาคใต้เช่นเดียวกับไตรมาสที่แล้ว โดยมีผู้สมัครงานร้อยละ 8.76 (11,005 คน) สำหรับผลการบรรจุนานมีการบรรจุนานในพื้นที่ภาคกลางสูงสุดคือร้อยละ 40.9 (31,278 คน) รองลงมาคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 20.58 (15,744 คน) ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับกรุงเทพมหานครที่มีร้อยละ 15.74 (12,039 คน) อันดับถัดมาคือ ภาคเหนือมีร้อยละ 11.84 (9,054 คน) ส่วนภาคใต้มีการบรรจุนานน้อยที่สุดคือร้อยละ 10.94 (8,368 คน) (รายละเอียดปรากฏในตารางภาคผนวก 6)

เมื่อคำนวณหาอัตราการบรรจุนานเปรียบเทียบกับตำแหน่งงานว่างไตรมาสนี้พบว่า มีอัตราการบรรจุนานต่อตำแหน่งงานว่างภาพรวมอยู่ที่ร้อยละ 88.8 โดยภาคที่มีอัตราการบรรจุนานต่อตำแหน่งงานว่างสูงสุดคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 123.31 รองลงมา คือ ภาคกลางมีร้อยละ 94.13 ภาคใต้ร้อยละ 79.24 และภาคเหนือ ร้อยละ 77.33 ขณะที่กรุงเทพมหานครมีอัตราการบรรจุนาน

ต่อตำแหน่งงานว่างต่ำสุดคือร้อยละ 67.40 สำหรับอัตราการสมัครงานต่อตำแหน่งงานว่างพบว่าภาพรวมมีอัตราร้อยละ 145.86 โดยภูมิภาคที่มีอัตราสมัครงานต่อตำแหน่งงานว่างสูงสุดคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอัตรา 205.87 รองลงมาคือกรุงเทพมหานครร้อยละ 155.48 ภาคเหนือ 151.13 และภาคกลางอัตรา 129.00 หากเปรียบเทียบผู้ได้รับบรรจุนานกับผู้สมัครงานพบว่า ในภาพรวมมีอัตราเพียงร้อยละ 60.88 โดยภาคใต้มีอัตราการบรรจุนานเมื่อเทียบกับผู้สมัครงานสูงสุดคือร้อยละ 76.04 รองลงมาคือ ภาคกลางร้อยละ 72.97 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 59.9 และภาคเหนือ ร้อยละ 51.17 ส่วนกรุงเทพมหานครมีอัตราการบรรจุนานต่อผู้สมัครงานต่ำที่สุดคือ ร้อยละ 43.34 ทั้งนี้ อัตราการบรรจุนานต่อผู้สมัครงานภาพรวม (ร้อยละ 60.88) มีสัดส่วนที่ลดลงถึงร้อยละ 16.1 จากไตรมาสที่แล้วที่มีร้อยละ 72.56

แผนภูมิ 17 อัตราการบรรจุนานเปรียบเทียบตำแหน่งงานว่าง/ผู้สมัครงาน และอัตราการสมัครงานต่อตำแหน่งงานว่าง จำแนกรายภาค ไตรมาส 4/52

- อัตราการบรรจุนานต่อตำแหน่งงานว่าง
- อัตราการบรรจุนานต่อผู้สมัครงาน
- อัตราการสมัครงานต่อตำแหน่งงานว่าง

หมายเหตุ :

1. อัตราการบรรจุนาน ต่อผู้สมัครงาน = $\frac{\text{ผู้ได้รับการบรรจุนาน} \times 100}{\text{ผู้สมัครงาน}}$
2. อัตราการบรรจุนานต่อตำแหน่งงานว่าง = $\frac{\text{ผู้ได้รับการบรรจุนาน} \times 100}{\text{ตำแหน่งงานว่าง}}$
3. อัตราการสมัครงานต่อตำแหน่งงานว่าง = $\frac{\text{ผู้สมัครงาน} \times 100}{\text{ตำแหน่งงานว่าง}}$

ที่มา : กรมการจัดหางาน

ในเรื่องการสมัครงานมีประเด็นที่น่าสนใจคือเมื่อพิจารณาอัตราการสมัครงานต่อตำแหน่งงานว่างในไตรมาสนี้จะพบว่า ทุกภูมิภาคยังคงมีอัตราสูงกว่าร้อยละ 100 โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีอัตรา ร้อยละ 205.87 (แผนภูมิ 17) แสดงให้เห็นว่า จำนวนผู้ว่างงานและต้องการหางานทำมีมากกว่าตำแหน่งงานว่างมาก อย่างไรก็ตาม ไตรมาสนี้รัฐบาลได้ดำเนินการโครงการ ตั๊กแตนอาชีพ โครงการไทยเข้มแข็งจึงคาดว่าจะการบรรเทาปัญหาในเบื้องต้นให้แรงงาน มีงานทำ ขณะที่กรุงเทพมหานครก็เริ่มมีอัตราการสมัครงานต่อตำแหน่งงานว่างสูงขึ้น เพราะ ผู้จบการศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงาน ใน กรุงเทพมหานครมากขึ้น

ในส่วนตำแหน่งงานว่างตามระดับ การศึกษาไตรมาส 4 ปี 2552 พบว่า ตำแหน่งงานว่างระดับที่ต้องการสูงสุดยังคงเป็นระดับ ปวช./ปวส. อนุปริญญา โดยมีความต้องการ ร้อยละ 37.75 (32,513 อัตรา) รองลงมาเป็น ระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 32.94 (28,371 อัตรา) ระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า ร้อยละ 15.48 (13,336 อัตรา) และระดับปริญญาตรี ร้อยละ 13.64 (11,748 อัตรา) สำหรับระดับปริญญาโทขึ้นไปมี สัดส่วนน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 0.19 (161 อัตรา) แสดงให้เห็นว่าตลาดแรงงานมีความต้องการ แรงงานในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีสูงโดยความ ต้องการในตำแหน่งต่ำกว่าปริญญาตรี มีถึงร้อยละ 86.17 (74,220 อัตรา) โดยเฉพาะระดับ ปวช./ ปวส./อนุปริญญา ดังนั้น จึงต้องเร่งรัดผลิตกำลังคนในระดับนี้ให้มี ปริมาณสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงเพื่อ ไม่ให้เกิดปัญหาการทำงานต่ำกว่าระดับซึ่งเป็นการ สูญเสียทรัพยากรของประเทศ ทั้งนี้ การมุ่ง

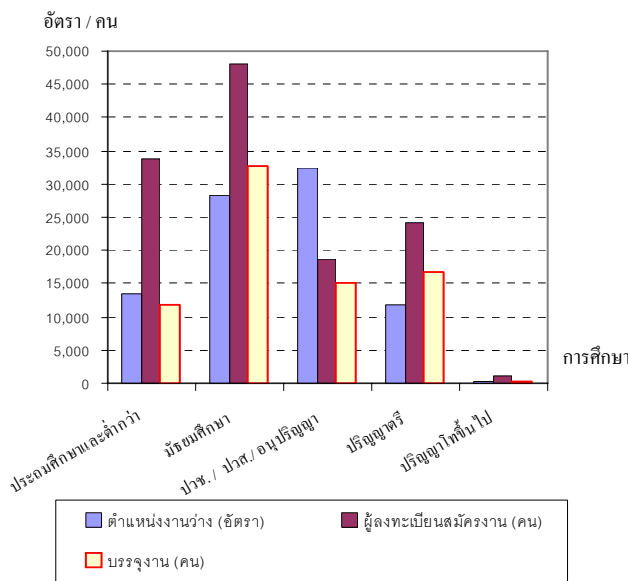
ให้วัยแรงงานสนใจศึกษาในระดับอาชีวศึกษา ต้องเร่งส่งเสริมให้ประชากรวัยแรงงานมี ค่านิยมและทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาในสาย ช่างและอาชีพ นอกจากนี้ ภาครัฐต้อง แก้ปัญหาสำคัญของนักศึกษาในกลุ่ม อาชีวศึกษา ลดปัญหาการขัดแย้งและทะเลาะวิวาทระหว่างสถาบันการศึกษา ขณะเดียวกัน ต้องจูงใจให้ผู้ปกครองและเด็กมั่นใจว่า เมื่อเรียนจบจะมีงานรองรับได้จริง ในเรื่อง การผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับ ความ ต้องการนั้น ปีที่ผ่านมากระทรวงแรงงาน ได้มีการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ กับกระทรวงอุตสาหกรรมเพื่อการเชื่อมโยง ข้อมูลระหว่างหน่วยงานในการจัดทำข้อมูล อุปสงค์อุปทานกำลังคนภาคอุตสาหกรรม รองรับแผนพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ ซึ่งหลังจากนี้ไปทั้ง 2 หน่วยงานจะมีข้อมูล ความต้องการแรงงานของสถานประกอบการ นำไปสู่การผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับ ความต้องการตลาดแรงงานในอนาคตโดยจะ สามารถลดปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันลงได้

สำหรับจำนวนผู้สมัครงานไตรมาสนี้ พบว่า ผู้มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษายังคงครอง ตำแหน่งสูงสุดเช่นเดิม คือร้อยละ 38.33 (48,147คน) เนื่องจากเป็นระดับการศึกษาที่มีความ ต้องการมากอยู่แล้ว ประกอบกับแรงงานที่ถูกเลิกจ้าง ส่วนใหญ่เป็นแรงงานในโรงงานต่าง ๆ ซึ่งเป็น แรงงานไร้ฝีมือจึงทำให้ตัวเลขของผู้สมัครงาน ระดับการศึกษานี้มีสูงที่สุด รองลงมาเป็นระดับ ประถมศึกษาและต่ำกว่าที่มีจำนวน 33,736 คน (ร้อยละ 26.85) ระดับปริญญาตรี 24,105 คน (ร้อยละ 19.19) และระดับปวช./ ปวส./ อนุปริญญาร้อยละ 14.8 (18,596 คน) สำหรับ

ผู้บรรจุนาน ระดับมัธยมศึกษามีการบรรจุนานมากที่สุด เมื่อเทียบกับระดับการศึกษาอื่นๆ คือมีจำนวน 32,570 คน (ร้อยละ 42.58) รองลงมาเป็นระดับปริญญาตรีมีร้อยละ 21.98 (16,812 คน) และระดับปวช./ ปวส./อนุปริญญา มีร้อยละ 19.69 (15,057 คน)(ตารางภาคผนวก 7)

**แผนภูมิ 18 ตำแหน่งงานว่าง/ผู้สมัครงาน/บรรจุนาน
จำแนกตามระดับการศึกษา ไตรมาส 4 ปี 2552**

ที่มา : กรมการจัดหางาน

จากรายละเอียดและแผนภูมิข้างต้น ประเด็นที่น่าสังเกตคือ จำนวนผู้สมัครงานในทุกระดับการศึกษายกเว้นระดับ ปวช./ปวส./อนุปริญญา มีสัดส่วนสูงกว่าตำแหน่งงานว่าง โดยมีสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 100 แสดงว่าผู้ต้องการทำงานมีมากกว่าตำแหน่งงานที่จะรองรับได้ อย่างไรก็ตาม ในระดับ ปวช./ปวส./อนุปริญญาเป็นระดับที่ผู้สมัครงานต่อตำแหน่งงานว่างมีสัดส่วนน้อยที่สุด (ร้อยละ 57.2) เนื่องจากความต้องการแรงงานระดับนี้มีมากกว่าระดับอื่นๆ และมีมากกว่าที่ผลิตออกมาจึงอาจมีผลกระทบต่อขาดแคลนแรงงาน ซึ่งสอดคล้อง

กับผลการศึกษาของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ที่วิเคราะห์แนวโน้มการจ้างงานระยะกลาง (ปี 2550-2554) และระยะยาว (ปี 2555-2559) ต้องการคนระดับกลาง-ล่าง คือ ผู้จบการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรีมากกว่าระดับสูงคือ ปริญญาตรีขึ้นไป นอกจากนี้การที่ผู้สมัครงานในระดับนี้มีน้อยกว่าตำแหน่งงานว่างเนื่องจากผู้เรียนระดับอาชีวศึกษาน้อย ดังนั้น จึงจำเป็นต้องรณรงค์สร้างค่านิยมให้เยาวชนเห็นความสำคัญของการศึกษาระดับอาชีวศึกษาเนื่องจากจะเป็นทางเลือกในการหางานทำที่ง่าย รวดเร็ว เพราะเป็นความต้องการของตลาดแรงงาน อีกทั้งสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองในอนาคตได้ ซึ่งเป็นข้อได้เปรียบมากกว่าการมุ่งเน้นให้เรียนระดับอุดมศึกษาอย่างในปัจจุบัน และหากพิจารณาประเด็นการบรรจุนานกับตำแหน่งงานว่างในระดับการศึกษาพบว่าภาพรวมมีสัดส่วนของผู้ได้รับการบรรจุนานต่อตำแหน่งงานว่าง ร้อยละ 88.80 (ตารางภาคผนวกที่ 7 และตารางที่ 3 ขณะที่อัตราผู้สมัครงานต่อตำแหน่งงานว่างมีถึงร้อยละ 145.86 ซึ่งแสดงว่าคนสมัครมีมากกว่าตำแหน่ง แต่ได้รับการคัดเลือกเข้าบรรจุเพียงร้อยละ 60.88 ของผู้สมัครงาน แสดงให้เห็นว่ายังมีตำแหน่งงานว่างอยู่อีกร้อยละ 39.12 ที่ยังไม่มีการบรรจุนาน จึงน่าจะเร่งรัดปรับปรุงคุณภาพของคนให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานเพื่อให้อัตราการบรรจุนานสูงขึ้น ในส่วนของผู้มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ปริญญาตรี และมัธยมซึ่งมีการบรรจุนานมากกว่าตำแหน่งงานว่าง เนื่องจากผู้ได้รับการบรรจุในไตรมาสนี้ไปบรรจุในตำแหน่งงานว่างที่นายจ้างแจ้งไว้เมื่อไตรมาสที่แล้ว

**ตาราง 3 อัตราการบรรจงานต่อผู้สมัครงาน
ต่อตำแหน่งงานว่างและอัตราผู้สมัครงานต่อ
ตำแหน่งงานว่าง จำแนกตามระดับการศึกษา
ไตรมาส 4 ปี 2552 (ตุลาคม-ธันวาคม 2552)**

ระดับการศึกษา	อัตราการ บรรจงาน ต่อตำแหน่ง งานว่าง	อัตราการ บรรจงาน ต่อผู้ สมัครงาน	อัตราผู้สมัคร งานต่อ ตำแหน่ง งานว่าง
★ ประถมศึกษา และต่ำกว่า	88.95	35.16	252.97
★ มัธยมศึกษา	114.8	67.65	169.71
★ ปวช./ปวส./ อนุปริญญา	46.31	80.97	57.2
★ ปริญญาตรี	143.11	69.74	205.18
★ ปริญญาโท	112.42	17.4	645.96
ภาพรวม	88.8	60.88	145.86

ที่มา: ข้อมูลกิจกรรมการจัดหางาน ประมวลผลโดย

ศูนย์ข้อมูลเศรษฐกิจการแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

หมายเหตุ: ใช้สูตรคำนวณสูตรเดียวกับแผนภูมิ 17

ในประเด็นผู้สมัครงานต่อตำแหน่งงานว่างนั้น (ตาราง 3) ระดับ ปวช. / ปวส. / อนุปริญญา เป็นระดับเดียวที่มีผู้สมัครงานน้อยกว่าตำแหน่งงานว่าง (อัตราผู้สมัครงานต่อตำแหน่งงานว่าง 57.2) ผู้สมัครงานเหล่านี้จึงน่าจะมีโอกาสได้งานทำมาก แต่พบว่าได้รับการบรรจงานเพียงร้อยละ 46.31 เท่านั้น เหลือตำแหน่งงานว่างถึงร้อยละ 53.69 ซึ่งเมื่อพิจารณาสาเหตุแล้วพบว่าน่าจะเกี่ยวข้องกับ 3 กลุ่มคือ 1) **สถานประกอบการ** กล่าวคือสถานประกอบการต้องการบุคลากรแบบใด มีประสิทธิภาพเพียงใดซึ่งเป็นเรื่องที่สถานประกอบการเป็นผู้กำหนดคุณสมบัติ ทั้งนี้ คุณสมบัติที่สถานประกอบการต้องการมักจะปรับเปลี่ยนไปตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เพราะวิทยาการ

เปลี่ยนแปลงไปมาก 2) **ผู้สมัครงานหรือแรงงาน** มีคุณสมบัติตรงตามที่สถานประกอบการต้องการหรือไม่ ทั้งในเรื่องคุณสมบัติ ประสบการณ์ขณะเดียวกันต้องพิจารณาด้วยว่าตัวแรงงานเอง เลือกลงงาน เลือกลงเงินเดือน มีข้อจำกัดมากมายจนทำให้สถานประกอบการรับไม่ได้หรือไม่ ซึ่งผู้สมัครงานในช่วงภาวะเศรษฐกิจขณะนี้ หากสามารถลดข้อจำกัดทั้งเรื่อง เงิน งาน ลงบ้าง จะมีโอกาสได้งานสูง และ 3) **สถาบันการศึกษา** เป็นหน่วยงานที่ต้องพิจารณาการจัดหลักสูตรให้สนองตอบต่อความต้องการตลาด ต้องพิจารณาว่าการที่คนได้รับการบรรจุเข้าทำงานน้อยเป็นเพราะหลักสูตรไม่สนองหรือสอดคล้องหรือไม่ ต้องมีการปรับหลักสูตร (Redesign) โดยให้มีความยืดหยุ่นและสนองตอบต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีได้ทันทุกที

ประเด็นที่น่าจะหยิบยกมาวิเคราะห์คือ อัตราของผู้สมัครงานต่อตำแหน่งงานว่างมีสัดส่วนสูงกว่าร้อยละ 100 (ตาราง 3) โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับปริญญาโท สะท้อนให้เห็นว่ามีผู้จบการศึกษาระดับนี้มากขณะที่ตำแหน่งรองรับมีน้อย การส่งเสริมให้เรียนในระดับปริญญาโทจึงควรมุ่งไปในสาขาที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน

ด้านอาชีพไตรมาสที่พบว่า อาชีพที่มีตำแหน่งงานว่างสูงสุด 5 อันดับแรกคือ 1) อาชีพงานพื้นฐาน ได้แก่ อาชีพที่เป็นงานเรียบง่ายทำประจำหรือทำซ้ำๆ ประกอบด้วย อาชีพด้านการขายและการให้บริการตามท้องถนนที่สาธารณะ เช่น ผู้จำหน่ายสินค้า/อาหารตามท้องถนน ผู้ส่งเอกสาร ผู้ขนส่งสัมภาระ รวมถึงแรงงานในด้าน

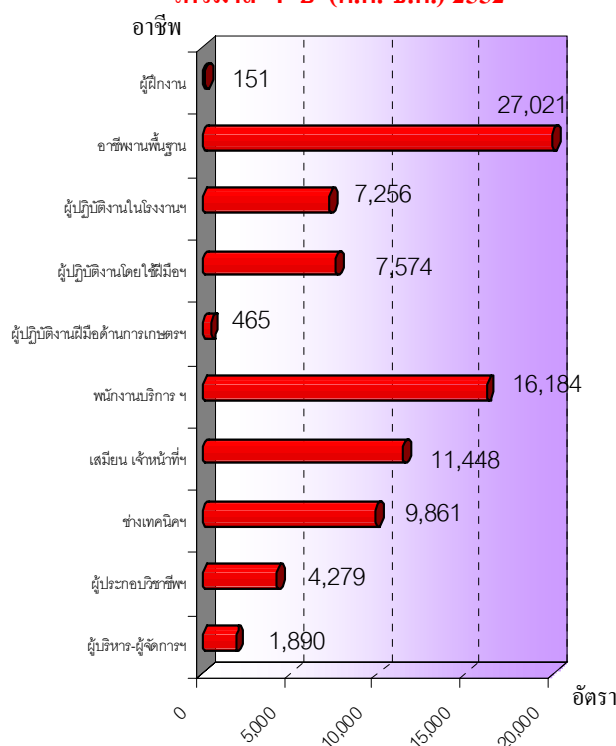
เกษตร ประมง ก่อสร้าง การผลิต การขนส่ง ฯลฯ มีร้อยละ 27.02 (31,373 อัตรา) 2) อาชีพพนักงานบริการ พนักงานขายในร้านค้าและตลาด ร้อยละ 18.79 (16,184 อัตรา) 3) เสมียน/เจ้าหน้าที่ ร้อยละ 13.29 (11,448 อัตรา) 4) ช่างเทคนิคผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องมีร้อยละ 11.45 (9,861 อัตรา) และ 5) ผู้ปฏิบัติงานโดยใช้ฝีมือในธุรกิจต่างๆ ร้อยละ 8.79 (7,574 อัตรา)

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบการจัดอันดับตำแหน่งงานว่างตามอาชีพในไตรมาส 4/2552 (ตุลาคม-ธันวาคม 2552) ตามที่กล่าวมาข้างต้นกับไตรมาสที่แล้ว พบว่าอาชีพที่มีตำแหน่งงานว่างสูงสุด 5 อันดับแรก ไตรมาสนี้เป็นอาชีพเดียวกับไตรมาสที่แล้ว โดยไตรมาสที่แล้วมีจำนวน 32,993 14,305 14,139 11,793 และ 10,153 อัตราตามลำดับ (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก 8)

สำหรับอาชีพที่มีผู้สมัครงานสูงสุด 5 อันดับแรก คืออาชีพงานพื้นฐาน จำนวน 45,611 คน (ร้อยละ 36.31) รองลงมาคือพนักงานบริการ พนักงานขายในร้านค้าและตลาดมีจำนวน 18,304 คน (ร้อยละ 14.57) ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับอาชีพเสมียน/เจ้าหน้าที่ 18,177 คน (ร้อยละ 14.47) อันดับถัดมาคือช่างเทคนิคและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง 10,933 คน (ร้อยละ 8.70) และผู้ปฏิบัติงานในโรงงาน ผู้ควบคุม เครื่องจักร และผู้ปฏิบัติการด้านการประกอบการธุรกิจต่างๆ มี 10,724 คน (ร้อยละ 8.54) ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับผู้ปฏิบัติงานโดยใช้ฝีมือในธุรกิจต่างๆ 10,678 คน (ร้อยละ 8.5) ส่วนการบรรจุนงานมีความสอดคล้องกับผู้สมัครงานโดยที่ 5 อันดับแรกเป็นประเภทอาชีพเดียวกับผู้สมัครงาน ได้แก่ 1)อาชีพ

งานพื้นฐาน จำนวน 30,570 คน (ร้อยละ 39.97) 2)อาชีพเสมียน/เจ้าหน้าที่ 11,409 คน (ร้อยละ 14.92) 3) พนักงานบริการ พนักงานขายในร้านค้าและตลาดมีจำนวน 10,367 คน (ร้อยละ 13.55) 4) ช่างเทคนิคและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง 7,577 คน (ร้อยละ 9.91) และ 5) ผู้ปฏิบัติงานในโรงงานผู้ควบคุมเครื่องจักรฯ 7,151 คน ร้อยละ 9.35 (ตารางภาคผนวกที่ 8)

แผนภูมิ 19 ตำแหน่งงานว่าง จำแนกตามอาชีพ ไตรมาส 4 ปี (ต.ค.-ธ.ค.) 2552

ที่มา : กรมการจัดหางาน

หากศึกษาในด้านอุตสาหกรรมพบว่า อุตสาหกรรมที่มีตำแหน่งงานว่างสูงสุด 5 อันดับแรกในไตรมาส 4 ปี 2552 (ตุลาคม - ธันวาคม 2552) คือ 1) การผลิต 38,297 อัตรา (ร้อยละ 44.46) 2) การขายส่ง ขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคล และของใช้ในครัวเรือน 22,695 อัตรา

(ร้อยละ 26.35) 3) โรงแรมและภัตตาคาร 5,693 อัตรา (ร้อยละ 6.61) 4) บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทางธุรกิจ 5,377 อัตรา (ร้อยละ 6.24) และ 5) การก่อสร้าง 3,149 อัตรา (ร้อยละ 3.66) เมื่อศึกษาการบรรจุนานพบว่าอุตสาหกรรมที่มีการบรรจุนานสูงสุด 5 อันดับแรกคือ (1) การผลิต 39,535 คน (ร้อยละ 51.69) (2) การขายส่ง ขายปลีก ซ่อมแซมยานยนต์ ฯ 16,795 คน (ร้อยละ 21.96) (3) บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทางธุรกิจ 5,995 คน (ร้อยละ 7.84) (4) โรงแรมและภัตตาคารมีการบรรจุนาน 3,441 คน (ร้อยละ 4.5) และ (5) การก่อสร้าง 1,952 คน (ร้อยละ 2.55) โดยอุตสาหกรรมที่มีการบรรจุนานสูงสุด 5 อันดับแรกเป็นอุตสาหกรรมเดียวกับตำแหน่งงานว่าง

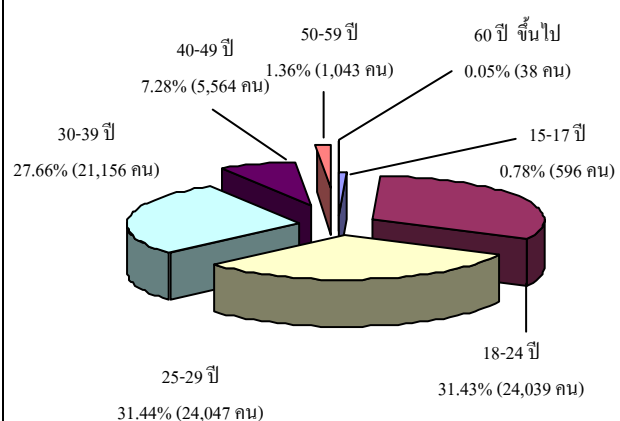
**ตาราง 4 แสดงจำนวนตำแหน่งงานว่าง
และการบรรจุนานจำแนกตามอุตสาหกรรม
ไตรมาส 4 (ต.ค.-ธ.ค.) ปี 2552**

ประเภทอุตสาหกรรม	ตำแหน่งงานว่าง		บรรจุนาน	
	จำนวน (อัตรา)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.การผลิต	38,297	44.46	39,535	51.69
2.การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของในครัวเรือน	22,695	26.35	16,795	21.96
3.โรงแรมและภัตตาคาร	5,693	6.61	3,441	4.5
4.บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และบริการทางธุรกิจ	5,377	6.24	5,995	7.84
5. การก่อสร้าง	3,149	3.66	1,952	2.55
6.การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคม	2,610	3.03	1,851	2.42
7.ตัวกลางทางการเงิน	1,654	1.92	917	1.2
8. การบริหารราชการและการ ป้องกันประเทศ รวมทั้งการ ประกันสังคมบุคคล ฯ	1,514	1.76	1,750	2.29
9. อื่น ๆ	5,140	5.97	4,247	5.55
รวม	86,129	100	76,483	100

ที่มา : กรมการจัดหางาน

ช่วงอายุที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานในไตรมาสนี้ส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 18 – 39 ปี มีจำนวน 77,299 คน โดยที่อายุ 18 – 24 ปี ต้องการสูงสุด 33,651 อัตรา (ร้อยละ 39.07) รองลงมาคืออายุ 25 – 29 ปี 26,051 อัตรา (ร้อยละ 30.25) และอายุ 30 – 39 ปี 17,597 อัตรา (ร้อยละ 20.43) สำหรับผู้สมัครงานในไตรมาสนี้พบว่าผู้อายุ 30-39 ปี สมัครงานสูงสุดเช่นกันโดยมีจำนวน 38,465 คน (ร้อยละ 30.62) รองลงมาเป็นผู้สมัครงานที่มีอายุ 18-24 ปี และ 25 – 29 ปี มีสัดส่วนร้อยละ 25.66 (32,237 คน) และร้อยละ 22.16 (27,836 คน) ตามลำดับ ขณะที่ด้านการบรรจุนานพบว่า ผู้มีอายุ 25 – 29 ปี ได้รับการบรรจุนานสูงสุดจำนวน 24,047 คน (ร้อยละ 31.44) ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากับช่วงอายุ 18 – 24 ปี ที่มีจำนวน 24,039 คน (ร้อยละ 31.43) รองลงมาคือช่วงอายุ 30 – 39 ปี ซึ่งมีจำนวน 21,156 คน คิดเป็นร้อยละ 27.66 และช่วงอายุ 40 – 49 ปี จำนวน 5,564 (ร้อยละ 7.28) (ตารางภาคผนวกที่ 10)

**แผนภูมิ 20 การบรรจุนานจำแนกตามอายุ
ไตรมาส 4 (ต.ค.-ธ.ค.) ปี 2552**

ที่มา : กรมการจัดหางาน

ภารกิจส่งเสริมการมีงานทำนอกจากภารกิจที่ได้กล่าวมาแล้ว กรมการจัดหางานยังมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ มีงานทำ ไม่ว่าจะเป็นนักศึกษาหรือผู้จบการศึกษาใหม่ ผู้ว่างงาน ผู้ใช้แรงงานที่มีงานทำอยู่แล้วและมีความประสงค์จะเปลี่ยนงาน ผู้สูงอายุ แม่บ้านหรือผู้ต้องการรับงานไปทำที่บ้าน รวมทั้งทหาร เยาวชนในสถานพินิจให้มีงานทำ โดยกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดให้กลุ่มเป้าหมายดังกล่าวข้างต้นตลอดไตรมาส 4 ปี 2552 (เดือนตุลาคม-ธันวาคม 2552) มีผู้ได้รับประโยชน์ทั้งสิ้น 285,810 คน โดยเป็นชาย 128,163 คน คิดเป็นร้อยละ 44.84 และหญิง 157,647 คน (ร้อยละ 55.16) ซึ่งจำนวนผู้ได้รับประโยชน์ในไตรมาสนี้น้อยกว่าไตรมาสที่แล้วจำนวน 12,329 คน คิดเป็นร้อยละ 4.51 (ไตรมาส 3/52 มีจำนวน 273,481 คน) สำหรับรายละเอียดกิจกรรมที่ดำเนินการและจำนวนผู้ได้รับประโยชน์ในแต่ละกิจกรรมปรากฏตามตารางต่อไปนี้

ตาราง 5 การส่งเสริมการมีงานทำจำแนกตามกิจกรรมที่ดำเนินการ ไตรมาส 4 (ต.ค.-ธ.ค.) ปี 2552

กิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ	ผู้ได้รับประโยชน์ (คน)		
	ชาย	หญิง	รวม
1.แนะแนวอาชีพชุมชน (9ครั้ง)	805	1,701	2,506
2.แนะแนวอาชีพระดับหมู่บ้าน	46,392	53,175	99,567
3.แนะแนวอาชีพให้นักเรียนนักศึกษา	54,577	73,170	127,747
4.วันแนะแนวอาชีพ	17,574	25,478	43,052
5.มหกรรมอาชีพ	1,362	2,912	4,274
6.ส่งเสริมการมีงานทำให้ทหารกองประจำการ	5,401	-	5,401
7.แนะแนวอาชีพให้เยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	1,791	233	2,024
8.อบรมผู้รับงานไปทำที่บ้าน	19	147	166
9.ดำเนินการสร้างอาชีพใหม่ให้คนว่างงาน	48	127	175
10.ส่งเสริมการมีงานทำให้ผู้สูงอายุ	135	542	677
11.สร้างเครือข่ายการแนะแนวอาชีพ	59	162	221
รวม	128,163	157,647	285,810

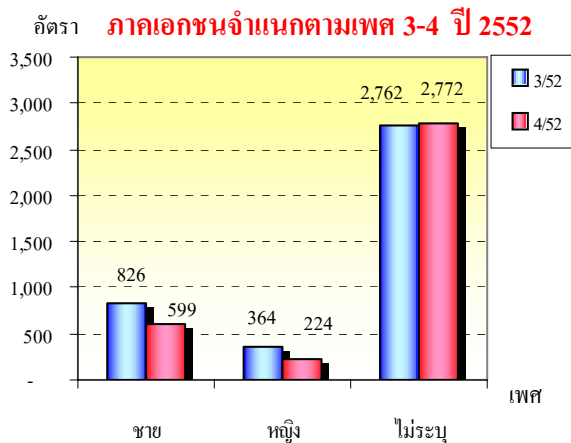
ที่มา: กรมการจัดหางาน

2.2 ความต้องการแรงงานภาคเอกชน (ผ่านหนังสือพิมพ์)

กระทรวงแรงงาน โดยกรมการจัดหางาน ได้รวบรวมความต้องการแรงงานที่สถานประกอบการประกาศรับสมัครผ่านหน้าหนังสือพิมพ์โดยรวบรวมจากหนังสือพิมพ์ 8 ฉบับได้แก่ กรุงเทพธุรกิจ โพสต์ทูเดย์ มติชน ประชาชาติธุรกิจฐานเศรษฐกิจ ผู้จัดการรายสัปดาห์ บางกอกโพสต์ และสมัครด่วน พบว่าช่วงไตรมาสที่ 4 ปี 2552 มีสถานประกอบการประกาศรับสมัครแรงงานจำนวน 328 แห่ง มีสัดส่วนเท่ากับไตรมาสที่แล้ว (ไตรมาส 3 ปี 2552 ประกาศรับสมัคร 328 แห่ง) และเมื่อพิจารณาจำนวนแรงงานที่สถานประกอบการแจ้งความต้องการพบว่าการต้องการแรงงานรวม 3,595 อัตรา เป็นจำนวนที่ใกล้เคียงกับไตรมาสที่แล้วที่มี 3,952 อัตรา ซึ่งความต้องการในไตรมาสนี้ส่วนใหญ่คือร้อยละ 77.11 (2,772 อัตรา) ไม่ได้ระบุเพศ ส่วนที่ระบุเพศชาย มีจำนวน 599 อัตรา คิดเป็นร้อยละ 16.66 ขณะที่ความต้องการแรงงานเพศหญิงมี 224 อัตรา คิดเป็นร้อยละ 6.23 ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบสัดส่วนความต้องการแรงงานจำแนกตามเพศกับไตรมาสที่ผ่านมา พบว่าความต้องการแรงงานชายและหญิง มีสัดส่วนลดลงโดยลดลงร้อยละ 27.48 และ 38.46 ตามลำดับ (ไตรมาส 3 ปี 2552 ต้องการเพศชาย จำนวน 826 อัตรา และหญิง 364 อัตรา) ขณะที่ความต้องการไม่ระบุเพศมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเล็กน้อย คือ ร้อยละ 0.36 (ไตรมาส 3 ปี 2552 ต้องการไม่ระบุเพศ 2,762 คน) จะเห็นได้ว่าความต้องการแรงงานที่ประกาศผ่านหนังสือพิมพ์จะมีลักษณะที่สอดคล้องกับการแจ้งความต้องการผ่านกรมการจัดหางาน ในประเด็นที่พบว่าความต้องการตำแหน่งงานว่างส่วนใหญ่ไม่ระบุเพศ รองลงมาคือเพศชายและหญิงตามลำดับ

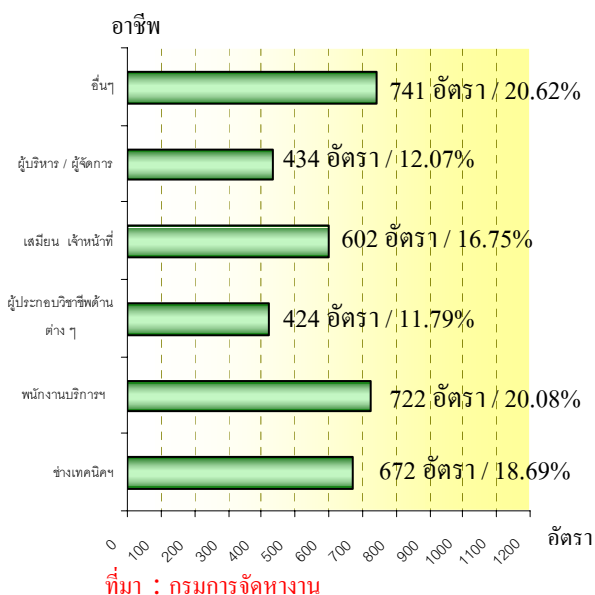
แผนภูมิ 21 เปรียบเทียบความต้องการแรงงาน

ที่มา : กรมการจัดหางาน

เมื่อพิจารณาความต้องการแรงงานตามอาชีพในไตรมาส 4 ปี 2552 นี้พบว่า อาชีพที่มีความต้องการแรงงานสูงสุด 5 อันดับแรกคือ 1) พนักงานบริการ พนักงานขายในร้านค้าและตลาด จำนวน 722 อัตรา (ร้อยละ 20.08) 2) ช่างเทคนิคและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 672 อัตรา (ร้อยละ 18.69) 3) เสมียน/เจ้าหน้าที่ จำนวน 602 อัตรา (ร้อยละ 16.75) 4) ผู้บริหาร/ผู้จัดการ 434 อัตรา (ร้อยละ 12.07) และ 5) ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ 424 อัตรา (ร้อยละ 11.79)

แผนภูมิ 22 ความต้องการแรงงานภาคเอกชนจำแนกตามประเภทอาชีพ 5 อันดับแรก ไตรมาส 4 (ต.ค.-ธ.ค.) ปี 2552

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความต้องการแรงงานภาคเอกชนตามอาชีพในไตรมาส 4 ปี 2552 กับไตรมาสที่แล้วคือไตรมาส 3 ปี 2552 พบว่าความต้องการในแต่ละประเภทอาชีพมีการขยับขึ้นและเลื่อนอันดับลงในบางอาชีพ โดยอาชีพผู้บริหาร ผู้จัดการ และผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ มีความต้องการแรงงานขยับอันดับขึ้น โดยขยับขึ้นจากอันดับ 5 และ 6 ในไตรมาสที่แล้วขึ้นมาเป็นอันดับ 4 และ 5 ในไตรมาสนี้ ส่วนอาชีพเสมียน/เจ้าหน้าที่และอาชีพผู้ปฏิบัติงานโดยใช้ฝีมือในธุรกิจต่างๆ เลื่อนอันดับลง โดยเลื่อนจากอันดับ 4 และ 3 ในไตรมาสที่แล้วไปเป็นอันดับ 3 และ 6 ในไตรมาสนี้ตามลำดับ สำหรับอาชีพอาชีพพนักงานบริการ พนักงานขายในร้านค้าและตลาดยังคงครองสัดส่วนในอันดับ 1 เช่นเดิม

ตาราง 6 เปรียบเทียบความต้องการแรงงานที่ประกาศรับสมัครผ่านหนังสือพิมพ์จำแนกตามประเภทอาชีพ (6อันดับแรก) ไตรมาส 3-4 ปี 2552

ประเภทอาชีพ	ไตรมาส 3 ปี 2552			ไตรมาส 4 ปี 2552		
	อัตรา	ร้อยละ	อันดับ	อัตรา	ร้อยละ	อันดับ
★ พนักงานบริการ พนักงานขายในร้านค้าและตลาด	805	20.37	1	722	20.08	1
★ ช่างเทคนิคและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	692	17.51	2	672	18.69	2
★ ผู้ปฏิบัติงานโดยใช้ฝีมือ	583	14.75	3	321	8.93	6
★ เสมียน / เจ้าหน้าที่	559	14.14	4	602	16.75	3
★ ผู้บริหาร/ผู้จัดการ	513	12.98	5	434	12.07	4
★ ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	461	11.67	6	424	11.79	5
★ อื่นๆ	339	8.58		420	11.69	
รวม	3,952	100.0		3,595	100	

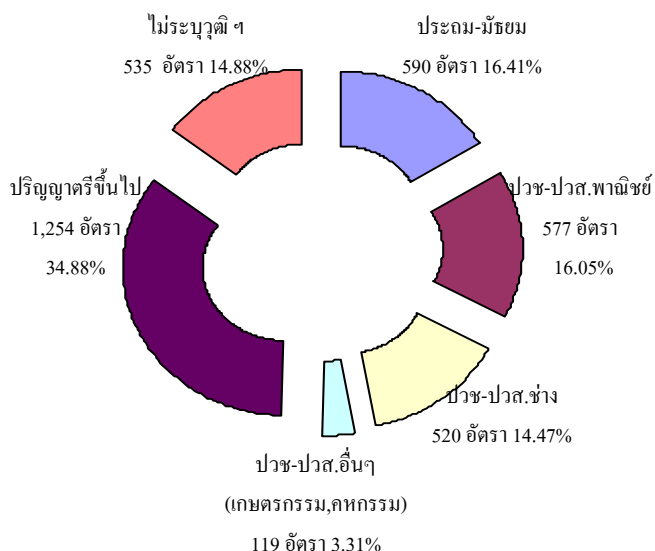
* ที่มา : กรมการจัดหางาน

สำหรับความต้องการแรงงานจำแนกตามการศึกษาพบว่า สถานประกอบการที่ประกาศ

รับสมัครงานทางหน้าหนังสือพิมพ์ ส่วนใหญ่ ต้องการแรงงานในระดับปริญญาตรีขึ้นไป มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.88 (1,254 อัตรา) รองลงมาคือระดับประถมศึกษา - มัธยมศึกษา ร้อยละ 16.41 (590 อัตรา) ปวช.-ปวส. พาณิชย ร้อยละ 16.05 (577 อัตรา) ไม่ระบุวุฒิการศึกษา ร้อยละ 14.88 (535 อัตรา) และระดับ ปวช. ปวส. ช่างมีร้อยละ 14.47 (520 อัตรา) ส่วนระดับ ปวช.-ปวส. อื่น ๆ มีร้อยละ 3.31 (119 อัตรา) อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาในระดับ ปวช. - ปวส. ทั้งหมด กล่าวคือรวมประเภทช่าง ประเภทพาณิชย และ อื่นๆ ได้แก่ เกษตรกรรม คหกรรมไว้ในกลุ่ม เดียวกันจะพบว่าระดับ ปวช.-ปวส. เป็นระดับที่ สถานประกอบการแจ้งความต้องการสูงสุด ถึงร้อยละ 33.83 (1,216 อัตรา)

แผนภูมิ 23 ความต้องการแรงงานภาคเอกชนตาม ระดับการศึกษา ไตรมาส 4 (ก.ค.-ก.ย.) ปี 2552

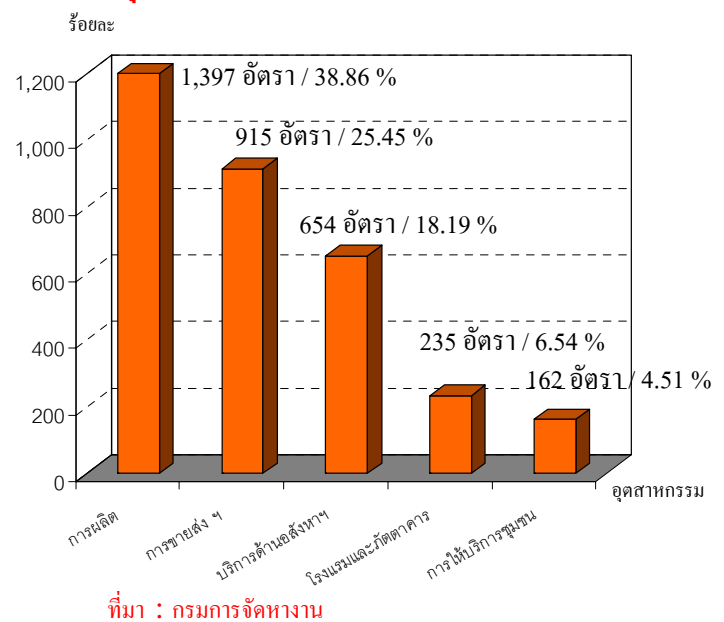

ที่มา : กรมการจัดหางาน

เมื่อพิจารณาจำนวนแรงงานที่สถานประกอบการแจ้งผ่านหน้าหนังสือพิมพ์จำแนก

ตามประเภทอุตสาหกรรมในไตรมาส 4 ปี 2552 พบว่า อุตสาหกรรมการผลิตเป็นประเภท อุตสาหกรรมที่มีความต้องการแรงงานมากที่สุดใน ไตรมาสนี้ คือร้อยละ 38.86 (1,397 อัตรา) รองลงมาคือ อุตสาหกรรมการขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคล และของใช้ในครัวเรือนร้อยละ 25.45 (915 อัตรา) บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทางธุรกิจร้อยละ 18.19 (654 อัตรา) โรงแรมและภัตตาคารร้อยละ 6.54 (235 อัตรา) และการให้บริการชุมชน สังคม และ บริการส่วนบุคคลอื่น ๆ มีอัตราร้อยละ 4.51 (162 อัตรา) (แผนภูมิ 24)

แผนภูมิ 24 ความต้องการแรงงานภาคเอกชนตาม ประเภทอุตสาหกรรม (5 อันดับแรก) ไตรมาส 4 ปี 2552

2.3 แรงงานต่างด้าว

สำหรับสถิติแรงงานต่างด้าว ซึ่ง หมายถึง แรงงานต่างชาติที่เข้ามาทำงานใน

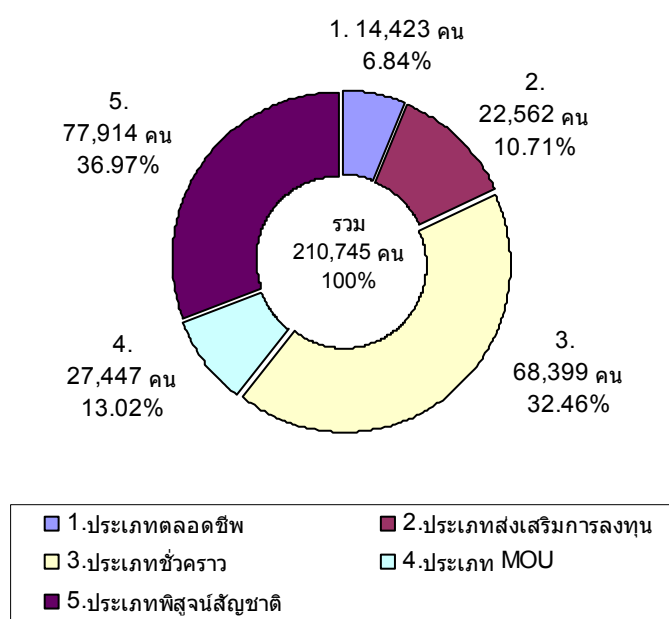

ประเทศไทย กรมการจัดหางานจำแนกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ (1) กลุ่มแรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองถูกกฎหมาย ประกอบด้วยประเภทต่าง ๆ คือ 1) ประเภทตลอดชีพ 2) ประเภทชั่วคราวที่ขออนุญาตทำงานตามมาตรา 9 (มาตรา 7 เดิม) 3) ประเภทส่งเสริมการลงทุนและกฎหมายอื่นตามมาตรา 12 (มาตรา 10 เดิม) 4) ประเภทที่ได้รับอนุญาตทำงานตามข้อตกลง MOU และ 5) ประเภทพิสุจน์สัญชาติและได้รับใบอนุญาตทำงาน เนื่องจากประเภทได้รับอนุญาตทำงานตามข้อตกลง MOU (ข้อ 4) และประเภทพิสุจน์สัญชาติ (ข้อ 5) คือ กลุ่มแรงงานสัญชาติลาว กัมพูชา และพม่าที่เดินทางเข้ามาทำงานชั่วคราวเดิมเป็นแรงงานผิดกฎหมายภายหลังรัฐบาลได้ดำเนินการจัดทำกรพิสุจน์สัญชาติ และลงนาม MOU เพื่อให้การนำเข้าแรงงานให้เป็นแรงงานถูกกฎหมาย ปัจจุบันจึงได้จัด 2 ประเภทนี้ให้รวมอยู่ในกลุ่มแรงงานต่างด้าวถูกกฎหมายสำหรับกลุ่มที่ (2) ได้แก่ แรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายที่ได้รับอนุญาตทำงาน (กลุ่มนี้คือกลุ่มมาตรา 13) แบ่งเป็น 1) ชนกลุ่มน้อย 2) แรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ (พม่า ลาว กัมพูชา) ตามมติคณะรัฐมนตรีและในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจใน 5 จังหวัดชายแดนใต้

เมื่อพิจารณาข้อมูลกลุ่มแรงงานต่างด้าวถูกกฎหมายคงเหลือดังกล่าวข้างต้นพบว่า ณ เดือนธันวาคม 2552 มีจำนวนแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมายคงเหลือจำนวนทั้งสิ้น 210,745 คน โดยส่วนใหญ่เป็นประเภทแรงงานต่างด้าวพิสุจน์สัญชาติและ

ได้รับใบอนุญาตทำงานที่มีจำนวน 77,914 คน (ร้อยละ 36.97) รองลงมาคือประเภทชั่วคราวมีจำนวน 68,399 คน (ร้อยละ 32.46) แรงงานต่างด้าวประเภทที่ได้รับอนุญาตทำงานตามข้อตกลง (MOU) จำนวน 27,447 คน คิดเป็นร้อยละ 13.02 และประเภทส่งเสริมการลงทุน ฯ (มาตรา 12) จำนวน 22,562 คน (ร้อยละ 10.71) ขณะที่ประเภทตลอดชีพ มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 14,423 คน (ร้อยละ 6.84) ของแรงงานต่างด้าวถูกกฎหมายทั้งหมด (รายละเอียดตารางภาคผนวก 11)

แผนภูมิ 25 แรงงานต่างด้าวถูกกฎหมายจำแนกตามประเภทการได้รับอนุญาต ณ เดือนธันวาคม 2552

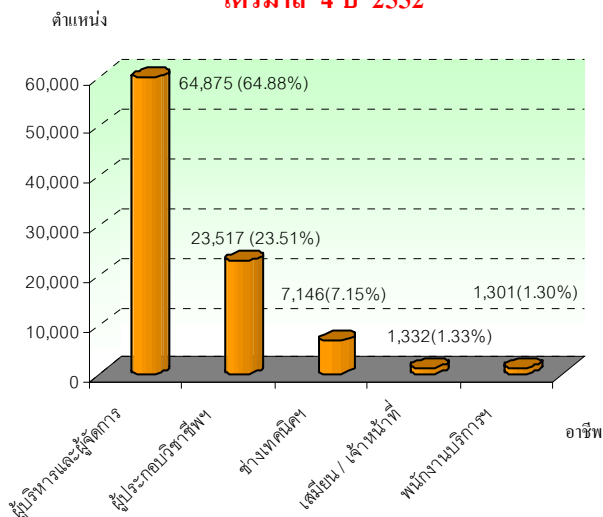
ที่มา : กรมการจัดหางาน

เมื่อศึกษาแรงงานต่างด้าวถูกกฎหมายเฉพาะประเภทชั่วคราวและส่งเสริมการลงทุน (มาตรา 9 และ มาตรา 12) ซึ่งมีจำนวนรวม 90,961 คน โดยพิจารณาคำแนะนำงานที่ทำพบว่า มี 100,010 ตำแหน่ง เนื่องจากบางคนทำงาน

มากกว่า 1 ตำแหน่ง ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2552 พบว่าอาชีพที่ทำมากที่สุด ได้แก่ อาชีพเป็นผู้จัดการ / ผู้บริหารคิดเป็นร้อยละ 64.88 (64,875 ตำแหน่ง) รองลงมาเป็นผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่าง ๆ มีจำนวน 23,517 ตำแหน่ง คิดเป็นร้อยละ 23.51 และช่างเทคนิคและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 7,146 ตำแหน่ง คิดเป็นร้อยละ 7.15 ตัวเลขดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าตลาดแรงงานไทยต้องพึ่งพิงแรงงานทักษะฝีมือที่มีความเชี่ยวชาญระดับสูงจากต่างประเทศ จึงต้องมีการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพแรงงาน ไทยให้เทียบเท่ามาตรฐานสากลต่อไป เพื่อให้แรงงานไทยมีโอกาสดำรงตำแหน่งในระดับสูงขึ้นทดแทนแรงงานต่างชาติที่ถูกกฎหมายดังกล่าวข้างต้น (ตารางภาคผนวก 12)

**แผนภูมิ 26 ตำแหน่งงานของแรงงานต่างด้าว
ประเภทชั่วคราวและประเภทส่งเสริมการลงทุน
จำแนกตามประเภทอาชีพ (5อันดับแรก)
ไตรมาส 4 ปี 2552**

ที่มา : กรมการจัดหางาน

ถ้าพิจารณาตามสัญชาติในกลุ่มแรงงานต่างด้าวประเภทชั่วคราวและประเภทส่งเสริม

การลงทุน (พิจารณาจากตำแหน่งงานที่ทำ) ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2552 จะพบว่าแรงงานต่างด้าวสัญชาติญี่ปุ่นมีมากที่สุด คือมีจำนวน 23,176 ตำแหน่ง คิดเป็นร้อยละ 23.17 รองลงมาคือ จีน อังกฤษ อินเดีย และฟิลิปปินส์ โดยมีจำนวน 8,680 คน (ร้อยละ 8.68) 8,473 คน (ร้อยละ 8.47) 8,028 คน (ร้อยละ 8.03) และ 6,778 คน (ร้อยละ 6.78) ตามลำดับ (ตารางข้อมูลภาคผนวกที่ 12)

สำหรับแรงงานต่างด้าวในกลุ่มที่เข้าเมืองผิดกฎหมายที่ได้รับใบอนุญาตทำงาน (มาตรา 13) ยอดคงเหลือเบื้องต้น ณ เดือนธันวาคม 2552 มีจำนวน 1,334,157 คน จำแนกเป็น

1) กลุ่มชนกลุ่มน้อย มีจำนวน 19,775 คน คิดเป็นร้อยละ 1.48

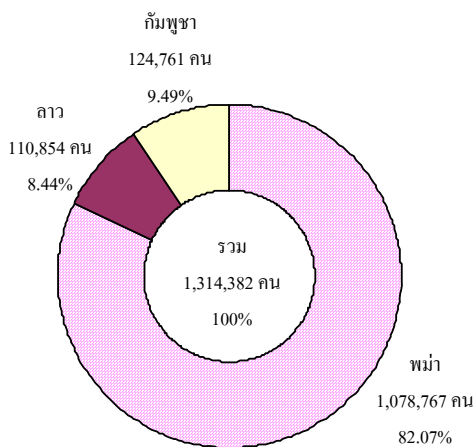
2) แรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ (พม่า ลาว กัมพูชา) ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2552 มีจำนวน 1,314,382 คน คิดเป็นร้อยละ 98.52 จำแนกเป็น 2.1) กลุ่มที่ใบอนุญาตสิ้นสุดเดือนกุมภาพันธ์ 2553 จำนวน 79,887 คน 2.2) กลุ่มที่มีใบ ทร.38/1 ต่อใบอนุญาตทำงานในช่วง 21 มกราคม – 28 กุมภาพันธ์ 2552 จำนวน 61,543 คน 2.3) กลุ่มใบอนุญาตสิ้นสุด 30 มิถุนายน 2552 มีการต่ออายุแล้ว จำนวน 238,428 คน 2.4) กลุ่มจดทะเบียนใหม่ ปี 2552 มีจำนวน 931,841 คน 2.5) แรงงานต่างด้าวในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจใน 5 จังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งใบอนุญาตหมดวันที่ 14 มีนาคม 2552 และ

เปิดให้ยื่นต่อใบอนุญาต 13 กุมภาพันธ์- 14 มีนาคม 2552 มีการต่อจำนวน 2,683 คน

เมื่อพิจารณาแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ (พม่า ลาว กัมพูชา) เฉพาะกลุ่มผิดกฎหมาย (ซึ่งไม่นับกลุ่ม MOU และพิสูจน์สัญชาติ) พบว่าสัญชาติที่มีมากที่สุดคือพม่า 1,078,767 คน คิดเป็นร้อยละ 82.07 สัญชาติลาวมีจำนวน 110,854 คน (ร้อยละ 8.44) และกัมพูชาจำนวน 124,761 คน (ร้อยละ 9.49) ดังแผนภูมิ 27 และตารางภาคผนวกที่ 13

แผนภูมิ 27 แรงงานต่างด้าวคงเหลือ (3 สัญชาติ) ตามมติ ครม. และในเขตพัฒนาพิเศษ ณ เดือนธันวาคม 2552

ที่มา : กรมการจัดหางาน (ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2552)

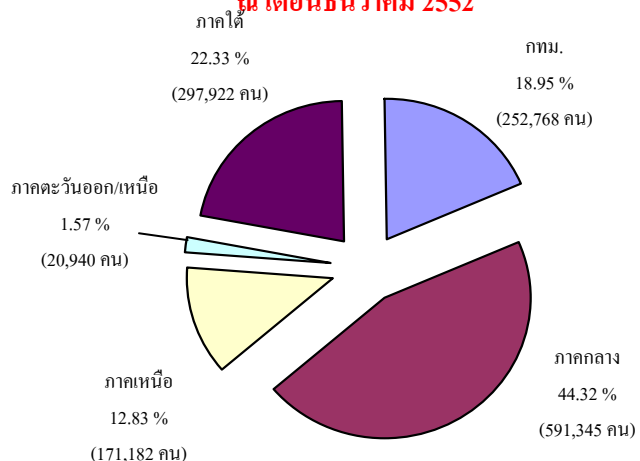
เมื่อพิจารณาแรงงานต่างด้าวในกลุ่มเข้าเมืองผิดกฎหมายตามภูมิภาคทั้งกลุ่มชนกลุ่มน้อย กลุ่ม 3 สัญชาติตามมติ ครม. และในเขตพัฒนาพิเศษฯ จะพบว่าแรงงานทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งมีจำนวน 1,334,157 คน ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ภาคกลาง มีจำนวน 591,345 คน (ร้อยละ 44.32) รองลงมาคือภาคใต้ จำนวน 297,992 คน (ร้อยละ 22.33) กรุงเทพมหานคร 252,768 คน (ร้อยละ 18.95) และภาคเหนือ 171,182 คน

(ร้อยละ 12.83) ส่วนภูมิภาคที่มีแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายอยู่น้อยที่สุดคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวน 20,940 คน (ร้อยละ 1.57) รายละเอียดปรากฏตามแผนภูมิ 28 และตารางภาคผนวกที่ 13

แผนภูมิ 28 แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายที่ได้รับ

อนุญาตทำงานจำแนกตามภูมิภาค

ณ เดือนธันวาคม 2552

ที่มา : กรมการจัดหางาน

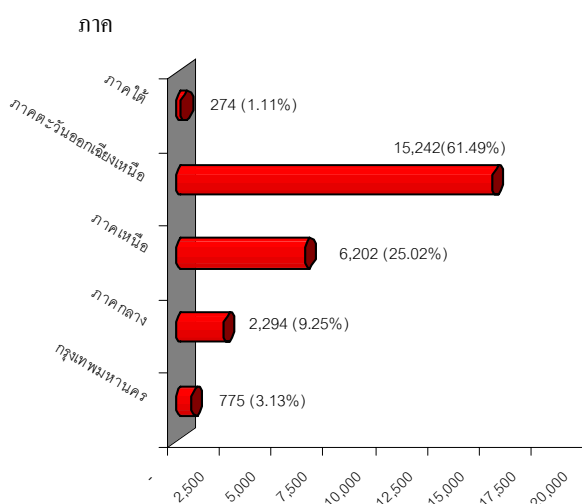
2.4 แรงงานไทยในต่างประเทศ

สำหรับแรงงานไทยในต่างประเทศในช่วงไตรมาส 4 ปี 2552 (ตุลาคม-ธันวาคม 2552) มีแรงงานไทยที่ลงทะเบียนแจ้งความประสงค์ไปทำงานต่างประเทศผ่านกรมการจัดหางาน 24,787 คน เป็นเพศชาย 19,848 คน คิดเป็นร้อยละ 80.07 ของผู้แจ้งความประสงค์ทั้งหมด ขณะที่เพศหญิงมี 4,939 คน คิดเป็นร้อยละ 19.93 แรงงานไทยที่แจ้งความประสงค์เดินทางไปทำงานต่างประเทศส่วนใหญ่มิมีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด มีร้อยละ 61.49 (15,242 คน) รองลงมาคือภาคเหนือและภาคกลาง จำนวน 6,202 คน

(ร้อยละ 25.02 คน) และ 2,294 คน (ร้อยละ 9.25) ตามลำดับ ส่วนภาคที่แจ้งความประสงค์น้อยที่สุดคือภาคใต้ จำนวนเพียง 274 คน (ร้อยละ 1.11)

**แผนภูมิ 29 จำนวนแรงงานไทยที่แจ้งความ
ประสงค์ไปทำงานต่างประเทศ ไตรมาส 4 ปี 2552
(ตุลาคม - ธันวาคม 2552)**

ที่มา : กรมการจัดหางาน

แรงงานไทยที่ลงทะเบียนแจ้งความประสงค์ไปทำงานต่างประเทศในไตรมาสนี้เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสที่แล้ว พบว่ามีจำนวนลดลงอย่างมากถึงร้อยละ 49.75 (ไตรมาสที่แล้วมีจำนวน 49,328 คน) ซึ่งน่าจะเป็นเพราะสภาพเศรษฐกิจในประเทศเริ่มเข้าที่หรือทรงตัว แรงงานในประเทศเริ่มมีงานทำแล้วจึงทำให้จำนวนผู้สมัครไปทำงานต่างประเทศลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นสัดส่วนที่มากกว่าเพศหญิง และแรงงานไทยที่แจ้งความประสงค์ยังคงเป็นแรงงานที่มีภูมิลำเนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุดปรากฏรายละเอียดในตาราง 7 ทั้งนี้หากเปรียบเทียบอัตราการเปลี่ยนแปลงของการแจ้งความประสงค์เดินทางไปทำงานต่างประเทศ

ของแรงงานโดยพิจารณาตามภูมิลำเนาที่แรงงานดังกล่าวอาศัยอยู่กับไตรมาสที่แล้ว (ไตรมาส 3/2552) พบว่าทุกภูมิภาคมีสัดส่วนของแรงงานที่แจ้งความประสงค์ลดลง โดยเฉพาะภาคใต้ลดลงมากที่สุดถึงร้อยละ 56.44 รองลงมาคือกรุงเทพมหานครลดลงร้อยละ 53.43 ใกล้เคียงภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ลดลงร้อยละ 53.39 หากเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมา พบว่าการแจ้งความประสงค์เดินทางไปทำงานต่างประเทศไตรมาสนี้ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมาเช่นกันโดยลดลงร้อยละ 15.58 ซึ่งทุกภูมิภาคแจ้งความประสงค์ลดลง โดยกรุงเทพมหานครลดลงมากที่สุดถึงร้อยละ 28.7 รองลงมาคือภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีสัดส่วนลดลงร้อยละ 25.95 และ 19.92

**ตาราง 7 เปรียบเทียบจำนวนแรงงานไทยที่แจ้งความ
ประสงค์เดินทางไปทำงานต่างประเทศ จำนวนตาม
ภูมิลำเนา ไตรมาส(Q) 4 ปี 2551 และ 3-4ปี2552**

ภูมิลำเนา	ไตรมาส 4/2551 (คน)	ไตรมาส 3/2552 (คน)	ไตรมาส 4/2552 (คน)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง	
				เทียบกับ Q4/51	เทียบกับ Q3/52
กรุงเทพมหานคร	1,087	1,664	775	-28.7	-53.43
ภาคกลาง	2,462	3,639	2,294	-6.82	-36.96
ภาคเหนือ	6,415	10,696	6,202	-3.32	-42.02
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	19,029	32,700	15,242	-19.90	-53.39
ภาคใต้	370	629	274	-25.95	-56.44
ทั่วประเทศรวม	29,363	49,328	24,787	-15.58	-49.75

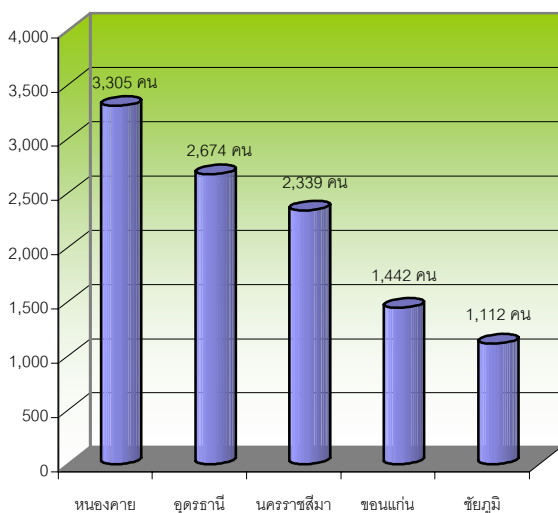
ที่มา : กรมการจัดหางาน

เมื่อพิจารณาข้อมูลเป็นรายจังหวัด พบว่าแรงงานที่แจ้งความประสงค์เดินทางไปทำงานจะมีภูมิลำเนาในจังหวัดต่างๆ มากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ 1) นนทบุรี 3,305 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33

ของแรงงานที่แจ้งความประสงค์ทั้งหมด
 2) อุตรธานี 2,674 คน (ร้อยละ 10.79)
 3) นครราชสีมา 2,339 คน (ร้อยละ 9.44)
 4) ขอนแก่น 1,442 คน (ร้อยละ 5.82) และ
 5) ชัยภูมิ 1,112 คน (ร้อยละ 4.49) (แผนภูมิ 30)
 ซึ่งตัวเลขดังกล่าวสอดคล้องกับข้อมูลการแจ้ง
 ความประสงค์จำแนกตามภูมิลำเนาที่พบว่า
 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผู้แจ้งความประสงค์
 สูงสุดนั่นเอง

**แผนภูมิ 30 แรงงานไทยที่แจ้งความประสงค์ไป
 ทำงานต่างประเทศจำแนกตามจังหวัด 5 อันดับแรก
 ไตรมาส 4 (ต.ค.-ธ.ค.) ปี 2552**

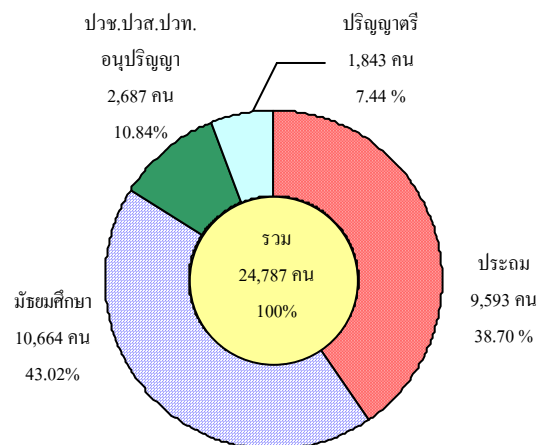

ที่มา : กรมการจัดหางาน

ผู้แจ้งความประสงค์ไปทำงานต่างประเทศ
 ผ่านกรมการจัดหางานในไตรมาสที่ (ตุลาคม-
 ธันวาคม 2552) ส่วนใหญ่เป็นผู้มีการศึกษา
 ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 10,664 คน คิดเป็น
 ร้อยละ 43.02 ของผู้แจ้งความประสงค์ทั้งหมด
 รองลงมาคือ ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 38.70
 (9,593 คน) ของผู้แจ้งความประสงค์ทั้งหมด และ
 ระดับ ปวช./ปวส./อนุปริญญา จำนวน 2,687 คน

คิดเป็นร้อยละ 10.84 ขณะที่ระดับปริญญาตรีมี
 จำนวนน้อยที่สุดคือ 1,843 คน คิดเป็นร้อยละ
 7.44 (แผนภูมิ 31)

**แผนภูมิ 31 แรงงานไทยที่แจ้งความประสงค์
 เดินทางไปทำงานต่างประเทศ จำแนกตามระดับ
 การศึกษา ไตรมาส 4 (ต.ค.-ธ.ค.) ปี 2552**

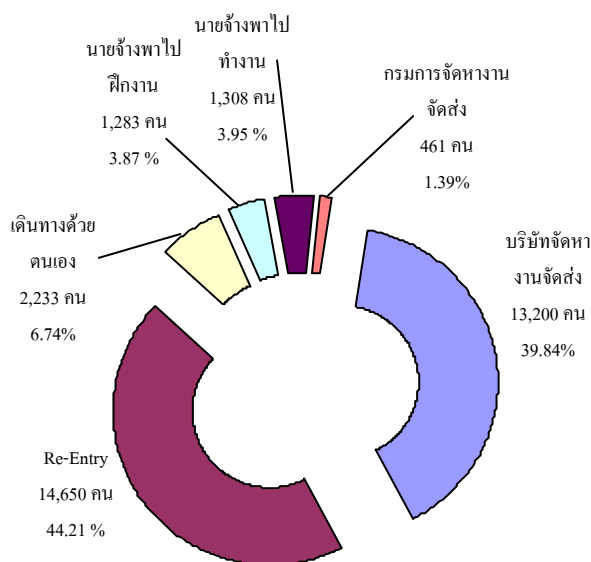
ที่มา : กรมการจัดหางาน

ในส่วนของการอนุญาตให้ไปทำงาน
 ต่างประเทศไตรมาส 4 ปี 2552 (ตุลาคม-
 ธันวาคม 2552) พบว่าแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาต
 ให้เดินทางไปทำงานต่างประเทศที่มีจำนวนทั้งสิ้น
 33,135 คน คิดเป็นร้อยละ 133.68 ของผู้แจ้งความ
 ประสงค์ไปทำงานต่างประเทศในไตรมาสนี้จะ
 เห็นว่าตัวเลขของการอนุญาตไปทำงานสูงกว่า
 ผู้แจ้งความประสงค์ เนื่องจากแรงงานที่ทำงานอยู่
 ในต่างประเทศครบอายุสัญญาและมีการต่อ
 ใบอนุญาตทำงานจำนวนหนึ่ง ประกอบกับ
 แรงงานที่แจ้งความประสงค์ในไตรมาส
 ที่แล้วได้รับอนุญาตให้ทำงานไตรมาสนี้
 หากพิจารณาตามวิธีการเดินทางของผู้ที่เดินทางไป
 ทำงานพบว่า ส่วนใหญ่เป็นประเภทไปโดย

Re-Entry คือกลับไปทำงานอีกครั้งหนึ่ง โดยการต่ออายุสัญญา 14,650 คน (ร้อยละ 44.21) รองลงมาคือวิธีบริษัทจัดหางานจัดส่งที่มีจำนวน 13,200 คน (ร้อยละ 39.84) ประเภทเดินทางด้วยตัวเองมีจำนวน 2,233 คน คิดเป็นร้อยละ 6.74 ประเภทนายจ้างพาไปทำงานมี 1,308 คน (ร้อยละ 3.95) นายจ้างพาไปฝึกงานจำนวน 1,283 คน (ร้อยละ 3.87) และกรรมการจัดหางานจัดส่งมี 461 คน (ร้อยละ 1.39)

แผนภูมิ 32 แรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตไปทำงานต่างประเทศ จำแนกตามวิธีเดินทาง ไตรมาส (ค.ค.-ธ.ค.) ปี 2552

ที่มา : กรรมการจัดหางาน

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับไตรมาสที่แล้ว พบว่าผู้ได้รับอนุญาตให้ไปทำงานต่างประเทศหาพบไตรมาสนี้มีจำนวนลดลงจากไตรมาสที่แล้ว 5,783 คน คิดเป็นร้อยละ 14.86 ซึ่งอาจมีผลจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกทำให้นายจ้างในต่างประเทศไม่ขยาย

กำลังการผลิต หลายประเทศมีการว่างงานสูง จึงต้องใช้แรงงานในประเทศแทนการจ้างแรงงานต่างประเทศ เมื่อเปรียบเทียบตามประเภทพบว่าผู้ได้รับอนุญาตให้ไปทำงานทุกประเภทมีสัดส่วนลดลง ยกเว้นประเภทนายจ้างพาไปฝึกงานประเภทเดียวที่มีสัดส่วนสูงขึ้น คือ สูงขึ้นร้อยละ 17.49 ปรากฏในตาราง 8

ตาราง 8 เปรียบเทียบแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตไปทำงานต่างประเทศ จำแนกตามวิธีการเดินทาง ไตรมาส 3 และ 4 ปี 2552

วิธีการเดินทาง	ไตรมาส 3 ปี 2552		ไตรมาส 4 ปี 2552		อัตราเปลี่ยนแปลง
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
1. บริษัทจัดหางานจัดส่ง	14,042	36.08	13,200	39.84	-6.0
2. Re-Entry	15,478	39.77	14,650	44.21	-5.35
3. เดินทางด้วยตนเอง	2,399	6.16	2,233	6.74	-6.92
4. นายจ้างพาไปฝึกงาน	1,092	2.81	1,283	3.87	17.49
5. นายจ้างพาไปทำงาน	5,242	13.47	1,308	3.95	75.05
6. กรรมการจัดหางานจัดส่ง	665	1.71	461	1.39	-30.68
รวม	38,918	100.0	33,135	100.0	-14.86

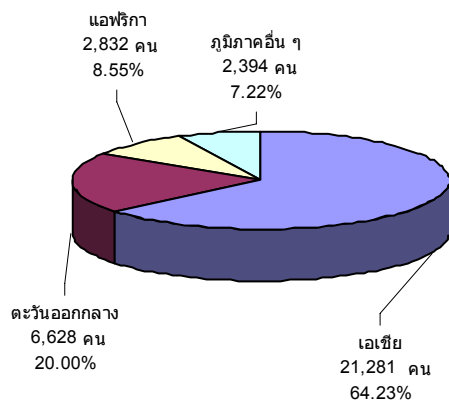
ที่มา : กรรมการจัดหางาน

แรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงานในไตรมาส 4 ปี 2552 ส่วนใหญ่จะไปทำงานในภูมิภาคเอเชีย มีจำนวน 21,281 คน คิดเป็นร้อยละ 64.23 ของแรงงานไทยที่ไปทำงานต่างประเทศทั้งหมด รองลงมาคือภูมิภาคตะวันออกกลาง จำนวน 6,628 คน ร้อยละ 20.0 และแอฟริกา 2,832 คน ร้อยละ 8.55 (แผนภูมิ 33) โดยในภูมิภาคเอเชีย ประเทศที่แรงงานไทยเดินทางไปทำงานสูงสุดคือไต้หวัน 10,022 คน (ร้อยละ 47.09 ของแรงงานไทยที่ไปทำงานในภูมิภาคเอเชียทั้งหมด) รองลงมาคือ สิงคโปร์ 2,864 คน (ร้อยละ 13.46 ของแรงงานไทยที่

ไปทำงานในภูมิภาคเอเชีย) และเกาหลีใต้ 2,503 คน (ร้อยละ 11.76 ของแรงงานคนไทยที่ไปทำงานในภูมิภาคเอเชียทั้งหมด) ส่วนภูมิภาคตะวันออกกลาง ประเทศกาตาร์เป็นประเทศที่แรงงานไทยไปทำงานมากที่สุดในไตรมาสนี้มีจำนวน 2,183 คน (ร้อยละ 32.94) ของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในภูมิภาคตะวันออกกลางทั้งหมด) รองลงมาคือ ประเทศสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์จำนวน 1,971 คน (ร้อยละ 29.74 ของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในภูมิภาคตะวันออกกลางทั้งหมด) ปรากฏรายละเอียดตามตารางภาคผนวก 14

แผนภูมิ 33 แรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตไปทำงานต่างประเทศ จำแนกตามภูมิภาค ไตรมาส 4 ปี 2552

ที่มา : กรมการจัดหางาน

สำหรับแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงานต่างประเทศ จำนวน 33,135 คน ที่กล่าวมาแล้ว ถ้าพิจารณาอาชีพที่เดินทางไปพบว่าอาชีพที่เดินทางไปสูงสุด 5 อันดับแรก คือ

- 1) อาชีพผู้ปฏิบัติงานในโรงงาน ผู้ควบคุมเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ 12,131 คน (ร้อยละ 36.61)
- 2) ผู้ปฏิบัติงานโดยใช้ฝีมือในธุรกิจต่าง ๆ ได้แก่ การก่อสร้าง ปฏิบัติงานในเหมืองแร่

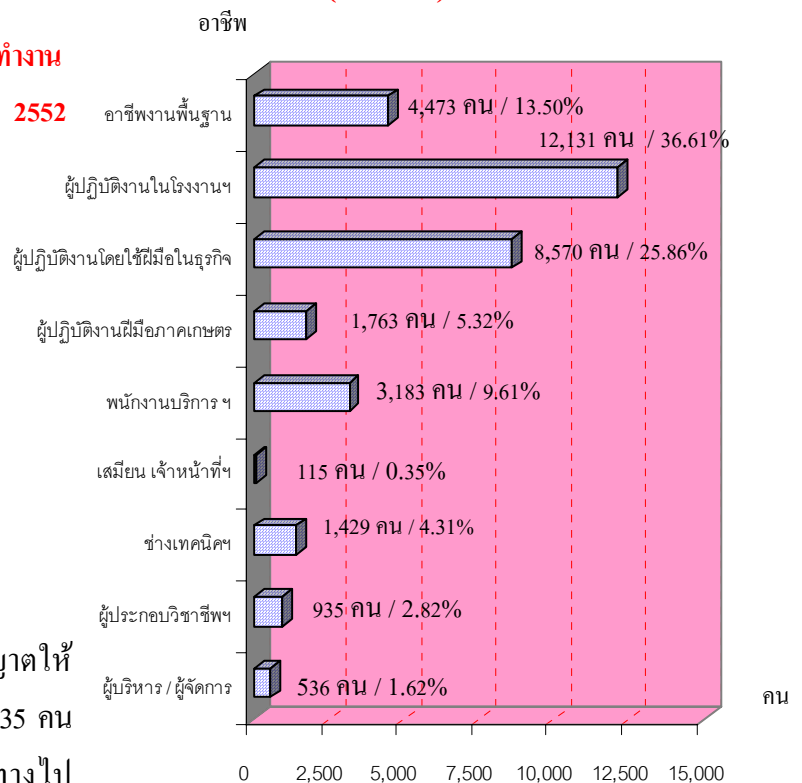
งานโลหะ เครื่องจักร การพิมพ์ ฯลฯ จำนวน 8,570 คน คิดเป็นร้อยละ 25.86

3) อาชีพงานพื้นฐาน 4,473 คน (ร้อยละ 13.50)

4) พนักงานบริการ พนักงานขายในร้านค้าและตลาด 3,183 คน (ร้อยละ 9.61)

5) ผู้ปฏิบัติงานฝีมือด้านการเกษตรและประมง 1,763 คน (ร้อยละ 5.32)

แผนภูมิ 34 แรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตไปทำงานต่างประเทศ จำแนกตามอาชีพ ไตรมาส 4 (ค.ค.-ธ.ค.) ปี 2552

ที่มา : กรมการจัดหางาน

3) การพัฒนาศักยภาพแรงงาน

กระทรวงแรงงานโดยกรมพัฒนาฝีมือแรงงานได้ดำเนินการฝึกอบรมพัฒนาผู้ใช้

แรงงานในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ 1) การฝึกเตรียมเข้าทำงาน เป็นการฝึกอาชีพให้กลุ่มแรงงานใหม่หรือผู้ถูกเลิกจ้าง ว่างาน ที่ประสงค์เข้าสู่ตลาดแรงงานให้มีความรู้ ทักษะฝีมือ 2) การฝึกยกระดับฝีมือแรงงาน และ 3) การฝึกเสริมทักษะ เป็นการฝึกอาชีพให้แรงงานที่ทำงานอยู่แล้วหรือถูกเลิกจ้างเพื่อเพิ่มความรู้ ทักษะและฝีมือเฉพาะด้านให้ทันกับเทคโนโลยีร่วมสมัย สร้างโอกาสการมีงานทำ การฝึกประเภทนี้มีทั้งส่วนที่กรมพัฒนาฝีมือแรงงานดำเนินการเอง และการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานในภาคเอกชน นอกจากนี้ยังมีการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานเพื่อเพิ่มศักยภาพฝีมือแรงงานไทยให้มีความรู้ มาตรฐานฝีมือสอดคล้องและทัดเทียมกับมาตรฐานสากล ขณะเดียวกันเป็นการพัฒนาทักษะให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานโดยภาพรวมของการฝึกต่าง ๆ ในไตรมาส 4 (ตุลาคม-ธันวาคม) ปี 2552 เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสที่แล้ว พบว่าไตรมาสนี้มี

การฝึกเตรียมเข้าทำงานจำนวน 3,572 คน เพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่แล้วมากถึงจำนวน 2,745 คน (ไตรมาส 3 ปี 2552 มีการฝึกจำนวน 827 คน) คิดเป็นร้อยละ 331.9 และเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมาพบว่า มีจำนวนที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน โดยเพิ่มขึ้นถึง 3,282 คน ขณะที่การฝึกยกระดับฝีมือแรงงานในไตรมาสนี้มีการฝึกจำนวน 16,562 คน ซึ่งลดลงร้อยละ 32.25 (7,884 คน) จากไตรมาสที่แล้วที่มีการฝึกอบรม 24,446 คน และลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมา 11,440 คน คิดเป็นร้อยละ 40.85 ในส่วนการฝึกเสริมทักษะ พบว่าในไตรมาสนี้มีผู้เข้ารับการฝึก 11,685 คน ลดลงร้อยละ 10.24 (1,085 คน) จากไตรมาส 3/2552 ที่มีผู้เข้ารับการฝึกอบรม 10,600 คน และเมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมาพบว่าไตรมาสนี้มีสัดส่วนลดลงเล็กน้อยคือ ลดลงร้อยละ 25.0 (3,896 คน) จากไตรมาส 4 ที่มีการฝึก 15,881 คน

**ตาราง 9 แสดงจำนวนผู้ได้รับการฝึกเตรียมทำงาน / ยกระดับฝีมือแรงงาน / ฝึกเสริมทักษะ
จำแนกตามภูมิภาค ไตรมาส 4 ปี 2551 และไตรมาส 3-4 ปี 2552**

ภูมิภาค	ไตรมาส 4 ปี 2551 (คน)			ไตรมาส 3 ปี 2552 (คน)			ไตรมาส 4 ปี 2552 (คน)		
	ฝึกเตรียม เข้าทำงาน	ฝึกยกระดับ ฝีมือแรงงาน	ฝึกเสริม ทักษะ	ฝึกเตรียม เข้าทำงาน	ฝึกยกระดับ ฝีมือแรงงาน	ฝึกเสริม ทักษะ	ฝึกเตรียม เข้าทำงาน	ฝึกยกระดับ ฝีมือแรงงาน	ฝึกเสริม ทักษะ
กรุงเทพมหานคร	23	1,166	425	39	1,435	833	0	267	98
ภาคกลาง	33	8,575	3,166	343	9,026	3,290	848	6,208	2,518
ภาคเหนือ	164	6,161	4,221	212	5,240	3,083	892	3,231	2,835
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	70	7,666	5,337	186	4,518	2,079	922	2,863	3,873
ภาคใต้	0	4,434	2,432	47	4,227	1,315	910	3,993	2,361
ทั่วประเทศ	290	28,002	15,581	827	24,446	10,600	3,572	16,562	11,685

ที่มา : กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

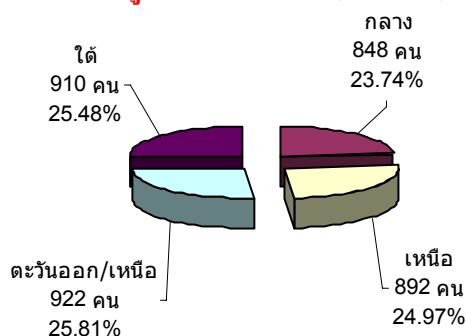
หมายเหตุ : ไตรมาส 4/2551 ข้อมูล ณ วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2552 / ไตรมาส 3/2552 ข้อมูล ณ วันที่ 20 ตุลาคม 2552

ไตรมาส 4/2552 ข้อมูล ณ วันที่ 11 มกราคม 2553

การฝึกเตรียมเข้าทำงานในรอบไตรมาส
นี้ทั้งสิ้น 3,572 คน พบว่าภูมิภาคที่ฝึกสูงสุดคือ
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 922 คน
คิดเป็นร้อยละ 25.81 ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับ
ภาคใต้ที่มีร้อยละ 25.48 (910 คน) รองลงมา
คือภาคเหนือ 892 คน (ร้อยละ 24.97) และ
ภาคกลาง 848 คน (ร้อยละ 23.74) ขณะที่
กรุงเทพมหานครไม่มีผู้เข้ารับการฝึกเตรียมเข้า
ทำงาน (แผนภูมิ 35) หากพิจารณาตามกลุ่ม
อาชีพพบว่า กลุ่มอาชีพที่มีการฝึกเตรียมเข้า
ทำงานสูงสุดคือ กลุ่มช่างเครื่องกลมีจำนวน
936 คน คิดเป็นร้อยละ 26.20 รองลงมาคือกลุ่ม
อาชีพทางธุรกิจและบริการ จำนวน 908 คน
(ร้อยละ 25.42) ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากับกลุ่มช่าง
ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ จำนวน 908 คน
(ร้อยละ 25.42) สำหรับผลการฝึกพบว่า มี
ผู้ผ่านการฝึกจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 1.68
ของผู้เข้ารับการฝึกเตรียมเข้าทำงานทั้งหมด
(ผู้เข้าฝึก 3,572 คน) เนื่องจากไตรมาสนี้เป็น
ช่วงต้นปีงบประมาณ ทุกหลักสูตรเพิ่งได้รับ
อนุมัติดำเนินการทำให้ผลการฝึกอบรมเกี่ยว
ไปยังไตรมาสหน้า สำหรับผู้ผ่านการฝึกเตรียม
เข้าทำงานดังกล่าวจำนวน 60 คนได้งานทำ 59 คน
คิดเป็นร้อยละ 98.33 ของผู้ผ่านการฝึกทั้งหมด
(รายละเอียดในตารางภาคผนวก 15)

**แผนภูมิ 35 การฝึกเตรียมเข้าทำงาน
จำแนกตามภูมิภาค ไตรมาส 4 (ต.ค.-ธ.ค.) ปี 2552**

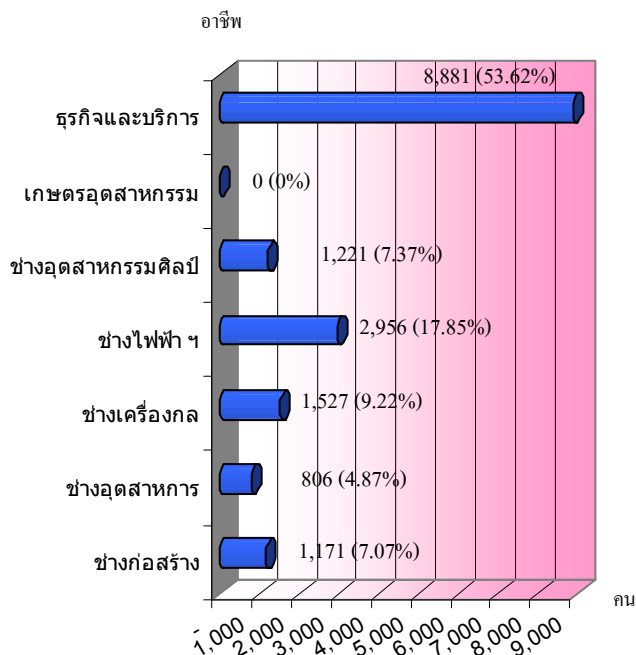

ที่มา : กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ข้อมูล ณ 11 มกราคม 2553

สำหรับการฝึกยกระดับฝีมือแรงงาน
ในไตรมาส 4 ปี 2552 ข้อมูล ณ วันที่ 11
มกราคม 2553 มีการฝึกยกระดับฝีมือแรงงาน
ทั้งสิ้น 16,562 คน โดยภูมิภาคที่มีการฝึกมาก
ที่สุดคือ ภาคกลาง มีจำนวน 6,208 คน คิดเป็น
ร้อยละ 37.48 รองลงมาคือภาคใต้ร้อยละ
24.11 (3,993 คน) ภาคเหนือร้อยละ 19.51
(3,231 คน) ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมี
การฝึก ร้อยละ 17.29 (2,863 คน) ขณะที่
กรุงเทพมหานครมีการฝึกน้อยที่สุดคือร้อยละ
1.61 (267 คน) เมื่อพิจารณาตามกลุ่มอาชีพที่ฝึก
พบว่ากลุ่มธุรกิจและบริการ มีสัดส่วนการฝึก
ยกระดับฝีมือแรงงานสูงสุดคือร้อยละ 53.62
(8,881 คน) รองลงมาคือ กลุ่มช่างไฟฟ้า
อิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ มีการฝึกยกระดับ
ร้อยละ 17.85 (2,956 คน) กลุ่มช่างเครื่องกล
ร้อยละ 9.22 (1,527 คน) และกลุ่มช่าง
อุตสาหกรรมศิลป์ ร้อยละ 7.37 (1,221 คน)
ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับช่างก่อสร้างที่มีการฝึก
1,171 คน (ร้อยละ 7.07) ทั้งนี้ ผู้เข้ารับการฝึก
ยกระดับฝีมือแรงงานจำนวน 16,562 คน พบว่า
ผ่านการฝึกจำนวน 13,657 คน คิดเป็นร้อยละ
82.46 ของผู้เข้ารับการฝึกทั้งหมด และใน
จำนวนผู้ผ่านการฝึกพบว่า มีงานทำ 11,435 คน
คิดเป็นร้อยละ 83.73 ของผู้ผ่านการฝึกทั้งหมด

**แผนภูมิ 36 การฝึกยกระดับฝีมือแรงงาน
จำแนกตามกลุ่มอาชีพไตรมาส 4 (ต.ค.- ธ.ค.) ปี 2552**

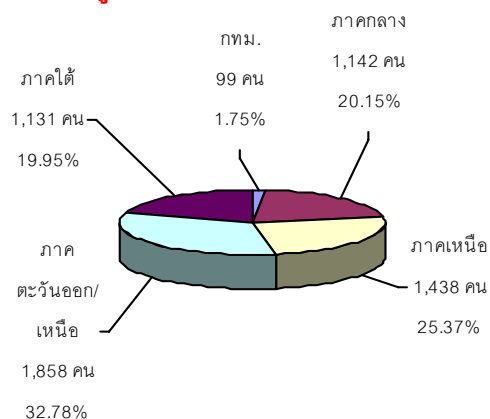
ที่มา : กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ข้อมูล ณ 11 มกราคม 2553

นอกจากนี้กรมพัฒนาฝีมือแรงงานยังได้มีการฝึกเสริมทักษะ โดยในไตรมาส 4 ปี 2552 (เดือนตุลาคม-ธันวาคม 2552) ข้อมูล ณ วันที่ 11 มกราคม 2553 พบว่าสามารถฝึกเสริมทักษะได้ทั้งสิ้น 11,685 คน โดยภูมิภาคที่มีการฝึกมากที่สุด คือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3,873 คน (ร้อยละ 33.14) รองลงมาคือภาคเหนือจำนวน 2,835 คน (ร้อยละ 24.26) และภาคกลาง จำนวน 2,518 คน (ร้อยละ 21.55) ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับภาคใต้ที่มีผู้เข้าฝึกเสริมทักษะ 2,361 คน (ร้อยละ 20.21) ขณะที่กรุงเทพมหานครมีผู้ฝึกเพียง จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 0.84 หากพิจารณาตามกลุ่มอาชีพ พบว่ากลุ่มอาชีพที่ฝึกสูงสุดคือกลุ่มอาชีพช่างอุตสาหกรรมศิลป์ 3,505 คน (ร้อยละ 30.0) ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับกลุ่มอาชีพธุรกิจและบริการ จำนวน 3,375 คน (ร้อยละ 28.88) รองลงมาคือช่างก่อสร้างที่มีจำนวน 1,440 คน (ร้อยละ 12.32) สำหรับ

ผู้เข้ารับการฝึกจำนวน 11,685 คนดังกล่าว พบว่าผ่านการฝึกร้อยละ 81.89 หรือจำนวน 9,569 คน และมีงานทำ 4,050 คน คิดเป็นร้อยละ 42.32 ของผู้ผ่านการฝึกทั้งหมด

ส่วนการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน มีการทดสอบทั้งสิ้น 5,668 คน เป็นสัดส่วนใกล้เคียงกับไตรมาสที่แล้วที่มีการทดสอบ 5,674 คน โดยลดลงเพียงจำนวน 6 คน และเมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมาพบว่า ลดลงจำนวน 4,130 คน คิดเป็นร้อยละ 42.15 โดยภาคที่มีการทดสอบมากที่สุดในปีไตรมาสนี้ คือภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 1,858 คน คิดเป็นร้อยละ 32.78 รองลงมาคือภาคเหนือมีการทดสอบจำนวน 1,438 คน (ร้อยละ 25.37) และภาคกลาง 1,142 คน (ร้อยละ 20.15) ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับภาคใต้ที่มีการทดสอบจำนวน 1,131 คน (ร้อยละ 19.95) (แผนภูมิ 37) โดยการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน เมื่อจำแนกตามประเภทการทดสอบ พบว่าเป็นการทดสอบมาตรฐานฝีมือแห่งชาติสูงสุดคือมีจำนวน 5,545 คน คิดเป็นร้อยละ 97.83 ของผู้เข้ารับการทดสอบทุกประเภท รองลงมาคือการทดสอบมาตรฐานเฉพาะ สถานประกอบการมีจำนวน 93 คน (ร้อยละ 1.64) ส่วนการทดสอบฝีมือแรงงานเพื่อไปทำงานต่างประเทศมีจำนวน 30 คน (ร้อยละ 0.53)

**แผนภูมิ 37 การทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน
จำแนกตามภูมิภาคไตรมาส 4 (ต.ค.-ธ.ค.) ปี 2552**

เมื่อพิจารณาผู้เข้าการทดสอบมาตรฐานฝีมือ จำแนกตามกลุ่มอาชีพจะพบว่า กลุ่มอาชีพที่มีการทดสอบมากที่สุด คือ กลุ่มธุรกิจและบริการ มีจำนวน 1,825 คน คิดเป็นร้อยละ 32.2 รองลงมาคือกลุ่มช่างก่อสร้าง 1,630 คน (ร้อยละ 28.76) กลุ่มช่างเครื่องกล จำนวน 921 คน (ร้อยละ 16.25) และกลุ่มช่างไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ จำนวน 769 คน (ร้อยละ 13.57)

ในส่วนผู้เข้ารับการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานที่มีจำนวน 5,668 คนนี้ พบว่าผ่านการทดสอบจำนวน 3,997 คน คิดเป็นร้อยละ 70.52 ของผู้เข้ารับการทดสอบทั้งหมด และได้งานทำ 2,362 คน คิดเป็นร้อยละ 59.09 ของผู้เข้าผ่านการทดสอบ

การพัฒนาฝีมือแรงงาน เป็นเรื่องที่หลายฝ่ายต้องช่วยกันทั้งภาครัฐ เอกชน คือผู้ประกอบการหรือเจ้าของสถานประกอบการ รวมถึงลูกจ้าง ทั้งนี้ เพราะการพัฒนาฝีมือแรงงานจะเป็นการเพิ่มผลิตภาพ ประสิทธิภาพในการทำงาน อีกทั้งจะเป็นการรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี รวมถึงความเป็นมาตรฐานในระดับต่าง ๆ ทั้งระดับประเทศและระดับโลก ขณะเดียวกันเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ดังนั้น นอกจากกรมพัฒนาฝีมือแรงงานจะเป็นผู้ดำเนินการโดยตรงตามที่ได้กล่าวมาแล้ว ยังมีการส่งเสริมให้ดำเนินการโดยภาคเอกชน ซึ่งพบว่าไตรมาส 4 ปี 2552 ช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2552 นี้ สถานประกอบการเอกชนที่มีการพัฒนาฝีมือแรงงานมีจำนวนทั้งสิ้น 4,280 แห่ง ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสที่แล้วพบว่าไตรมาสนี้ภาคเอกชนมีการพัฒนาฝีมือแรงงานลดลง 391 แห่ง คิดเป็นสัดส่วนเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.37 และเมื่อเทียบกับ

ไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมาพบว่ามีสัดส่วนสูงขึ้นคือเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 13.17 (เพิ่มขึ้นจำนวน 498 แห่ง) โดยสถานประกอบการที่มีการพัฒนาฝีมือแรงงานในไตรมาสนี้เป็นสถานประกอบการในภาคกลางสูงที่สุดมีจำนวน 2,089 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 48.81 รองลงมาคือ กรุงเทพมหานคร และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีจำนวน 1,361 แห่ง (ร้อยละ 31.8) และ 382 แห่ง (ร้อยละ 8.93) ตามลำดับ ขณะที่ภาคใต้และภาคเหนือมีการพัฒนาฝีมือแรงงาน จำนวน 236 แห่ง (ร้อยละ 5.51) และ 212 แห่ง (ร้อยละ 4.95) ตามลำดับ จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งสิ้น 599,405 คน โดยผ่านการฝึกอบรมทุกคน คิดเป็นร้อยละ 100.0 โดยมีค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 150,248,979 บาท

ตาราง 10 การดำเนินการพัฒนาฝีมือแรงงาน

โดยภาคเอกชน ไตรมาส 4 ปี 2552

(ตุลาคม-ธันวาคม 2552) จำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค	สปก. (แห่ง)	ผู้เข้าฝึก (คน)	ผู้ผ่าน (คน)	ค่าใช้จ่าย (ล้านบาท)
กรุงเทพมหานคร	1,361	158,420	158,420	72.79
ภาคกลาง	2,089	353,926	353,926	69.02
ภาคเหนือ	212	26,753	26,753	1.75
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	382	30,172	30,172	1.88
ภาคใต้	236	30,134	30,134	4.81
รวม	4,280	599,405	599,405	150.25

ที่มา : กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ข้อมูล ณ 11 มกราคม 2553

4) การคุ้มครองแรงงานและสวัสดิการ

ภารกิจของกระทรวงแรงงานที่ต่อเนื่องจากการส่งเสริมการมีงานทำและการพัฒนาฝีมือแรงงานให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานเพื่อยกระดับฝีมือให้เป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงานและทัดเทียมมาตรฐานสากลคือการคุ้มครอง ลูกจ้าง/ผู้ใช้

แรงงานให้ได้รับความเป็นธรรมในการจ้างงาน ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551 เพื่อไม่ให้ถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้างซึ่งการดำเนินการดังกล่าวนี้เป็นหน้าที่ของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานโดยมีจุดมุ่งหมายสูงสุด คือให้ลูกจ้างผู้ใช้แรงงานมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีรายได้และสวัสดิการที่เป็นธรรมเพียงพอต่อการดำรงชีวิต ขณะเดียวกันในอีกด้านหนึ่งก็ต้องผดุงไว้ซึ่งความยุติธรรมกับฝ่ายนายจ้าง กล่าวคือไม่โอนเอียงไปด้านใดด้านหนึ่ง โดยการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กล่าวมาแล้ว กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน มีภารกิจ 4 ด้าน คือ การคุ้มครองแรงงาน การจัดสวัสดิการแรงงาน การส่งเสริมความปลอดภัยในการทำงาน และการส่งเสริมแรงงานสัมพันธ์ ซึ่งจะได้กล่าวในรายละเอียดต่อไป

4.1 การตรวจแรงงาน

การตรวจแรงงานคือการตรวจสอบสถานประกอบการซึ่งเป็นมาตรการหนึ่งในการคุ้มครองแรงงานเพื่อให้แน่ใจว่าผู้ใช้แรงงานได้รับการปฏิบัติและดูแลตามกฎหมาย ขณะเดียวกันจะเป็นมาตรการในการกำกับดูแลและกระตุ้นให้สถานประกอบการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานและเอาใจใส่ดูแลลูกจ้างของตนให้มากขึ้นอีกด้วย อย่างไรก็ตาม การตรวจสอบสถานประกอบการมิใช่เป็นการไปจับผิดนายจ้าง หากแต่เป็นการตรวจเพื่อแนะนำให้ความรู้ในการปฏิบัติที่ถูกต้องแก่นายจ้าง รวมทั้งสร้างความเข้าใจแก่ลูกจ้าง / ผู้ใช้แรงงานเพื่อให้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย

อีกด้วย สำหรับในไตรมาส 4 ปี 2552 (ช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2552) ข้อมูลจากการประมวลผลทางระบบคอมพิวเตอร์ Online ของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานเมื่อวันที่ 26 มกราคม 2553 ซึ่งเป็นข้อมูลเบื้องต้นได้ดำเนินการตรวจสอบสถานประกอบการทั้งสิ้น 11,226 แห่ง ลดลงจากไตรมาสที่แล้ว 2,994 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 21.05 สำหรับไตรมาสนี้มีลูกจ้างที่ผ่านการตรวจหรือได้รับการคุ้มครองรวม 580,080 คน จำแนกเป็นชาย 258,539 คน (ร้อยละ 44.57 ของลูกจ้างที่ตรวจทั้งหมด) โดยมีสัดส่วนที่มากกว่าเพศหญิงที่ผ่านการตรวจ 320,948 คน (ร้อยละ 55.33 ของลูกจ้างที่ตรวจทั้งหมด) และในจำนวนลูกจ้างที่ผ่านการตรวจทั้งหมดเป็นเด็ก 593 คน (ร้อยละ 0.10 ของลูกจ้างที่ผ่านการตรวจทั้งหมด) ซึ่งสถานประกอบการที่ตรวจไตรมาสนี้ส่วนใหญ่เป็นสถานประกอบการขนาดเล็กมาก กล่าวคือ กว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 51.87) เป็นสถานประกอบการที่มีลูกจ้างต่ำกว่า 10 คน (5,823 แห่ง) รองลงมาเป็นสถานประกอบการขนาด 10—49 คน ร้อยละ 31.61 (3,549 แห่ง) ขณะที่สถานประกอบการขนาดใหญ่ตั้งแต่ 300 คนขึ้นไปมีการตรวจเพียงร้อยละ 2.92 (328 แห่ง) (ตาราง 11 และตารางภาคผนวก ที่ 16)

ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสที่แล้ว คือไตรมาส 3 ปี 2552 พบว่ามีการตรวจสอบสถานประกอบการลดลงจากไตรมาสที่แล้ว จำนวน 2,994 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 21.05 และจำนวนลูกจ้างที่ผ่านการตรวจคุ้มครองแรงงานมีจำนวนมากขึ้นถึง 209,546 คน คิดเป็นสัดส่วนเพิ่มขึ้นร้อยละ 56.55 โดยสถานประกอบการขนาดต่ำกว่า 49 คน มีปริมาณการตรวจในสัดส่วนที่ลดลง ขณะที่สถานประกอบการขนาด 50 คน

ขึ้นไป มีจำนวนการตรวจเพิ่มขึ้น รายละเอียดปรากฏตามตาราง 11

ตาราง 11 เปรียบเทียบจำนวนสถานประกอบการ และลูกจ้างที่ผ่านการตรวจ ไตรมาส 3-4 ปี 2552

สถานประกอบการ/ลูกจ้างที่ผ่านการตรวจ				
ขนาดสถานประกอบการ	ไตรมาส 3 ปี 2552		ไตรมาส 4 ปี 2552	
	สปก.* (แห่ง)	ลูกจ้าง (คน)	สปก.* (แห่ง)	ลูกจ้าง (คน)
1 – 4 คน	5,583	12,108	3,383	8,085
5 – 9 คน	2,929	19,665	2,440	16,626
10 – 19 คน	2,227	30,238	1,746	23,686
20 – 49 คน	2,070	65,024	1,803	57,001
50 – 99 คน	718	51,155	771	55,751
100 – 299 คน	524	85,940	755	126,575
300 – 499 คน	90	33,796	147	56,785
500 – 999 คน	60	41,948	108	76,094
1,000 คน [†]	19	30,600	73	159,477
รวม	14,220	370,534	11,226	580,080

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

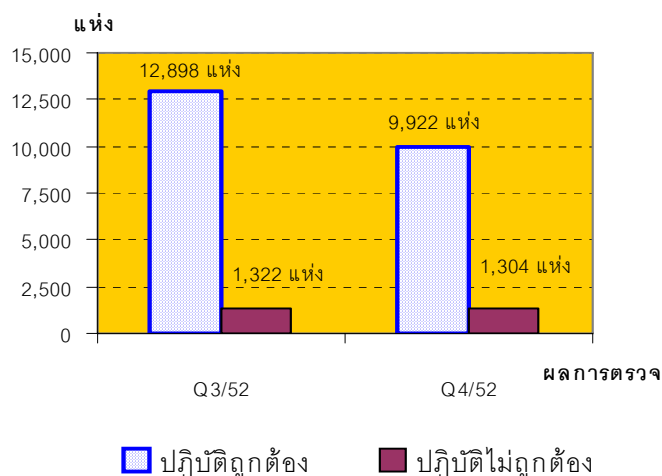
หมายเหตุ : 1. * สปก. = สถานประกอบการ

2. ไตรมาส 3 ณ วันที่ 27 กรกฎาคม 2552/ไตรมาส 4 ณ วันที่ 26

มกราคม 2553

ในส่วนผลการตรวจพบว่าสถานประกอบการส่วนใหญ่ร้อยละ 88.38 (จำนวน 9,992 แห่ง) ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมาย ขณะที่สถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายมีร้อยละ 11.62 (จำนวน 1,304 แห่ง) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบสถานประกอบการที่ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายกับจำนวนสถานประกอบการที่ตรวจในไตรมาสนี้กับไตรมาสที่แล้วพบว่า ไตรมาสนี้ (ร้อยละ 88.38) มีสัดส่วนน้อยกว่าไตรมาสที่แล้วที่มีร้อยละ 90.70 ขณะที่สถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องต่อสถานประกอบการที่ผ่านการตรวจทั้งหมดในไตรมาสนี้มีร้อยละ 11.62 ซึ่งมีสัดส่วนสูงขึ้นจากไตรมาสที่แล้วที่มีร้อยละ 9.30 รายละเอียดปรากฏในแผนภูมิที่ 38 และตารางภาคผนวกที่ 16

แผนภูมิ 38 เปรียบเทียบผลการตรวจสอบสถานประกอบการไตรมาส 3 และ 4 ปี 2552

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

หมายเหตุ : ข้อมูลประมวลผลทางระบบคอมพิวเตอร์ online

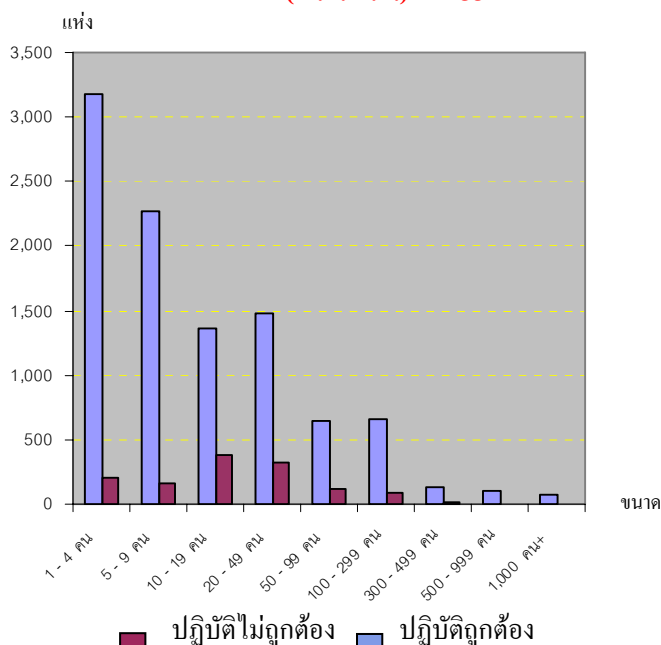
ไตรมาส 3 ณ วันที่ 27 กรกฎาคม 2552/ไตรมาส 4 ณ วันที่ 26 มกราคม 2553

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเฉพาะกลุ่มสถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยเปรียบเทียบจำนวนสถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องในแต่ละขนาดสถานประกอบการกับสถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องทั้งหมด ในไตรมาส 4 ปี 2552 (ตุลาคม-ธันวาคม 2552) พบว่าสถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ สถานประกอบการขนาด 10-19 คน ขนาด 20-49 คน และขนาด 1-4 คน โดยมีการปฏิบัติไม่ถูกต้องร้อยละ 29.45 24.85 และ 15.41 ของสถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องทั้งหมดตามลำดับ รายละเอียดปรากฏตามแผนภูมิ 39 (เปรียบเทียบเฉพาะในกลุ่มที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย) และเมื่อศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราการปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายในแต่ละขนาดสถานประกอบการ โดยคำนวณจากจำนวนสถานประกอบการที่ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายแต่ละขนาดสถานประกอบการกับสถานประกอบการที่ตรวจทั้งหมดในแต่ละขนาด

สถานประกอบการ และเปรียบเทียบกันตามขนาดสถานประกอบการ จะพบว่าสถานประกอบการที่มีขนาดใหญ่่มากโดยขนาด 1,000 คนขึ้นไป มีอัตราการปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายสูงสุดคือร้อยละ 97.26 รองลงมาคือสถานประกอบการขนาด 500-999 คน ขนาด 1-4 คน และ 5-9 คน โดยมีอัตราร้อยละ 97.22 94.06 และ 93.2 ขณะที่สถานประกอบการขนาด 10-19 คน มีการปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 78.01 อย่างไรก็ตาม ภาพรวมพบว่า มีอัตราปฏิบัติถูกต้องร้อยละ 88.38 สัดส่วนดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าในจำนวนสถานประกอบการ 100 แห่ง มีการปฏิบัติถูกต้องจำนวนประมาณ 88-89 แห่ง ซึ่งเป็นสัดส่วนต่ำกว่ากับไตรมาส 3/2552 ที่มีอัตรา ร้อยละ 90.70

แผนภูมิ 39 เปรียบเทียบสถานประกอบการที่ปฏิบัติถูกต้อง/ไม่ถูกต้องตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน
ไตรมาส 4 (ต.ค.-ธ.ค.) ปี 2552

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

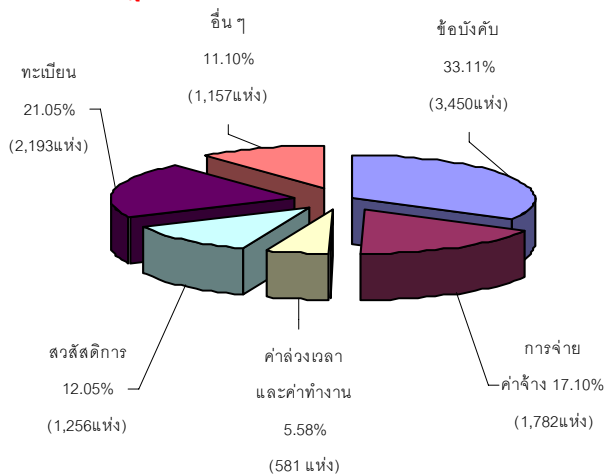
ข้อมูลประมวลผลทางระบบคอมพิวเตอร์ online ณ วันที่ 26 มกราคม 2553

สำหรับสถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานจำนวน 1,304 แห่ง โดยหากพิจารณาในประเด็นเรื่องที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องได้แก่ ข้อบังคับ วันลา วันหยุด การจ่ายค่าจ้าง ฯลฯ จะพบว่าสถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องรวม 10,419 แห่ง (นับซ้ำแห่งเนื่องจากบางแห่งปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายมากกว่า 1 เรื่อง) โดยสถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องในเรื่องข้อบังคับในการทำงานมีมากที่สุดร้อยละ 33.11 (3,450 แห่ง) ซึ่งความผิดเรื่องการไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับในการทำงานมักพบว่าเป็นเพราะสถานประกอบการส่วนใหญ่ไม่ได้จัดทำระเบียบข้อบังคับ หรือมิได้ติดประกาศข้อบังคับการทำงาน ซึ่งได้แก่ การกำหนดวันหยุด เวลาทำงาน เวลาพัก ฯลฯ ให้ลูกจ้างทราบทั่วกัน ทั้งนี้ ตามระเบียบปฏิบัติของพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่2) พ.ศ. 2551 กำหนดให้นายจ้างต้องติดประกาศหรือเผยแพร่ข้อบังคับการทำงานให้ลูกจ้างทราบพร้อมส่งสำเนาระเบียบข้อบังคับที่ประกาศดังกล่าวให้กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานทราบด้วย แต่ในทางปฏิบัตินายจ้างบางรายมิได้ติดประกาศหรือติดประกาศแต่ไม่ได้ทำสำเนาแจ้งกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานทราบ จึงถือว่าปฏิบัติไม่ถูกต้อง สำหรับเรื่องที่ปฏิบัติไม่ถูกต้อง 4 อันดับถัดมา ได้แก่ เรื่องทะเบียนคือการทำทะเบียนลูกจ้าง ทะเบียนเวลาทำงานและทะเบียนการจ่ายค่าจ้าง ซึ่งพบว่าไม่มีหรือไม่ถูกต้องหรือไม่ตรงตามกฎหมายกำหนด โดยมีจำนวน 2,193 แห่ง (ร้อยละ 21.05) เรื่องการจ่ายค่าจ้าง 1,782 แห่ง (ร้อยละ 17.10) เรื่องเรื่องสวัสดิการที่สถานประกอบการไม่จัดตามที่กฎหมายกำหนด 1,256 แห่ง (ร้อยละ 12.05) และเรื่อง

ค่าล่วงเวลาและค่าทำงาน จำนวน 581 แห่ง
(ร้อยละ 5.58) รายละเอียดตามแผนภูมิที่ 40

**แผนภูมิ 40 เรื่องที่สถานประกอบการปฏิบัติไม่ถูกต้อง
ตามกฎหมาย 5 อันดับแรก ไตรมาส 4 ปี 2552**

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

หมายเหตุ : 1. ข้อมูล ณ วันที่ 26 มกราคม 2553

2. สถานประกอบการ 1 แห่ง อาจมีเรื่องปฏิบัติไม่ถูกต้อง
ตามกฎหมายมากกว่า 1 เรื่อง

เมื่อพิจารณาเรื่องที่ปฏิบัติไม่ถูกต้อง
ตามกฎหมายของสถานประกอบการต่าง ๆ
จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม (โดยนับเรื่อง
ที่ปฏิบัติผิดกฎหมายเรื่องละ 1 แห่งซึ่งบางแห่งมี
เรื่องปฏิบัติผิดกฎหมายมากกว่า 1 เรื่อง-นับซ้ำ)
ในไตรมาส 3 ปี 2552 (ตุลาคม-ธันวาคม 2552)
พบว่าประเภทอุตสาหกรรมที่ปฏิบัติไม่ถูกต้อง
ตามกฎหมายสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่

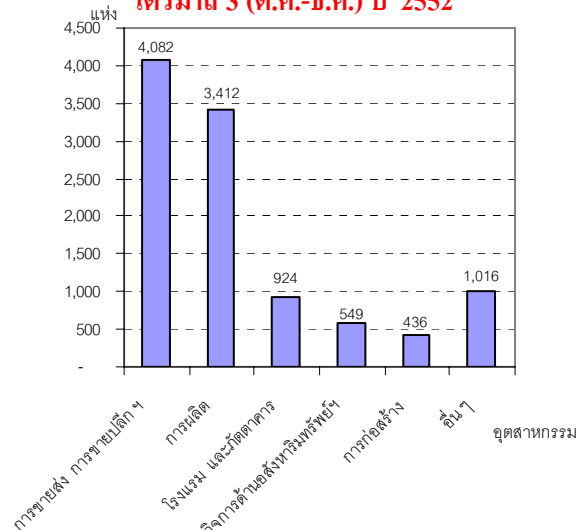
- 1) การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซม
รถยนต์ รถจักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคล และ
ของใช้ในครัวเรือน ร้อยละ 39.18 (4,082 แห่ง)
- 2) การผลิต ร้อยละ 32.75 (3,412 แห่ง)
- 3) โรงแรมและภัตตาคาร ร้อยละ 8.87 (924 แห่ง)
- 4) กิจการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และ
กิจกรรมทางธุรกิจ ร้อยละ 5.27 (549 แห่ง) และ
- 5) การก่อสร้าง ร้อยละ 4.18 (436 แห่ง)

(ตารางที่ 12 และแผนภูมิที่ 41)

แผนภูมิ 41 ประเภทอุตสาหกรรมที่มีเรื่องที่ปฏิบัติ

ไม่ถูกต้อง ตามกฎหมาย 5 อันดับแรก

ไตรมาส 3 (ต.ค.-ธ.ค.) ปี 2552

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ข้อมูล ณ วันที่ วันที่ 26 มกราคม 2553

(นับซ้ำกรณีมีเรื่องปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายหลายเรื่อง)

หากเปรียบเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา
พบว่าประเภทอุตสาหกรรมที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตาม
กฎหมาย 5 อันดับแรกในไตรมาสนี้ (พิจารณาจาก
ประเด็นเรื่องที่ปฏิบัติไม่ถูกต้อง - นับซ้ำ) เป็น
ประเภทอุตสาหกรรมเดียวกับไตรมาสที่ผ่านมา
ดังปรากฏรายละเอียดตามตารางที่ 12

ตาราง 12 เปรียบเทียบประเภทอุตสาหกรรมที่ปฏิบัติ

ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย (5 อันดับแรก)

ไตรมาส 3-4 ปี 2552

ประเภทอุตสาหกรรม	ไตรมาส 3 ปี 2552		ไตรมาส 4 ปี 2552	
	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
1. การขายส่ง การขายปลีก การ ซ่อมแซมรถยนต์รถจักรยานยนต์ ของ ใช้ส่วนบุคคลและของใช้ครัวเรือน	4,429	34.66	4,082	39.18
2. การผลิต	4,497	35.19	3,412	32.75
3. โรงแรมและภัตตาคาร	908	7.10	924	8.87
4. กิจการด้านอสังหาริมทรัพย์	538	4.21	549	5.27
5. การก่อสร้าง	930	7.28	436	4.18
6. อื่น ๆ	1,476	11.56	1,016	9.75
รวม	12,778	100.0	10,419	100.0

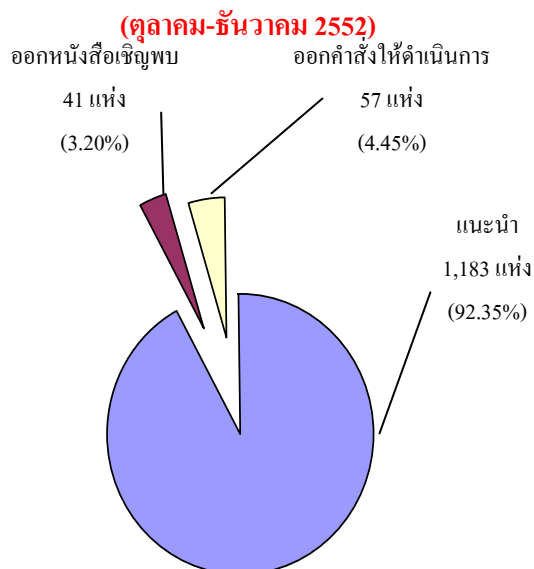
ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ประมวลผล ทางระบบคอมพิวเตอร์ online ณ 26 มกราคม 2553

เมื่อกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ตรวจพบว่าสถานประกอบการไม่ปฏิบัติตาม กฎหมายคุ้มครองแรงงาน จะมีการดำเนินการ ให้สถานประกอบการนั้นปฏิบัติให้ถูกต้องตาม กฎหมายแรงงาน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ ลูกจ้าง ได้แก่ การแนะนำให้นายจ้างปฏิบัติใน สิ่งที่ต้อง ออกหนังสือเชิญพบ ออกคำสั่งให้ ดำเนินการ เปรียบเทียบปรับ หรือส่งเรื่อง ดำเนินคดี ทั้งนี้ การดำเนินการในลักษณะใด จะพิจารณาตามความรุนแรงของปัญหา โดย ไตรมาสนี้การดำเนินการส่วนใหญ่ ได้แก่ ให้ คำแนะนำแก่เจ้าของสถานประกอบการเพื่อ ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป โดยมี สัดส่วนร้อยละ 92.35 (1,183 แห่ง) รองลงมา คือ ออกคำสั่งให้ดำเนินการมีร้อยละ 4.45 (57 แห่ง) ออกหนังสือเชิญพบมีร้อยละ 3.20 (41 แห่ง) ส่วนการเปรียบเทียบปรับและ ส่งเรื่องดำเนินคดีในไตรมาสนี้พบว่าไม่มี (แผนภูมิที่ 42)

แผนภูมิ 42 การดำเนินการของเจ้าหน้าที่สำหรับ สถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย คุ้มครองแรงงานไตรมาส 4 ปี 2552

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ข้อมูลประมวลผลทางระบบคอมพิวเตอร์ online ณ วันที่ 26 มกราคม 2553

สำหรับการตรวจความปลอดภัยในการทำงานซึ่งเป็นเครื่องมือในการคุ้มครองดูแลความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานของลูกจ้าง รวมถึงเป็นอีกมาตรการหนึ่งที่ ดำเนินการเพื่อกระตุ้นส่งเสริมให้เจ้าของสถาน ประกอบการเห็นความสำคัญและตระหนักถึง เรื่องความปลอดภัยในการทำงาน ในรอบไตรมาส 4 ปี 2552 ช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2552 ข้อมูล ณ วันที่ 26 มกราคม 2553 กรมสวัสดิการ และคุ้มครองแรงงาน ได้ดำเนินการตรวจความ ปลอดภัยในสถานประกอบการทั้งสิ้น 4,399 แห่ง ลูกจ้างที่ผ่านการตรวจทั้งสิ้น 401,337 คน โดยใน ไตรมาส 4 นี้ การตรวจสถานประกอบการมีจำนวน ลดลงจากไตรมาส 3 ปี 2552 1,080 แห่งคิดเป็น ร้อยละ 19.71 (ไตรมาส 3 ปี 2552 ตรวจ 5,479 แห่ง) และพบว่าสัดส่วนของลูกจ้างที่ได้รับการตรวจ คุ้มครองด้านความปลอดภัยสูงขึ้นจำนวน 59,511 คนคิดเป็นร้อยละ 17.41 จากไตรมาส 3 ที่มีลูกจ้างผ่านการตรวจ 341,826 คน

ตาราง 13 เปรียบเทียบการตรวจความปลอดภัยใน สถานประกอบการ จำแนกตามขนาดสถาน ประกอบการ ไตรมาส 3-4 ปี 2552

ขนาด สปก.	Q3/ 52		Q4/ 52	
	สปก.ที่ผ่าน การตรวจ (แห่ง)	ลูกจ้างที่ ผ่านการ ตรวจ (คน)	สปก.ที่ ผ่านการ ตรวจ (แห่ง)	ลูกจ้างที่ผ่าน การตรวจ (คน)
1 - 4 คน	1,475	3,358	611	1,561
5 - 9 คน	939	6,379	688	4,781
10 - 19 คน	808	11,157	729	9,953
20 - 49 คน	1,086	34,929	986	31,971
50 - 99 คน	475	34,156	566	40,802
100 - 299 คน	481	80,284	553	92,437
300 - 499 คน	96	37,440	114	42,397
500 - 999 คน	82	56,911	95	65,071
1,000 คน ¹	37	77,212	57	112,364
รวม	5,479	341,826	4,399	401,337

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ข้อมูลประมวลผลทางระบบคอมพิวเตอร์ online

ไตรมาส 3/52 ณ 27 ตุลาคม 2552 ไตรมาส 4/52 ณ 26 มกราคม 2553

อัตราการปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาส 3 ปี 2552 พบว่าในภาพรวมมีการปฏิบัติงานถูกต้องตามกฎหมายร้อยละ 82.27 โดยมีสัดส่วนสูงกว่ากับไตรมาส 3 ปี 2552 ที่ผ่านมามีอัตราร้อยละ 86.77 (ตาราง 14)

ตาราง 14 เปรียบเทียบการตรวจความปลอดภัยกับการปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายความปลอดภัย ไตรมาส 3-4 ปี 2552

ขนาด สปก.	Q3/ 52		Q4 / 52	
	สปก.ที่ผ่าน การตรวจ (แห่ง)	สปก.ที่ปฏิบัติ ถูกต้อง (แห่ง)	สปก.ที่ผ่าน การตรวจ (แห่ง)	สปก.ที่ปฏิบัติ ถูกต้อง (แห่ง)
1 – 4 คน	1,475	1,413	611	581
5 – 9 คน	939	833	688	584
10 - 19 คน	808	663	729	575
20 - 49 คน	1,086	886	986	786
50 - 99 คน	475	402	566	436
100 - 299 คน	481	383	553	433
300 - 499 คน	96	76	114	95
500 - 999 คน	82	65	95	78
1,000 คน ⁺	37	33	57	51
รวม	5,479	4,754	4,399	3,619

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
ข้อมูลประมวลผลทางระบบคอมพิวเตอร์ online
ไตรมาส 3/52 ณ 27 ตุลาคม 2552
ไตรมาส 4/52 ณ 26 มกราคม 2553

ประเภทอุตสาหกรรมที่มีการตรวจความปลอดภัยสูงสุดในไตรมาส 4 ปี 2552 (ตุลาคม - ธันวาคม 2552) 5 อันดับแรก คือ (1) ประเภทการขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ รถจักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคล และของใช้ในครัวเรือนมีจำนวน 1,523 แห่ง (ร้อยละ 34.62) (2) ประเภทการผลิต จำนวน 1,504 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 34.19 ของสถานประกอบการที่ตรวจทั้งหมด (3) โรงแรมและภัตตาคาร จำนวน 334 แห่ง (ร้อยละ 7.59) (4) การก่อสร้าง 286 แห่ง

(ร้อยละ 6.5) และ (5) กิจการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและกิจกรรมทางธุรกิจ จำนวน 217 แห่ง (ร้อยละ 4.93) ซึ่งผลการตรวจพบว่าร้อยละ 82.27 คือจำนวน 3,619 แห่ง ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายความปลอดภัย ขณะที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องมีร้อยละ 17.73 (780 แห่ง) (ภาคผนวกที่ 18)

สำหรับประเภทอุตสาหกรรมที่มีอัตราการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายความปลอดภัยในไตรมาส 4 ปี 2552 (คำนวณจากจำนวนสถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายในแต่ละประเภทอุตสาหกรรมเปรียบเทียบกับจำนวนสถานประกอบการที่ตรวจในแต่ละประเภทอุตสาหกรรม) สูงสุด 5 อันดับแรกคือ (1) การผลิตร้อยละ 24.6 (2) งานด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์ ร้อยละ 24.32 (3) การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคม ร้อยละ 21.84 (4) ทำเหมืองแร่และเหมืองหิน ร้อยละ 20.51 และ (5) โรงแรมและภัตตาคาร ร้อยละ 19.46

ตาราง 15 ผลการตรวจความปลอดภัยอัตราการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ไตรมาส 4 ปี 2552

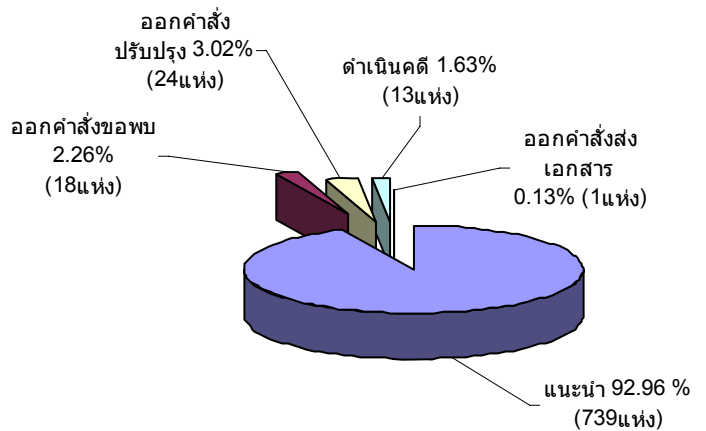
ประเภทอุตสาหกรรม	สปก. ที่ผ่าน การ ตรวจ	ผลการตรวจ		อัตราการ ปฏิบัติไม่ ถูกต้อง*
		ถูกต้อง	ไม่ ถูกต้อง	
1. การผลิต	1,504	1,134	370	24.6
2. งานด้านสุขภาพและสังคม สงเคราะห์	37	28	9	24.32
3. การขนส่งสถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคม	174	136	38	21.84
4. การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	39	31	8	20.51
5. โรงแรมและภัตตาคาร	334	269	65	19.46
6. การก่อสร้าง	286	231	55	19.23
7. อื่น ๆ	2,025	1,790	235	11.6
รวม	4,399	3,619	780	17.73

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ข้อมูล ณ วันที่ 26 มกราคม 2553
* สถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายคำนวณตามประเภทอุตสาหกรรม x 100
สถานประกอบการที่ผ่านการตรวจจำนวนตามประเภทอุตสาหกรรม

การดำเนินการของเจ้าหน้าที่สำหรับสถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายความปลอดภัย จะมีลักษณะเดียวกับการตรวจคุ้มครองแรงงานที่กล่าวมาแล้ว คือหากพบว่ามีความผิดปกติแล้วเห็นว่าเกิดความไม่ปลอดภัยหรือไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมายความปลอดภัยจะดำเนินการตามความรุนแรงของปัญหา ได้แก่การให้คำแนะนำในวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้อง การออกคำสั่งให้ส่งเอกสาร เรียกพบ ปรับปรุง หรือหยุดการใช้เครื่องจักร รวมทั้งการส่งเรื่องดำเนินคดี ทั้งนี้ บางแห่งอาจมีการดำเนินการมากกว่า 1 กรณี สำหรับไตรมาส 4 ปี 2552 (ตุลาคม-ธันวาคม 2552) ข้อมูลที่พบว่ามีสถานประกอบการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายความปลอดภัย จำนวน 780 แห่ง มีการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ 795 แห่ง (บางแห่งมีการดำเนินการมากกว่า 1 กรณี) ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่จะดำเนินการให้คำแนะนำเพื่อให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานให้เกิดความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น โดยให้การแนะนำร้อยละ 92.96 (739 แห่ง) ของการดำเนินการทั้งหมด (ดำเนินการทั้งหมด 780 แห่ง เนื่องจากบางแห่งดำเนินการมากกว่า 1 กรณี) ในส่วนของการออกคำสั่ง มีจำนวน 43 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 5.41 โดยการออกคำสั่งจำแนกเป็นการออกคำสั่งให้ปรับปรุง มีจำนวน 24 แห่ง (ร้อยละ 3.02 ของการดำเนินการทั้งหมด) ออกคำสั่งขอพบ 18 แห่ง (ร้อยละ 2.26 ของการดำเนินการทั้งหมด) และออกคำสั่งให้ส่งเอกสารมี 1 แห่ง (ร้อยละ 0.13 ของการดำเนินการทั้งหมด) ตามลำดับ ขณะที่การส่งเรื่องดำเนินคดีในไตรมาสนี้มีถึง 13 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 1.63 ของการดำเนินการทั้งหมด (รายละเอียดในตารางภาคผนวกที่ 17 - 18)

แผนภูมิ 43 การดำเนินการของเจ้าหน้าที่สำหรับสถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องด้านความปลอดภัยในการทำงาน ไตรมาส 4 ปี 2552

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ข้อมูลประมวลผลทางระบบคอมพิวเตอร์ online ณ วันที่ 26 มกราคม 2553

4.2 การประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยจากการทำงาน

สำหรับการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานในรอบไตรมาส 4 ปี 2552 เดือนตุลาคม-ธันวาคม 2552 ประมวลผลข้อมูล ณ 20 มกราคม 2553 พบว่าการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องมาจากการทำงาน มีทั้งสิ้น 38,904 คน ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ลดลง 2,662 คน จากไตรมาสที่แล้วที่มี 41,566 คน คิดเป็นสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.40 โดยการประสบอันตรายในไตรมาสนี้ส่วนใหญ่เกิดในสถานประกอบการขนาดกลางที่มีลูกจ้าง 200—499 คน คือจำนวน 6,755 คน คิดเป็นร้อยละ 17.36 รองลงมาคือขนาด 20-49 คน ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับขนาด 100-199 คน โดยมีจำนวน 6,191 คน (ร้อยละ 15.91) และ 5,885 คน (ร้อยละ 15.13) ตามลำดับ ส่วนสถานประกอบการขนาดเล็ก 1—4 คน มีการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย

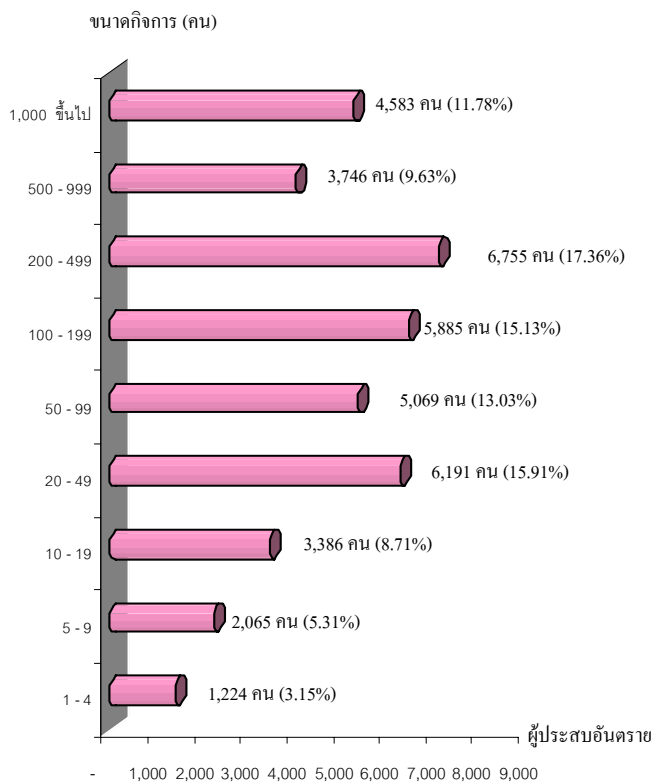

เนื่องจากการทำงานน้อยที่สุดคือจำนวน 1,224 คน คิดเป็นร้อยละ 3.15 เท่านั้น

แผนภูมิ 44 ผู้ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย

เนื่องจากการทำงาน จำแนกตามขนาด

สถานประกอบการ ไตรมาส 4 ปี 2552

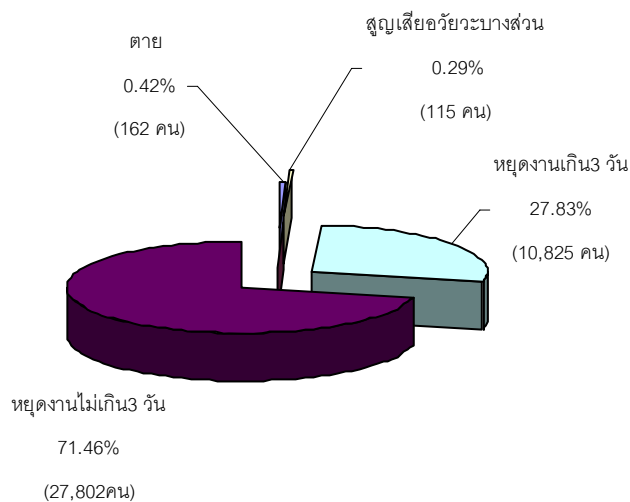
ที่มา : สำนักงานประกันสังคม ประมวลผล ณ 20 มกราคม 2553

เมื่อพิจารณาผู้ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยจากการทำงาน 38,904 คน ตามประเภทความรุนแรง พบว่าส่วนใหญ่จะหยุดงานไม่เกิน 3 วัน คือมีร้อยละ 71.46 (27,802 คน) ที่ประสบอันตรายและหยุดงานไม่เกิน 3 วัน รองลงมาเป็นผู้หยุดงานเกิน 3 วัน จำนวน 10,825 คน (ร้อยละ 27.83) ผู้เสียชีวิตจำนวน 162 คน (ร้อยละ 0.42) และสูญเสียอวัยวะบางส่วน จำนวน 115 คน (ร้อยละ 0.29) สำหรับผู้ประสบอันตรายจนถึงทุพพลภาพ ไตรมาสนี้พบว่าไม่มี

แผนภูมิ 45 ผู้ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจาก

การทำงาน จำแนกตามประเภทความรุนแรง

ไตรมาส 4 ปี 2552 (ต.ค. - ธ.ค. 2552)

ที่มา : สำนักงานประกันสังคม (ประมวลผลข้อมูล ณ 20 มกราคม 2553)

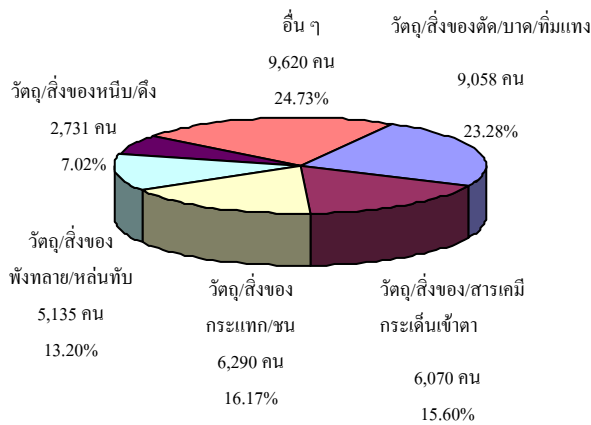
สำหรับสาเหตุการประสบอันตรายพิจารณาใน 5 อันดับแรก สรุปได้ดังนี้ 1) วัตถุหรือสิ่งของตัด/บาด/ตำแทงมีจำนวน 9,058 คน คิดเป็นร้อยละ 23.28 ของสาเหตุการประสบอันตรายทั้งหมด 2) วัตถุ/สิ่งของกระแทก/ชน มีจำนวน 6,290 คน (ร้อยละ 16.17) 3) วัตถุ/สิ่งของ/สารเคมีกระเด็นเข้าตาจำนวน 6,070 คน (ร้อยละ 15.60) 4) วัตถุ/สิ่งของฟ้งทลาย/หล่นทับ มีจำนวน 5,135 คน (ร้อยละ 13.20) และ 5) วัตถุ/สิ่งของหนีบ/ดิ่ง จำนวน 2,731 คน (ร้อยละ 7.02 (แผนภูมิ 46) ซึ่งตัวเลขดังกล่าวสอดคล้องกับความรุนแรงหรือประเภทความร้ายแรงที่พบว่า มีการหยุดงานไม่เกิน 3 วันสูงสุด

แผนภูมิ 46 สาเหตุการประสบอันตราย

(5 อันดับแรก) ไตรมาส 4 ปี 2552

(ต.ค.-ธ.ค. 2552)

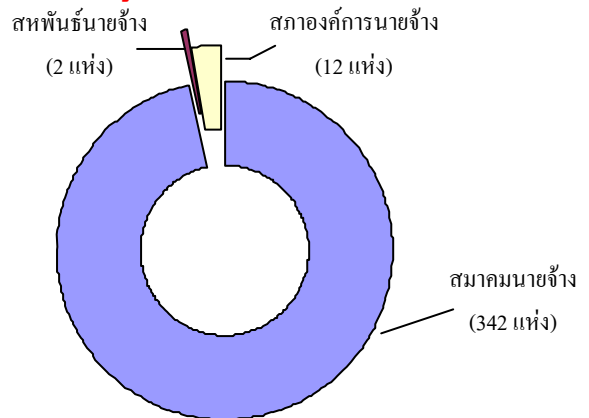
ที่มา : สำนักงานประกันสังคม (ประมวลผลข้อมูล ณ 20 มกราคม 2553)

4.3 การแรงงานสัมพันธ์

กระทรวงแรงงานโดยกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานยังมีการกิจในการส่งเสริมและพัฒนากระบวนการแรงงานสัมพันธ์ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม เพราะระบบแรงงานสัมพันธ์ไม่เพียงเป็นการป้องกันความขัดแย้ง แต่จะช่วยเสริมสร้างความร่วมมือที่ดีต่อกันระหว่างนายจ้าง ลูกจ้าง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อสร้างสันติสุขในวงการแรงงาน ให้นายจ้างและลูกจ้างมีทัศนคติที่ดีต่อกันในการทำงาน ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ในเชิงบวก เมื่อมีความเข้าใจกันเป็นอย่างดีย่อมไม่เกิดปัญหาขัดแย้งขึ้น เมื่อปัญหาข้อขัดแย้งไม่มี พลังในการขับเคลื่อนงานหรือทีมงานก็จะนำไปสู่การเพิ่มผลผลิตหรือเพิ่มผลิตภาพในการปฏิบัติงาน ลูกจ้างหรือผู้ใช้แรงงานมีความสุขในการทำงานคุณภาพชีวิตย่อมดีขึ้นในที่สุด ขณะเดียวกันนายจ้างก็มีความสุขเนื่องจากมีผลผลิตเพิ่มขึ้นเป็นผลกำไรตามมา

ทั้งนี้ ในกลุ่มของนายจ้างและลูกจ้างจะมีการตั้งองค์การเพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนตนเอง โดยเมื่อพิจารณาในส่วนองค์การนายจ้าง ณ เดือนธันวาคม 2552 จำนวนรวมทั้งสิ้น 356 แห่ง จำแนกเป็นสมาคมนายจ้าง 342 แห่ง ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร 148 แห่ง และส่วนภูมิภาค 194 แห่ง สหพันธ์นายจ้าง 2 แห่ง ตั้งอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร 1 แห่ง และภูมิภาค 1 แห่ง ส่วนสภาองค์การนายจ้าง 12 แห่ง ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครทั้ง 12 แห่ง (แผนภูมิ 47)

แผนภูมิ 47 จำนวนองค์การนายจ้าง

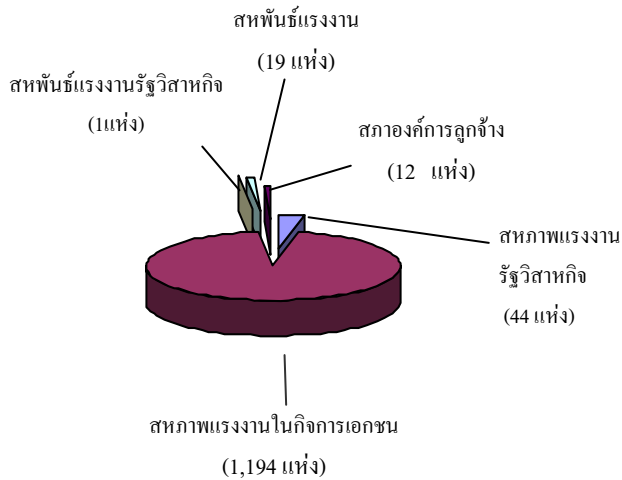
ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
ณ เดือนธันวาคม 2552

ในส่วนจำนวนองค์การลูกจ้างข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2552 มีจำนวนดังนี้ 1) สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ 44 แห่ง อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร 39 แห่ง ส่วนภูมิภาค 5 แห่ง โดยอยู่ในภาคกลาง 4 แห่ง และภาคใต้ 1 แห่ง 2) สหพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจ 1 แห่งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร 3) สหภาพแรงงานในกิจการเอกชน 1,194 แห่ง ซึ่ง ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร 314 แห่ง เขตภูมิภาค 880 แห่ง โดยอยู่ในภาคกลางสูงสุดถึง 824 แห่ง 4) สหพันธ์แรงงาน 19 แห่ง ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร 6 แห่ง เขตภูมิภาค 13 แห่ง 5) สภาองค์การ

ลูกจ้าง 12 แห่ง ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพฯ 11 แห่ง
ภูมิภาค 1 แห่ง โดยอยู่ที่ภาคกลาง (แผนภูมิ 48)

แผนภูมิ 48 จำนวนองค์การลูกจ้าง

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
ณ เดือนธันวาคม 2552

ทั้งนี้ หากพิจารณาตามพื้นที่ของ
องค์การแรงงาน รวมองค์การลูกจ้างและ
องค์การนายจ้าง จะพบว่าองค์การแรงงานเหล่านี้
จะตั้งอยู่เขตภาคกลางสูงสุด มีสัดส่วนถึงร้อยละ
57.50 (935 แห่ง) รองลงมาคือกรุงเทพมหานคร
ร้อยละ 32.72 (532 แห่ง) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ร้อยละ 4.0 (65 แห่ง) ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับ
ภาคใต้ที่มีร้อยละ 4.24 (69 แห่ง) อาจจะเป็น
เพราะภาคกลางเป็นที่ตั้งของสถานประกอบการ
จำนวนมาก เช่น พื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สมุทรปราการ ปทุมธานี ฯลฯ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบจำนวนองค์กร
ลูกจ้างในไตรมาสนี้ กับไตรมาส 3 ปี 2552
ที่ผ่านมาพบว่าไตรมาส 4 นี้ โดยภาพรวมมี
จำนวนลดลงจากไตรมาสที่แล้ว 67 แห่ง คิดเป็น
ร้อยละ 5.01 โดยประเภทองค์กรลูกจ้างที่ลดลง
คือสหภาพแรงงานในกิจการเอกชน ซึ่งลดลง
จากจำนวน 1,262 แห่งในไตรมาสที่แล้ว เป็น

1,194 แห่งในไตรมาสนี้ คิดเป็นสัดส่วนที่ลดลง
ร้อยละ 5.39 สำหรับองค์การนายจ้าง พบว่า
ไตรมาสนี้ลดลง 20 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 5.32
โดยเป็นการลดลงของสมาคมนายจ้าง รายละเอียด
ปรากฏในตาราง 16

ตาราง 16 แสดงจำนวนการเปลี่ยนแปลงของ องค์การแรงงานไตรมาส 3-4 ปี 2552

ประเภทองค์กร	ไตรมาส 3 ปี 2552	ไตรมาส 4 ปี 2552	ร้อยละการ เปลี่ยนแปลง
	จำนวน (แห่ง)	จำนวน (แห่ง)	
องค์กรลูกจ้าง			
สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ	44	44	0
สหพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจ	1	1	0
สหภาพแรงงานในกิจการเอกชน	1,262	1,194	-5.39
สหพันธ์แรงงาน	18	19	5.56
สภาองค์กรลูกจ้าง	12	12	0
รวม	1,337	1,270	-5.01
องค์กรนายจ้าง			
สมาคมนายจ้าง	362	342	-5.52
สหพันธ์นายจ้าง	2	2	0
สภาองค์กรนายจ้าง	12	12	0
รวม	376	356	-5.32

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ไตรมาส 3 ข้อมูล ณ ตุลาคม 2552 / ไตรมาส 4 ข้อมูล ณ ธันวาคม 2552

สำหรับการเกิดข้อเรียกร้อง/ข้อพิพาทแรงงาน
และข้อขัดแย้งในรอบไตรมาส 4 ปี 2552 (เดือน
ตุลาคม-ธันวาคม 2552) ข้อมูลประมวลผล ณ วันที่
26 มกราคม 2553 พบว่ามีการแจ้งข้อเรียกร้องทั้งสิ้น
124 แห่ง 144 ครั้ง ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 94,562 คน
(ข้อมูลเบื้องต้น) เป็นการแจ้งข้อเรียกร้องของ
ภาคเอกชน โดยเป็นกิจการทั่วไป 123 แห่ง 143 ครั้ง
ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 94,389 คน และเป็นกิจการ
ตามมาตรา 23 จำนวน 1 แห่ง 1 ครั้ง ลูกจ้างที่
เกี่ยวข้อง 173 คน

ข้อเรียกร้อง ดังกล่าวสามารถยุติได้ทั้งหมด 104 แห่ง ลูกจ้างเกี่ยวข้อง 69,635 คน โดยเป็นการยุติด้วยระบบทวิภาคี คือไม่เกิดข้อพิพาทแรงงานจำนวน 92 แห่ง มีลูกจ้างเกี่ยวข้อง 64,528 คน โดยสามารถตกลงกันเองได้ 90 แห่ง ลูกจ้างเกี่ยวข้อง 63,970 คน ถอนข้อเรียกร้อง 1 แห่ง ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 102 คน และอื่น ๆ 1 แห่ง ลูกจ้างเกี่ยวข้อง 456 คน ส่วนข้อเรียกร้องที่ไม่สามารถตกลงได้ในระบบทวิภาคีและเกิดเป็นข้อพิพาทแรงงานมีจำนวน 12 แห่ง ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 5,107 คน (รายละเอียดในตารางภาคผนวก 19)

สำหรับข้อพิพาทแรงงานที่เกิดขึ้นในสถานประกอบการช่วงไตรมาส 4 ปี 2552 (ตุลาคม-ธันวาคม 2552) มีจำนวน 17 แห่ง (ลูกจ้างที่เกี่ยวข้องรวม 8,845 คน) พบว่าพนักงานประนียอมข้อพิพาทแรงงานได้ดำเนินการไกล่เกลี่ยและสามารถยุติข้อพิพาทแรงงานได้ทั้ง 17 แห่ง (ร้อยละ 100.0 ของข้อพิพาทแรงงานทั้งหมดในไตรมาส) ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 8,845 คน โดยจำแนกเป็นยุติภายใน 5 วัน มี 3 แห่ง ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 516 คน และยุติเกิน 5 วัน 11 แห่ง ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 7,399 คน (รายละเอียดในตารางภาคผนวกที่ 19)

ในส่วนความขัดแย้งในการจ้างงานระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง ที่ไม่ใช่ข้อพิพาทแรงงานตามกฎหมายที่เรียกว่า “ข้อขัดแย้ง” ในรอบไตรมาสที่ 4 ปี 2552 (ตุลาคม-ธันวาคม 2552) ได้เกิดข้อขัดแย้งในสถานประกอบการทั้งสิ้น 34 แห่ง ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 30,542 คน โดยข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นในไตรมาสนี้สามารถดำเนินการให้ยุติได้ 29 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 85.29 ของสถานประกอบ

กิจการที่เกิดข้อขัดแย้งทั้งหมด จำแนกเป็นการยุติด้วยการตกลงกันได้ 27 แห่ง ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 16,895 คน ยุติโดยการฟ้องศาลแรงงาน 2 แห่ง ลูกจ้างเกี่ยวข้อง 4 คน สำหรับข้อขัดแย้งที่ยังไม่ยุติมี 5 แห่ง ลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 13,643 คน ข้อขัดแย้งที่นำไปสู่การผลงานไตรมาสนี้พบว่าไม่มี (ตารางภาคผนวก 19)

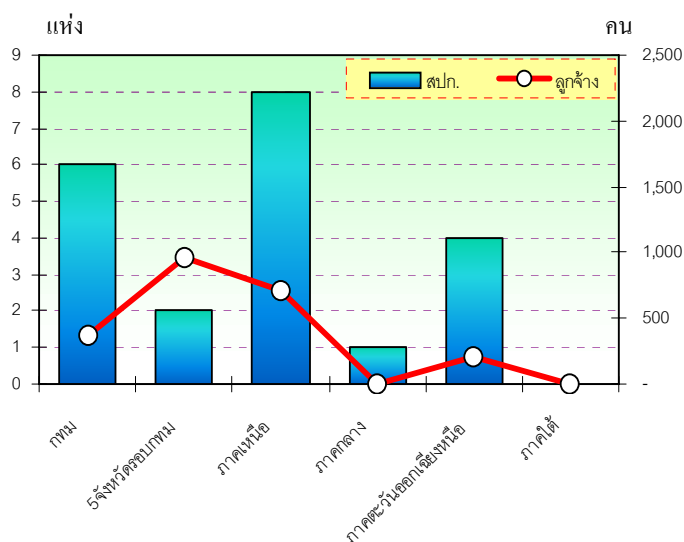
4.4 การเลิกจ้างแรงงาน

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานได้ดำเนินการด้านสิทธิประโยชน์สำหรับผู้ถูกเลิกจ้าง กรณีที่ลูกจ้างถูกเลิกจ้างและไม่ได้รับเงินชดเชยตามสิทธิที่ตนเองจะได้รับตามกฎหมายแรงงานสามารถยื่นคำร้องทุกข์เพื่อให้กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานดำเนินการให้ ซึ่งจากผลการรวบรวมตัวเลขของผู้ยื่นคำร้องทุกข์กรณีตามสิทธิประโยชน์จากการเลิกจ้าง และตัวเลขจากการตรวจสอบสถานประกอบกิจการในช่วงไตรมาส 4 ปี 2552 (ตุลาคม-ธันวาคม 2552) พบว่ามีสถานประกอบที่เลิกจ้าง 21 แห่ง มีสัดส่วนลดลงจากไตรมาสที่แล้ว 17 แห่ง (ไตรมาส 3/2552 เลิกจ้าง 38 แห่ง) คิดเป็นสัดส่วนลดลงร้อยละ 44.74 ลูกจ้างถูกเลิกจ้างไตรมาสนี้มีจำนวน 2,237 คน ลดลงจากไตรมาสที่แล้ว 587 คน (ไตรมาส 3/2552 เลิกจ้าง 2,824 คน) คิดเป็นสัดส่วนลดลงร้อยละ 20.79 โดยภูมิภาคที่สถานประกอบการเลิกจ้างสูงสุดในไตรมาสนี้คือภาคเหนือ จำนวน 8 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 38.10 รองลงมาคือกรุงเทพมหานคร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 5 จังหวัดรอบ กทม. จำนวน 6 แห่ง (ร้อยละ 28.57) 4 แห่ง (ร้อยละ 19.05) และ 2 แห่ง (ร้อยละ 9.52) ตามลำดับ ส่วนภาคกลางมีสถานประกอบการเลิกกิจการ 1 แห่ง

(ร้อยละ 4.76) ขณะที่ภาคใต้พบว่าไม่มีการเลิกจ้าง เมื่อพิจารณาในประเด็นจำนวนลูกจ้างที่ถูกเลิกจ้างไตรมาสนี้ จะพบว่าลูกจ้างใน 5 จังหวัดรอบกรุงเทพมหานครมีสัดส่วนถูกเลิกจ้างสูงที่สุด คือ จำนวน 961คน (ร้อยละ 42.96) รองลงมา คือ ลูกจ้างในพื้นที่ภาคเหนือ จำนวน 703 คน (ร้อยละ 31.43) กรุงเทพมหานคร 363 คน(ร้อยละ 16.23) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 203 คน (ร้อยละ 9.07) ขณะที่ภาคกลางมีสัดส่วนลูกจ้างถูกเลิกจ้างสูงสุด จำนวน 7 คน (ร้อยละ 0.31) ส่วนพื้นที่ภาคใต้ไม่มีผู้ถูกเลิกจ้าง

แผนภูมิ 49 จำนวนสถานประกอบการที่มีการเลิกจ้าง และลูกจ้างที่ถูกเลิกจ้าง จำแนกตามภูมิภาค ไตรมาส 4 ปี 2552 (ตุลาคม-ธันวาคม 2552)

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

หมายเหตุ : 1. ข้อมูล ณ วันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2553

2. เป็นข้อมูลที่ได้รับจากลูกจ้างที่มาขึ้นคำร้องและตรวจเยี่ยมสถานประกอบการ

เมื่อพิจารณาตามประเภทกิจการที่มีการเลิกจ้างระหว่างเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2552 จำนวน 21 แห่งพบว่าประเภทกิจการที่มีการเลิกจ้างสูงสุด คือ ประเภทการผลิต จำนวน 11 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 52.38 ของสถานประกอบการที่เลิกจ้างทั้งหมด ลูกจ้างที่ถูกเลิกจ้าง 1,083 คน รองลงมา

คือ การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม จำนวน 4 แห่ง (ร้อยละ 19.05) ลูกจ้างถูกเลิกจ้าง 1,063 คน และโรงแรม/ภัตตาคาร 2 แห่ง (ร้อยละ 9.53) ลูกจ้างที่ถูกเลิกจ้าง 45 คน ในขณะที่ประเภทการให้บริการชุมชน สังคมและบริการส่วนบุคคลอื่น ๆ ประเภทบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทางธุรกิจ ประเภทการขายส่ง การขายปลีกและประเภทตัวกลางทางการเงินมีการเลิกจ้างประเภทกิจการละเพียง 1 แห่ง มีลูกจ้างถูกเลิกจ้าง 22, 17, 6 และ 1 คน ตามลำดับ

ตาราง 17 สถานประกอบการที่เลิกกิจการ ไตรมาส 4 ปี 2552 (ตุลาคม-ธันวาคม 2552)

ประเภทกิจการที่เลิกจ้าง	สพก. ที่เลิกกิจการ (แห่ง)	ลูกจ้าง ที่ถูกเลิกจ้าง (คน)
1.การผลิต	11	1,083
2.การขนส่งมีสถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม	4	1,063
3.โรงแรมและภัตตาคาร	2	45
4.การให้บริการชุมชน สังคมและบริการส่วนบุคคลอื่น ๆ	1	22
5.บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า/บริการธุรกิจ	1	17
6.การขายส่ง/ขายปลีก/ซ่อมแซมยานยนต์	1	6
7.ตัวกลางทางการเงิน	1	1
รวม	21	2,237

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

หากพิจารณาด้านสาเหตุการเลิกกิจการ ในช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2552 หรือ ไตรมาส 4 ปี 2552 พบว่า สถานประกอบการที่เลิกกิจการ มีสาเหตุจากประสบภาวะขาดทุน

หรือขาดสภาพคล่องทางการเงิน มากที่สุด คือ ร้อยละ 71.42 (15 แห่ง) ประสิทธิภาพขาดทุน ลูกจ้างถูกเลิกจ้าง 711 คน รองลงมาคือ เลิกกิจการเพราะการสั่งซื้อลดลง ร้อยละ 14.29 (3 แห่ง) ลูกจ้างถูกเลิกจ้าง 489 คน และการเลิกจ้างเพราะหมดสัญญาโครงการ มีร้อยละ 14.29 (3 แห่ง) ลูกจ้างถูกเลิกจ้าง 1,037 คน

ตาราง 18 สาเหตุการเลิกกิจการ ไตรมาส 4 ปี 2552 (ตุลาคม-ธันวาคม 2552)

สาเหตุการเลิกจ้าง	สปก. ที่เลิกกิจการ (แห่ง)	ลูกจ้าง ที่ถูกเลิกจ้าง (คน)
1.ประสิทธิภาพขาดทุนขาดสภาพคล่องทางการเงิน	15	711
2.การสั่งซื้อลดลง	3	489
3.หมดสัญญาโครงการฯ	3	1,037
รวม	21	2,237

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
ข้อมูล ณ วันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2553

4.5 การสวัสดิการแรงงาน

นอกจากการตรวจสอบสถานประกอบการ เพื่อเป็นการป้องกันและให้ความคุ้มครองแรงงานไทยเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นแล้ว กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ยังมีการส่งเสริมการจัดสวัสดิการแรงงานในสถานประกอบการ โดยในไตรมาส 4 ปี 2552 (ตุลาคม-ธันวาคม 2552 จากการประมวลผล ข้อมูล ณ วันที่ 26 มกราคม 2553) กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานได้ดำเนินการส่งเสริมให้

สถานประกอบการจัดสวัสดิการในรูปแบบต่าง ๆ แก่ลูกจ้างหรือผู้ใช้แรงงาน รวมถึงนายจ้างเจ้าของสถานประกอบการ ดังนี้ 1) ส่งเสริมให้จัดสวัสดิการแรงงาน 3,211 แห่ง ลูกจ้างที่ได้รับประโยชน์ 288,154 คน 3) พัฒนาเด็กปฐมวัย ศูนย์เด็กเล็กวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัยในพระราชูปถัมภ์ จังหวัดนครปฐมและจังหวัดสมุทรปราการ 2 แห่ง ลูกจ้างได้รับประโยชน์ 1,331 คน รวมแล้วมีสถานประกอบการที่ดำเนินการ 3,213 แห่ง ลูกจ้างได้รับประโยชน์ 289,485 คน ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่แล้วที่มีสถานประกอบการดำเนินการ 2,848 แห่ง ลูกจ้างได้ประโยชน์ 223,984 คน

ตาราง 19 เปรียบเทียบการส่งเสริมการจัดสวัสดิการแรงงานและจำนวนผู้ได้รับประโยชน์ ไตรมาส 3-4 ปี 2552

กิจกรรมที่ส่งเสริม	Q3/52		Q4/52	
	แห่ง	คน	แห่ง	คน
1.ส่งเสริมการจัดสวัสดิการแรงงาน	2,418	171,215	3,211	288,154
2.ให้บริการเงินกู้ยืมกองทุนเพื่อผู้ใช้แรงงาน	2	999	-	-
3.พัฒนาเด็กปฐมวัยศูนย์เด็กเล็ก วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัยในพระราชูปถัมภ์*	2	1,358	2	1,331
4.สถานประกอบการเข้าร่วมโครงการโรงงานสีขาว	426	50,412	-	-
รวม	2,848	223,984	3,213	289,485

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ไตรมาส 3/52 ประมวลผล 27 ต.ค.2552/ ไตรมาส 4/52 ประมวลผล 26 ม.ค.2553

* กิจกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัย*นับจำนวนเด็กที่ได้รับการบริการจากรายไตรมาส ไม่นับสะสมรายเดือน

5) การประกันสังคม

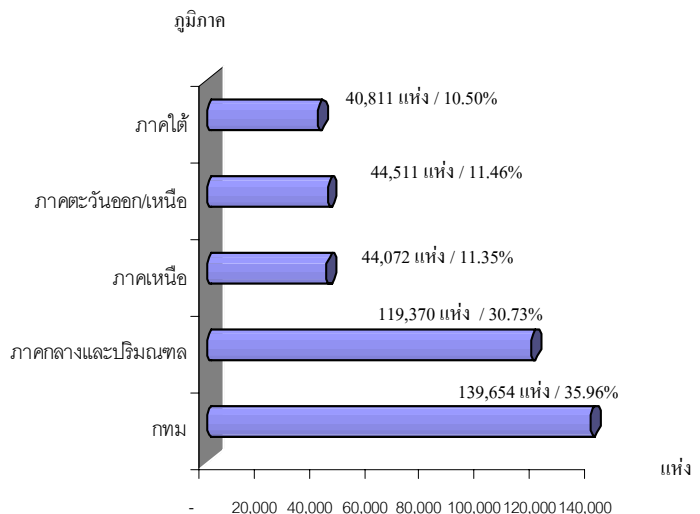
งานประกันสังคมเป็นภารกิจของสำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน โดยมีจุดหมายเพื่อดูแลผู้ใช้แรงงานให้มีคุณภาพ

ชีวิตที่ดีขึ้นและมีหลักประกันชีวิตที่มั่นคง ทั้งในยามปกติกรณีเกิดการว่างงานรวมถึงเมื่อยามแก่ชราโดยดำเนินการภายใต้แนวทางการเฉลี่ยทุกข์เฉลี่ยสุข สำหรับข้อมูลผู้ประกันตนและสถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียนประกันสังคม ขณะนี้สำนักงานประกันสังคมอยู่ระหว่างการปรับปรุงระบบฐานข้อมูล ซึ่งยังไม่แล้วเสร็จสามารถประมวลผลได้ถึงเดือนกันยายน 2552 จึงใช้ข้อมูลเดือนกันยายน 2552 เสนอเป็นข้อมูลไตรมาสที่ 3 ซึ่งพบว่าสถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียนประกันสังคมทั้งสิ้น 388,418 แห่ง เพิ่มขึ้นจากเดือนกรกฎาคม 2552 จำนวน 278 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.07 (กรกฎาคม 2552 มี 388,140 แห่ง) สำหรับผู้ประกันตนเดือนกันยายน 2552 มีทั้งสิ้น 8,644,918 คน เพิ่มขึ้นจากเดือนกรกฎาคม 2552 จำนวน 37,429 คน คิดเป็นร้อยละ 0.43 (กรกฎาคม 2552 ผู้ประกันตนมี 8,607,489 คน) เมื่อพิจารณาในประเด็นพื้นที่ พบว่าสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครมีจำนวนสูงสุดคือ 139,654 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 35.96 รองลงมาคือภาคกลางและปริมณฑลมีจำนวน 119,370 แห่ง ร้อยละ 30.73 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 44,511 แห่ง ร้อยละ 11.46 ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับภาคเหนือที่มี 44,072 แห่ง (ร้อยละ 11.35) ส่วนภาคใต้มี 40,811 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 10.50

แผนภูมิ 50 สถานประกอบการ จำแนกตาม

ภูมิภาค ณ เดือนกันยายน 2552

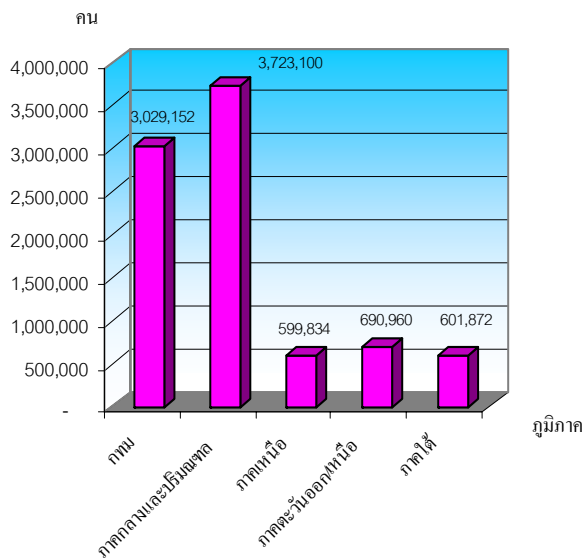

ที่มา : สำนักงานประกันสังคม

หากพิจารณาในประเด็นของผู้ประกันตนตามมาตรา 33 จำแนกตามพื้นที่และขนาดสถานประกอบการ โดยผู้ประกันตน 1 ราย สามารถทำงานในสถานประกอบการได้มากกว่า 1 แห่ง และ 1 พื้นที่ (นับซ้ำ กรณีผู้ประกันตนทำงานมากกว่า 1 แห่ง หรือ 1 พื้นที่) จะพบว่าภูมิภาคที่มีผู้ประกันตนสูงสุดมีใช้กรุงเทพมหานครกลับเป็นภาคกลางและปริมณฑล มีจำนวน 3,723,100 คน ซึ่งมีสัดส่วนผู้ประกันตนร้อยละ 43.07 ของผู้ประกันตนทั้งหมด แสดงว่าสถานประกอบการขนาดกลางและใหญ่จะตั้งอยู่ในภาคกลางและปริมณฑล รองลงมาคือกรุงเทพมหานคร มีจำนวนผู้ประกันตน 3,029,152 คน คิดเป็นร้อยละ 35.04 ของผู้ประกันตนทั้งหมด ภูมิภาคที่มีผู้ประกันตนน้อยที่สุดในไตรมาสนี้คือภาคใต้ และภาคเหนือโดยมีสัดส่วนใกล้เคียงกันคือ 601,872 คน (ร้อยละ 6.96) และ 599,834 คน (ร้อยละ 6.94) ตามลำดับ

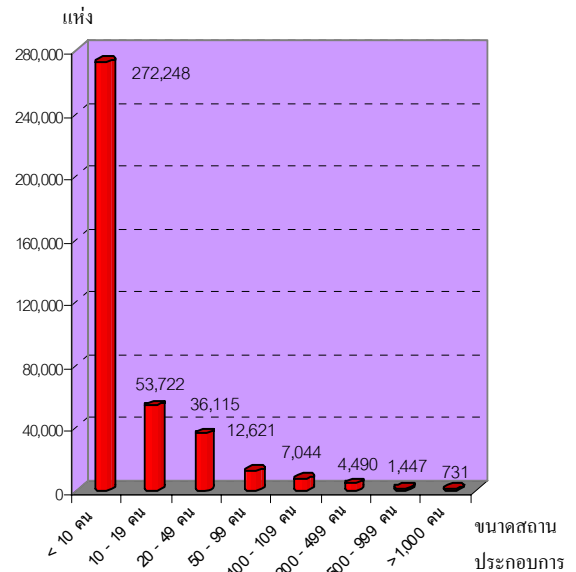
**แผนภูมิ 51 ผู้ประกันตน จำแนกตามภูมิภาค
ณ เดือนกันยายน 2552**

ที่มา : สำนักงานประกันสังคม

เมื่อพิจารณาสถานประกอบการและผู้ประกันตนตามขนาดสถานประกอบการพบว่าสถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียนประกันสังคมร้อยละ 70.09 เป็นสถานประกอบการขนาดที่มีลูกจ้างไม่ถึง 10 คน โดยมีจำนวน 272,248 แห่ง ผู้ประกันตนรวม 955,172 คน รองลงมาเป็นสถานประกอบการขนาด 10-19 คน มีร้อยละ 13.83 (53,722 แห่ง) มีผู้ประกันตน 725,347 คน และขนาด 20-49 คน จำนวน 36,115 แห่ง (ร้อยละ 9.3) ผู้ประกันตน 1,095,990 คน ขณะที่สถานประกอบการขนาด 1,000 คนขึ้นไป มีจำนวน 731 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.19 มีผู้ประกันตนจำนวน 1,656,289 คน (ตารางภาคผนวกที่ 20 และแผนภูมิ 52)

**แผนภูมิ 52 จำนวนสถานประกอบการจำแนกตาม
ขนาดสถานประกอบการ ณ เดือนกันยายน 2552**

ที่มา : สำนักงานประกันสังคม

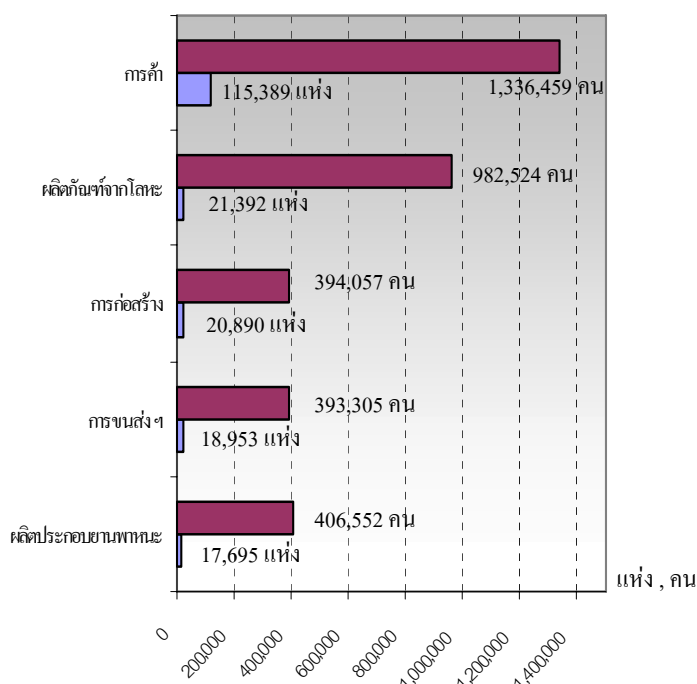
หากพิจารณาจำนวนสถานประกอบการและผู้ประกันตน จำแนกตามประเภทกิจการที่กำหนดตามความเสี่ยงภัยของกองทุนเงินทดแทนโดยไม่นับรวมลูกจ้างในหน่วยงานราชการและผู้ประกันตนสมัครใจ พบว่ามีจำนวน 358,529 แห่ง ผู้ประกันตน 7,949,080 คน โดยประเภทกิจการที่มีจำนวนสถานประกอบการสูงสุด 5 อันดับแรกคือ 1) การค้า มีสถานประกอบการ 115,389 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 32.18 ของสถานประกอบการทั้งหมด ผู้ประกันตน 1,336,459 คน คิดเป็นร้อยละ 16.81 ของผู้ประกันตนทั้งหมด 2) ผลิตภัณฑ์จากโลหะ จำนวน 21,392 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 5.97 ของสถานประกอบการทั้งหมด ผู้ประกันตน 982,524 คน คิดเป็นร้อยละ 12.36 ของผู้ประกันตนทั้งหมด 3) การก่อสร้าง จำนวน 20,890 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 5.83 ของสถานประกอบการทั้งหมด ผู้ประกันตน 394,057 คน 4) การขนส่ง การคมนาคม 18,953 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 5.29 ของสถานประกอบการทั้งหมด ผู้ประกันตน

393,305 คน (ร้อยละ 4.95 ของผู้ประกันตนทั้งหมด) และ 5) ผลิตประกอบยานพาหนะ จำนวน 17,695 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 4.93 ของสถานประกอบการทั้งหมด ผู้ประกันตน 406,552 คน (ร้อยละ 5.11 ของผู้ประกันตนทั้งหมด)

แผนภูมิ 53 สถานประกอบการและผู้ประกันตน จำแนกตามประเภทกิจการ (5 อันดับแรก)

ประเภทกิจการ ณ เดือนกันยายน 2552

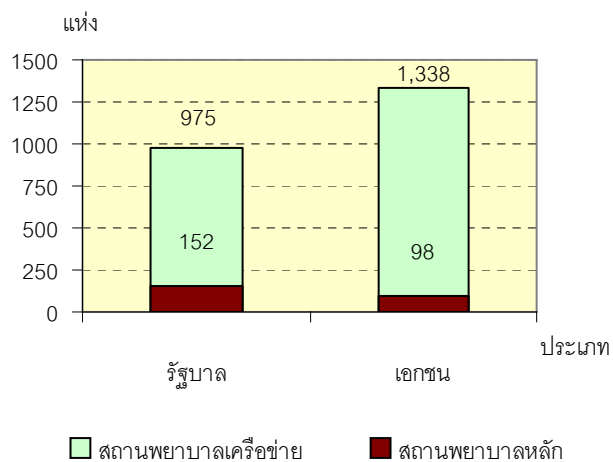
หมายเหตุ: 1. ประเภทกิจการตามความเสี่ยงภัยของกองทุนเงินทดแทน
2. ไม่รวมผู้ประกันตนในส่วนราชการ

ที่มา : สำนักงานประกันสังคม

สำหรับข้อมูลสถานพยาบาลสำนักงานประกันสังคมรายงานจำนวนสถานพยาบาลไตรมาส 4 ปี 2552 (เดือนตุลาคม - ธันวาคม 2552) พบว่าสถานพยาบาลหลักในสังกัดประกันสังคมมีจำนวน 250 แห่ง เป็นสถานพยาบาลของรัฐบาลจำนวน 152 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 60.80 ของสถานพยาบาลทั้งหมด และสถานพยาบาลเอกชนมีจำนวน 98 แห่ง

(ร้อยละ 39.20) นอกจากนี้สำนักงานประกันสังคมยังได้ขยายการบริการให้ทั่วถึงยิ่งขึ้น โดยมีการให้บริการในสถานพยาบาลเครือข่าย ซึ่งในปัจจุบันมีโรงพยาบาลเครือข่ายจำนวน 2,313 แห่งเป็นโรงพยาบาลเครือข่ายของโรงพยาบาลภาครัฐมี 975 แห่ง (ร้อยละ 42.15 ของโรงพยาบาลในเครือข่ายทั้งหมด) และเครือข่ายโรงพยาบาลเอกชนมี 1,338 แห่ง (ร้อยละ 57.85)

แผนภูมิ 54 จำนวนสถานพยาบาลหลักในสังกัด ประกันสังคม ไตรมาส 4 ปี 2552

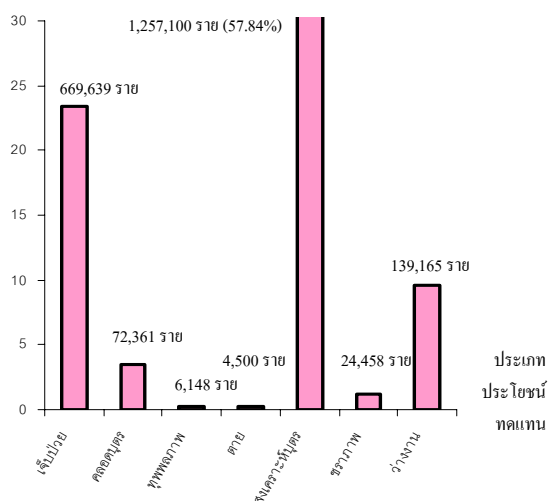
ที่มา : สำนักงานประกันสังคม

สำหรับด้านสถานะเงินกองทุนพบว่ากองทุนเงินทดแทน ณ เดือนพฤศจิกายน 2552 มีเงินกองทุนจำนวน 25,408 ล้านบาท ส่วนสถานะของกองทุนประกันสังคมในปัจจุบัน ณ เดือนพฤศจิกายน 2552 มีเงินกองทุน 693,514 ล้านบาท โดยจำแนกเป็น 1) กองทุน 2 กรณี (กรณีสงเคราะห์บุตร ชราภาพ) มีจำนวน 543,465 ล้านบาท (ร้อยละ 78.36) 2) กองทุน 4 กรณี (เจ็บป่วย คลอดบุตร ทูพพลภาพ และตาย) มีจำนวน 103,546 ล้านบาท (ร้อยละ 14.93) และ 3) กรณีว่างงานมี 46,503 ล้านบาท (ร้อยละ 6.71)

ในช่วงไตรมาส 4 ปี 2552 (ตุลาคม-ธันวาคม 2552) จำนวนการให้บริการของกองทุนประกันสังคมอันไม่เนื่องมาจากการทำงานพิจารณาตามประเภทของประโยชน์ทดแทน ซึ่งมี 7 กรณีได้แก่ เจ็บป่วย คลอดบุตร ทูพพลภาพ ดาย สงเคราะห์บุตร ชราภาพ และว่างงาน (ข้อมูล ณ วันที่ 20 มกราคม 2553) ซึ่งยังไม่นับรวมผู้ให้บริการในสถานพยาบาลในระบบเหมาจ่าย พบว่า จำนวนผู้ให้บริการมีทั้งสิ้น 2,173,371 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.71 (เพิ่มขึ้น 136,698 ราย) จากไตรมาสที่แล้วที่มีจำนวน 2,036,673 ราย สำหรับประเภทประโยชน์ทดแทนที่ผู้ประกันตน ใช้บริการสูงสุดในไตรมาสนี้ได้แก่ กรณีสงเคราะห์บุตร มีผู้ประกันตนใช้บริการ 1,257,100 ราย คิดเป็นร้อยละ 57.84 ของผู้ให้บริการทั้งหมด รองลงมาได้แก่กรณีเจ็บป่วย(รวมพันครอบครัวแล้ว) ว่างงานและคลอดบุตร โดยมีสัดส่วนร้อยละ 30.81 (669,639 ราย) 6.40 (139,165 ราย) และ 3.33 (72,361 ราย) ตามลำดับ

แผนภูมิ 55 ผู้ประกันตนที่ให้บริการกองทุนประกันสังคม จำแนกตามประเภทประโยชน์ทดแทน ไตรมาส 4 ปี 2552 (ตุลาคม-ธันวาคม 2552)
ร้อยละ

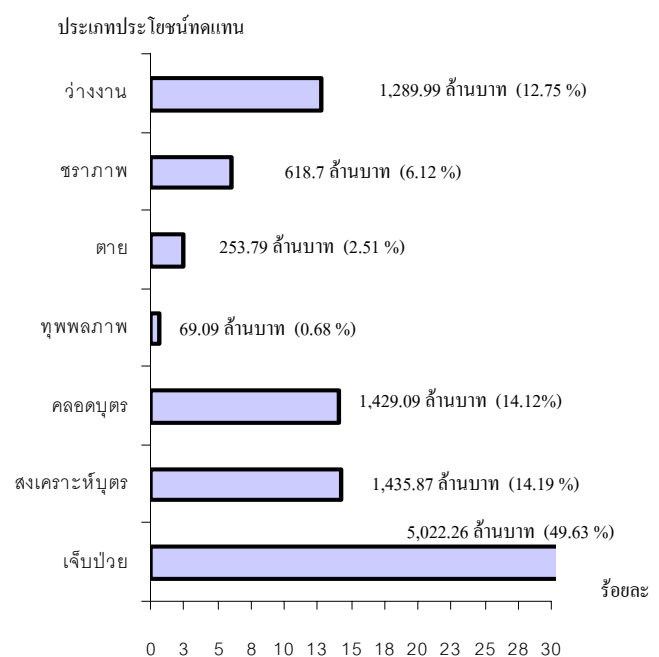

ที่มา : สำนักงานประกันสังคม

หมายเหตุ: - ไม่นับรวมผู้ให้บริการในสถานพยาบาลในระบบเหมาจ่าย
- กรณีเจ็บป่วยรวมพันครอบครัวไว้ด้วยแล้ว

หากพิจารณาตามปริมาณการจ่ายเงินประโยชน์ทดแทน จะพบว่าการจ่ายเงินทั้งสิ้น 10,118.79 ล้านบาท โดยกรณีเจ็บป่วยรวมพันครอบครัวมีการจ่ายเงินสูงสุดถึง 5,022.26 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 49.63 ของเงินประโยชน์ทดแทนที่จ่าย รองลงมาคือกรณีสงเคราะห์บุตร จ่ายเงินประโยชน์ทดแทน 1,435.87 ล้านบาท (ร้อยละ 14.19) ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับกรณีคลอดบุตรที่มีการจ่ายเงินประโยชน์ทดแทน 1,429.09 ล้านบาท (ร้อยละ 14.12) อันดับถัดมาคือกรณีว่างงาน ซึ่งมีการจ่ายประโยชน์ทดแทน 1,289.99 ล้านบาท (ร้อยละ 12.75) ส่วนกรณีที่จ่ายเงินประโยชน์ทดแทนน้อยที่สุดคือ กรณีทูพพลภาพ จ่าย 69.09 ล้านบาท (ร้อยละ 0.68)

แผนภูมิ 56 การจ่ายเงินประโยชน์ทดแทนจำแนกตามประเภทประโยชน์ทดแทน ไตรมาส 4 ปี 2552

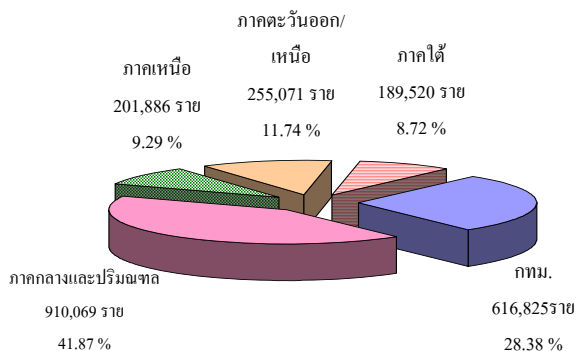
ที่มา : สำนักงานประกันสังคม

หมายเหตุ: - ไม่นับรวมผู้ให้บริการในสถานพยาบาลในระบบเหมาจ่าย
- กรณีเจ็บป่วยรวมพันครอบครัวไว้ด้วยแล้ว

เมื่อพิจารณาตามภูมิภาคที่มีการใช้บริการกองทุนประกันสังคมโดยพิจารณาจากจำนวนผู้ให้บริการพบว่า ผู้ประกันตนเขตภาคกลางและปริมณฑล ใช้บริการกองทุนสูงสุดคือจำนวน 910,069 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.87 ของผู้ประกันตนที่ใช้บริการทั้งหมด รองลงมาคือกรุงเทพมหานคร 616,825 ราย (ร้อยละ 28.38) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 255,071 ราย (ร้อยละ 11.74) สำหรับภาคเหนือและภาคใต้ มีสัดส่วนของผู้ประกันตนที่ใช้บริการกองทุนใกล้เคียงกันคือ ภาคเหนือ 201,886 ราย (ร้อยละ 9.29) ส่วนภาคใต้มีจำนวน 189,520 ราย (ร้อยละ 8.72)

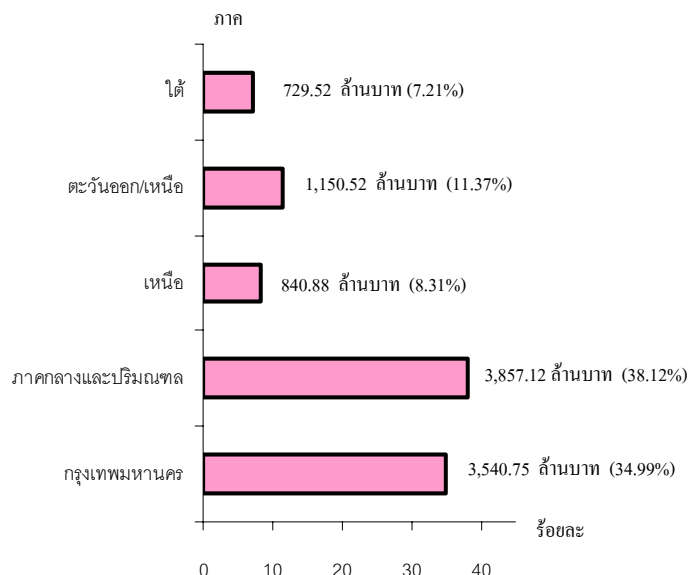
แผนภูมิ 57 ผู้ใช้บริการกองทุนประกันสังคมจำแนกตามภูมิภาค ไตรมาส 4 (ค.ค.-ธ.ค.) ปี 2552

ที่มา : สำนักงานประกันสังคม

ในส่วนการจ่ายเงินประโยชน์ทดแทนซึ่งมีการจ่ายในไตรมาสนี้จำนวน 10,118.79 ล้านบาท พิจารณาตามภูมิภาคพบว่าภูมิภาคที่มีการจ่ายเงินสูงสุด คือ ภาคกลางและปริมณฑล จำนวน 3,857.12 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 38.12 ของการจ่ายเงินทั้งสิ้น รองลงมาคือกรุงเทพฯ มีการจ่ายเงินทั้งสิ้น 3,540.75 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 34.99 ของการจ่ายเงินทั้งสิ้น และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 1,150.52 ล้านบาท (ร้อยละ 11.37 ของการจ่ายเงินทั้งสิ้น)

แผนภูมิ 58 เงินประโยชน์ทดแทนที่จ่ายจำแนกตามภูมิภาค ไตรมาส 4 (ค.ค.-ธ.ค.) ปี 2552

ที่มา : สำนักงานประกันสังคม

ตัวชี้วัดภาวะแรงงาน

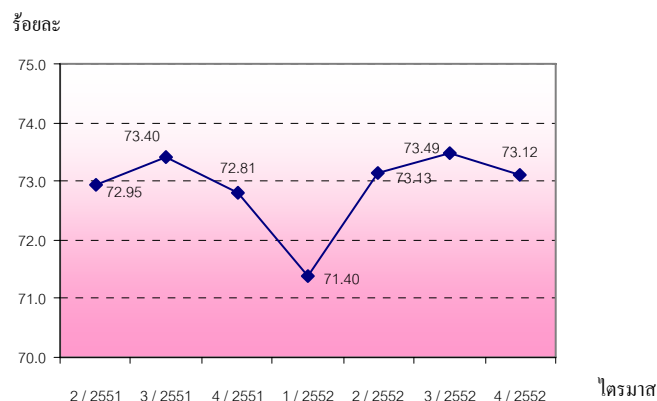
สถานการณ์แรงงานไตรมาส 4 ปี 2552 (ตุลาคม-ธันวาคม 2552) ฉบับนี้ขอนำเสนอ ตัวชี้วัดภาวะแรงงานตามลำดับ ดังนี้

1) อัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงาน

อัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานเป็นตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นถึงสภาพกำลังแรงงานในตลาดแรงงานเมื่อเทียบกับประชากรวัยแรงงานทั้งหมด โดยคำนวณจากกำลังแรงงานรวมซึ่งประกอบด้วย 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้มีงานทำ ผู้ว่างงานและผู้รอฤดูกาล เปรียบเทียบกับประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป เนื่องจากไตรมาสที่สำนักงานสถิติแห่งชาติ ยังประมวลผลไม่แล้วเสร็จ กระทรวงแรงงานจึงใช้ข้อมูลเดือนพฤศจิกายน 2552 มานำเสนอเป็นข้อมูลไตรมาส 4 ปี 2552 ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ซึ่งพบว่าในไตรมาส 4 ปี 2552 อัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานมีอัตราร้อยละ 73.12 เป็นสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับไตรมาสที่แล้วที่มีอัตรา 73.49 แต่มีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นจากไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมาที่มีอัตราร้อยละ 72.81 ทั้งนี้โดยปกติไตรมาส 4 ของปีอัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานมีสัดส่วนลดลงจากไตรมาส 3 เพราะไตรมาส 4 เป็นช่วงปลายฤดูกาลเพาะปลูกเริ่มเข้าสู่ฤดูแล้ง แต่ในปีนี้สัดส่วนของอัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานไตรมาส 4 ใกล้เคียงกับไตรมาส 3 เป็นเพราะการเก็บเกี่ยวผลผลิตของแรงงานเกษตรบางพื้นที่เก็บเกี่ยวเสร็จสิ้นแล้วแต่บางแห่งใกล้เสร็จสิ้นจึงทำให้อัตรา ยังคงลดลงไม่มากนัก ประกอบกับแรงงานในกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากการเลิกจ้าง ว่างงานก็มี

โครงการและมาตรการกระตุ้นการมีงานทำของภาครัฐหลายมาตรการรองรับ เช่น โครงการดันกล้าอาชีพ โดยเฉพาะโครงการไทยเข้มแข็งที่ออกมาในไตรมาสนี้ ส่งผลให้ยังมีการเกยตลกร้อยละได้รับอานิสงส์ในครั้งนี้ อัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานถึงไม่ลดลงอย่างเด่นชัดเหมือนปีที่ผ่านมา ใดๆ มาอย่างไรก็ตาม ไตรมาสนี้มีปัญหาต่างๆ มากมายที่เป็นปัจจัยลบ เช่น สภาพความวุ่นวายทางการเมืองของกลุ่มต่างๆ การระงับโครงการลงทุนที่มาจากต่างประเทศ จึงเป็นสาเหตุให้นักลงทุนขาดความเชื่อมั่นและหันความสนใจไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ

แผนภูมิ 1 อัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงาน

หมายเหตุ 1. ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ

ไตรมาส 4/2552 เป็นข้อมูลเดือนพฤศจิกายน 2552

ประมวลผลโดยสำนักเศรษฐกิจการแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

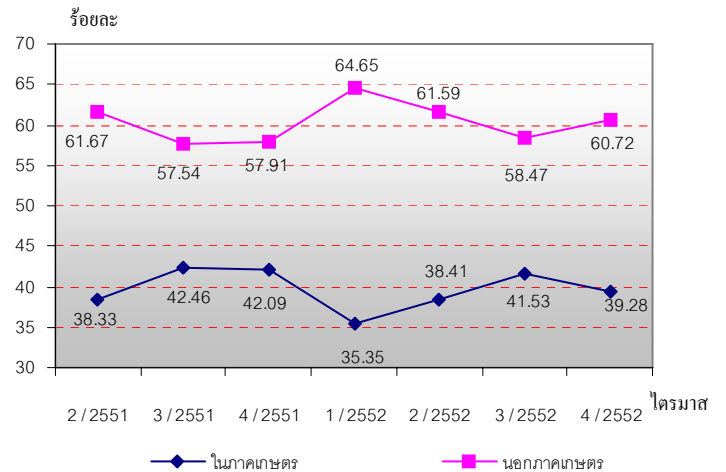
2. อัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงาน = $\frac{\text{กำลังแรงงาน} \times 100}{\text{ประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป}}$

2) อัตราการจ้างงาน

อัตราการจ้างงานต่อกำลังแรงงานเป็นตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นภาวะการจ้างงานในตลาดแรงงานว่ามีสัดส่วนมากน้อยเพียงใด ซึ่งข้อมูลไตรมาส 4 นี้จะใช้ข้อมูลเดือนพฤศจิกายน 2552 ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว สำหรับอัตราการจ้างงานในภาคเกษตรซึ่งคำนวณจากผู้มีงานทำในภาคเกษตรต่อกำลังแรงงานที่มีงานทำในไตรมาส 4 ปี 2552 พบว่าอัตราการจ้างงานในภาคเกษตรมีอัตราร้อยละ 39.28 โดยเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมาจะพบว่ามีสัดส่วนลดลงร้อยละ 5.42 จากไตรมาสที่แล้วที่มีร้อยละ 41.53 และเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมา พบว่ามีสัดส่วนลดลงร้อยละ 6.68 โดยที่ไตรมาส 4 ปี 2551 มีอัตราร้อยละ 42.09 การที่อัตราการจ้างงานในภาคเกษตรไตรมาสนี้มีสัดส่วนลดลง เนื่องจากไตรมาสนี้ใกล้เสร็จสิ้นฤดูเพาะปลูก และเริ่มเข้าสู่ฤดูแล้ง แรงงานนอกภาคเกษตรกรรมเริ่มเคลื่อนย้ายเข้ามาทำงานในภาคอุตสาหกรรม จึงส่งผลให้อัตราการจ้างงานนอกภาคเกษตรกรรมมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.85 จากไตรมาสที่แล้ว กล่าวคือ ไตรมาส 3 ปี 2552 อัตรา 58.47 เพิ่มขึ้นเป็น 60.72 ในไตรมาส 4 ปี 2552 ทั้งนี้ อาจมีผลเนื่องจากไตรมาส 4 ปีนี้ภาคอุตสาหกรรมต่าง ๆ เริ่มฟื้นตัว หลายธุรกิจมียอดสั่งซื้อเพิ่มขึ้นทำให้มีการจ้างงานภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นและเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมา ก็พบว่า อัตราการจ้างงานนอกภาคเกษตรกรรมไตรมาสนี้สูงขึ้นร้อยละ 4.85 จากไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมาที่มีอัตราร้อยละ 57.91 (แผนภูมิ 2)

แผนภูมิ 2 อัตราการจ้างงานใน/นอกภาคเกษตร

หมายเหตุ 1. ข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติ

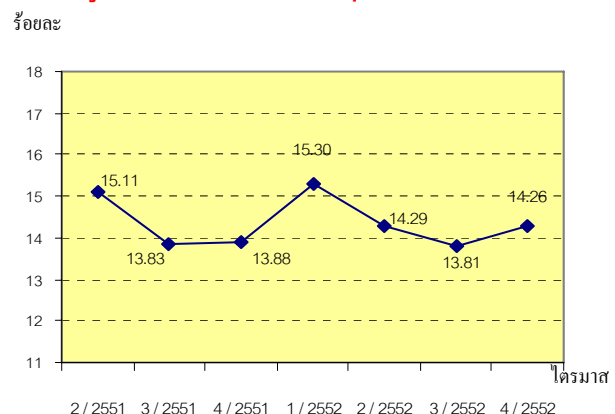
ไตรมาส 4/2552 เป็นข้อมูลเดือนพฤศจิกายน 2552

ประมวลผลโดยสำนักเศรษฐกิจการแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

2. อัตราการจ้างงานใน/นอกภาคเกษตร = $\frac{\text{ผู้มีงานทำใน/นอกภาคเกษตร} \times 100}{\text{ผู้มีงานทำ}}$

เมื่อพิจารณาอัตราการจ้างงานเฉพาะในส่วนภาคอุตสาหกรรมการผลิต โดยคำนวณจากจำนวนผู้มีงานทำในภาคอุตสาหกรรมการผลิตเปรียบเทียบกับจำนวนผู้มีงานทำทั้งหมดจะพบว่า อัตราการจ้างงานในภาคการผลิตมีอัตรา 14.26 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่แล้วที่มีอัตรา 13.81 คิดเป็นสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.26 และเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมา พบว่ามีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเช่นกันโดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.74 จากไตรมาส 4 ปี 2551 ที่มีอัตรา 13.88

แผนภูมิ 3 อัตราการจ้างงานในอุตสาหกรรมการผลิต

หมายเหตุ 1. ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ

ไตรมาส 4/2552 เป็นข้อมูลเดือนพฤศจิกายน 2552

ประมวลผลโดยสำนักเศรษฐกิจการแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวง

2. อัตราการจ้างงานในอุตสาหกรรมการผลิต = $\frac{\text{ผู้มีงานทำในภาคอุตสาหกรรมการผลิต} \times 100}{\text{ผู้มีงานทำ}}$

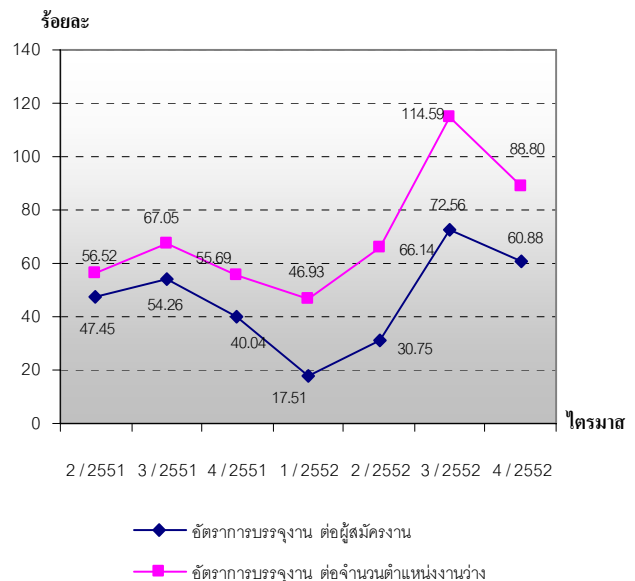
โดยสรุปในภาพรวมจะพบว่าอัตราการจ้างงานหรือการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานของประเทศไทยจะมีลักษณะการเคลื่อนย้ายแรงงานแบบเป็นวัฏจักรหรือวงจร ทั้งนี้ เพราะประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชากรซึ่งเป็นกำลังแรงงานของประเทศ อาศัยอยู่ในภาคเกษตรกรรม เพื่อช่วยครัวเรือนในการทำการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ เมื่อหมดฤดูเก็บเกี่ยวผลผลิตก็จะเคลื่อนย้ายไปหางานทำในภาคอุตสาหกรรมและจะเคลื่อนย้ายกลับมาภาคเกษตรกรรมอีกครั้งในฤดูเพาะปลูกวนเวียนในลักษณะเช่นนี้อย่างเป็นวัฏจักรทุกปี จึงอาจส่งผลต่อการขาดแคลนแรงงานในบางฤดูกาล

3) อัตราการบรรจุนาน

อัตราการบรรจุนานในแต่ละไตรมาส เป็นตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นถึงการเคลื่อนไหวของภาวการณ์ด้านแรงงาน ซึ่งสามารถศึกษาวิเคราะห์กับจำนวนตำแหน่งงานว่าง และจำนวนผู้สมัครงาน โดยเมื่อวิเคราะห์จำนวนการบรรจุนานที่กรมการจัดหางานดำเนินการเทียบกับจำนวนตำแหน่งงานว่างที่แจ้งผ่านกรมการจัดหางาน จะพบว่า อัตราการบรรจุนานต่อตำแหน่งงานว่างไตรมาส 4 ปี 2552 อยู่ที่ร้อยละ 88.8 โดยมีอัตราลดลงจากไตรมาสที่ผ่านมาร้อยละ 22.51 (ไตรมาส 3 ปี 2552 มีอัตราร้อยละ 114.59) และเมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมา พบว่ามีสัดส่วนที่สูงขึ้นร้อยละ 59.45 (ไตรมาส 4 ปี 2551 มีอัตรา 55.69) สาเหตุที่อัตราการบรรจุนานต่อตำแหน่งงานว่างในไตรมาสนี้มีสัดส่วนสูงขึ้นจากไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมา น่าจะแสดงให้เห็นว่าสภาพเศรษฐกิจปีนี้เป็นในช่วงเดียวกันกับปีที่ผ่านมาที่มีสถานการณ์ที่ดีขึ้นมีการบรรจุนานมากขึ้น แสดงให้เห็นถึงการฟื้นตัวของเศรษฐกิจสาขาต่าง ๆ และไตรมาสหน้าน่าจะมีแนวโน้มการบรรจุนานที่สูงขึ้นเช่นกัน(แผนภูมิ 4)

เมื่อศึกษาสัดส่วนของผู้บรรจุนานกับจำนวนผู้สมัครในไตรมาสนี้ที่มีอัตราร้อยละ 60.88 พบว่า มีอัตราลดลงจากไตรมาสที่แล้วถึงร้อยละ 16.1 โดยไตรมาสที่แล้วมีอัตรา 72.56 และเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมาพบว่ามีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเช่นกันคือเพิ่มถึงร้อยละ 52.05 โดยไตรมาส 4 ปี 2551 มีอัตราร้อยละ 40.04

แผนภูมิ 4 อัตราการบรรจุนานต่อผู้สมัครงานตำแหน่งงานว่าง

ที่มา: ข้อมูลกรมการจัดหางาน
ประมวลผลโดยสำนักเศรษฐกิจการแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน
หมายเหตุ :
1. อัตราการบรรจุนานต่อผู้สมัครงาน = $\frac{\text{ผู้ได้รับการบรรจุนาน} \times 100}{\text{ผู้สมัครงาน}}$
2. อัตราการบรรจุนานต่อตำแหน่งงานว่าง = $\frac{\text{ผู้ได้รับการบรรจุนาน} \times 100}{\text{ตำแหน่งงานว่าง}}$

4) อัตราการว่างงาน

การศึกษ้อัตราการว่างงานในปีที่ผ่านมา พบว่าอัตราว่างงานของประเทศไทยแต่ละไตรมาสจะปรับตัวสูงขึ้นและลดลงตามปัจจัยในเรื่องฤดูกาล เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ไตรมาส 1 เป็นช่วงฤดูแล้งนอกฤดูการเกษตรหรือนอกฤดูเก็บเกี่ยว ส่งผลให้แรงงานในภาคเกษตรว่างงาน อัตราการว่างงานในไตรมาส

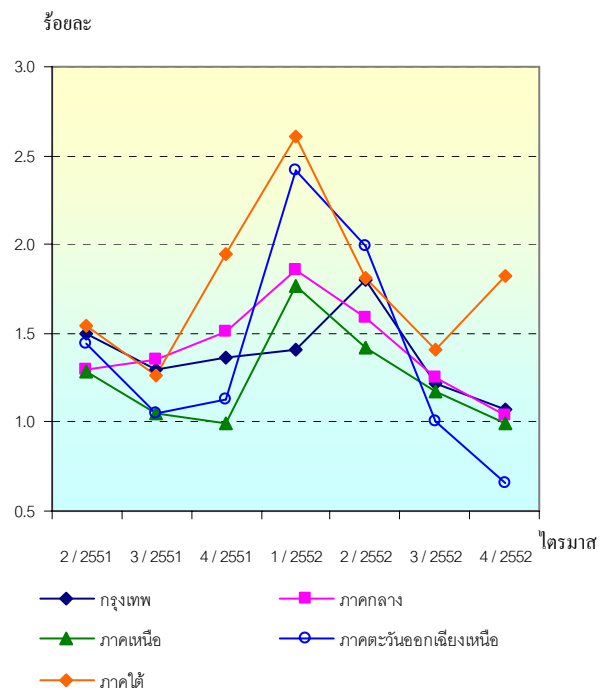

1 จึงสูงและเริ่มลดลงในไตรมาส 2 เพราะเป็นช่วงเริ่มต้นเข้าสู่ฤดูการเกษตร สำหรับไตรมาส 3 เป็นช่วงฤดูการเกษตร ประกอบกับกำลังแรงงานใหม่ที่สำเร็จการศึกษาเริ่มเข้าสู่ตลาดแรงงานจึงเป็นปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการว่างงานที่ลดลงอย่างเห็นได้ชัด และอัตราการว่างงานจะเริ่มขยับตัวสูงขึ้นอีกครั้งในไตรมาส 4 เนื่องจากไตรมาส 4 เป็นช่วงฤดูเก็บเกี่ยวยังต้องใช้แรงงานในภาคเกษตรกรรมอยู่บ้าง (แผนภูมิ 5) ดังนั้น อัตราการว่างงานจึงเป็นเครื่องชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยฤดูกาล นอกจากนี้อัตราการว่างงานจะเกี่ยวข้องกับภาวะเศรษฐกิจและพื้นที่ กล่าวคือ แรงงานจะมีการเคลื่อนย้ายจากภาคเกษตรสู่ภาคอุตสาหกรรมในไตรมาสที่ฝนฤดูเพาะปลูก พื้นที่การเกษตรจะมีอัตราว่างงานสูง ขณะที่พื้นที่ตั้งของอุตสาหกรรมจะมีอัตราว่างงานต่ำ สำหรับไตรมาส 4 นี้ อัตราการว่างงานภาพรวมอยู่ที่ร้อยละ 1.01 ซึ่งลดลงจากไตรมาสที่แล้ว ร้อยละ 13.68 (ไตรมาส 3 ปี 2552 ร้อยละ 1.17) และลดลงร้อยละ 24.06 จากไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมา ที่มีอัตราร้อยละ 1.33 การที่อัตราการว่างงานในประเทศของไตรมาส 4 นี้ ประเมินการอยู่ที่ 1.01 (ข้อมูลเดือนพฤศจิกายน 2552) แสดงให้เห็นว่าการว่างงานของประเทศเข้าสู่ภาวะปกติแล้ว เพราะผู้ว่างงานมีประมาณ 4 แสนคน ถือว่าไม่มีเหตุการณ์น่ากังวล ทั้งนี้ เนื่องจากการที่เศรษฐกิจของประเทศเริ่มฟื้นตัว ภาคการส่งออกมียอดสั่งซื้อมากขึ้น ภาคยานยนต์ก็มีการจ้างงานและเริ่มจะขาดแคลนแรงงาน (ตารางภาคผนวก 21)

สำหรับอัตราว่างงานภาพรวมของประเทศในไตรมาสที่ 4 ปี 2552 ที่มีอัตรา 1.01 หากแยกตามภูมิภาคจะพบว่าไตรมาสนี้ภาคใต้มีอัตราการว่างงานสูงสุด คือร้อยละ 1.82 รองลงมาคือภาคกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 1.07 ซึ่งมี

สัดส่วนใกล้เคียงกับภาคกลางที่มีร้อยละ 1.04 ขณะที่ภาคเหนือมีร้อยละ 0.99 ส่วนภาคที่มีการว่างงานน้อยที่สุดในไตรมาสนี้คือภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีร้อยละ 0.66 (ตารางภาคผนวก 21) หากพิจารณาความเคลื่อนไหวของอัตราการว่างงาน พบว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการเคลื่อนไหวเรื่องของการว่างงานสูงสุด เนื่องจากแรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานเกษตรกรรมเมื่อเสร็จสิ้นจากการเกษตรจะเคลื่อนย้ายเข้าสู่เมือง จึงส่งผลให้อัตรามีการเปลี่ยนแปลงขึ้นและลงอย่างมาก

แผนภูมิ 5 อัตราการว่างงานจำแนกตามภูมิภาค

หมายเหตุ 1. ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ

ไตรมาส 4/2552 เป็นข้อมูลเดือนพฤศจิกายน 2552

2. ประมวลผลโดยสำนักเศรษฐกิจการแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงฯ

3. อัตราการว่างงาน = $\frac{\text{จำนวนผู้ไม่มีงานทำ} \times 100}{\text{กำลังแรงงาน}}$

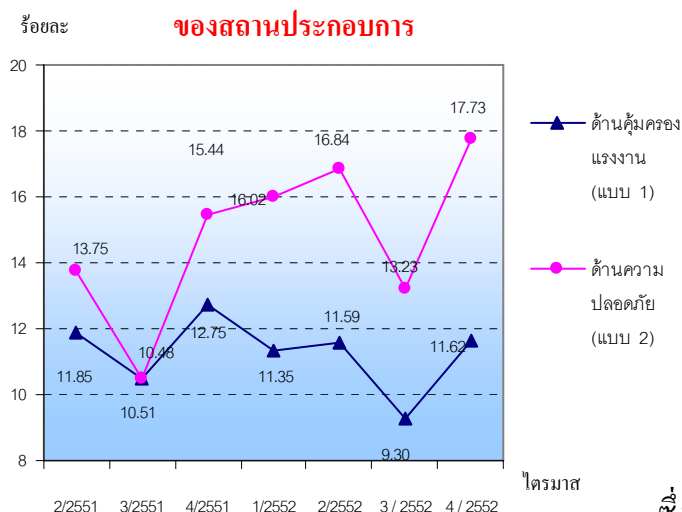
5) อัตราการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของสถานประกอบการ

อัตราการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานของสถานประกอบการต่อจำนวนสถาน

ประกอบการที่ผ่านการตรวจทั้งหมดในไตรมาส 4 ปี 2552 มีอัตรา 11.62 เพิ่มขึ้นจากไตรมาส 3 ปี 2552 ที่มีอัตรา 9.30 คิดเป็นร้อยละ 24.95 และลดลงจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมาที่มีอัตราร้อยละ 12.75 คิดเป็นร้อยละ 8.86 (แผนภูมิ 6) ทั้งนี้ การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของข้อบังคับการทำงาน ซึ่งกฎหมายกำหนดว่าสถานประกอบการต้องมีข้อบังคับการทำงาน เช่น การกำหนดวันเวลาทำงาน เวลาพัก วันหยุด และประกาศให้ลูกจ้างทราบ พร้อมทั้งทำสำเนาแจ้งให้กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานทราบ แต่สถานประกอบการหลายแห่งไม่ทราบ ไม่ปฏิบัติตาม อย่างไรก็ตาม ได้มีการแนะนำให้ดำเนินการให้ถูกต้องตามข้อกฎหมาย ส่วนอัตราการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายความปลอดภัยในการทำงานพบว่าไตรมาส 4 ปี 2552 มีอัตรา 17.73 ลดลงจากไตรมาสที่แล้วที่มีอัตรา 13.23 แต่เพิ่มขึ้นจากไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมาที่มีอัตรา 15.44

แผนภูมิ 6 อัตราการไม่ปฏิบัติตามข้อกฎหมาย

ที่มา : ข้อมูลกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน (ไตรมาส 4/2552 ข้อมูลเบื้องต้น) ประมวลผลโดยสำนักเศรษฐกิจการแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

หมายเหตุ :

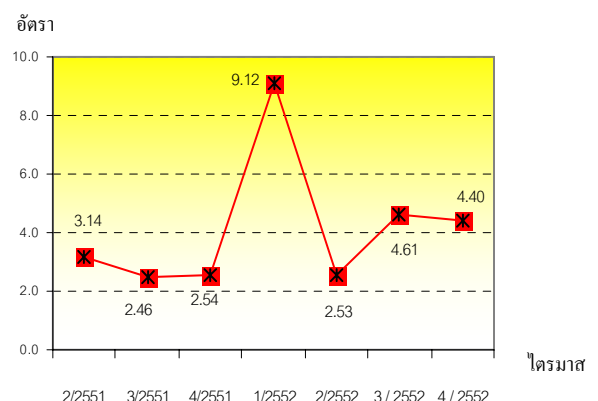
อัตราการไม่ปฏิบัติตามข้อกฎหมายคุ้มครองแรงงานของสถานประกอบการ =
$$\frac{\text{จำนวนสถานประกอบการที่ทำผิดกฎหมายคุ้มครองแรงงาน} \times 100}{\text{จำนวนสถานประกอบการที่ผ่านการตรวจกฎหมายคุ้มครองแรงงาน}}$$

อัตราการไม่ปฏิบัติตามข้อกฎหมายความปลอดภัยของสถานประกอบการ =
$$\frac{\text{จำนวนสถานประกอบการที่ทำผิดกฎหมายความปลอดภัย} \times 100}{\text{จำนวนสถานประกอบการที่ผ่านการตรวจกฎหมายความปลอดภัย}}$$

6) อัตราการเกิดข้อพิพาทแรงงาน/ข้อขัดแย้ง ในสถานประกอบการ

อัตราสถานประกอบการที่เกิดข้อพิพาทแรงงานต่อสถานประกอบการ 100,000 แห่งพบว่าในช่วงไตรมาส 2 ปี 2551 ถึงปัจจุบันมีอัตราในช่วง 2.46—9.12 แสดงว่าสถานประกอบการจำนวน 100,000 แห่ง มีการเกิดข้อพิพาทแรงงานระหว่าง 2-10 แห่ง โดยไตรมาสที่ 4 ปี 2552 มีอัตรา 4.40 ลดลงจากไตรมาสที่แล้วที่มีอัตรา 4.61 และเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมาพบว่ามีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากไตรมาส 4 ปี 2551 ที่มีร้อยละ 2.54

แผนภูมิ 7 อัตราการเกิดข้อพิพาทแรงงานในสถานประกอบการต่อสถานประกอบการ 100,000 แห่ง

ที่มา : ข้อมูล กรมสวัสดิการและคุ้มครอง (ไตรมาส 4/2552 ข้อมูลเบื้องต้น) ประมวลผลโดยสำนักเศรษฐกิจการแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

หมายเหตุ :

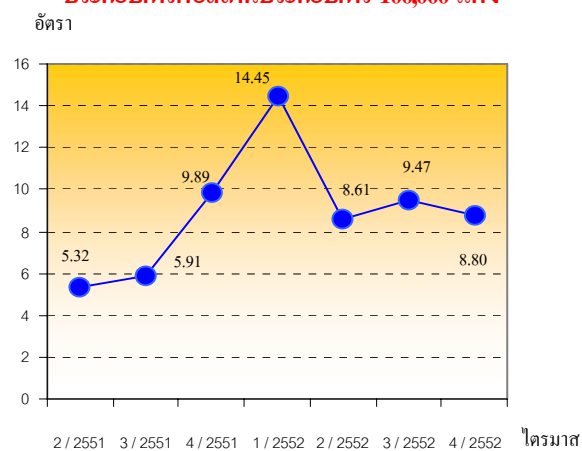
อัตราการเกิดข้อพิพาทต่อสถานประกอบการ 100,000 แห่ง =
$$\frac{\text{สถานประกอบการที่เกิดข้อพิพาทแรงงาน} \times 100,000}{\text{สถานประกอบการทั้งหมด}}$$

สำหรับข้อขัดแย้งในสถานประกอบการซึ่งเกิดจากความขัดแย้งระหว่างนายจ้าง ลูกจ้างที่ไม่ใช้ข้อพิพาทแรงงานตามกฎหมายแรงงานเป็นตัวชี้วัดอีกตัวหนึ่งที่บ่งบอกถึงความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างและลูกจ้างได้ โดยอัตราการเกิดข้อขัดแย้งในสถานประกอบการต่อสถาน

ประกอบการ 100,000 แห่ง ในรอบปีที่ผ่านมานับจากไตรมาส 2 ปี 2551 จนถึงไตรมาส 3 ของปี 2552 มีอัตราอยู่ในช่วง 5.32 – 14.45 กล่าวคือในสถานประกอบการ 100,000 แห่ง เกิดข้อขัดแย้งประมาณ 5-15 แห่ง เมื่อพิจารณาความเคลื่อนไหวจากไตรมาส 2 ปี 2551 มีอัตรา 5.32 5.91 9.89 14.45 8.61 9.47 และ 8.80 ตามลำดับ

แผนภูมิ 8 อัตราการเกิดข้อขัดแย้งในสถานประกอบการต่อสถานประกอบการ 100,000 แห่ง

ที่มา : ข้อมูลกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน (ไตรมาส 4/2552 ข้อมูลเบื้องต้น)
ประมวลผลโดยสำนักเศรษฐกิจการแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

หมายเหตุ :

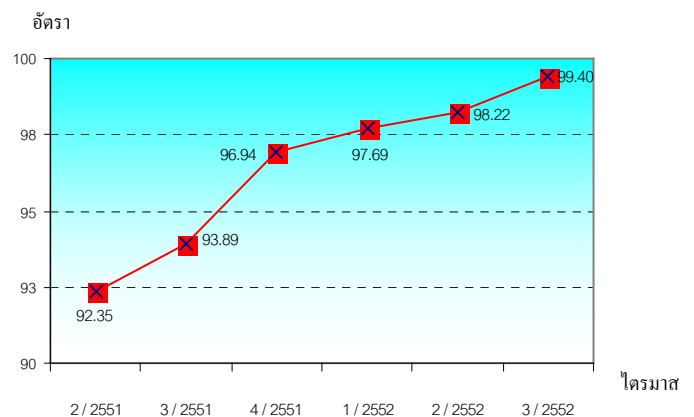
อัตราการเกิดข้อขัดแย้งต่อสถานประกอบการ 100,000 แห่ง =
$$\frac{\text{สถานประกอบการที่เกิดข้อขัดแย้ง} \times 100,000}{\text{สถานประกอบการทั้งหมด}}$$

7) อัตราสถานประกอบการที่เข้าสู่ระบบประกันสังคม

เนื่องจากระบบฐานข้อมูลของสำนักงานประกันสังคมอยู่ระหว่างการปรับปรุง ยังไม่สามารถประมวลผลข้อมูลในไตรมาส 4/2552 นี้ได้โดยสามารถประมวลผลได้ถึงเดือนกันยายน 2552 ดังนั้น อัตราสถานประกอบการที่

เข้าสู่ระบบประกันสังคมจึงนำเสนอถึงไตรมาส 3/2552 โดยคำนวณจากจำนวนสถานประกอบการในระบบประกันสังคมเปรียบเทียบกับจำนวนสถานประกอบการทั้งหมดซึ่งเป็นข้อมูลของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานพบว่าสัดส่วนของสถานประกอบการที่เข้าสู่ระบบประกันสังคม มีการเปลี่ยนแปลงจากไตรมาส 2 ปี 2551 - ไตรมาส 3 ปี 2552 ดังนี้ 92.35 93.89 96.94 97.69 98.22 และ 99.40 ตามลำดับ

แผนภูมิ 9 อัตราสถานประกอบการที่เข้าสู่ระบบประกันสังคม

หมายเหตุ :

1. อัตราสถานประกอบการที่เข้าสู่ระบบประกันสังคม =
$$\frac{\text{จำนวนสถานประกอบการที่อยู่ในระบบประกันสังคม} \times 100}{\text{จำนวนสถานประกอบการทั้งหมด}}$$
2. * ข้อมูลสำนักงานประกันสังคม
3. ** ข้อมูลกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
4. ประมวลผลโดยสำนักเศรษฐกิจการแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน
5. ไตรมาส 4/52 สำนักงานประกันสังคมยังประมวลผลข้อมูลไม่แล้วเสร็จ

ประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง
เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ ๓)

ด้วยคณะกรรมการค่าจ้างได้มีการประชุมศึกษาและพิจารณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างที่ลูกจ้างได้รับอยู่ ประกอบกับข้อเท็จจริงอื่นตามแนวทางในการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนด เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ และมีมติเห็นชอบให้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ เพื่อใช้บังคับแก่นายจ้างและลูกจ้างทุกคน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๕ (๓) และมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๑ คณะกรรมการค่าจ้างจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ และประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑

ข้อ ๒ ให้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเงินวันละสองร้อยหกบาท ในท้องที่กรุงเทพมหานคร และจังหวัดสมุทรปราการ

ข้อ ๓ ให้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเงินวันละสองร้อยห้าบาทในท้องที่จังหวัดนครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรสาคร

ข้อ ๔ ให้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเงินวันละสองร้อยสี่บาท ในท้องที่จังหวัดภูเก็ต

ข้อ ๕ ให้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเงินวันละหนึ่งร้อยแปดสิบสี่บาท ในท้องที่จังหวัดชลบุรี และสระบุรี

ข้อ ๖ ให้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเงินวันละหนึ่งร้อยแปดสิบเอ็ดบาทในท้องที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ข้อ ๗ ให้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเงินวันละหนึ่งร้อยแปดสิบบาท ในท้องที่จังหวัดฉะเชิงเทรา

ข้อ ๘ ให้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเงินวันละหนึ่งร้อยเจ็ดสิบแปดบาท ในท้องที่จังหวัดระยอง

ข้อ ๙ ให้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเงินวันละหนึ่งร้อยเจ็ดสิบสามบาท ในท้องที่จังหวัดนครราชสีมา พังงา และระนอง

ข้อ ๑๐ ให้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเงินวันละหนึ่งร้อยเจ็ดสิบเอ็ดบาทในท้องที่จังหวัดเชียงใหม่

ข้อ ๑๑ ให้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเงินวันละหนึ่งร้อยเจ็ดสิบบาทในท้องที่จังหวัด
กระบี่ ปราจีนบุรี และลพบุรี

ข้อ ๑๒ ให้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเงินวันละหนึ่งร้อยหกสิบเก้าบาท ในท้องที่จังหวัด
กาญจนบุรี

ข้อ ๑๓ ให้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเงินวันละหนึ่งร้อยหกสิบแปดบาท ในท้องที่จังหวัด
เพชรบุรี

ข้อ ๑๔ ให้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเงินวันละหนึ่งร้อยหกสิบเจ็ดบาท ในท้องที่จังหวัด
จันทบุรี และราชบุรี

ข้อ ๑๕ ให้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเงินวันละหนึ่งร้อยหกสิบห้าบาท ในท้องที่จังหวัด
สิงห์บุรี และอ่างทอง

ข้อ ๑๖ ให้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเงินวันละหนึ่งร้อยหกสิบสี่บาท ในท้องที่จังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์

ข้อ ๑๗ ให้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเงินวันละหนึ่งร้อยหกสิบสามบาท ในท้องที่จังหวัด
เลย สมุทรสงคราม และสระแก้ว

ข้อ ๑๘ ให้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเงินวันละหนึ่งร้อยหกสิบสองบาท ในท้องที่จังหวัด
ตรัง

ข้อ ๑๙ ให้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเงินวันละหนึ่งร้อยหกสิบเอ็ดบาท ในท้องที่จังหวัด
สงขลา

ข้อ ๒๐ ให้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเงินวันละหนึ่งร้อยหกสิบบาท ในท้องที่จังหวัด
ชุมพร ตราค นครนายก นราธิวาส ยะลา ลำพูน และอุบลราชธานี

ข้อ ๒๑ ให้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเงินวันละหนึ่งร้อยห้าสิบเก้าบาท ในท้องที่
จังหวัด นครศรีธรรมราช ปัตตานี พัทลุง สตูล สุราษฎร์ธานี หนองคาย และอุดรธานี

ข้อ ๒๒ ให้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเงินวันละหนึ่งร้อยห้าสิบแปดบาท ในท้องที่
จังหวัดกำแพงเพชร ชัยนาท นครสวรรค์ สุพรรณบุรี และอุทัยธานี

ข้อ ๒๓ ให้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเงินวันละหนึ่งร้อยห้าสิบเจ็ดบาท ในท้องที่
จังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น เชียงราย บุรีรัมย์ ยโสธร ร้อยเอ็ด และสกลนคร

ข้อ ๒๔ ให้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเงินวันละหนึ่งร้อยห้าสิบหกบาท ในท้องที่
จังหวัดชัยภูมิ ลำปาง และหนองบัวลำภู

ข้อ ๒๕ ให้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเงินวันละหนึ่งร้อยห้าสิบห้าบาท ในท้องที่จังหวัด
นครพนม เพชรบูรณ์ มุกดาหาร และอำนาจเจริญ

ข้อ ๒๖ ให้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเงินวันละหนึ่งร้อยห้าสิบลบาท ในท้องที่จังหวัด
มหาสารคาม

ข้อ ๒๗ ให้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเงินวันละหนึ่งร้อยห้าสิบบาท ในท้องที่จังหวัด
ตาก พิชณุโลก สุโขทัย สุรินทร์ และอุดรดิตถ์

ข้อ ๒๘ ให้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเงินวันละหนึ่งร้อยห้าสิบบาท ในท้องที่จังหวัด
น่าน และศรีสะเกษ

ข้อ ๒๙ ให้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเงินวันละหนึ่งร้อยห้าสิบบาท ในท้องที่จังหวัด
พะเยา พิจิตร แพร่ และแม่ฮ่องสอน

ข้อ ๓๐ เพื่อประโยชน์ตามข้อ ๒ ถึงข้อ ๒๙ คำว่า “วัน” หมายถึง เวลาทำงานปกติของ
ลูกจ้าง ซึ่งไม่เกินชั่วโมงทำงานดังต่อไปนี้ แม้นายจ้างจะให้ลูกจ้างทำงานน้อยกว่าเวลาทำงานปกติเพียงใดก็ตาม

(๑) เจ็ดชั่วโมง สำหรับงานที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพและความปลอดภัยของลูกจ้าง
ตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑

(๒) แปดชั่วโมง สำหรับงานอื่นซึ่งไม่ใช่งานตาม (๑)

ข้อ ๓๑ ห้ามมิให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างเป็นเงินแก่ลูกจ้างน้อยกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ

ข้อ ๓๒ ประกาศคณะกรรมการค่าจ้างฉบับนี้ ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม
พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

สมชาย ชุ่มรัตน์

(นายสมชาย ชุ่มรัตน์)

ปลัดกระทรวงแรงงาน

ประธานกรรมการค่าจ้าง

คำชี้แจง

ประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ ๓)

ตามที่คณะกรรมการค่าจ้างได้ออกประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ ๓) ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ เพื่อกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นต้นไปนั้น เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำครั้งนี้ คณะกรรมการค่าจ้างจึงขอชี้แจงให้ทราบทั่วกัน ดังนี้

๑. อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ หมายถึง อัตราค่าจ้างที่คณะกรรมการค่าจ้างกำหนดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยคณะกรรมการค่าจ้างมีแนวคิดเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำว่า “เป็นอัตราค่าจ้างที่เพียงพอสำหรับแรงงานไร้ฝีมือ (แรงงานเพื่อพัฒนาฝีมือ) ๑ คน ให้สามารถดำรงชีพอยู่ได้ตามสมควรแก่สภาพเศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่น”

๒. คณะกรรมการค่าจ้างได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ เห็นชอบให้มีการปรับปรุงแก้ไขคำว่า “แรงงานไร้ฝีมือ” เป็น “แรงงานเพื่อพัฒนาฝีมือ (แรงงานทั่วไปแรกเข้าทำงาน)” เนื่องจากเห็นว่า คำว่า แรงงานไร้ฝีมือก่อให้เกิดความรู้สึกที่ไม่สร้างสรรค์ต่อแรงงานที่เพิ่งเข้าสู่ตลาดแรงงานว่าเป็นแรงงานที่ไม่มีฝีมือหรือไม่มีการพัฒนาตนเอง ทั้งนี้ในข้อเท็จจริงแรงงานไร้ฝีมือสามารถเรียนรู้ ฝึกฝน พัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน ให้เป็นแรงงานกึ่งฝีมือ และหรือฝีมือได้ หากมีความขยัน อดทน ตั้งใจจริง และใฝ่เรียนรู้

๓. การกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการค่าจ้าง ซึ่งเป็นองค์กรไตรภาคีตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบด้วย ผู้แทนฝ่ายนายจ้าง ผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง และผู้แทนฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายละ ๕ คนเท่ากัน

๔. ในการพิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ คณะกรรมการค่าจ้างได้ศึกษาและพิจารณาข้อเท็จจริงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรา ๘๓ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๑ คือ อัตราค่าจ้างที่ลูกจ้างได้รับอยู่ คำนึงค่าครองชีพ อัตราเงินเฟ้อ มาตรฐานการครองชีพ ต้นทุนการผลิต ราคาของสินค้าและบริการ ความสามารถของธุรกิจ ผลผลิตภาพแรงงาน ผลผลิตขั้นต้นมวลรวมของประเทศ และสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

๕. คณะกรรมการค่าจ้างได้กระจายอำนาจการพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำไปยังภูมิภาค โดยได้แต่งตั้งคณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำกรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด รวม ๗๖ คณะ เป็นองค์กรไตรภาคีเช่นเดียวกับคณะกรรมการค่าจ้าง เพื่อให้ทำหน้าที่เสนออัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัดให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในแต่ละพื้นที่มากยิ่งขึ้น

๖. สำหรับการพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ปี ๒๕๕๓ คณะกรรมการค่าจ้างได้กำหนดกรอบแนวทางการพิจารณา โดยแบ่งข้อมูลตามหลักเกณฑ์เป็น ๓ กลุ่ม ตามลำดับความสำคัญ คือ กลุ่มความจำเป็นในการครองชีพของลูกจ้าง กลุ่มความสามารถในการจ่ายของนายจ้าง และกลุ่มสภาพเศรษฐกิจและสังคม เมื่อคณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดได้พิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดตามหลักเกณฑ์ในกรอบแนวทางแล้ว จะส่งผลการพิจารณาให้คณะกรรมการค่าจ้าง ซึ่งคณะกรรมการค่าจ้างได้มอบหมายให้คณะกรรมการวิชาการและกลั่นกรอง พิจารณากลั่นกรองข้อเสนอของจังหวัดก่อนเสนอคณะกรรมการค่าจ้างพิจารณา

๗. การพิจารณาตามข้อ ๖ เป็นการใช้อัตราค่าจ้างการครองชีพในช่วงครึ่งหลังปี ๒๕๕๑ และปี ๒๕๕๒ ซึ่งภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกที่ถดถอย เนื่องจากภาวะวิกฤตของสถาบันการเงินในสหรัฐอเมริกาส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศในสหภาพยุโรปและเอเชีย ส่วนราคาน้ำมันมีการปรับลดราคาลงเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้อัตราเงินเฟ้อลดลง ประกอบกับรัฐบาลมีมาตรการลดภาระค่าครองชีพของประชาชน ได้แก่ ลดค่าใช้จ่ายน้ำประปา ค่าไฟฟ้า ค่ารถไฟฟ้า ๓ ค่ารถโดยสารประจำทาง และตรึงราคาก๊าซหุงต้ม (แอลพีจี) (ขยายเวลาต่อไปอีก ๓ เดือน จนถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒) ซึ่งทำให้ภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนในส่วนนี้ลดลงในระดับหนึ่ง แต่เมื่อพิจารณาราคาสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นในการดำรงชีพของผู้ใช้แรงงานยังคงมีราคาสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งราคาสินค้าในหมวดอาหารและเครื่องดื่ม ค่าพาหนะและการขนส่ง และค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล ดังนั้น เพื่อรักษาอำนาจซื้อของแรงงานเพื่อพัฒนาฝีมือที่เริ่มเข้าทำงานใหม่ให้สามารถดำรงชีพอยู่ได้ในแต่ละวัน คณะกรรมการค่าจ้างจึงได้มีมติให้คณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำกรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด พิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่ได้ประกาศใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑ และประกาศ (ฉบับที่ ๒) ที่ใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๑ (ปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเพิ่มเติมอีก ๓ จังหวัด คือ จังหวัดชัยภูมิ อุตรดิตถ์ และสุโขทัย) โดยมอบหมายให้คณะกรรมการวิชาการและกลั่นกรองพิจารณากลั่นกรองข้อเสนอของคณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดและนำเสนอคณะกรรมการค่าจ้าง ซึ่งคณะกรรมการค่าจ้างได้พิจารณาผลการกลั่นกรองของคณะกรรมการวิชาการและกลั่นกรองแล้ว

๘. การพิจารณาของคณะกรรมการค่าจ้างนี้อยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาค และรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย ผลการพิจารณาจะนำไปสู่ข้อยุติที่เป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุกฝ่าย เพื่อให้ นายจ้างสามารถประกอบธุรกิจอยู่ได้ ลูกจ้างสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นสุข ซึ่งเมื่อศึกษาและพิจารณาข้อมูลตามหลักเกณฑ์จะเห็นได้ว่าแต่ละจังหวัดมีภาวะการครองชีพ สภาพเศรษฐกิจ และสภาพสังคมที่แตกต่างกัน

ดังนั้น จึงเป็นการเหมาะสมที่จะกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่แตกต่างกันตามสภาพเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละจังหวัด

๕. อัตราค่าจ้างขั้นต่ำตามประกาศฉบับนี้ไม่มีผลบังคับใช้กับลูกจ้างของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ ลูกจ้างที่รับงานไปทำที่บ้าน ลูกจ้างที่ทำงานเกี่ยวกับงานบ้านอันมิได้มีการประกอบธุรกิจรวมอยู่ด้วย ลูกจ้างที่ทำงานอันมิได้แสวงหากำไรในทางเศรษฐกิจ ลูกจ้างที่ไม่ได้ทำงานเกษตรกรรมตลอดปี และมิได้ทำงานในลักษณะที่เป็นงานอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากงานที่เกี่ยวกับการเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การป่าไม้ การทำนาเกลือสมุทร และการประมงที่มีใช้การประมงทะเล

๑๐. นายจ้างจะต้องจ่ายค่าจ้างเป็นเงินให้แก่ลูกจ้างทุกคนไม่น้อยกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไม่ว่าลูกจ้างนั้นจะมีเชื้อชาติ สัญชาติ วัย หรือเพศใด สำหรับนายจ้างรายใดได้จ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างเท่ากับหรือสูงกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ถือว่านายจ้างรายนั้นปฏิบัติตามกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำแล้ว ส่วนนายจ้างรายใดที่ยังจ่ายน้อยกว่าค่าจ้างขั้นต่ำ ให้ปรับค่าจ้างให้เท่ากับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำตามที่สถานประกอบกิจการดำเนินการอยู่

๑๑. อัตราค่าจ้างขั้นต่ำนี้มุ่งที่จะคุ้มครองแรงงานเพื่อพัฒนาฝีมือที่เข้าสู่ตลาดแรงงานใหม่ในปี ๒๕๕๓ เพื่อให้แรงงานเข้าใหม่เหล่านี้สามารถดำรงชีพอยู่ได้ตามสมควรแก่ภาวะการครองชีพในปี ๒๕๕๓ สำหรับแรงงานที่เข้าสู่ตลาดแรงงานมาไม่น้อยกว่า ๑ ปี จะเป็นแรงงานที่มีทักษะฝีมือมากขึ้น มีผลผลิตแรงงานเพิ่มขึ้น นายจ้างควรพิจารณาปรับค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างมากกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ

จึงชี้แจงมาเพื่อทราบ และขอความร่วมมือเจ้าของสถานประกอบกิจการปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ ๓) ดังกล่าวโดยทั่วกัน

(นายสมชาย ชุ่มรัตน์)

ปลัดกระทรวงแรงงาน

ประธานกรรมการค่าจ้าง

๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๒

อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ
ให้มีผลใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2553

ค่าจ้างขั้นต่ำ(บาท)	พื้นที่
206	จังหวัดกรุงเทพมหานคร และสมุทรปราการ
205	จังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม และสมุทรสาคร
204	จังหวัดภูเก็ต
184	จังหวัดสระบุรี และชลบุรี
181	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
180	จังหวัดฉะเชิงเทรา
178	จังหวัดระยอง
173	จังหวัดระนอง พังงา และนครราชสีมา
171	จังหวัดเชียงใหม่
170	จังหวัดกระบี่ ปราจีนบุรี และลพบุรี
169	จังหวัดกาญจนบุรี
168	จังหวัดเพชรบุรี
167	จังหวัดจันทบุรี และราชบุรี
165	จังหวัดสิงห์บุรี และอ่างทอง
164	จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
163	จังหวัดเลย สมุทรสงคราม และสระแก้ว
162	จังหวัดตรัง
161	จังหวัดสงขลา
160	จังหวัดนราธิวาส ชุมพร ลำพูน นครนายก ตรัง ยะลา และอุบลราชธานี
159	จังหวัดหนองคาย อุดรธานี สกลนคร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง และปัตตานี
158	*จังหวัดอุทัยธานี กำแพงเพชร ชัยนาท สุพรรณบุรี และนครสวรรค์
157	*จังหวัดเชียงราย นุรีรัมย์ ชัยภูมิ สกลนคร กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด และขอนแก่น
156	จังหวัดลำปาง หนองบัวลำภู และชัยภูมิ
155	จังหวัดอำนาจเจริญ นครพนม *เพชรบูรณ์ และมุกดาหาร
154	จังหวัดมหาสารคาม
153	จังหวัดสุรินทร์ *สุโขทัย พิษณุโลก อุตรดิตถ์ และตาก
152	จังหวัดน่าน และศรีสะเกษ
151	*จังหวัดแม่ฮ่องสอน พะเยาแพร่ และพิจิตร

หมายเหตุ : * จังหวัดที่ไม่ปรับค่าจ้างขั้นต่ำ (ใช้อัตราเดิม) จังหวัดอุทัยธานี สุโขทัย แม่ฮ่องสอน เชียงราย และเพชรบูรณ์

บทบาทสำนักเศรษฐกิจการแรงงาน...

กับอนาคตการพัฒนาแรงงานของประเทศไทย (ตอนที่1) *

โดย ศิริลักษณ์ ฉะนั้นท์

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

การจัดตั้งสำนักเศรษฐกิจการแรงงาน เกิดขึ้นและเป็นจริงได้เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2552 จากการผลักดันของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน(นายไพฑูรย์ แก้วทอง)ในฐานะเจ้ากระทรวง และ ปลัดกระทรวงแรงงาน(นายสมชาย ชุ่มรัตน์) ทั้งสองท่านได้เล็งเห็นความสำคัญและต้องการจะเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานด้านแรงงาน โดยอาศัยหลักวิชาการที่เข้มข้นทำให้สามารถเกาะติดสถานการณ์แรงงานที่เคลื่อนไหวตลอดเวลาได้ทันทั่วทั้ง เพื่อการพัฒนางานแรงงานและสนับสนุนการตัดสินใจด้านนโยบายและใช้ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาเชิงลึกในประเด็นแรงงานเพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงแรงงานไปจนถึงการตัดสินใจระดับรัฐบาล ในการวางยุทธศาสตร์แรงงาน ตลอดจนจะเอื้อประโยชน์ไปสู่หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทย ปัจจุบันนี้ทรัพยากรมนุษย์ไทยเป็นกำลังแรงงานจำนวนถึง 38 ล้านคน ขณะที่ประเทศไทยกำลังเผชิญกับสภาพการณ์ใหม่ทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมในระดับโลก อีกทั้งในช่วงที่ผ่านมา กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้เส้นแบ่งพรมแดนระหว่างประเทศกำลังเลือนลางไป ทำให้การเคลื่อนย้ายทุน แรงงาน องค์ความรู้ สินค้าและบริการต่าง ๆ เป็นไปอย่างเสรียิ่งขึ้น ส่งผลให้ประเทศไทยกำลังก้าวสู่จุดหักเหแห่งความเปลี่ยนแปลง ต้องเผชิญกับการแข่งขันและแรงกดดันจากภายนอกมากยิ่งขึ้น ประกอบกับแรงผลักดันของการปฏิรูปภาครัฐยอมทำให้งานราชการโดยเฉพาะด้านแรงงานมีจุดยืนและทิศทางในการพัฒนาที่ชัดเจนและสามารถนำนโยบายของรัฐบาลมาถ่ายทอดสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม ถูกต้อง เป็นธรรม เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของพลวัตโลก และที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการแสดงถึงความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติราชการบนพื้นฐานความต้องการที่แท้จริงของแรงงาน ดังนั้นบทบาทของสำนักเศรษฐกิจการแรงงานที่แท้จริง คือสร้างความเข้าใจ และความชัดเจนด้านแรงงานด้วยหลักฐานที่เป็นเหตุเป็นผล ทำให้เครือข่ายวิชาการด้านแรงงานมองเห็นความชัดเจนในการเชื่อมต่อการพัฒนางานร่วมกันจนสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงด้านสภาพเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงด้านและวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ได้ทันต่อเหตุการณ์

รู้จักสำนักเศรษฐกิจการแรงงาน

แนวคิดและความพยายามที่จะจัดตั้งสำนักเศรษฐกิจการแรงงานมีมาตั้งแต่ก่อนปี 2537 แต่มาสำเร็จในปี 2552 นับเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของกระทรวงแรงงาน ซึ่งเป็นองค์กรหลักในการพัฒนา

* บทความนี้เป็นความคิดเห็นส่วนตัวเท่านั้น ไม่เกี่ยวข้องกับองค์กรแต่อย่างใด

แรงงาน ดังนั้นการจัดโครงสร้างสำนักเศรษฐกิจการแรงงานในขั้นแรกนี้ จึงมีความชัดเจนและแสดงให้เห็นถึงความคาดหวังที่จะตอบสนองต่อการกิจที่เร่งด่วน และสร้างรากฐานให้งานด้านวิชาการแรงงานมีความต่อเนื่องเข้มแข็งและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์เศรษฐกิจ สังคม และแรงงานภายในและภายนอกประเทศ โครงสร้างที่จัดรูปแบบไว้ให้สำนักเศรษฐกิจการแรงงานเป็นหน่วยงานระดับสำนัก สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงแรงงาน จึงมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- 1) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยภาวะเศรษฐกิจและสังคม ที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ รวมทั้งจัดทำแผนพัฒนากำลังแรงงานในและนอกระบบของประเทศ
- 2) เสนอแนะและพัฒนาระบบ รูปแบบ และแนวทางในการบริหารจัดการด้านแรงงาน
- 3) จัดทำระบบเตือนภัยด้านเศรษฐกิจการแรงงาน และคาดการณ์แนวโน้ม เพื่อเสนอแนะแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้น
- 4) จัดทำดัชนีผลิตภาพแรงงาน รวมทั้งเสนอแนะแนวทางและมาตรการยกระดับผลิตภาพแรงงาน
- 5) จัดทำข้อมูล สถิติ ข่าวสารด้านแรงงาน รวมทั้งบูรณาการข้อมูลกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
- 6) ติดตามความเคลื่อนไหวของสถานการณ์แรงงานในประเทศและต่างประเทศรวมทั้งผลการเจรจาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับนโยบายด้านแรงงาน เพื่อเสนอแนะแนวทางและกำหนดท่าทีการมีส่วนร่วมด้านแรงงานของประเทศ
- 7) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการค่าจ้าง
- 8) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานสภาพัฒนาการเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ
- 9) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

องค์ประกอบของสำนักเศรษฐกิจการแรงงาน

- 1) กลุ่มงานวิจัยและวางแผนกำลังแรงงาน ทำหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยภาวะเศรษฐกิจและสังคมในและต่างประเทศ จัดทำและพัฒนาระเบียบกำลังแรงงาน กำหนดทิศทางการพัฒนากำลังแรงงานของประเทศ เชื่อมโยงฐานข้อมูลงานวิจัย และเสนอแนะรูปแบบการบริหารจัดการด้านแรงงาน ฯลฯ
- 2) กลุ่มงานเศรษฐกิจแรงงานมหภาค ทำหน้าที่จัดทำฐานข้อมูลแรงงานนอกระบบ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการและกำหนดแนวทางมาตรการคุ้มครอง สร้างความมั่นคงแก่แรงงานนอกระบบ แรงงานสูงอายุและแรงงานพิการ อีกทั้งส่งเสริมเครือข่ายแรงงานนอกระบบ ฯลฯ
- 3) สำนักงานคณะกรรมการค่าจ้าง ทำหน้าที่รวบรวมศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและประเมินผลสถานการณ์เศรษฐกิจ การขยายตัวของตลาดแรงงาน สถานะของผลิตภาพแรงงาน การลงทุน อีกทั้ง

เสนอผลการศึกษาทางวิชาการ เพื่อเสนอความเห็นในด้านนโยบายค่าจ้างและวางแผนพัฒนา ติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาระบบค่าจ้างและรายได้ของประเทศ ประสานแผนและการดำเนินงานของคณะกรรมการค่าจ้างและคณะกรรมการอัตราค่าจ้างระดับจังหวัด 75 จังหวัด ฯลฯ

4) สำนักงานสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ทำหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยข้อมูล และข้อเท็จจริงในสถานการณ์แรงงาน เสนอความเห็นประกอบการพิจารณาแนวทางแก้ไข แนวทางการกำหนดนโยบาย ด้านแรงงาน จัดประชุมไตรภาคีทางวิชาการเกี่ยวกับสถานการณ์แรงงานที่สำคัญและจัดทำข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติเสนอกระทรวงแรงงานและคณะรัฐมนตรี ฯลฯ

5) ศูนย์ข้อมูลเศรษฐกิจการแรงงาน ทำหน้าที่สำรวจ ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลด้านแรงงาน ติดตามความเคลื่อนไหวสถานการณ์แรงงานในและต่างประเทศ พัฒนาระบบเตือนภัยด้านเศรษฐกิจการแรงงาน จัดทำดัชนีผลิตภาพแรงงาน เพื่อเสนอแนะแนวทาง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหา กำหนดทำที่ การมีส่วนร่วมด้านแรงงานของประเทศไทย และจัดทำบูรณาการข้อมูล สถิติ สถานการณ์แรงงานและข่าวสารด้านแรงงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ฯลฯ

จากหน้าที่ความรับผิดชอบดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ทำให้ทราบว่า การทำงานของสำนักเศรษฐกิจการแรงงานล้วนแต่เป็นงานวิชาการด้านแรงงานทั้งสิ้น เป็นงานวิเคราะห์ วิจัย เฝ้าระวัง คอยแจ้งเตือนภัยด้านแรงงานที่ครอบคลุมแรงงานทั้งในและนอกระบบ เป็นการมุ่งมั่นวางรากฐานให้การพัฒนาการบริหารจัดการด้านแรงงานของกระทรวงแรงงานเป็นระบบ มีความชัดเจน ลงลึก และมองรอบด้าน แต่ก็เป็นเพียงจุดเริ่มต้นเท่านั้น งานด้านแรงงานจะเดินหน้าไปได้คงต้องอาศัยความพร้อมด้านพลังกาย พลังปัญญา และพลังใจที่เข้มแข็ง แต่สิ่งที่สำคัญที่กระทรวงแรงงานสนับสนุนคือบุคลากรที่มีความคิดเชิงสร้างสรรค์ พร้อมจะลุยกับงานวิชาการ งานที่อาศัยเวลา อาศัยการสั่งสมประสบการณ์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการประยุกต์ใช้ทฤษฎีและประสบการณ์เข้าด้วยกัน ดังนั้นผู้บริหารของกระทรวงแรงงานจึงได้มีนโยบายสนับสนุน และผลักดันอย่างเต็มที่ในทุกรูปแบบ ทั้งความร่วมมือกับเครือข่ายภาครัฐระดับกระทรวง/กรมต่างๆ และสถาบันวิชาการทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้ฝันเป็นจริงได้ในอนาคต

จุดเชื่อมต่อหรือจุดเปลี่ยนผ่าน (Transit or transfer)

การบริหารจัดการด้านแรงงานมีความเชื่อมโยงกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนหลายหน่วยงาน หลายระดับทั้งระดับนโยบายและระดับหน่วยปฏิบัติการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเฝ้าดูเฝ้าระวัง การทำความเข้าใจปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ล้วนเป็นศาสตร์หนึ่งในสาขาวิชา เศรษฐศาสตร์แรงงาน และการมองผลกระทบต่างๆ ที่แรงงานได้รับก็เป็นมุมมองในงานด้านสังคมทั้งในเชิงมหภาคและเชิงจุลภาค อาจอธิบายได้คร่าวๆ ว่า แรงงานมีความสำคัญอย่างยิ่งในระบบเศรษฐกิจทั้งเศรษฐกิจมหภาค(ประเทศ)และเศรษฐกิจจุลภาค(ผู้ประกอบการ เครือข่ายด้านแรงงานและตัวแรงงาน) เพราะแรงงานมีสถานภาพเป็นได้ 3 แบบ คือ 1. เป็นปัจจัยการผลิต 2.เป็นผู้ใช้ปัจจัยการผลิต 3.เป็น

ผู้บริโภค อีกทั้งแรงงานเป็นปัจจัยการผลิตที่มีความต่างจากปัจจัยการผลิตอื่น ๆ คือ มีชีวิต มีจิตใจ หากมองแรงงานอย่างถี่ถ้วนแล้วแรงงานแต่ละบุคคลไม่สามารถทดแทนกันได้อย่างสมบูรณ์ การสร้างผลผลิตภาพของแรงงานแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับปัจจัยทุนในสองรูปแบบคือ ปัจจัยที่เป็นตัวเงินและที่ไม่ใช่ตัวเงิน ดังนั้นการมองแรงงานควรที่จะมองในแง่ของทรัพยากรมนุษย์ผู้สร้างและผู้ถูกสร้าง เพราะในตลาดแรงงานจะเกี่ยวข้องในสองด้านทั้งอุปสงค์แรงงาน(Demand for Labor) และอุปทานแรงงาน(Supply Of Labour) กับปัญหาในปัจเจกชน คือ ผลผลิตต่อแรงงานหนึ่งหน่วย พฤติกรรมการทำงาน ค่าจ้าง รายได้ สภาพการทำงาน ความปลอดภัยในการทำงาน สวัสดิการที่ได้รับในรูปแบบต่างๆเพิ่มเติม และผลกระทบในเชิงมหภาค คือ การบริโภค ค่าครองชีพ การลงทุน การผลิต การค้าระหว่างประเทศ การว่างงาน การเคลื่อนย้ายแรงงาน การขาดแคลนแรงงาน การยกระดับฝีมือแรงงาน การจ้างงานและสร้างงาน การแรงงานสัมพันธ์ การประกันสังคม เป็นต้น

จากความเกี่ยวข้องที่ได้กล่าวถึงดังกล่าว ย่อมทำให้มุมมองการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่แท้จริงในทุกประเทศทั่วโลก ล้วนแล้วแต่เป็นการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชน ในส่วนของประเทศไทยนั้น หน่วยงานภาครัฐมีบทบาทมากในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งต้องเจาะจงไปที่กระทรวงแรงงานอันดับแรก และเครือข่ายด้านแรงงานอื่นๆ ที่สำคัญทั้งภาครัฐและเอกชน ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ ธนาคารแห่งประเทศไทย สถาบันที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สถาบันวิจัยต่างๆ สถาบันการศึกษา องค์กรแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization : ILO) หน่วยงานผู้แทนของสถานประกอบการจากภาคเอกชน และหน่วยงานผู้แทนของลูกจ้างในภาคเอกชน เป็นต้น การที่สำนักงานเศรษฐกิจการแรงงานจะแสดงบทบาทภารกิจและเชื่อมโยงภารกิจงานกับเครือข่ายได้นั้น ต้องอาศัยความชัดเจนจากงานแรงงานที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของหน่วยงานต่างๆ อาศัยการคิดที่สร้างสรรค์ภายใต้ข้อมูล ข้อเท็จจริงและประสบการณ์ประกอบกัน การจัดการกับองค์ความรู้ด้านแรงงานที่มีอยู่กระจัดกระจายในที่ต่างๆ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับเครือข่ายแรงงาน และพยายามสร้างงานพัฒนาแรงงานทั้งงานเชิงมหภาคและเชิงจุลภาคร่วมกันกับเครือข่ายด้านแรงงาน ซึ่งการมีเครือข่ายจะทำให้งานพัฒนาเกิดขึ้นได้จริง ซึ่งมีตัวอย่างให้เห็นเป็นรูปธรรมจาก สำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงพาณิชย์ โดยกระทรวงพาณิชย์ได้จัดทำบันทึกความเข้าใจทางวิชาการร่วมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์(ศูนย์วิชาการเศรษฐกิจศาสตร์) ในการพัฒนาดัชนีชี้วัดต่างๆของกระทรวงพาณิชย์ร่วมกันในระยะเวลาหนึ่ง จนทำให้เกิดสำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า ภายใต้สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ศึกษา สำรวจ รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล วิจัย กำหนดมาตรฐาน วางแผนและพัฒนาระบบการจัดทำดัชนี เพื่อจัดทำและเผยแพร่ดัชนีราคา ดัชนีปริมาณ ดัชนีการพาณิชย์และดัชนีวัฏจักรเศรษฐกิจ ฯลฯ นอกจากนี้ในฐานกรมนโยบาย สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ยังมีหน่วยงานที่เป็นหน่วยงานหลักที่มีความสำคัญในเชิงนโยบายอีกสองหน่วยงานที่สนับสนุนการบริหารจัดการด้านการพาณิชย์ของผู้บริหารคือ **1.สำนัก**

นโยบายเศรษฐกิจการพาณิชย์ มีหน้าที่คือ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและรายงานสถานการณ์ เพื่อการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และมาตรการเศรษฐกิจการค้าทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ นโยบายเศรษฐกิจทางการค้าของประเทศคู่ค้าและคู่แข่งที่สำคัญ จัดทำและประสานแผนพัฒนาการพาณิชย์ รวมทั้งแผนปฏิบัติการ แผนยุทธศาสตร์ แผนงานหรือโครงการของกระทรวง และหน่วยงานในสังกัด และศึกษาวิจัยเชิงรุกเกี่ยวกับผลกระทบการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจโดยรวมและรายสาขา ทั้งระยะสั้นและระยะยาว เพื่อกำหนดนโยบายทางการค้าทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ

2. **สำนักยุทธศาสตร์การพาณิชย์** มีหน้าที่คือ ศึกษา วิเคราะห์จัดทำยุทธศาสตร์การพาณิชย์ทั้งในและระหว่างประเทศ ถ่ายทอดส่งต่อนโยบาย รวมถึงเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและการยอมรับในแผนยุทธศาสตร์การพาณิชย์ และประเมินสถานการณ์แนวโน้มการค้าการลงทุนและประเด็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อแผนยุทธศาสตร์

หากพิจารณาโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของกระทรวงพาณิชย์ ที่ยกตัวอย่างมาข้างต้นแล้ว จะเห็นได้ว่า มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจนเป็นแบบจุดเชื่อมต่อและจุดเปลี่ยนผ่านไปพร้อมกัน เพราะงานนโยบาย งานยุทธศาสตร์ ต้องอาศัยงานวิชาการ งานดัชนี และงานระบบเตือนภัยเป็นฐานสนับสนุนทั้งสิ้น เพราะภารกิจกระทรวงพาณิชย์เป็นการเชื่อมต่อกันด้วยงานนโยบายและยุทธศาสตร์ บนรากฐานของการเปลี่ยนผ่านของงานดัชนีเตือนภัย ทำให้เกิดจุดเปลี่ยนผ่านของงานที่ชัดเจนขึ้น แล้วสำนักเศรษฐกิจการแรงงานของสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานจะเป็นจุดเชื่อมต่อหรือจุดเปลี่ยนผ่านได้จนมีความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานและสร้างคุณค่าต่อการบริหารจัดการด้านแรงงานบนหลักการของการตัดสินใจที่อาศัยข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง แม่นยำ และทันกาล ด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้ในการทำงานร่วมกับเครือข่ายด้านแรงงานอย่างมีประสิทธิภาพในการทำงานที่ชัดเจนและสามารถตรวจสอบวัดผลสัมฤทธิ์ได้ ภาระงานของสำนักเศรษฐกิจการแรงงานสำนักงานปลัดกระทรวง จึงเป็นหน้าที่ที่ยิ่งใหญ่และท้าทายอย่างยิ่งเพราะถูกกำหนดบทบาทหน้าที่ไว้อย่างเข้มข้นและเป็นงานวิชาการที่เครือข่ายด้านแรงงานน่าจะเข้ามามีส่วนร่วมสร้างรากฐานการพัฒนาทางด้านแรงงานเพื่อทำให้ทรัพยากรมนุษย์ของไทยมีผลิตภาพสูง มีศักยภาพ มีคุณภาพชีวิตที่ดี บรรลุวิสัยทัศน์การพัฒนาแรงงานได้ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

อ้างอิงเอกสาร

1. สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์. บทบาท ภารกิจ : อำนาจหน้าที่ของ หน่วยงาน. เว็บไซต์ <http://www.ops.moc.go.th/>
2. อ.มานิตย์ ผิวขาว. วิชาเศรษฐศาสตร์แรงงาน. สายวิชาเศรษฐศาสตร์ วิทยาเขตหนองคาย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. e-learning รายวิชาเศรษฐศาสตร์แรงงาน หมวดเศรษฐศาสตร์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม.
3. สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน.คำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานที่ 229/2552 ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2552,เรื่อง การจัดตั้งหน่วยงานภายในสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน.

สารพันงานวิจัย

สารพันงานวิจัยฉบับนี้เป็นฉบับรับลมหนาว เอ้อ!!! หรือว่ารับลมร้อนซักไม่แน่ใจ แต่หากติดตามฤดูกาลของประเทศแล้วก็ต้องเป็นช่วงปลายฤดูหนาว แต่หน้าหนาวปีนี้จนถึงจัดทำฉบับนี้ (สิ้นเดือนธันวาคม) น่าจะเป็นช่วงที่หนาวที่สุด แต่โอโฮ!! ร้อนเป็นบ้า จนคิดว่าเป็นหน้าร้อนไปแล้ว แต่ไม่ว่าจะร้อนหรือหนาว เรายังยื่นหัตถ์เสนอผลงานวิจัยที่น่าสนใจให้ท่านได้ติดตามกัน อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันกระทรวงแรงงานมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างภายในกระทรวง โดยจัดตั้งสำนักเศรษฐกิจการแรงงานขึ้น และมีการถ่ายโอนภารกิจกลุ่มงานงานวิจัย ซึ่งเดิมอยู่ในสังกัดสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ ไปอยู่ภายใต้สังกัดสำนักเศรษฐกิจการแรงงาน และเปลี่ยนชื่อจากกลุ่มงานวิจัยเป็น “กลุ่มงานวิจัยและวางแผนกำลังแรงงาน” ซึ่งจะมีการกิจในการดูแลระบบฐานข้อมูลงานวิจัยด้านแรงงานกระทรวงแรงงานเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยด้านแรงงานเป็นบริการสาธารณะ นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ คือ ศูนย์ข้อมูลเศรษฐกิจการแรงงาน เพื่อให้มีภาระหน้าที่ในการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อสถานการณ์แรงงาน การศึกษาจัดทำดัชนีเตือนภัยแรงงาน การจัดทำผลิตภาพแรงงานอีกด้วย โดยขณะนี้อยู่ระหว่างการปรับโอนภารกิจ การจัดทำสถานการณ์แรงงาน จึงจะมีการปรับลูกใหม่ในเร็ววันนี้ คอแลมนี่จึงอาจปรับเปลี่ยนโอนหรือยุบเลิกไป คอยติดตาม

ในไตรมาสหน้า สำหรับฉบับนี้ขอเสนอผลงานวิจัยจำนวน 4 เรื่อง ติดตามได้เลยค่ะ

**การสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการ
ของสำนักงานประกันสังคมทั่วประเทศ
และประเมินการปรับปรุงการบริการ**

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้สำนักงานประกันสังคมได้มอบหมายให้สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดำเนินการศึกษาในปี 2550 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการในการให้บริการตามกระบวนการงานที่เสนอลดรอบระยะเวลาของการปฏิบัติราชการตั้งแต่ปีงบประมาณ 2547 – 2550 ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดและเขตพื้นที่ทั่วประเทศ ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะและความคาดหวังของผู้รับบริการที่มีต่อสิทธิประโยชน์และบริการของสำนักงานประกันสังคม ศึกษาปัญหาอุปสรรค ตลอดจนแนวทางพัฒนาและปรับปรุงการบริการของสำนักงานประกันสังคมให้มีประสิทธิภาพ

งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเพื่อการบริหาร (Management Research) โดยใช้การศึกษาแบบผสมผสาน (Mixed Methods) ระหว่างการศึกษาเชิงปริมาณและการศึกษาเชิงคุณภาพโดยในเชิงปริมาณใช้แบบสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อสำนักงาน

ประกันสังคมกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย

1) กลุ่มผู้ประกันตนของสำนักงานประกันสังคม จังหวัดและเขตพื้นที่รวมจำนวน 4,250 ราย และ 2) กลุ่มนายจ้างและตัวแทนสถานประกอบการจำนวน 300 ราย สำหรับการ ศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) และการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) มีกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 1) กลุ่มผู้ประกันตน 2) กลุ่มนายจ้างและตัวแทนสถานประกอบการ และ 3) กลุ่มตัวแทนจากสำนักงานประกันสังคม รวมทั้งสิ้น 52 ราย

ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1) ผลการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการจากสำนักงานประกันสังคมอยู่ที่ 3.64 จาก 5 หรือคิดเป็นร้อยละ 72.80 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์พึงพอใจมาก โดยแต่ละปัจจัยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1) ด้านกระบวนการ 2) ด้านเจ้าหน้าที่ 3) ด้านสถานที่ 4) ด้านประโยชน์ทดแทน 5) ด้านจริยธรรม และ 6) ด้านเงินทดแทน สำหรับผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการจากสำนักงานประกันสังคมตามกระบวนการที่เสนอตลอดระยะเวลาของการปฏิบัติราชการตั้งแต่ปีงบประมาณ 2547 – 2551 พบว่าทุกกระบวนการนั้นอยู่ในระดับ “ความพึงพอใจมาก” แสดงให้เห็นว่า สำนักงานประกันสังคมยังสามารถรักษามาตรฐานความพึงพอใจของการให้บริการแก่ผู้รับบริการได้ดีอย่างต่อเนื่อง

2) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยนำผลความคิดเห็นจากการวิจัยเชิงปริมาณมาศึกษาเชิงคุณภาพ ผลการศึกษาเป็น

ดังนี้ **2.1) ด้านกระบวนการ** พบว่า บริการของสำนักงานประกันสังคมมีความรวดเร็วขึ้นกว่าในอดีต มีการพัฒนารูปแบบการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทำให้เกิดความสะดวกในการติดต่อประสานงานในพื้นที่ต่าง ๆ มีการติดตั้งตู้สายเพื่อรองรับการให้บริการที่เพิ่มขึ้นอยู่ตลอดเวลา แต่ปัญหาที่พบคือผู้รับบริการมักจะไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของส่วนงานภายในทำให้เกิดข้อผิดพลาดหวังต่อกระบวนการให้บริการของสำนักงานประกันสังคมมาก **2.2) ด้านเจ้าหน้าที่** พบว่า ส่วนใหญ่เต็มใจให้บริการดี และให้คำแนะนำที่ถูกต้องมีบ้างที่ต้องปรับปรุงเรื่องความสุภาพและความรวดเร็วในการให้บริการ **2.3) ด้านกองทุนประกันสังคม** พบว่า ส่วนใหญ่ต้องการให้เพิ่มประโยชน์ทดแทน กรณีสงเคราะห์บุตร กรณีเจ็บป่วยเกี่ยวกับการบริการด้านทันตกรรมและบริการสุขภาพที่ครอบคลุมโรคที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงให้กับผู้ประกันตนเพิ่มขึ้นและกรณีชราภาพ เนื่องจากประโยชน์ทดแทนที่จะได้รับในอนาคตยังไม่สอดคล้องกับค่าครองชีพที่สูงขึ้น **2.4) ด้านกองทุนเงินทดแทน** พบว่า วงเงินของเงินทดแทนในระดับที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไม่เพียงพอ ควรพิจารณาเพิ่มวงเงินให้เหมาะสมกับสภาวะปัจจุบัน นอกจากนี้ควรมีการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกองทุนเงินทดแทนอย่างเร่งด่วน เนื่องจากผู้รับบริการจำนวนมากยังไม่สามารถแยกแยะระหว่างสิทธิ

ประโยชน์ที่ได้รับจากกองทุนเงินทดแทนและกองทุนประกันสังคมได้

3) สำหรับประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ได้เสนอแนวทางพัฒนาส่งเสริมประสิทธิภาพการให้บริการของสำนักงานประกันสังคมในอนาคต ดังนี้ **3.1) ด้านการปรับทัศนคติ** ควรเร่งทำการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้รับบริการมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องต่อการใช้บริการของสำนักงานประกันสังคม **3.2) ด้านกระบวนการ** ควรพัฒนากระบวนการดำเนินงานต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องระบบฐานข้อมูลในการให้บริการ การพัฒนาและขยายช่องทางการติดต่อเพื่อเพิ่มความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการยิ่งขึ้น นอกจากนี้ควรจัดจ้างหน่วยงานภายนอก (Outsourcing) มาช่วยแบ่งเบาภาระการให้บริการในงานบางประเภท อาทิ ด้านระบบงานธุรการ งานเอกสาร การจัดจ้างที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาการปรับปรุงระบบฐานข้อมูลและการให้บริการงานการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น **3.3) ด้านเจ้าหน้าที่** ควรมีการวิเคราะห์อัตราค่าจ้างที่เหมาะสมกับปริมาณและภาระงานขององค์กร พร้อมทั้งกำหนดสมรรถนะประจำตำแหน่งงาน (Functional Competency) เพื่อใช้ในการพัฒนาและบริหารงานของบุคคลเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งควรสนับสนุนให้สำนักงานประกันสังคม มีอิสระในการจัดการองค์กร โดยอาจจะกำหนดให้เป็นองค์กรมหาชนตามพระราชบัญญัติองค์กรมหาชน พ.ศ. 2542 ที่สามารถบริหารจัดการแนวใหม่ใช้ประโยชน์ในทรัพยากร บุคลากร และมี

ความคล่องตัวมากขึ้น **3.4) ด้านการประชาสัมพันธ์** พบว่าสำนักงานประกันสังคมควรเพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์ที่มีความหลากหลาย ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เลือกช่วงเวลาในการประชาสัมพันธ์ที่ตรงกับกลุ่มเป้าหมายที่มีความหลากหลาย รวมถึงมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมประชาสัมพันธ์ **3.5) ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก** พบว่าผู้รับบริการพึงพอใจต่อการดำเนินงานของสำนักงานประกันสังคมในรูปแบบที่เป็นอยู่ในปัจจุบันมาก **3.6) ด้านสิทธิประโยชน์ของกองทุนเงินทดแทนและกองทุนประกันสังคม** พบว่า ผู้รับบริการยังไม่ค่อยเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างสิทธิประโยชน์ที่ได้รับจากกองทุนเงินทดแทนและกองทุนประกันสังคม รวมถึงแนวทางในการกำหนดเกณฑ์การทดแทน จึงควรทำการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น **3.7) ด้านจริยธรรม ธรรมาภิบาล และการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ** ควรให้ความสำคัญกับการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ประกันตนต่อการพัฒนาการให้บริการในรูปแบบใหม่ ๆ โดยเฉพาะรับฟังข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นต่อการปรับปรุงการบริหารจัดการของสำนักงานประกันสังคม รวมทั้งมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นต่อการกำหนดนโยบายสำคัญๆ

4) โดยสรุปแล้ว กิจกรรมที่สำนักงานประกันสังคมควรจะต้องเร่งดำเนินการเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการบริการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ประกอบด้วย 4.1) การพัฒนากระบวนการอย่างต่อเนื่องต่อไป โดยการเพิ่มช่องทางการติดต่อให้เข้าถึงง่ายหรือการจัดจ้างหน่วยงานภายนอก (Outsourcing)

4.2) เร่งรัดการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ผู้รับบริการได้เข้าใจในรูปแบบการดำเนินงาน ความแตกต่างระหว่างสิทธิประโยชน์ที่ได้รับจากกองทุนเงินทดแทนและกองทุนประกันสังคม รวมทั้งกระบวนการงานประเภทต่าง ๆ ของสำนักงานประกันสังคม 4.3) การวิเคราะห์อัตราค่าจ้างและกำหนดสมรรถนะประจำตำแหน่งที่เหมาะสมกับปริมาณและภาระงานขององค์กร และ 4.4) สร้างการมีส่วนร่วมของผู้ประกันตนต่อการพิจารณาการให้บริการรูปแบบใหม่ ๆ

โครงการจัดทำสถิติผลิตภาพแรงงานภาคอุตสาหกรรม

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ได้มอบหมายให้ศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ประยุกต์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จัดทำโครงการจัดทำผลิตภาพแรงงาน ปี 2550 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) จัดทำสถิติผลิตภาพแรงงานภาคอุตสาหกรรม จำนวน 15 อุตสาหกรรม 2) รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการผลิต เช่น จำนวนคนงาน ชั่วโมงการทำงาน ค่าจ้าง ต้นทุน ค่าใช้จ่าย เป็นข้อมูลเบื้องต้นด้านเศรษฐกิจและแรงงานแก่คณะกรรมการค่าจ้าง

สำหรับวิธีการศึกษาทำการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิจากสถานประกอบการ 400 แห่ง ในปี 2549 และข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงาน

อุตสาหกรรมจังหวัด เป็นต้น และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาและเชิงปริมาณ ได้แก่ การวิเคราะห์โคสแควร์ การวิเคราะห์สมการถดถอย (Regression Analysis) ในการวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบดังนี้

1) ดัชนีผลิตภาพแรงงาน ปี พ.ศ. 2544 – 2549 ทุกสาขาอุตสาหกรรมมีอัตราเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 4.30 ต่อปี โดยภาคกลางขยายตัวสูงสุด รองลงมาคือกรุงเทพมหานคร ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ สำหรับการประมาณค่าดัชนีผลิตภาพแรงงานระดับประเทศในช่วงปี พ.ศ. 2550 – 2554 พบว่าทุกสาขาอุตสาหกรรมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยภาคเกษตรกรรมเพิ่มขึ้นมากกว่านอกภาคเกษตรกรรม สำหรับค่าดัชนีผลิตภาพแรงงานระดับภูมิภาคในช่วงปี พ.ศ. 2549 – 2553 พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกภูมิภาค โดยเฉพาะภาคกลาง รองลงมาคือกรุงเทพมหานคร ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้

2) ผลการศึกษาวิจัยในระดับสถานประกอบการ ปีการผลิต 2549 ซึ่งสำรวจใน 7 สาขาอุตสาหกรรมผลิต คือ 1) เคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เคมี 2) ผลิตภัณฑ์ยางและผลิตภัณฑ์พลาสติก 3) ผลิตภัณฑ์จากแร่โลหะ 4) ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากโลหะประดิษฐ์ยกเว้นเครื่องจักรอุปกรณ์ 5) เครื่องจักรอุปกรณ์ที่มีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น 6) อุปกรณ์และเครื่องมือทางวิทยุ โทรทัศน์ และการสื่อสาร และเครื่องเรือนและการผลิตซึ่งมิได้จัดประเภท

ไว้ที่อื่น รวมจำนวน 400 แห่งมีผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

2.1) จำนวนลูกจ้างและชั่วโมง

การทำงาน พบว่าในกลุ่มลูกจ้างฝ่ายผลิตส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างรายวัน ขณะที่กลุ่มนอกฝ่ายผลิตส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างประจำ สำหรับชั่วโมงการทำงาน ลูกจ้างในอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องจักรและอุปกรณ์ซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่นมีชั่วโมงการทำงานสูงสุดปีละ 2,647.27 ชั่วโมง รองลงมาคืออุตสาหกรรมการผลิตเครื่องเรือน ทำงานปีละ 2,546.76 ชั่วโมง หากคำนวณเป็นวันทำงานต่อปี จะพบว่าอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องจักรมีวันทำงานสูงสุด (288.32 วัน/ปี) รองลงมาคือ ผลิตภัณฑ์จากแร่โลหะ (286.60 วัน/ปี) และอุตสาหกรรมที่มีวันทำงานต่อปีน้อยที่สุด คือการผลิตเคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เคมี

2.2) โครงสร้างต้นทุนการผลิต

พบว่า อุตสาหกรรมที่มีต้นทุนสูงสุดคือ อุตสาหกรรมการผลิตอุปกรณ์และเครื่องมือทางวิทยุ โทรทัศน์และการสื่อสาร โดยมีต้นทุนทั้งหมด 5,738.70 ล้านบาท/สถานประกอบการ รองลงมาคือ การผลิตเคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เคมี (1,354.48 ล้านบาท/สถานประกอบการ) ขณะที่อุตสาหกรรมที่มีต้นทุนทั้งหมดต่ำสุด คือเครื่องเรือนและการผลิตที่มิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น (166.31 ล้านบาท/สถานประกอบการ) ทั้งนี้ ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 82 – 95 ของต้นทุนทั้งหมดเป็นต้นทุนสินค้ามีไว้เพื่อขายที่เหลือเป็นต้นทุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ

2.3) โครงสร้างค่าตอบแทน

พบว่า อุตสาหกรรมการผลิตเคมีภัณฑ์และ

ผลิตภัณฑ์เคมีค่าตอบแทนเฉลี่ยต่อคนต่อเดือนสูงสุด (24,806.28 บาท/เดือน) รองลงมาคือ อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องจักรและอุปกรณ์ (24,540.97 บาท/เดือน) ส่วนอุตสาหกรรมที่มีค่าตอบแทนเฉลี่ยต่อเดือนต่ำสุดใน 7 สาขา อุตสาหกรรม คืออุปกรณ์เครื่องมือทางวิทยุ โทรทัศน์ และการสื่อสาร (9,666.34 บาท/เดือน)

3) การเปรียบเทียบผลิตภาพแรงงาน

และค่าตอบแทนในแต่ละประเภทอุตสาหกรรม ปีการผลิต 2549 โดยพิจารณาจากสัดส่วนผลิตภาพแรงงานต่อค่าตอบแทนแรงงานเฉลี่ยของแรงงานฝ่ายผลิตและแรงงานนอกฝ่ายผลิตสามารถจัดกลุ่มได้ 2 ประเภทคือ 1) กลุ่มอุตสาหกรรมที่สามารถขยายการผลิตโดยการจ้างงานเฉพาะแรงงานนอกฝ่ายผลิตมากขึ้น ได้แก่ อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เคมี อุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก อุตสาหกรรมผลิตผลิตภัณฑ์จากแร่โลหะ อุตสาหกรรมผลิตผลิตภัณฑ์จากโลหะประดิษฐ์ อุตสาหกรรมผลิตเครื่องจักรและอุปกรณ์ และอุตสาหกรรมการผลิตอุปกรณ์และเครื่องมือจากวิทยุ โทรทัศน์ และการสื่อสาร 2) กลุ่มอุตสาหกรรมที่สามารถขยายการผลิตได้โดยไม่พึ่งพาการจ้างงานได้แก่ อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องเรือน

4) การเปรียบเทียบผลิตภาพแรงงาน

และค่าตอบแทนในแต่ละภูมิภาค ปีการผลิต 2549 สามารถจัดได้ 3 กลุ่ม คือ 1) ภูมิภาคที่สามารถขยายการผลิตโดยการจ้างงานมากขึ้นทั้งแรงงานฝ่ายผลิตและนอกฝ่ายผลิต คือเขตภาคใต้ 2) ภูมิภาคที่สามารถขยายการผลิตโดย

จ้างงานเฉพาะแรงงานนอกฝ่ายผลิตมากขึ้น ได้แก่ เขตภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 3) ภูมิภาคที่ขยายการผลิตได้โดยไม่พึ่งพาการจ้างงานได้แก่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล และภาคกลาง

5) สำหรับความรู้เกี่ยวกับผลิตภาพแรงงาน ผู้บริหารหรือผู้จัดการโรงงานเกือบครึ่ง (ร้อยละ 45.10) ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภาพแรงงาน และส่วนใหญ่ไม่เคยดำเนินการเพื่อยกระดับผลิตภาพแรงงานโดยร้อยละ 60.55 ไม่เคยดำเนินการ ขณะที่ดำเนินการทุกปีมีร้อยละ 22.94 และทุกครึ่งปีมีร้อยละ 8.72 ซึ่งพบว่าสถานประกอบการที่มีการจ้างงานมากมีแนวโน้มดำเนินการยกระดับผลิตภาพแรงงานดีกว่ากลุ่มจ้างงานน้อย ขณะที่กลุ่มที่มีการดำเนินการยกระดับผลิตภาพแรงงาน มีการประเมินระดับผลิตภาพเพียงร้อยละ 18.60

6) ผู้บริหารหรือผู้จัดการโรงงาน ให้ความเห็นเกี่ยวกับวิธีการที่มีความสำคัญต่อการยกระดับผลิตภาพแรงงาน 5 ลำดับแรกคือ 1) การวางแผนการผลิตและการควบคุมที่ดี 2) การจัดสรรบุคคลได้สอดคล้องกับงาน 3) การลดความสูญเสียในขบวนการผลิต 4) การฝึกอบรมพนักงานลูกจ้างในขณะปฏิบัติงาน และ 5) การปรับปรุงบำรุงรักษาเครื่องจักรและอุปกรณ์ในการผลิต สำหรับความต้องการให้หน่วยงานราชการสนับสนุนการยกระดับผลิตภาพแรงงาน เสนอให้ใช้วิธีการจัดฝึกอบรมฝีมือแรงงาน การให้คำแนะนำปรึกษา การเผยแพร่ความรู้ การประสานความร่วมมือ ฯลฯ นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่าปัจจัยที่มี

อิทธิพลในทางบวกต่อผลิตภาพแรงงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ขึ้นไป คือค่าตอบแทนแรงงาน มูลค่าของทรัพย์สินอื่น ๆ จำนวนลูกจ้างฝ่ายผลิตที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และจำนวนลูกจ้างนอกฝ่ายผลิตที่เข้ารับการฝึกอบรม แสดงให้เห็นว่าการฝึกอบรมแรงงานนอกฝ่ายผลิตมีความสำคัญต่อการพัฒนาผลิตภาพแรงงาน ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

7) การศึกษาครั้งนี้ได้ให้ข้อเสนอแนะใน 3 ประเด็น คือ

7.1) ข้อเสนอแนะด้านการพัฒนาผลิตภาพด้านแรงงาน เสนอให้ (1) สร้างความเจริญในการพัฒนาผลิตภาพแรงงานในแต่ละภูมิภาคให้ทัดเทียมกัน (2) สาขาที่ควรได้รับการพัฒนาผลิตภาพในระดับประเทศ คือ สาขาก่อสร้าง สาขาการขายค้าส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ ฯ สาขาบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ ฯ และสาขาการบริหารราชการแผ่นดินและการป้องกันด้านประเทศ (3) ควรให้ความสนใจกับอุตสาหกรรมที่สามารถขยายการผลิตโดยการจ้างงานมากขึ้นทั้งฝ่ายผลิตและนอกฝ่ายผลิต คือ อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องแต่งกาย อุตสาหกรรมการผลิตเคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เคมี และอุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์ที่ทำจากโลหะประดิษฐ์ และอุตสาหกรรมที่สามารถขยายการผลิตโดยการจ้างงานเฉพาะแรงงานฝ่ายผลิตมากขึ้น คือ อุตสาหกรรมผลิตอุปกรณ์และเครื่องมือทางวิทยุ โทรทัศน์ และการสื่อสาร (4) ควรพัฒนาด้านค่านิยมและทัศนคติที่ดีในการทำงานซึ่งจะมีผลต่อการทำงานตลอดช่วงชีวิตของแรงงานทุกฝ่าย

7.2) ข้อเสนอแนะด้านการสำรวจข้อมูลผลิตภาพแรงงาน คือควรมีฐานข้อมูลรายชื่อสถานประกอบการที่มีความถูกต้องเชื่อถือได้ และปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ สำหรับช่วงเวลาที่เหมาะสมในการสำรวจผลิตภาพแรงงานคือ หลังช่วงเดือนสิงหาคมเพราะจะทำให้ได้รับข้อมูลของรอบปีการผลิตที่ผ่านมาอย่างครบถ้วน ทั้งนี้ ในการสำรวจกระทรวงแรงงานควรกำหนดนโยบายให้ชัดเจนในการให้หน่วยราชการส่วนภูมิภาคทำการสำรวจผลิตภาพแรงงาน โดยให้ส่วนกลางดำเนินการด้านการประมวลผล วิเคราะห์ผล และจัดทำรายงาน รวมถึงมีการจัดอบรมให้หน่วยงานระดับพื้นที่สามารถดำเนินการประมวลผล และวิเคราะห์เพื่อทำรายงาน

7.3) สำหรับการศึกษาครั้งต่อไป ได้เสนอให้ศึกษาสำรวจความต้องการฝึกอบรม (Training Needs) ของแรงงานนอกฝ่ายผลิตตามประเภทอุตสาหกรรม และประเภทอาชีพเพื่อจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาผลิตภาพแรงงานต่อไป

**สวัสดิการมาตรฐานที่แรงงานนอกระบบ
พึงได้รับ : นโยบายและแนวทางการ
ส่งเสริมสวัสดิการให้แรงงานนอกระบบ**

แรงงานนอกระบบเป็นกลุ่มเป้าหมายหนึ่งของกระทรวงแรงงาน ที่ผ่านมามีการปรับสวัสดิการให้แก่แรงงานนอกระบบยังไม่มีมาตรฐานที่ดีและเหมาะสม สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน จึงได้มอบหมายให้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่อง “สวัสดิการมาตรฐานที่แรงงานนอกระบบพึงได้รับ : นโยบายและแนวทางการส่งเสริมสวัสดิการให้แรงงานนอกระบบ” ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับสวัสดิการที่แรงงานนอกระบบได้รับ และควรได้รับเพิ่มเติม 2) เพื่อให้ทราบความสามารถของแรงงานนอกระบบในการจัดสวัสดิการให้แก่ตนเองและกลุ่ม และ 3) เพื่อเสนอแนะนโยบาย แนวทาง และรูปแบบการจัดสวัสดิการมาตรฐานให้แก่แรงงานนอกระบบต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการต่อไป

การศึกษานี้ใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร (Document Research) ทั้งในและต่างประเทศและการวิจัยภาคสนาม โดยใช้แบบสอบถามและเก็บข้อมูลในพื้นที่กรุงเทพมหานครปริมณฑล และทุกภูมิภาค โดยมีกลุ่มตัวอย่าง 26 จังหวัด ซึ่งเป้าหมายคือแรงงานนอกระบบใน 4 กลุ่มใหญ่ 11 กลุ่มย่อย คือ 1) กลุ่มการผลิต ประกอบด้วย กลุ่มประกอบวิชาชีพเฉพาะที่มีฝีมือทั่วไป กลุ่มรับงานไปทำที่บ้าน และกลุ่มรับเหมา – รับช่วงงาน 2) กลุ่มการค้า คือกลุ่มที่ประกอบอาชีพที่ไม่มีนายจ้างและไม่ได้รับความคุ้มครอง 3) กลุ่มการเกษตร ประกอบด้วย กลุ่มประมง กลุ่มเกษตรกร และ 4) กลุ่มบริการ ได้แก่ กลุ่มประกอบอาชีพอิสระคือมีลูกค้าที่จ้างเสริมสวย ฯลฯ กลุ่มรับจ้างนอกบ้าน กลุ่มรับจ้างทำงานในครัวเรือน กลุ่มขับรถรับจ้าง และกลุ่มขับรถตู้รับจ้าง รวมกลุ่มตัวอย่าง 11,000 คน นอกจากนี้ยังรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม

(Focus Group) การเสวนาระดมความคิดเห็น และการประชุมกลุ่มย่อยระดับภูมิภาค จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในภาครัฐ เอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการ

ผลการศึกษาพบดังนี้

(1) ลักษณะการประกอบอาชีพของ แรงงานนอกระบบเป็นลักษณะทำงานแบบ รายวัน ไม่มีระยะเวลาในการทำงานแน่นอน ไม่มี นายจ้าง ไม่มีอาชีพเสริม รายได้ไม่เพียงพอในการออม มีการรวมกลุ่มเพื่อจัดสวัสดิการกองทุน เงินกู้ สิ่งที่ต้องการคือเรื่องสวัสดิการด้านการ รักษาพยาบาลโดยพร้อมจ่ายสมทบ ประมาณ 101 -200 บาทต่อเดือน

(2) สำหรับผลการประมวลข้อคิดเห็น จากการจัดประชุม/สัมมนาซึ่งเป็นการวิเคราะห์ เชิงคุณภาพ มีประเด็นข้อเสนอแนะที่น่าสนใจ คือ **2.1) การจะให้แรงงานนอกระบบมีคุณภาพ ชีวิตที่ดีควรจัดสวัสดิการรองรับ** ได้แก่ การ รักษาพยาบาลสำหรับตนเองและครอบครัว สวัสดิการผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ สวัสดิการ ทูพพลภาพ สวัสดิการคุ้มครองการทำงาน เป็นต้น รวมถึงส่งเสริมองค์ความรู้ ส่งเสริม ด้านอุปกรณ์ เครื่องมือ และสร้างความ ต่อเนื่องด้านอาชีพ **2.2) การจัดสวัสดิการ มาตรฐานของแรงงานนอกระบบ** ควร ดำเนินการโดยมีหน่วยงานหลักดูแลรับผิดชอบ ให้กระทรวงแรงงานเป็น Man Power ดูแล แรงงานทั้งในและนอกระบบ โดยมีการขึ้น ทะเบียนแรงงานนอกระบบทุกพื้นที่ และ Update ตลอดเวลา ภาครัฐควรมีการบริหาร จัดการในการจัดสวัสดิการเข้าสู่ระบบอย่าง เหมาะสม โดยมีเวทีแสดงความคิดเห็นของภาค

ประชาชน นอกจากนี้ต้องจัดตั้งกองทุน / องค์การอิสระ / คณะกรรมการ ฯลฯ ในการ ช่วยเหลือ สนับสนุนและส่งเสริมโดยภาครัฐไม่ เข้าไปแทรกแซงการทำงาน และมีการจัดทำ ปฏิญญาคุ้มครองแรงงานนอกระบบ รวมถึงการ ทำ MOU กับหน่วยที่เกี่ยวข้อง **2.3) สวัสดิการ มาตรฐานที่เร่งด่วน** ได้แก่ สวัสดิการ รักษาพยาบาลกรณีเจ็บป่วยตนเองและ ครอบครัว สวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ สวัสดิการส่งเสริมสร้างรายได้ การจัดหางาน สวัสดิการความปลอดภัยในการทำงาน สวัสดิการการศึกษา สวัสดิการที่พักอาศัย สวัสดิการกองทุนเงินสำรองเลี้ยงชีพ การ ประกันชีวิต **2.4) ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ ของการจัดสวัสดิการ** มีทั้งปัจจัยภายในได้แก่ องค์ความรู้ด้านสวัสดิการของแรงงานนอก ระบบ ด้านฝีมือของแรงงาน ด้านการขาด งบประมาณ และอุปกรณ์เครื่องมือ เทคโนโลยี ในการทำงาน และปัจจัยภายนอกได้แก่ การ ขาดการบูรณาการของภาครัฐกับสภาองค์กร ชุมชน การขาดงบประมาณภาครัฐ การเข้ามา ของแรงงานต่างชาติทำให้แย่งอาชีพแรงงานนอก ระบบ การขาดการประสานงาน เป็นต้น **2.5) สำหรับการรวมกลุ่มของแรงงานนอกระบบ** ภาครัฐควรมีแนวทางการส่งเสริมโดยสนับสนุน ในรูปแบบเชิงพี่เลี้ยง และทำเป็นเครือข่ายแบบ ภาคีในการแก้ปัญหา

(3) สำหรับการศึกษาจากการเก็บ ข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่า สวัสดิการมาตรฐานที่ แรงงานนอกระบบมีความต้องการมากที่สุด 5 อันดับแรกได้แก่ 1) การรักษาพยาบาลกรณี เจ็บป่วยบุคคล / ครอบครัว และเงินชดเชยการ

ขาดรายได้กรณีเจ็บป่วย 2) การให้บริการเงินกู้
ฉุกเฉินแก่แรงงานนอกระบบ 3) การ
อบรมทรัพยากรณิบ้านาญให้แก่แรงงานนอก
ระบบ 4) ผลประโยชน์ค่าตอบแทน / การ
ประกันรายได้ขั้นต่ำและผลประโยชน์ทดแทน
กรณีทุพพลภาพ และ 5) การประกันอุบัติเหตุ /
การประกันภัยแก่แรงงานนอกระบบ

(4) การศึกษาครั้งนี้ ได้มีข้อเสนอแนะ
เชิงนโยบาย และแนวทางการส่งเสริมการจัด
สวัสดิการให้แรงงานนอกระบบอย่างมี
มาตรฐานและเหมาะสม ดังนี้ 4.1) เสนอให้
เปลี่ยนคำ “แรงงานนอกระบบ” เป็น “แรงงาน
อิสระ” 4.2) เสนอแนะเชิงนโยบาย โดยให้มี
นโยบายต่าง ๆ คือ 1) นโยบายยกระดับคุณภาพ
ชีวิตแรงงานนอกระบบ โดยมีมาตรการ 2 ด้าน
คือ มาตรการด้านการรักษาพยาบาล เสนอให้
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขพัฒนา
ศักยภาพโรงพยาบาล แก้ปัญหาขาดแคลน
บุคลากรทางการแพทย์ เพื่อสนองความต้องการ
เร่งด่วนแก่แรงงานนอกระบบ และมาตรการ
ด้านการสร้างรายได้ โดยจัดทำแผนพัฒนา
ทักษะยกระดับฝีมือแรงงาน เพื่อสร้างมูลค่าให้
แรงงานนอกระบบ ทั้งนี้ มีสำนักงาน
ปลัดกระทรวงแรงงานประสานเชื่อมโยงกับ
หน่วยงานที่มีบทบาทในการพัฒนาสังคม
2) นโยบายการส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อจัด
สวัสดิการ มีแนวทางดำเนินการคือ เสริมสร้าง
เครือข่ายชุมชนเข้มแข็ง ประกอบด้วย 2
มาตรการคือ มาตรการส่งเสริมทักษะอาชีพ
สร้างงานสร้างรายได้ ด้วยการส่งเสริมให้ชุมชน
รวมกลุ่ม และมาตรการจัดตั้งคณะกรรมการ

แรงงานอิสระแห่งชาติ (คร.อ) ประกอบด้วย
คณะกรรมการระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และ
ระดับประเทศ เพื่อให้มีหน้าที่จัดทำแผนงาน
ผลักดันนโยบายแผนงานและเสนอแนะนโยบาย
มาตรการที่พัฒนาแรงงานนอกระบบ
3) นโยบายการส่งเสริมพระราชบัญญัติ
ประกันสังคม พ.ศ. 2533 ตามมาตรา 40 โดย
เสนอ 2 ตัวแบบ คือ ตัวแบบที่ 1 เป็นการ
จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมของ
ผู้ประกันตนตามมาตรา 40 จากที่ให้แรงงาน
นอกระบบจ่ายปีละ 3,360 บาท เป็นในปีที่ 1
ให้ภาครัฐจ่ายเงินช่วยเหลือกับแรงงานนอก
ระบบ 2,000 บาท เช่นเดียวกับการจ่ายเงินค่า
ครองชีพให้แก่แรงงานในระบบเป็นการนำร่อง
และสร้างแรงจูงใจให้แก่แรงงานนอกระบบ
ปีที่ 2 ภาครัฐช่วยสมทบ 1,500 บาท ปีที่ 3
ภาครัฐจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุน 1,000 บาท
และปีที่ 4 เป็นต้นไปผู้ประกันตนจ่ายเอง
ทั้งหมด ส่วนตัวแบบที่ 2 จ่ายเงินสมทบเป็น
รายเดือนๆ ละ 200 บาท โดยรัฐเป็นผู้สนับสนุน
เงินสมทบในอัตราส่วนเดือนละ 80 บาท
ตั้งแต่ปีแรกเป็นต้นไป 4) นโยบายผลักดัน
แรงงานนอกระบบในกลุ่มอาชีพนำร่องเข้าสู่
พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 โดย
กำหนดมาตรการพิเศษ เช่นภาษี ค่าธรรมเนียม
ในการประกอบกิจการเพื่อจูงใจส่งเสริมให้
นายจ้างที่มีแรงงานนอกระบบอยู่ในกลุ่มอาชีพ
นำร่องขึ้นทะเบียนกับกระทรวงแรงงาน

(5) การศึกษาครั้งนี้ได้เสนอแนวทางใน
การพัฒนามาตรฐานสวัสดิการ โดยเสนอใน 3
มิติ คือ 5.1) มิติด้านเศรษฐกิจเพื่อให้แรงงาน
นอกระบบมีงานทำและมีรายได้ โดยให้กรม

พัฒนาฝีมือแรงงานเร่งรัดพัฒนาทักษะฝีมือเพื่อ
ยกระดับฝีมือแรงงาน ทั้งนี้ ควรพัฒนา
หลักสูตรให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน
นอกจากนี้กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
ควรมีการดำเนินการเชิงรุกในการสอดส่องดูแล
การกำหนดค่าจ้างให้เป็นไปตามอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ
หรืออัตราที่เป็นธรรม กรมการจัดหางานควร
เพิ่มช่องทางเข้าถึงข้อมูลด้านแรงงานสำหรับ
แรงงานนอกระบบ 5.2) มิติด้านสังคม
สาธารณสุขและการศึกษา โดยจัดระบบ
สวัสดิการที่ได้มาตรฐานทั้งด้านการศึกษา
สุขอนามัย ที่อยู่อาศัย นันทนาการและ
กระบวนการยุติธรรม 5.3) มิติการเมืองและการ
เปลี่ยนแปลงของโลกสมัยใหม่ โดยจัดระบบ
สวัสดิการที่คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
สิทธิที่แรงงานนอกระบบต้องได้รับอย่างเป็น
ธรรม การมีส่วนร่วมในการเสนอปรับปรุง
นโยบายและการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศและ
องค์ความรู้เพื่อสนับสนุนการทำงานอย่าง
เพียงพอ

นอกจากนี้ผลการศึกษายังได้เสนอให้
กระทรวงแรงงานศึกษาแรงงานนอกระบบ
เพิ่มเติม ในประเด็นปัญหาและผลกระทบด้าน
สุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการทำงานเพื่อยกระดับ
มาตรฐานคุณภาพชีวิต รวมทั้งการศึกษาปัจจัย
และสภาพปัญหาการเข้าถึงทรัพยากรของ
แรงงานภาคเกษตรและความเป็นไปได้ในการ
จัดตั้งกองทุนสวัสดิการรูปแบบต่าง ๆ แก่
แรงงานนอกระบบ

โครงการติดตามการดำเนินงานตาม พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือ แรงงาน พุทธศักราช 2545

หลังจากที่กรมพัฒนาฝีมือแรงงานได้
ดำเนินการฝึกอบรมตามพระราชบัญญัติส่งเสริม
การพัฒนาฝีมือแรงงาน พุทธศักราช 2545 มา
ระยะหนึ่งแล้ว กรมพัฒนาฝีมือแรงงานจึงได้
มอบหมายให้สถาบันที่ปรึกษาเพื่อพัฒนา
ประสิทธิภาพในราชการ (สปร.) มูลนิธิพัฒนา
ประสิทธิภาพในราชการดำเนินการศึกษา
“โครงการติดตามการดำเนินงานตาม
พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน
พุทธศักราช 2545” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ
1) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้าน
การฝึกอบรมฝีมือแรงงาน พุทธศักราช 2545
2) ให้ทราบถึงการบริหารจัดการและดำเนินงาน
ฝึกอบรมของสถานประกอบการและกรมพัฒนา
ฝีมือแรงงาน 3) เพื่อทราบถึงมูลเหตุจูงใจของ
สถานประกอบการในการจัดให้มีการฝึกอบรม
ฝีมือแรงงาน และ 4) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะ
ในการพัฒนาระบบบริหารจัดการด้านการ
ฝึกอบรม

สำหรับวิธีการศึกษาใช้การสำรวจข้อมูล
โดยทำการสำรวจนายจ้างและลูกจ้างในพื้นที่
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล รวม 500 แห่ง
ตามแบบสำรวจที่กำหนด และใช้การสัมภาษณ์
การตรวจเยี่ยมสถานประกอบการกิจการและการ
ประชุมเชิงปฏิบัติการประกอบการศึกษา

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. มูลเหตุจูงใจของสถานประกอบการ
กิจการในการจัดให้มีการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน

พบว่า มีจุดมุ่งหมายหลัก 3 ประการ คือ เพื่อพัฒนาสถานประกอบการให้มีความได้เปรียบในการแข่งขัน เพื่อสร้างทักษะในการเพิ่มผลผลิต และเพื่อแก้ไขปัญหาของสถานประกอบการ

2. สถานประกอบการส่วนใหญ่พัฒนาบุคลากรโดยการจัดฝึกอบรมแบบดั้งเดิม (Conventional Training) และมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พุทธศักราช 2545 ของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ในเกณฑ์ปานกลางค่อนข้างต่ำ โดยปัญหาที่พบคือ ความรวดเร็วของเจ้าหน้าที่ในการชี้แจงระเบียบข้อกฎหมาย และระเบียบวิธีปฏิบัติงานที่กำหนดไว้สร้างภาระด้านเวลาและค่าใช้จ่าย ขณะที่มาตรการจูงใจโดยการลดหย่อนภาษีไม่ครอบคลุมงานพัฒนาบุคลากรทุกด้าน อาทิ e-Learning การฝึกอบรมขณะปฏิบัติงาน (On The Job Training) ที่ไม่สามารถนำมายื่นรายการเพื่อขอลดหย่อนภาษี

3. ในส่วนกระบวนการดำเนินการจัดฝึกอบรมของสถานประกอบการที่สำรวจ พบว่า สถานประกอบการส่วนมากมีการสำรวจความต้องการ เพื่อจัดทำแผนการฝึกอบรม ส่วนใหญ่จัดการฝึกอบรมประมาณ 1 – 10 หลักสูตร ระยะเวลาที่ใช้การจัดการฝึกอบรมคือ 6 ชั่วโมง และระหว่าง 6 ถึง 18 ชั่วโมง โดยใช้วิทยากรจากภายนอกเป็นหลัก ใช้รูปแบบและเทคนิคการฝึกอบรมขณะทำงาน การเตรียมคนก่อนเข้าปฏิบัติงาน การบรรยายและการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยใช้ห้องประชุมภายในสถานประกอบการเป็นที่จัดการฝึกอบรม และมีการ

ติดตามประเมินผล ทั้งระดับบุคคลและระดับหน่วยงาน อย่างไรก็ตาม ส่วนใหญ่ไม่ได้ตั้งงบประมาณการฝึกอบรมไว้เป็นการเฉพาะสำหรับระบบบริหารจัดการการดำเนินงานฝึกอบรม มีรูปแบบหลากหลายขึ้นกับแต่ละสถานประกอบการมีเพียงส่วนน้อยที่กำหนดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดการฝึกอบรม

4. ประสิทธิภาพการดำเนินงานการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน พบว่า ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในระดับกิจกรรม (Activities) คือมีการพัฒนาหลักสูตรและดำเนินการจัดการฝึกอบรมและในระดับผลผลิต (Output) ขั้นต้น คือ พนักงานและลูกจ้างมีความรู้ ประสบการณ์ วิสัยทัศน์ และความคิดที่กว้างไกล มีทัศนคติต่อการทำงานและองค์กรที่ดียิ่งขึ้น แต่ยังก้าวไม่ถึงขั้นนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลรวมตลอดทั้งยังไม่ส่งผลกระทบถึงผลลัพธ์ที่ปลายทาง คือ ผลผลิตเพิ่มขึ้นและลดค่าใช้จ่ายลงเท่าที่ควร ในภาพรวมของการฝึกอบรมที่สถานประกอบการต่าง ๆ จัดขึ้นยังไม่สามารถสรุปชี้ชัดลงไปในเรื่องรายละเอียดของผลกระทบ (Impact) ของการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน และสถานประกอบการส่วนใหญ่ไม่นำความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ในการพิจารณาค่าจ้าง เว้นแต่สถานประกอบการขนาดใหญ่ในกลุ่มที่เป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practice) ในการพัฒนาบุคลากร

5. จากการตรวจเยี่ยมหน่วยงานของสถานประกอบการขนาดใหญ่ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีในการพัฒนาบุคลากร พบว่า การพัฒนาบุคลากรของสถานประกอบการหลายแห่ง

ก้าวเกินกว่าที่รัฐตามทันและก่อให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนี้

5.1) ก่อให้เกิดการพัฒนาด้านอาชีวการศึกษาที่มุ่งเน้นการผลิตบุคลากรระดับปฏิบัติการ เพื่อตอบสนองต่อวิชาชีพที่มุ่งเน้นความชำนาญเฉพาะด้านหรือวิชาชีพขาดแคลน เช่น โรงเรียนปัญญาภิวัฒน์เทคโนโลยี และ Toyota Automotive Technical School : TAT

5.2) ระบบการเตรียมคนก่อนเข้าทำงานดังกล่าว เป็นระบบที่สัมพันธ์เชื่อมโยงและตั้งอยู่บนพื้นฐานของการวางแผนสรรหา การพัฒนาบุคลากรตามสายวิชาชีพ (Career Path) การสร้างวัฒนธรรมองค์กร รวมทั้งการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาไปเป็นเจ้าของสาขาของสถานประกอบการอย่างเป็นระบบ ดังตัวอย่างของ 7 – Eleven

5.3) เป็นพัฒนาการของระบบการเรียนรู้จากการทำงานจริงทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติและผู้เรียนมีหลักประกันในการมีงานทำที่ตรงกับวิชาชีพที่เรียนมา

5.4) การจ่ายค่าตอบแทนในการฝึกปฏิบัติที่เป็นการทำงานในสถานการณจริง แม้จะสุมเสี่ยงต่อการตีความว่าหลีกเลี่ยงกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำ แต่เป็นวิวัฒนาการที่มีผลดีต่อเด็กที่มีรายได้ระหว่างการเรียน 3 ปี ซึ่งต่างจากเจตนาในการหลีกเลี่ยงการจ่ายค่าจ้างขั้นต่ำที่ไม่มีเวลาสิ้นสุดประกอบกับการปลูกฝังวัฒนธรรมองค์กรและประเมิณผลอย่างต่อเนื่องย่อมเป็นรากฐานในการเสริมสร้างจิตความสามารถในการแข่งขันและทักษะความสามารถ (Competencies) ของแต่ละสาขาอาชีพ

5.5) การพัฒนาบุคลากรที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกับเป้าหมายเชิงธุรกิจขององค์กรเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญยิ่งขององค์กร (Key Performance Indicator : KPI) ที่ส่งผลการดำเนินงานของสถานประกอบการโดยตรง เพราะเป็นมุมมองที่มุ่งเน้น (Focus) ผลสัมฤทธิ์ขององค์กร ทักษะความสามารถ (Competencies) และการพัฒนาบุคลากรต้องสนองตอบต่อเป้าหมายเชิงธุรกิจ มุมมองนี้เป็นหลักคิดที่มีจุดมุ่งเน้นแตกต่างจากเจตนารมณ์ในการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน ที่ให้ความสำคัญกับแรงงานเป็นหลัก แต่มีพลังในการผลักดันให้สถานประกอบการต่าง ๆ ตัดสินใจลงทุนพัฒนาบุคลากรอย่างจริงจัง ความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจที่มุ่งเน้นการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กรเป็นตัวแบบที่ทำทนายสารบัญญัติของพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พุทธศักราช 2545 ซึ่งกำหนดให้สถานประกอบการจัดฝึกอบรมที่ขีดพนักงานเป็นตัวตั้ง

6. ข้อขัดแย้งหรือปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับสถานประกอบการในการบริหารการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน คือการวางแผนหรือกำหนดหลักสูตรการฝึกอบรม วิทยากร การจัดการฝึกอบรม และงบประมาณ

7. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการบริหารจัดการด้านการฝึกอบรมภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พุทธศักราช 2545 ประกอบด้วย 1) เร่งรัดการปรับปรุงแก้ไขระเบียบปฏิบัติในการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีความคล่องตัวและ

สอดคล้องกับกระแสความเปลี่ยนแปลงด้านความต้องการในการฝึกอบรมและการแข่งขันในตลาดแรงงาน 2) ส่งเสริมสนับสนุน และ / หรือจัดให้มีเครือข่ายความร่วมมือด้านการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงาน 3) ผลักดันให้มีการปรับบทบาท ภารกิจ ระบบงาน และ โครงสร้างองค์กรรับผิดชอบด้านการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงาน 4) ผลักดันให้มีการกำหนดจุดมุ่งเน้น ทิศทาง และมาตรการพัฒนาฝีมือแรงงานของประเทศที่ยึดโยงกับ Core Competencies ของแรงงานไทยในอนาคต 5) จัดให้มีระบบและกลไกในการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ประกอบการมีขีดความสามารถในการดำเนินการฝึกอบรมฯ อย่างยั่งยืน 6) จัดให้มีมาตรการจูงใจผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กให้ดำเนินการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงานและบำรุงรักษาพนักงานที่มีคุณภาพโดยเชื่อมโยงกับผลตอบแทนการดำเนินงานและการแข่งขันตามกลไกตลาดแรงงาน 7) ผนวกรงค์ประชาสังคมพันธมิตรและ

จัดให้มีมาตรการกระตุ้นเร่งเร้าให้แรงงานไทยตระหนักถึงความจำเป็นและประโยชน์เชิงเปรียบเทียบที่พึงได้จากการเรียนรู้และพัฒนาตนเองให้ก้าวทันความต้องการของตลาดแรงงานยุคใหม่ 8) จัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมการสนับสนุนให้ผู้ประกอบการและทรัพยากรบุคคลในสถานประกอบการกิจการต่าง ๆ มีพลังร่วมในการเสริมสร้างค่านิยม วัฒนธรรมการเรียนรู้ ระบบจัดการความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 9) ผลักดันให้ภาคเอกชนและสมาคมวิชาชีพต่าง ๆ เข้ามามีบทบาทสำคัญในการจัดการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงาน แทนหน่วยงานภาครัฐ

เป็นกำลังใจสำหรับเนื้อหาที่สรุปได้จากรายงานฉบับสมบูรณ์ทั้ง 4 เรื่อง หากต้องการรายละเอียดทั้งเล่มติดตามได้ที่ <http://research.mol.go.th> หรือ www.mol.go.th เลือกเมนูด้านซ้ายที่ชื่อ “ฐานข้อมูลการวิจัยด้านแรงงาน” ฉบับนี้ลงไปก่อน พบกันฉบับหน้า ถ้าคอลัมน์นี้ยังอยู่....สวัสดิ์

Q&A กับมาตรฐานแรงงาน

สมพร ชมศรีวรรณ

กลุ่มงานวิจัยและวางแผนกำลังแรงงาน

สำนักเศรษฐกิจการแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

การพัฒนาเศรษฐกิจในสังคมปัจจุบันนี้ทำให้มีการแข่งขันทางธุรกิจกันมากขึ้น เพื่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน ประเทศต่าง ๆ จึงได้นำเอามาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศมาใช้เป็นเงื่อนไขทางการค้า ประเทศไทยก็ได้ให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าวโดยมีการกำหนดมาตรฐานแรงงานเพื่อใช้ในการพัฒนาสถานประกอบการให้เกิดความทัดเทียมและสามารถแข่งขันกับนานาอารยประเทศได้หลายคนอาจเกิดข้อสงสัยและมีข้อข้องใจว่าทำไมต้องมีมาตรฐานแรงงาน เผอิญได้มีโอกาสเข้าไปเยี่ยมชม Website ของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ซึ่งสำนักพัฒนามาตรฐานแรงงานได้เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานแรงงานไว้อย่างน่าสนใจในหัวข้อเรื่อง “ข้อควรรู้เรื่องมาตรฐานแรงงาน” (<http://tls.labour.go.th/>) จึงได้คัดลอกมาเล่าสู่กันฟัง ฉะนั้น...อย่ารอช้ามาทำความรู้จักกับมาตรฐานแรงงานกันให้มากขึ้นกับ Q&A กับมาตรฐานแรงงาน

Q : มาตรฐานแรงงานคืออะไร?

😊 A : มาตรฐานแรงงาน คือ กฎเกณฑ์ การปฏิบัติ การใช้แรงงาน เกี่ยวกับสภาพการจ้าง และสภาพการทำงาน เช่น ค่าจ้าง ชั่วโมงการทำงาน วันหยุด และความปลอดภัยในการทำงาน

Q : ทำไมต้องมีมาตรฐานแรงงาน?

😊 A : เพื่อให้แรงงานได้รับการคุ้มครองอย่างทัดเทียม เสมอภาค ก่อให้เกิดคุณภาพชีวิต มีความปลอดภัย แรงงานสัมพันธ์ที่ดี และขวัญกำลังใจในการทำงาน

Q : มาตรฐานแรงงานแบ่งเป็นกี่ประเภท?

😊 A : แบ่งเป็น 3 ประเภทหลักๆ ดังนี้

★ **มาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ** คือ อนุสัญญา และข้อแนะ รวมทั้งประกาศอื่นๆ ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO)

★ **มาตรฐานแรงงานตามกฎหมาย** คือ ข้อบังคับตามกฎหมาย ได้แก่ พ.ร.บ. คุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 พ.ร.บ. คุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ 2) (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551 กฎหมายความปลอดภัยในการทำงาน และ พ.ร.บ. แรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518

★ **มาตรฐานแรงงานเอกชน** คือ ข้อกำหนดที่ประกาศใช้โดยองค์กรพัฒนาเอกชน กลุ่มธุรกิจ และผู้ผลิตสินค้า ได้แก่ SA 8000 WRAP ETI ฯลฯ รวมทั้งหลักปฏิบัติของผู้ผลิต เช่น อาติดาต-ชาโลมอน ไนกี้ และวอลท์ ดิสนีย์ ฯลฯ

Q : มาตรฐานแรงงานเกี่ยวข้องกับการค้าในโลก อย่างไรบ้าง?

😊 A : ในปัจจุบันกลุ่มผู้ซื้อรายใหญ่ในสหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป ให้ความสำคัญต่อการผลิตสินค้าและบริการที่ต้องเคารพ**สิทธิมนุษยชนและสิทธิแรงงาน**โดยได้นำเรื่อง**มาตรฐานแรงงานมาเป็นเงื่อนไขให้ผู้ผลิตต้องปฏิบัติ** หากไม่สามารถกระทำได้อาจยกเลิกสัญญาการค้าสั่งซื้อ

Q : ปัจจุบันมาตรฐานแรงงานประเภทใด ที่ถูกนำมาเป็นเงื่อนไขให้ผู้ประกอบการไทยต้องปฏิบัติ?

😊 A : ผู้ซื้อจากประเทศที่พัฒนาแล้วนำ**มาตรฐานแรงงานเอกชน**มาเป็นเงื่อนไขให้ผู้ผลิต/ผู้ขายของไทยต้องปฏิบัติโดยข้อกำหนดของมาตรฐานจะสอดคล้องอนุสัญญาหลักขององค์การแรงงานระหว่างประเทศและกฎหมายของประเทศ

Q : ขอบเขตการปฏิบัติตามมาตรฐานแรงงานเอกชนที่เป็นเงื่อนไขการค้ามีอะไรบ้าง?

😊 A : คือการ**ปฏิบัติให้ถูกต้องตามข้อบังคับกฎหมายของประเทศเป็นพื้นฐาน และปฏิบัติเพิ่มเติมให้ถูกต้องตามข้อกำหนดมาตรฐานเอกชน** โดยมีขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมเกี่ยวกับ • **ระบบการจัดการ** โดยผู้บริหารต้องกำหนดนโยบายที่รับผิดชอบทางสังคม รวมทั้งมีการทบทวนและปรับปรุงนโยบายทางการบริหาร การวางแผน การส่งมอบ และการสื่อสารให้เหมาะสมอยู่เสมอ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง • **การใช้แรงงานบังคับ** ได้แก่ การที่สถานประกอบการไม่กระทำหรือสนับสนุนให้มีการใช้แรงงานบังคับในทุกรูปแบบ และไม่เรียกหรือ รับหรือเก็บเงินประกันหรือเอกสารประจำตัวใด ๆ จากลูกจ้างเมื่อเข้าทำงาน เว้นแต่กฎหมายยกเว้นไว้ • **ค่าตอบแทนการทำงาน** อาทิ ต้องจ่ายค่าจ้างและค่าตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ และให้ลูกจ้างได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับค่าจ้างและค่าตอบแทนการทำงานรวมทั้งรายละเอียดต่างๆ เป็นลายลักษณ์อักษรด้วย • **ชั่วโมงการทำงาน** อาทิ สถานประกอบการต้องกำหนดชั่วโมงการทำงานปกติของลูกจ้างวันละไม่เกิน 8 ชั่วโมงหรือสัปดาห์ละไม่เกิน 48 ชั่วโมงและต้องจัดให้มีวันหยุดอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 วัน • **การเลือกปฏิบัติ** สถานประกอบการจะต้องไม่เลือกปฏิบัติทั้งเรื่องการจ้างงาน ค่าจ้าง สวัสดิการ การฝึกอบรมพัฒนา และไม่ขัดขวางหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นผลกระทบต่อกิจกรรม การใช้สิทธิ หรือวิธีปฏิบัติของลูกจ้าง • **วินัยและการลงโทษ** อาทิ ไม่กระทำหรือสนับสนุนให้ใช้วิธีการลงโทษทางร่างกายและจิตใจ หรือบังคับขู่เข็ญ ทำร้ายร่างกาย • **การใช้แรงงานเด็ก** เช่น ไม่ว่าจ้างหรือสนับสนุนให้มีการว่าจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ไม่สนับสนุนหรือให้แรงงานเด็กทำงานที่เป็นอันตรายหรืออยู่ในสภาวะแวดล้อมที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย • **การใช้แรงงานหญิง** ต้องไม่เลิกจ้าง ลดตำแหน่งหรือลดสิทธิประโยชน์ลูกจ้างหญิงเพราะเหตุจากการมีครรภ์ • **ด้านเสรีภาพในการสมาคมและการร่วมเจรจาต่อรอง** เคารพสิทธิการร่วมเจรจาต่อรอง โดยไม่กระทำการใดๆ ที่ขัดขวางหรือแทรกแซงอันเป็นผลให้การใช้สิทธิของลูกจ้างกระทำ

ได้ลำบาก • **ด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน** เช่น ต้องจัดให้มีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ปลอดภัย เพื่อป้องกันอันตราย • **ด้านสวัสดิการ** ต้องจัดหาสิ่งต่างๆ เพื่อให้ลูกจ้างทุกคนได้รับสวัสดิการ โดยสะดวกและพอเพียง เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ข้อกำหนดดังกล่าวอยู่ระหว่างการดำเนินการทบทวนเพื่อปรับปรุงให้สอดคล้องตามกฎหมายมาตรฐานสากลที่เปลี่ยนแปลงไปรวมถึง พ.ร.บ. คู่ครองแรงงาน (ฉบับที่ 2) (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551 ที่มีการปรับปรุงแก้ไขบังคับใช้ใหม่

Q : ภาครัฐได้ให้การสนับสนุนการจัดทำมาตรฐานแรงงานเพื่อลดอุปสรรคทางค้าอย่างไรบ้าง?

😊 **A :** ภาครัฐได้ให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานประกอบการได้จัดทำมาตรฐานแรงงาน โดยในระยะเริ่มต้นคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2544 อนุมัติให้ดำเนิน **โครงการพัฒนามาตรฐานแรงงานเพื่อส่งเสริมการค้าเสรี** ในวงเงินงบประมาณ 301.87 ล้านบาท เป็นระยะเวลา 5 ปี (ปีงบประมาณ 2545-2549) เพื่อพัฒนาสถานประกอบการส่งออกให้สามารถสร้างระบบมาตรฐานแรงงานประสบผลสำเร็จจนกระทั่งได้รับการรับรองหรือเป็นที่ยอมรับในระดับสากล และหลังจากปีงบประมาณ 2550 เป็นต้นมา ได้ให้การสนับสนุนงบประมาณเป็นรายปีอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนให้สถานประกอบการสร้างระบบมาตรฐานแรงงานให้เป็นที่ยอมรับ

Q : กลุ่มอุตสาหกรรมใดบ้างที่ต้องเร่งรัดการพัฒนามาตรฐานแรงงาน?

😊 **A :** กลุ่มที่ได้ถูกกำหนดจากคู่ค้าให้จัดทำมาตรฐานแรงงาน ได้แก่ อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องนุ่งห่มรองเท้าและของเล่นเด็ก คาดว่า อุตสาหกรรมการส่งออกอื่น ๆ คือ อิเล็กทรอนิกส์ อัญมณี อาหารแช่เยือกแข็งเฟอร์นิเจอร์ ผลิตภัณฑ์จากเกษตร ฯลฯ ก็จะได้รับผลกระทบด้วยในอีกไม่ช้า

Q : ขั้นตอนในการจัดทำมาตรฐานแรงงาน มีขั้นตอนอย่างไรบ้าง?

- 😊 **A :**
- ศึกษาข้อกำหนดของกฎหมายและมาตรฐานที่ต้องปฏิบัติ
 - วิเคราะห์ประเมินเพื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์จริง
 - เตรียมการปฏิบัติให้สอดคล้องกับข้อกำหนด
 - ผู้บริหารประกาศนโยบาย
 - แต่งตั้งผู้แทนฝ่ายบริหาร ผู้แทนลูกจ้าง คณะกรรมการ
 - ทำแผนปฏิบัติการ ระบุกิจกรรม ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ
 - ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ
 - ติดตามผลการตรวจประเมินภายใน

- ทบทวนของฝ่ายบริหาร

- ปรับปรุงแก้ไข

● ตรวจสอบความพร้อมก่อนการรับรอง

Q : สำนักพัฒนามาตรฐานแรงงานให้บริการอะไรบ้าง?

😊 A : ✦ ฝึกอบรมการจัดทำมาตรฐานแรงงานที่เป็นเงื่อนไขทางการค้าให้แก่ผู้บริหาร และผู้รับผิดชอบงานมาตรฐานแรงงาน รวมทั้งกลุ่มลูกจ้างและผู้ที่เกี่ยวข้อง

✦ จ้างที่ปรึกษาช่วยจัดทำมาตรฐานแรงงานที่เป็นเงื่อนไขทางการค้าอย่างเป็นระบบครบวงจร ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งประสบความสำเร็จ พร้อมทั้งจะรับการตรวจประเมิน ตลอดจนการบำรุงรักษาระบบและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

✦ ข้อมูลสารสนเทศมาตรฐานแรงงาน เกี่ยวกับสถานการณ์มาตรฐานแรงงานในเวทีการค้าโลกข้อกำหนดและแนวปฏิบัติ

Q : ประโยชน์ที่จะได้รับการจัดทำมาตรฐานแรงงานมีอะไรบ้าง?

😊 A : แรงงานมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความปลอดภัยในการทำงาน ลดความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน เกิดขวัญและกำลังใจในการที่จะสร้างผลผลิตอย่างเต็มศักยภาพ นอกจากนี้การจัดทำมาตรฐานแรงงานทำให้มีแนวปฏิบัติในการจัดทำระบบการจัดการให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มผลผลิตที่จะสร้างรายได้ให้แก่ลูกจ้าง และสร้างผลกำไรให้แก่สถานประกอบการ และที่สำคัญคือสร้างภาพลักษณ์ที่ดี และสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งจะช่วยลดอุปสรรคและข้อกีดกันทางการค้า

Q : สถานประกอบการที่ต้องการรับการสนับสนุนเพื่อจัดทำมาตรฐานแรงงานสามารถติดต่อได้ที่ไหน ?

😊 A : ติดต่อได้ที่สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด (สรจ.) ทั่วประเทศ และในเขตกรุงเทพฯ สามารถติดต่อได้ที่ สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานพื้นที่ (สรพ.) ใน กรุงเทพมหานคร หรือติดต่อได้โดยตรงที่ **สำนักพัฒนามาตรฐานแรงงาน** โทรศัพท์ 0-2354-1652, 0-2354-1642 โทรสาร 0-2354-1653

คัดลอกและสรุปจาก

1. <http://tls.labour.go.th/>

2. มาตรฐานแรงงานไทย ความรับผิดชอบต่อสังคมธุรกิจไทย : ข้อกำหนด/กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

เก็บข่าวมาฝาก

สปส. ชี้ช่องทางการจ่ายเงินสมทบ ม. 39 สะดวก รวดเร็ว

สำนักงานประกันสังคม (สปส.) ชี้ช่องทางการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกันตน มาตรา 39 ในการจ่ายเงินสมทบที่สะดวก รวดเร็ว โดยไม่ต้องเดินทางไปสำนักงานประกันสังคมเพียงจ่ายที่ธนาคาร และไปรษณีย์ ทั่วประเทศ

สำนักงานประกันสังคม ได้ชี้ช่องทางการอำนวยความสะดวก รวดเร็วแก่ผู้ประกันตน มาตรา 39 ในการชำระเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมทุก ๆ วันที่ 15 และ 29 ของเดือน โดยผู้ประกันตน มาตรา 39 ไม่ต้องเดินทางมายังสำนักงานประกันสังคม ซึ่งวิธีการชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคม มีดังนี้ ชำระเงินสมทบผ่านเคาน์เตอร์ของธนาคาร 3 แห่ง คือ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) และธนาคารนครหลวงไทย จำกัด , ชำระเงินสมทบด้วยการหักบัญชีเงินฝากออมทรัพย์จากธนาคารซึ่งมีธนาคารที่เข้าร่วมโครงการ 5 แห่ง คือ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) และธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ทุกสาขาทั่วประเทศ , ชำระเงินสมทบโดยธนาคารใด ๆ ที่ทำการไปรษณีย์ทุกสาขาทั่วประเทศ และชำระเงินสมทบที่เคาน์เตอร์

ไปรษณีย์ (Pay at post) ในโครงการนำร่อง 3 สาขา ได้แก่ สาขาจตุจักร สาขาหลักสี่ และรามอินทรา เป็นต้นไป

หากผู้ประกันตนมีข้อสงสัย สามารถสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่/จังหวัด/สาขาทั่วประเทศ หรือโทร 1506 ติดต่อเจ้าหน้าที่โดยตรง ให้บริการทุกวันไม่เว้นวันหยุดตั้งแต่เวลา 07.00 น. -19.00 น. หรือดูรายละเอียดได้ที่ www.sso.go.th

ที่มา www.sso.go.th (19 มกราคม 2553)

แรงงานต่างด้าวต้องยื่นแบบพิสูจน์สัญชาติ ภายในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

แรงงานต่างด้าวต้องยื่นแบบพิสูจน์สัญชาติภายในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ จึงจะขอขยายเวลาการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรและทำงานได้

ตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๓ เห็นชอบการขยายระยะเวลาการพิสูจน์สัญชาติและการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรแก่แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติ พม่า ลาว และกัมพูชา นั้น

เพื่อให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว แรงงานต่างด้าวที่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรและได้รับอนุญาตทำงานในปี ๒๕๕๒ จะต้องดำเนินการกรอกแบบพิสูจน์สัญชาติตามแบบที่กำหนดให้แล้วเสร็จภายใน

วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ แรงงานต่างด้าว รายใดที่ไม่ดำเนินการกรอกแบบพิสูจน์สัญชาติ ให้แล้วเสร็จภายในกำหนดวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ จะไม่ได้รับการขยายระยะเวลาการ พิสูจน์สัญชาติและการผ่อนผันให้อยู่ใน ราชอาณาจักรต่อไป และจะต้องถูก ผลักดันส่งกลับออกนอกราชอาณาจักรฯ เมื่อ สิ้นสุดระยะเวลาการผ่อนผัน นายจ้างรายใดที่ ลักลอบจ้างแรงงานต่างด้าวซึ่งไม่ได้รับการ ผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรฯ และไม่มี ใบอนุญาตทำงานจะมีความผิดตามกฎหมายว่า ด้วยการจ้างงานของคนต่างด้าว ซึ่งต้องระวางโทษ ปรับตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ – ๑๐๐,๐๐๐ บาท ต่อคน ต่างด้าวที่จ้างหนึ่งคน สำนักบริหารแรงงาน ต่างด้าว กรมการจัดหางาน

ที่มา www.doe.go.th (2 กุมภาพันธ์ 2553)

สปส. แจ้งนายจ้างขึ้นทะเบียนลูกจ้าง (ผู้ประกันตน) ให้ถูกต้อง

สำนักงานประกันสังคม (สปส.) แจ้ง นายจ้างขึ้นทะเบียนและแจ้งสิ้นสุด ความเป็น ผู้ประกันตน ล่าช้าเกินกว่า กม.กำหนด อาจทำให้ ผู้ประกันตนไม่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทน หรือได้รับประโยชน์ทดแทนล่าช้า

สำนักงานประกันสังคม (สปส.) เผยว่า สปส. ได้ตรวจสอบข้อมูลผู้ประกันตน พบว่ามี นายจ้าง สถานประกอบการบางราย แจ้งขึ้น ทะเบียนและแจ้งสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตน ล่าช้าเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ทำให้ฐานข้อมูล ของผู้ประกันตน ซึ่งเป็นข้อมูลหลักที่ใช้ในการ ปฏิบัติงาน ไม่ถูกต้อง ส่งผลกระทบให้ ผู้ประกันตนไม่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทน

หรือได้รับประโยชน์ทดแทนที่ล่าช้า รวมทั้งเป็น เหตุให้สำนักงานประกันสังคมจ่ายประโยชน์ ทดแทนกับผู้ประกันตนกรณีสงเคราะห์บุตรและ กรณีว่างงานเกินสิทธิจำนวนมาก

ดังนั้น สำนักงานประกันสังคม จึงขอ ความร่วมมือนายจ้างและสถานประกอบการ ต่างๆ ให้แจ้งขึ้นทะเบียนและแจ้งสิ้นสุดความเป็น ผู้ประกันตนให้กับลูกจ้าง ภายในเวลาที่ กฎหมายกำหนด โดย ตั้งแต่วันที่ มีการ เปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ไม่เกินวันที่ 15 ของเดือนถัด จากเดือนที่มีการเปลี่ยนแปลง มิฉะนั้นจะมี ความผิดตามกฎหมายต้องระวางโทษ จำคุก ไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

หากนายจ้าง ผู้ประกันตน มีข้อสงสัย สามารถสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม ได้ที่ สำนักงานประกันสังคม เขตพื้นที่/จังหวัด/สาขา ทั่วประเทศ หรือ โทร 1506 ติดต่อเจ้าหน้าที่ โดยตรง ให้บริการทุกวันไม่เว้นวันหยุดตั้งแต่ 07.00 - 19.00 น. หรือดูรายละเอียดได้ที่ www.sso.go.th

ที่มา www.sso.go.th (19 มกราคม 2553)

แนวปฏิบัติใหม่ในการส่งเงินสมทบ สำหรับ ปี 2553

กรมพัฒนาฝีมือแรงงานประกาศแนว ปฏิบัติใหม่ปี 2553 เพื่อช่วยเหลือและยืดหยุ่นให้ สถานประกอบการที่อยู่ในข่ายซึ่งมีลูกจ้าง 100 คนขึ้นไป ได้รับความสะดวกมากยิ่งขึ้น โดยปรับปรุงกฎใหม่ 3 ข้อหลัก คือ

1. ปรับอัตราการส่งเงินสมทบเป็นฐาน ค่าจ้างขั้นต่ำของปี 2553 เป็น 4,500 บาท

2. ขยายเวลาขึ้นแบบส่งเงินสมทบจากเดือนกุมภาพันธ์เป็นเดือนมีนาคม

3. ยกเลิกข้อบังคับการส่งเงินสมทบสำหรับสถานประกอบการที่มีลูกจ้างเฉลี่ยในปีนั้นไม่ครบ 100 คน

สอบถามเพิ่มเติมที่ฝ่ายขึ้นแบบสมทบ โทร 02 2451707 ต่อ 402

สามารถ Download คำแนะนำสำหรับสถานประกอบการที่อยู่ในข่ายบังคับตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน 2545 และแบบฟอร์มเอกสารต่างๆ ได้ที่ <http://home.dsd.go.th/sdpaa>

ที่มา www.dsd.go.th (14 มกราคม 2553)

เตือน ! ผู้ประกันตนให้ยื่นรับประโยชน์ทดแทนใน 1 ปี

สำนักงานประกันสังคม (สปส.) เปิดเผยว่า มีผู้ประกันตนจำนวนมากที่ยังไม่ทราบว่า การยื่นเรื่องขอรับประโยชน์ทดแทนทุกกรณี ต้องทำภายในระยะเวลา 1 ปี นับจากวันที่มีสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีนั้นๆ ยกเว้นกรณีว่างงาน ซึ่งผู้ประกันตนต้องยื่นเรื่องพร้อมกับขึ้นทะเบียน ผู้ว่างงาน ที่สำนักจัดหางานของรัฐภายใน 30 วัน หลังจากถูกเลิกจ้าง หรือลาออกจากงาน

ในกรณีเจ็บป่วย/อุบัติเหตุ หากเข้ารับการรักษาที่รพ. อื่นที่ไม่ใช่ รพ. ตามบัตรรับรองสิทธิฯ สามารถยื่นเรื่องขอรับประโยชน์ทดแทนตั้งแต่วันที่ผู้ประกันตนเข้ารับการรักษาหรือวันที่ระบุในใบเสร็จรับเงิน กรณีคลอดบุตร นับตั้งแต่วันที่คลอดบุตรที่ระบุในสูติบัตร กรณีทุพพลภาพ

นับตั้งแต่วันที่แพทย์สิ้นสุดการรักษาและมีความเห็นว่าเป็นผู้ทุพพลภาพ ซึ่งระบุในใบรับรองแพทย์ ส่วนกรณีตายนับจากวันที่เสียชีวิตที่ระบุในใบมรณบัตร

สำหรับกรณีสงเคราะห์บุตร ผู้ประกันตนที่มีสิทธิรับเงินสงเคราะห์บุตรได้ จะต้องจ่ายเงินสมทบตั้งแต่ 12 เดือนขึ้นไป ต้องเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมาย อายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี และขอรับประโยชน์ได้คราวละไม่เกิน 2 คน ส่วนกรณีชราภาพ ผู้ประกันตนจะติดต่อขอรับเงินบำเหน็จชราภาพได้ ต้องสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตนและมีอายุครบ 55 ปีบริบูรณ์ โดยผู้ประกันตนจะต้องติดต่อขอรับประโยชน์ทดแทนใน 1 ปี นับจากวันที่มีสิทธิขอ ให้ลูกจ้างผู้ประกันตนหรือผู้มีสิทธิเมื่อมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีใด ให้รีบยื่นเรื่องขอรับประโยชน์ทดแทนภายในระยะเวลาที่กำหนดเพื่อเป็นการรักษาสิทธิของตนเอง

ทั้งนี้ ลูกจ้าง ผู้ประกันตนสามารถยื่นขอรับประโยชน์ทดแทนทุกกรณีได้ที่ สปส. ทุกแห่ง ยกเว้นสำนักงานใหญ่ และให้ตรวจสอบเอกสารที่จะยื่นขอรับประโยชน์ทดแทนให้ครบถ้วน เพื่อความสะดวก รวดเร็ว หากมีข้อสงสัยสอบถามเพิ่มเติม ได้ที่สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่/จังหวัด/สาขาทั่วประเทศ หรือ โทร.1506 ติดต่อเจ้าหน้าที่โดยตรง ให้บริการทุกวันไม่เว้นวันหยุด ตั้งแต่เวลา 07.00 – 19.00 น.หรือติดต่อระบบโทรศัพท์ตอบรับอัตโนมัติให้บริการทุกวันตลอด 24 ชั่วโมง หรือดูรายละเอียดได้ที่ www.sso.go.th

ที่มา www.sso.go.th (19 มกราคม 2553)

สารบัญตารางภาคผนวก

	หน้า
ตาราง 1 จำนวนผู้ปฏิบัติงานทำจำแนกตามสถานภาพแรงงาน ปี 2548 – ปัจจุบัน	96
ตาราง 2 ผู้ปฏิบัติงานทำจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม ปี 2548 - ปัจจุบัน	97
ตาราง 3 ผู้ปฏิบัติงานทำจำแนกตามอาชีพ ปี 2548 – ปัจจุบัน	98
ตาราง 4 ผู้ปฏิบัติงานทำจำแนกตามระดับการศึกษา ปี 2548 – ปัจจุบัน	99
ตาราง 5 จำนวนผู้ปฏิบัติงานที่อยู่ในแรงงานนอกระบบ จำแนกตามอุตสาหกรรมและเพศ ทัวราชอาณาจักร ปี 2549 – 2551	100
ตาราง 6 จำนวนตำแหน่งงานว่าง ผู้สมัครงานและการบรรจุงานจำแนกตามภูมิภาคและเพศ ไตรมาส 3 - 4 ปี 2552	101
ตาราง 7 จำนวนตำแหน่งงานว่าง ผู้สมัครงาน และการบรรจุงานจำแนกตามการศึกษา ไตรมาส 3 - 4 ปี 2552	102
ตาราง 8 จำนวนตำแหน่งงานว่าง ผู้สมัครงาน และการบรรจุงานจำแนกตามอาชีพ ไตรมาส 3 - 4 ปี 2552	103
ตาราง 9 จำนวนตำแหน่งงานว่าง และการบรรจุงานจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม ไตรมาส 3 - 4 ปี 2552	104
ตาราง 10 จำนวนตำแหน่งงานว่าง ผู้สมัครงาน และการบรรจุงานจำแนกตามอายุ ไตรมาส 3 - 4 ปี 2552	105
ตาราง 11 จำนวนแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองถูกกฎหมายคงเหลือจำแนกตามประเภท และภูมิภาค ณ เดือนธันวาคม 2552	106
ตาราง 12 จำนวนตำแหน่งแรงงานต่างด้าวประเภทชั่วคราว (มาตรา 9) และส่งเสริมการลงทุน (มาตรา 12) จำแนกตามสัญชาติ ณ เดือนธันวาคม 2552	107
ตาราง 13 จำนวนแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายที่ได้รับใบอนุญาตทำงานคงเหลือจำแนกตามประเภท และภูมิภาค ณ เดือนธันวาคม 2552	108
ตาราง 14 จำนวนแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตเดินทางไปทำงานต่างประเทศ จำแนกตามภูมิภาค ไตรมาส 3 - 4 ปี 2552	109
ตาราง 15 การฝึกเตรียมเข้าทำงาน / ยกระดับ/ฝึกเสริมทักษะฝีมือแรงงานจำแนกตามภูมิภาคและกลุ่มอาชีพ ไตรมาส 3 - 4 ปี 2552	110
ตาราง 16 การตรวจแรงงานจำแนกตามขนาดสถานประกอบการ ไตรมาส 4 ปี 2552 (ตุลาคม - ธันวาคม 2552)	111
ตาราง 17 การตรวจความปลอดภัยในการทำงานจำแนกตามขนาดสถานประกอบการ ไตรมาส 4 ปี 2552 (ตุลาคม - ธันวาคม 2552)	112
ตาราง 18 การตรวจความปลอดภัยในการทำงานจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม ไตรมาส 4 ปี 2552 (ตุลาคม - ธันวาคม 2552)	113
ตาราง 19 ข้อเรียกร้อง/ข้อพิพาท/ข้อขัดแย้ง ไตรมาส 3 - 4 ปี 2552	114
ตาราง 20 จำนวนสถานประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามภูมิภาคและขนาดสถานประกอบการ ณ เดือนกันยายน 2552	115
ตาราง 21 ตัวชี้วัดภาวะแรงงาน	116

ตาราง 1 จำนวนผู้ปฏิบัติงานทำจำแนกตามสถานภาพแรงงาน ปี 2548 – ปัจจุบัน

หน่วย: พันคน

สถานภาพแรงงาน	2548	2549	2550	Q1 /2551	Q2 /2551	Q3 /2551	Q4 /2551	Q1 /2552	Q2 /2552	Q3 /2552	Q4* /2552
ประชากร	65,110.4	65,280.2	65,740.0	66,022.0	66,137.8	66,511.6	66,610.6	66,715.4	66,826.2	**	**
ผู้อยู่ในวัยแรงงาน (อายุ 15 ปีขึ้นไป)	49,816.8	50,470.9	51,044.5	51,412.0	51,562.9	52,237.5	52,399.3	52,565.2	52,735.4	52,903.5	53,063.0
1. ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน (อายุ 15 ปีขึ้นไป)	36,132.0	36,429.0	36,942.0	36,668.3	37,617.2	38,344.7	38,151.3	37,530.0	38,562.9	38,879.4	38,800.9
1.1 ผู้มีงานทำ	35,257.2	35,685.5	36,249.5	35,820.1	36,859.8	37,836.6	37,550.0	36,502.8	37,699.3	38,371.5	38,327.8
1.2 ผู้ว่างงาน	663.0	551.7	508.5	605.5	524.7	450.9	506.9	779.4	673.0	456.1	391.9
1.3 กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล	211.8	191.7	184.1	262.8	232.7	57.2	94.5	247.8	190.6	51.8	81.3
2. ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน (อายุ 15 ปีขึ้นไป)	13,684.8	14,041.9	14,102.5	14,723.7	13,945.6	13,892.8	14,247.9	15,035.3	14,172.5	14,024.1	14,262.1
2.1 ทำงานที่บ้าน	4,293.0	4,519.5	4,508.2	4,990.5	4,695.3	4,311.9	4,634.8	4,927.0	4,598.4	4,515.0	4,453.2
2.2 เรียนหนังสือ	4,331.1	4,337.0	4,340.4	4,401.7	3,993.7	4,320.2	4,203.4	4,407.4	3,966.1	4,175.5	4,435.0
2.3 ยังเด็ก ขรา / ไม่สามารถทำงานได้	4,054.0	4,254.8	4,335.7	4,343.6	4,227.8	4,356.0	4,362.8	4,554.6	4,519.6	4,391.1	4,365.1
2.4 อื่นๆ	1,006.7	930.6	858.1	988.0	1,028.8	904.7	1,046.9	1,146.3	1,088.5	942.5	1,008.81
ประชากรอายุต่ำกว่า 15 ปี	15,293.6	14,809.3	14,695.5	14,610.0	14,574.9	14,274.2	14,211.3	14,150.2	14,090.8	**	**

ที่มา: ปี 2548 – Q (ไตรมาส) 3/2552 : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

* ข้อมูล Q (ไตรมาส) 4/2552 เป็นข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติ ณ เดือนพฤศจิกายน 2552

** ตั้งแต่ไตรมาส 3/2552 สำนักงานสถิติแห่งชาติไม่มีรายละเอียดตัวเลขประชากรและผู้มีอายุต่ำกว่า 15 ปี

ตาราง 2 ผู้มีงานทำจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม ปี 2548 - ปัจจุบัน

หน่วยนับ : พันคน

ประเภทอุตสาหกรรม	2548	2549	2550	Q1 /2551	Q2 /2551	Q3 /2551	Q4 /2551	Q1 /2552	Q2 /2552	Q3 /2552	Q4*
ภาคเกษตรกรรม	13,617.0	14,170.5	14,306.0	12,795.9	14,127.3	16,067.0	15,806.0	12,904.5	13,716.3	15,934.9	15,055.6
1. เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้	13,164.6	13,715.8	13,862.4	12,389.1	13,740.1	15,641.4	15,362.4	12,399.7	14,054.2	15,476.7	14,651.5
2. การประมง	452.3	454.7	443.6	406.8	387.2	425.6	443.9	504.8	427.8	458.2	404.0
นอกภาคเกษตรกรรม	21,640.2	21,515.0	21,943.4	23,024.2	22,732.5	21,769.6	21,743.5	23,598.3	23,790.5	22,436.6	23,272.2
3. การทำเหมืองแร่ และเหมืองหิน	56.6	57.6	63.1	63.7	71.2	55.0	41.8	52.6	49.9	48.2	38.9
4. การผลิต	5,587.9	5,504.1	5,619.2	5,800.7	5,568.3	5,231.4	5,212.6	5,585.0	5,388.6	5,300.7	5,465.8
5. การไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา	106.9	106.5	101.8	92.8	122.0	103.1	107.7	102.2	98.6	105.9	87.2
6. การก่อสร้าง	2,129.4	2,150.7	2,148.7	2,454.5	2,392.3	2,012.1	1,997.3	2,537.2	2,527.0	2,044.1	2,159.2
7. การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ รถจักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลฯ	5,553.3	5,513.6	5,574.4	5,855.2	5,761.1	5,634.9	5,765.9	6,175.5	6,063.7	5,871.7	5,904.4
8. โรงแรม และภัตตาคาร	2,348.5	2,274.7	2,343.0	2,403.5	2,393.9	2,353.2	2,386.3	2,587.7	2,567.8	2,557.4	2,903.1
9. การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคม	1,108.1	1,072.3	1,058.1	1,152.7	1,135.7	1,090.5	1,089.4	1,203.6	1,117.9	1,111.4	1,215.8
10. การเป็นสื่อกลางทางการเงิน	316.9	340.1	341.9	347.8	377.9	396.2	370.7	349.6	393.8	372.3	386.4
11. กิจการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และกิจกรรมทางธุรกิจ	647.3	672.4	717.3	734.7	749.1	717.0	725.2	748.2	694.8	743.4	839.0
12. การบริหารราชการ และการป้องกันประเทศรวมทั้งการประกันสังคมภาคบังคับ	1,109.8	1,156.0	1,251.0	1,272.1	1,345.2	1,303.3	1,276.6	1,354.5	1,357.6	1,365.9	1,293.4
13. การศึกษา	1,044.3	1,043.6	1,045.9	1,066.7	999.3	1,097.5	1,082.7	1,092.1	1,111.6	1,167.0	1,103.4
14. งานด้านสุขภาพ และงานสังคมสงเคราะห์	601.7	588.8	633.4	641.9	704.9	720.4	658.4	661.7	709.5	714.8	717.6
15. กิจกรรมด้านบริการชุมชน สังคม และการบริการส่วนบุคคลอื่น ๆ	736.9	744.0	750.3	839.7	846.0	818.9	797.9	867.5	859.9	786.1	873.3
16. ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	243.4	223.3	233.2	247.2	228.0	196.1	199.6	248.4	247.6	224.1	257.7
17. องค์การระหว่างประเทศและองค์การต่างประเทศอื่น ๆ และสมาชิก	1.5	1.7	2.0	1.3	0.4	1.4	1.9	3.3	1.0	3.2	-
18. ไม่ทราบ	47.9	65.5	60.3	49.7	37.3	38.5	29.5	29.3	28.2	20.5	27.1
รวม	35,257.2	35,685.5	36,249.5	35,820.1	36,859.8	37,836.6	37,550.0	36,502.8	37,699.3	38,371.5	38,327.8

ที่มา : ปี 2548 – Q (ไตรมาส) 3/2552 : สำนักงานสถิติแห่งชาติ * ข้อมูล Q (ไตรมาส) 4/2552 เป็นข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติ ณ เดือนพฤศจิกายน 2552

ตาราง 3 ผู้มีงานทำจำแนกตามอาชีพ ปี 2548 - ปัจจุบัน

หน่วยนับ : พันคน

ประเภทอาชีพ	2548	2549	2550	Q1 /2551	Q2 /2551	Q3 /2551	Q4 /2551	Q1 /2552	Q2 /2552	Q3 /2552	Q4* /2552
1. ผู้บัญญัติกฎหมาย ข้าราชการระดับอาวุโส และผู้จัดการ	2,514.1	2,489.2	2,508.4	2,418.8	981.3	998.6	1,093.9	1,060.7	1,047.6	1,002.7	1,033.3
2. ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่าง ๆ	1,410.5	1,450.7	1,417.3	1,436.8	1,475.9	1,531.5	1,539.1	1,459.4	1,487.1	1,544.6	1,607.6
3. ผู้ประกอบวิชาชีพด้านเทคนิคสาขาต่าง ๆ และอาชีพที่เกี่ยวข้อง	1,443.3	1,495.5	1,550.1	1,497.5	1,588.7	1,543.3	1,499.8	1,555.3	1,519.5	1,507.1	1,586.3
4. เสมียน	1,285.6	1,288.6	1,339.8	1,349.6	1,402.5	1,427.7	1,343.7	1,422.0	1,426.2	1,524.8	1,602.2
5. พนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาด	5,033.8	5,023.3	5,200.1	5,486.7	6,200.2	6,199.6	6,358.2	6,790.9	6,654.2	6,573.9	6,739.1
6. ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในการเกษตรและการประมง	11,844.3	12,496.4	12,699.5	10,905.2	12,842.7	14,865.7	14,103.8	11,280.1	13,122.5	14,756.0	13,213.3
7. ผู้ปฏิบัติงานด้านความสามารถทางฝีมือและธุรกิจการค้าที่เกี่ยวข้อง	4,182.6	4,033.3	4,047.9	4,573.3	4,656.2	4,211.8	4,130.4	4,803.1	4,800.2	4,416.3	4,130.7
8. ผู้ปฏิบัติการโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	2,972.4	2,969.2	3,053.6	3,114.0	3,119.5	2,874.5	2,990.3	3,103.8	2,951.7	2,814.0	3,205.0
9. อาชีพขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ในด้านการขายและการให้บริการ	4,526.3	4,386.2	4,376.2	4,992.4	4,560.7	4,150.4	4,477.3	4,997.3	4,666.6	4,220.7	5,194.4
10. คนงานซึ่งมิได้จำแนกไว้ในหมวดอื่น	44.2	53.2	56.5	45.8	32.0	33.4	23.6	30.2	23.8	11.4	16.1
รวม	35,257.2	35,685.5	36,249.5	35,820.1	36,859.8	37,836.6	37,550.0	36,502.8	37,699.3	38,371.5	38,327.8

ที่มา : ปี 2548 – Q (ไตรมาส) 3/2552 : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

* ข้อมูล Q (ไตรมาส) 4/2552 เป็นข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติ ณ พฤศจิกายน 2552

ตาราง 4 ผู้มีงานทำจำแนกตามระดับการศึกษา ปี 2548 - ปัจจุบัน

หน่วยนับ : พันคน

ระดับการศึกษา	2548	2549	2550	Q1 /2551	Q2 /2551	Q3 /2551	Q4 /2551	Q1 /2552	Q2 /2552	Q3 /2552	Q4* /2552
1. ไม่มีการศึกษา	1,260.6	1,258.6	1,227.5	1,123.8	1,087.6	1,105.7	1,142.8	1,070.3	1,129.9	1,173.3	1,158.4
2. ต่ำกว่าประถมศึกษา	12,152.3	12,161.6	11,597.6	11,117.7	11,253.9	11,783.1	11,645.7	11,022.1	11,304.9	11,591.3	11,441.2
3. ประถมศึกษา	7,781.8	7,783.0	8,254.1	8,074.3	8,392.4	8,688.8	8,603.6	8,330.2	8,419.7	8,743.5	8,612.2
4. มัธยมศึกษาตอนต้น	4,985.0	5,061.1	5,320.9	5,431.1	5,671.8	5,708.4	5,669.1	5,511.2	5,956.9	5,816.0	5,878.5
5. มัธยมศึกษาตอนปลาย	4,103.9	4,262.0	4,522.5	4,576.1	4,879.7	4,790.7	4,775.2	4,848.6	5,014.0	5,050.5	4,986.9
- สายสามัญ	2,898.4	3,094.9	3,326.2	3,413.8	3,628.0	3,565.1	3,572.3	3,597.8	3,742.7	3,733.7	3,696.0
- สายอาชีวศึกษา	1,189.0	1,153.0	1,182.2	1,149.4	1,240.5	1,209.5	1,187.9	1,237.2	1,261.8	1,305.6	1,272.8
- สายวิชาการศึกษา	16.5	14.1	14.0	12.9	11.2	16.1	15.0	13.6	15.6	11.2	18.1
6. อุดมศึกษา	4,795.4	4,975.4	5,157.2	5,360.1	5,420.1	5,602.9	5,563.4	5,598.8	5,768.7	5,908.2	6,070.1
- สายวิชาการ	2,543.4	2,670.3	2,808.8	2,910.3	3,005.2	3,103.7	3,111.3	3,140.0	3,193.9	3,287.5	3,552.1
- สายวิชาชีพ	1,427.2	1,459.7	1,539.2	1,689.2	1,674.2	1,741.4	1,691.4	1,709.9	1,809.7	1,832.5	1,774.7
- สายวิชาการศึกษา	825.1	845.3	755.2	760.6	740.7	757.8	760.7	748.9	755.5	788.2	743.4
7. การศึกษาอื่น ๆ	24.7	24.8	30.6	24.0	32.4	30.7	23.6	26.7	22.9	18.4	70.5
8. ไม่ทราบ	153.1	159.1	139.1	113.0	121.9	126.0	126.8	94.9	85.9	70.5	110.0
รวม	35,257.2	35,685.5	36,249.5	35,820.1	36,859.8	37,836.6	37,550.0	36,502.8	37,699.3	38,371.5	38,327.8

ที่มา : ปี 2547-Q (ไตรมาส) 2/2552 : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

* ข้อมูล Q (ไตรมาส) 3/2552 เป็นข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติ ณ เดือนพฤศจิกายน 2552

ตาราง 5 จำนวนผู้ปฏิบัติงานทำที่อยู่ในแรงงานนอกระบบจำแนกตามอุตสาหกรรม และเพศ ทัวราชอาณาจักร ปี 2549 - 2551

หน่วยนับ : พันคน

ประเภทอุตสาหกรรม	2549			2550			2551		
	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง
ยอดรวม	21,818.2	11,942.8	9,875.4	23,280.7	12,431.5	10,849.2	24,105.7	13,005.8	11,099.9
ภาคเกษตร	12,545.2	7,206.7	5,338.6	14,385.7	7,953.8	6,431.9	14,968.1	8,359.6	6,608.5
เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้	12,181.0	6,933.5	5,247.6	14,062.3	7,712.6	6,349.7	14,609.6	8,094.7	6,514.9
การประมง	364.2	273.2	91.0	323.4	214.2	82.2	358.5	264.9	93.6
นอกภาคเกษตร	9,273.0	4,736.1	4,536.9	8,895.1	4,477.7	4,417.4	9,137.6	4,646.2	4,491.4
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	3.9	2.9	0.9	7.4	4.3	3.1	6.4	5.3	1.0
การผลิต	1,401.2	588.8	812.5	1,238.5	531.2	707.3	1,181.9	486.8	695.1
การไฟฟ้า แก๊สและการประปา	0	0	0	0.7	0.7	-	4.3	3.4	1.0
การก่อสร้าง	1,143.9	966.1	177.8	926.7	792.8	133.9	967.4	844.4	123.0
การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคล ฯ	3,720.7	1,799.1	1,921.5	3,662.5	1,746.3	1,916.2	3,733.3	1,794.3	1,939.0
โรงแรมและภัตตาคาร	1,703.8	565.4	1,138.5	1,692.0	546.4	1,145.6	1,747.9	607.2	1,140.7
การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม	539.6	508.6	31.0	529.1	495.4	33.7	564.1	518.7	45.4
ตัวกลางทางการเงิน	17.0	8.6	8.4	11.8	4.3	7.5	12.6	4.7	7.8
บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทางธุรกิจ	183.6	118.1	65.5	186.9	121.2	65.7	194.2	117.9	76.3
การบริหารราชการและการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคมภาคบังคับ	11.2	5.3	5.8	50.4	31.4	19.0	51.0	35.4	15.6
การศึกษา	25.6	5.8	19.9	53.7	17.7	36.0	62.4	20.1	42.3
การบริการด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	58.4	10.3	48.1	86.9	20.0	66.9	91.8	17.0	74.8
การให้บริการชุมชน สังคม และบริการส่วนบุคคลอื่น ๆ	442.2	150.4	291.8	427.1	161.4	265.7	495.3	188.2	307.1
ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	17.2	4.5	13.2	18.4	2.6	15.8	23.7	1.5	22.2
องค์กรระหว่างประเทศและองค์กรต่างประเทศอื่น ๆ และสมาชิก	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ไม่ทราบ	4.1	2.1	2.0	3.0	2.0	1.0	1.2	1.2	1.2

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตาราง 6 จำนวนตำแหน่งงานว่าง / ผู้สมัครงานและการบรรจุงานจำแนกตามภูมิภาคและเพศ ไตรมาส 3 - 4 ปี 2552

ภูมิภาค	ไตรมาส 3/2552 (กรกฎาคม - กันยายน 2552)										ไตรมาส 4/2552 (ตุลาคม - ธันวาคม 2552)									
	ตำแหน่งงานว่าง (อัตรา)				ผู้ลงทะเบียนสมัครงาน (คน)			บรรจุงาน (คน)			ตำแหน่งงานว่าง (อัตรา)				ผู้ลงทะเบียนสมัครงาน (คน)			บรรจุงาน (คน)		
	รวม	ชาย	หญิง	ไม่ระบุ	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	ไม่ระบุ	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง
กรุงเทพมหานคร	19,389	5,520	2,502	11,367	36,365	15,690	20,675	12,396	5,313	7,083	17,863	4,669	2,046	11,148	27,773	12,028	15,745	12,039	5,209	6,830
ภาคกลาง	39,900	8,369	3,780	27,751	59,179	27,511	31,668	54,589	23,818	30,771	33,230	8,565	4,324	20,341	42,867	21,033	21,834	31,278	13,111	18,167
ภาคเหนือ	16,805	2,587	1,426	12,792	22,007	10,635	11,372	18,875	8,058	10,817	11,708	2,172	1,611	7,925	17,694	8,871	8,823	9,054	3,956	5,098
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	14,995	2,038	1,771	11,186	30,806	15,626	15,180	20,757	8,907	11,850	12,768	2,566	1,536	8,666	26,285	11,588	14,697	15,744	6,112	9,632
ภาคใต้	10,455	2,229	1,418	6,808	12,008	5,344	6,664	9,740	3,508	6,232	10,560	2,066	1,553	6,941	11,005	4,897	6,108	8,368	3,402	4,966
ทั่วประเทศ	101,544	20,743	10,897	69,904	160,365	74,806	85,559	116,357	49,604	66,753	86,129	20,038	11,070	55,021	125,624	58,417	67,207	76,483	31,790	44,693

ที่มา : กรมการจัดหางาน

ตาราง 7 จำนวนตำแหน่งงานว่าง ผู้สมัครงาน และการบรรจุงานจำแนกตามการศึกษา ไตรมาส 3 - 4 ปี 2552

วุฒิการศึกษา	ไตรมาส 3/2552 (กรกฎาคม - กันยายน 2552)			ไตรมาส 4/2552 (ตุลาคม - ธันวาคม 2552)		
	ตำแหน่งงานว่าง (อัตรา)	ผู้ลงทะเบียนสมัครงาน (คน)	บรรจุงาน (คน)	ตำแหน่งงานว่าง (อัตรา)	ผู้ลงทะเบียนสมัครงาน (คน)	บรรจุงาน (คน)
ประถมศึกษาและต่ำกว่า	16,105	42,516	18,444	13,336	33,736	11,863
มัธยมศึกษา	30,693	61,036	46,605	28,371	48,147	32,570
ปวช.	14,270	10,193	8,101	12,551	7,883	5,442
- พาณิชย	137	3,235	2,944	133	2,916	2,077
- ช่าง	323	2,964	2,390	319	2,335	1,649
- อื่นๆ	13,810	3,994	2,767	12,099	2,632	1,716
ปวส.	17,377	14,046	15,499	14,306	10,208	9,287
- พาณิชย	201	5,563	7,543	141	4,458	4,758
- ช่าง	569	4,291	5,100	1,391	3,366	2,993
- อื่นๆ	16,607	4,192	2,856	12,774	2,384	1,536
อนุปริญญา	7,236	545	435	5,656	505	328
ปริญญาตรี	15,473	30,937	27,100	11,748	24,105	16,812
ปริญญาโท	378	1,081	173	138	1,035	181
ปริญญาเอก	12	11	0	23	5	0
อื่น ๆ	0	0	0	0	0	0
รวม	101,544	160,365	116,357	86,129	125,624	76,483

ที่มา : กรมการจัดหางาน

ตาราง 8 จำนวนตำแหน่งงานว่าง ผู้สมัครงาน และการบรรจุงานจำแนกตามอาชีพ 3 - 4 ปี 2552

ประเภทอาชีพ	ไตรมาส 3/2552 (กรกฎาคม - กันยายน 2552)			ไตรมาส 4/2552 (ตุลาคม - ธันวาคม 2552)		
	ตำแหน่งงานว่าง (อัตรา)	ผู้ลงทะเบียนสมัครงาน (คน)	บรรจุงาน (คน)	ตำแหน่งงานว่าง (อัตรา)	ผู้ลงทะเบียนสมัครงาน (คน)	บรรจุงาน (คน)
1. ผู้จัดการ/ผู้บริหาร	2,285	3,762	1,781	1,890	3,497	1,376
2. ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	7,685	8,321	6,958	4,279	6,542	3,773
3. ช่างเทคนิคและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	11,793	13,506	11,018	9,861	10,933	7,577
4. เสมียน เจ้าหน้าที่	14,139	23,383	17,628	11,448	18,177	11,409
5. พนักงานบริการ พนักงานขายในร้านค้าและตลาด	14,305	20,915	13,080	16,184	18,304	10,367
6. ผู้ปฏิบัติงานฝีมือด้านการเกษตรและประมง (แปรรูปขั้นพื้นฐาน)	1,171	815	746	465	1,147	423
7. ผู้ปฏิบัติงานโดยใช้ฝีมือในธุรกิจต่างๆ	10,153	11,176	5,221	7,574	10,678	3,829
8. ผู้ปฏิบัติงานในโรงงาน ผู้ควบคุมเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบการ	6,811	10,999	7,159	7,256	10,724	7,151
9. อาชีพงานพื้นฐาน	32,993	67,432	52,651	27,021	45,611	30,570
T ผู้ฝึกงาน	209	56	115	151	11	8
รวม	101,544	160,365	116,357	86,129	125,624	76,483

ที่มา : กรมการจัดหางาน

ตาราง 9 จำนวนตำแหน่งงานว่าง และการบรรจุงานจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม ไตรมาส 3 - 4 ปี 2552

ประเภทอุตสาหกรรม	ไตรมาส 3/2552 (กรกฎาคม - กันยายน 2552)		ไตรมาส 4/2552 (ตุลาคม - ธันวาคม 2552)	
	ตำแหน่งงานว่าง (อัตรา)	บรรจุงาน (คน)	ตำแหน่งงานว่าง (อัตรา)	บรรจุงาน (คน)
A เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้	1,034	907	831	763
B การประมง	109	39	50	53
C การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	203	208	203	152
D การผลิต	45,613	59,530	38,297	39,535
E การไฟฟ้า แก๊สและการประปา	305	177	241	87
F การก่อสร้าง	3,550	2,850	3,149	1,952
G การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน	21,950	20,766	22,695	16,795
H โรงแรมและภัตตาคาร	5,819	4,149	5,693	3,441
I การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม	3,074	3,298	2,610	1,851
J ตัวกลางทางการเงิน	2,138	1,694	1,654	917
K บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และบริการทางธุรกิจ	7,941	10,154	5,377	5,995
L การบริหารราชการ และการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคมภาคบังคับ	4,969	7,465	1,514	1,750
M การศึกษา	1,587	2,502	964	839
N การบริการด้านสุขภาพและงานด้านสังคมสงเคราะห์	1,252	1,133	1,079	934
O การให้บริการชุมชน สังคม และบริการส่วนบุคคลอื่นๆ	1,653	1,291	1,494	1,227
P ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	346	194	273	187
Q องค์การระหว่างประเทศ และองค์การต่างประเทศอื่นๆ และสมาชิก	-	-	5	5
รวม	101,543	116,357	86,129	76,483

ที่มา : กรมการจัดหางาน

ตาราง 10 จำนวนตำแหน่งงานว่าง ผู้สมัครงาน และการบรรจุนานจําแนกตามอายุ ไตรมาส 3 - 4 ปี 2552

ช่วงอายุ (ปี)	ไตรมาส 3/2552 (กรกฎาคม - กันยายน 2552)						ไตรมาส 4/2552 (ตุลาคม - ธันวาคม 2552)					
	ตำแหน่งงานว่าง		ผู้ลงทะเบียนสมัครงาน		บรรจุนาน		ตำแหน่งงานว่าง		ผู้ลงทะเบียนสมัครงาน		บรรจุนาน	
	อัตรา	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	อัตรา	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
15-17	1,174	1.15	1,346	0.84	704	0.61	655	0.76	1,197	0.95	596	0.78
18-24	38,862	38.27	40,026	24.96	38,448	33.04	33,651	39.07	32,237	25.66	24,039	31.43
25-29	29,139	28.70	36,202	22.58	35,347	30.38	26,051	30.25	27,836	22.16	24,047	31.44
30-39	20,389	20.08	51,453	32.08	30,959	26.61	17,597	20.43	38,465	30.62	21,156	27.66
40-49	9,114	8.98	24,421	15.23	8,618	7.41	6,602	7.67	20,086	15.99	5,564	7.28
50-59	2,223	2.19	6,437	4.01	1,954	1.67	1,329	1.54	5,624	4.48	1,043	1.36
60 ปีขึ้นไป	643	0.63	480	0.30	327	0.28	244	0.28	179	0.14	38	0.05
รวม	101,544	100.00	160,365	100.00	116,357	100.00	86,129	100.00	125,624	100.00	76,483	100.00

ที่มา : กรมการจัดหางาน

ตาราง 11 จำนวนแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองถูกกฎหมายคงเหลือจำแนกตามประเภท และภูมิภาค ณ เดือนธันวาคม 2552

ภูมิภาค	แรงงานต่างด้าวเข้าเมืองถูกกฎหมาย (คน)										
	รวมทั้งหมด	ตลอดชีพ	ชั่วคราว (มาตรา 9)	ส่งเสริมการ ลงทุนและ กฎหมายอื่น (มาตรา 12)	แรงงานต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงาน ตาม MOU			แรงงานต่างด้าวพิสูจน์สัญชาติและได้รับใบอนุญาตทำงาน			
					รวม	ลาว	กัมพูชา	รวม	ลาว	กัมพูชา	พม่า
กรุงเทพมหานคร	98,823	7,306	40,013	13,235	8,896	3,051	5,845	29,373	17,468	11,905	0
ภาคกลาง	72,702	1,460	13,926	8,023	11,704	4,358	7,346	37,589	13,899	22,866	824
ภาคเหนือ	7,207	921	4,250	588	66	52	14	1,382	1,065	246	71
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	11,941	2,069	1,700	320	1,359	920	439	6,493	5,576	911	6
ภาคใต้	20,072	2,667	8,510	396	5,422	1,831	3,591	3,077	1,874	1,199	4
ทั่วประเทศ	210,745	14,423	68,399	22,562	27,447	10,212	17,235	77,914	39,882	37,127	905

ที่มา : กรมการจัดหางาน

หมายเหตุ : แรงงานต่างด้าวเข้าเมืองถูกกฎหมาย หมายถึง

1.1 คนต่างด้าวที่ขออนุญาตทำงาน

(1) ขอบินอนุญาตทำงาน

(1.1) มี VISA ประเภทเข้ามาชั่วคราว (NON - Immigrant) รวมถึง VISA ตาม MOU (1.2) มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่ (รวมคนต่างด้าวตลอดชีพ)

(2) แจ้งการทำงานให้อธิบดีทราบ

1.2 คนต่างด้าวที่ขออนุญาตการทำงานตามมาตรา 12 (มาตรา 10 เดิม)

(1) มี VISA ประเภทเข้ามาชั่วคราว (NON - Immigrant) รวมถึง VISA ตาม MOU (2) มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่ (รวมคนต่างด้าวตลอดชีพ)

ตาราง 12 จำนวนตำแหน่งแรงงานต่างด้าวประเภทชั่วคราว (มาตรา 9) และส่งเสริมการลงทุน (มาตรา 12) จำแนกตามสัญชาติ ณ เดือนธันวาคม 2552

ประเภทอาชีพ	สัญชาติ (ตำแหน่ง)													รวม
	ญี่ปุ่น	จีน	จีนไต้หวัน	อินเดีย	อเมริกัน	อังกฤษ	เกาหลีใต้	เยอรมัน	มาเลเซีย	ฝรั่งเศส	ฟิลิปปินส์	ออสเตรเลีย	อื่นๆ	
1. ผู้บริหาร / ผู้จัดการ	17,781	4,680	3,580	6,477	2,996	4,756	2,368	1,538	483	405	1,289	1,612	16,910	64,875
2. ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	2,515	2,548	408	835	3,308	3,067	473	343	51	17	4,833	845	4,274	23,517
3. ช่างเทคนิคและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	2,122	940	382	394	240	435	215	132	83	23	469	106	1,605	7,146
4. เสมียน / เจ้าหน้าที่	307	85	47	58	47	120	45	30	7	8	96	23	459	1,332
5. พนักงานบริการ พนักงานขายในร้านค้าและตลาด	182	156	41	170	18	32	59	38	1	11	39	20	534	1,301
6. ผู้ปฏิบัติงานฝีมือด้านการเกษตรและประมง (แปรรูปขั้นพื้นฐาน)	4	2	3	-	1	1	-	-	-	-	1	-	21	33
7. ผู้ปฏิบัติงานโดยใช้ฝีมือในธุรกิจต่างๆ	111	139	60	53	10	22	35	17	7	-	11	6	200	671
8. ผู้ปฏิบัติงานในโรงงาน ผู้ควบคุมเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบการ	135	112	83	35	21	33	58	9	6	1	13	15	142	663
9. อาชีพงานพื้นฐาน	5	7	-	3	2	3	1	-	-	-	5	-	249	275
T ผู้ฝึกงาน	14	11	2	3	-	4	12	32	-	-	22	-	96	196
X ผู้ปฏิบัติงานซึ่งมีอาจสามารถจัดประเภทอาชีพได้	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
รวม	23,176	8,680	4,606	8,028	6,644	8,473	3,266	2,139	638	465	6,778	2,627	24,490	100,010

ที่มา : กรมการจัดหางาน สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว หมายเหตุ : คนงานต่างด้าว 1 คน ทำงานได้หลายตำแหน่ง

ตาราง 13 จำนวนแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายที่ได้รับใบอนุญาตทำงานคงเหลือจำแนกตามประเภท และภูมิภาค ณ เดือนธันวาคม 2552

ภูมิภาค	แรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายที่ได้รับใบอนุญาตทำงานคงเหลือ (คน) (มาตรา 13)										
	รวมทั้งหมด	ชนกลุ่มน้อย	แรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ (พม่า ลาว กัมพูชา)								
			รวม 3 สัญชาติ	แรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติตามมติ ครม.				แรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจใน 5 จังหวัดชายแดนใต้			
				รวม	พม่า	ลาว	กัมพูชา	รวม	พม่า	ลาว	กัมพูชา
กรุงเทพมหานคร	252,768	1,877	250,891	250,891	195,082	35,467	20,342	0	0	0	0
ภาคกลาง	591,345	2,370	588,975	588,975	447,978	48,408	92,589	0	0	0	0
ภาคเหนือ	171,182	15,085	156,097	156,097	150,396	4,450	1,251	0	0	0	0
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	20,940	51	20,889	20,889	5,733	11,565	3,591	0	0	0	0
ภาคใต้	297,922	392	297,530	294,847	277,050	10,905	6,892	2,683	2,528	59	96
ทั่วประเทศ	1,334,157	19,775	1,314,382	1,311,699	1,076,239	110,795	124,665	2,683	2,528	59	96

ที่มา : กรมการจัดหางาน สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว

หมายเหตุ : แรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมาย หมายถึง แรงงานต่างด้าวที่ขออนุญาตการทำงานตามมาตรา 13

- (1) คนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศฯ (ทำงานได้ 27 อาชีพ)
- (2) คนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักร โดยไม่ได้รับอนุญาตฯ แบ่งเป็น
 - ชนกลุ่มน้อยบนพื้นที่สูง ได้แก่ ไทยใหญ่ กระเหรี่ยง แม้ว เป็นต้น (ทำงานได้ 27 อาชีพ)
 - คนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองที่ได้รับการผ่อนผันฯ ตามมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่ คนต่างด้าวสัญชาติพม่า ลาว กัมพูชา (ทำงานได้ 2 อาชีพ คือ กรรมกร และคนรับใช้ในบ้าน)
- (3) คนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักรแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทย (ทำงานได้ 27 อาชีพ)
- (4) คนต่างด้าวโดยผลของการถูกถอนสัญชาติฯ (ทำงานได้ 27 อาชีพ)

ตาราง 14 จำนวนแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตเดินทางไปทำงานต่างประเทศ
จำแนกตามภูมิภาค ไตรมาส 3 - 4 ปี 2552

ภูมิภาค/ประเทศ	ไตรมาส 3/2552		ไตรมาส 4/2552	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เอเชีย				
มาเลเซีย	783	2.01	836	2.52
สิงคโปร์	2,788	7.16	2,864	8.64
บรูไน	919	2.36	857	2.59
ฮ่องกง	866	2.23	734	2.22
ญี่ปุ่น	1,472	3.78	1,485	4.48
ไต้หวัน	9,592	24.65	10,022	30.25
เกาหลีใต้	3,715	9.55	2,503	7.55
เวียดนาม	115	0.30	140	0.42
กัมพูชา	11	0.03	14	0.04
รวมประเทศอื่นๆในเอเชีย	1,721	4.42	1,826	5.51
ตะวันออกกลาง				
ซาอุดีอาระเบีย	164	0.42	142	0.43
กาตาร์	3,198	8.22	2,183	6.59
บาห์เรน	365	0.94	297	0.90
สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์	2,834	7.28	1,971	5.95
คูเวต	536	1.38	411	1.24
โอมาน	160	0.41	200	0.60
อิสราเอล	1,120	2.88	1,256	3.79
รวมประเทศอื่นๆใน M/E	108	0.28	168	0.51
แอฟริกา				
ลิเบีย	1,842	4.73	2,066	6.24
รวมประเทศอื่นๆในแอฟริกา	961	2.47	766	2.31
ภูมิภาคอื่นๆ				
สหรัฐอเมริกา	659	1.69	706	2.13
อังกฤษ	281	0.72	223	0.67
เยอรมนี	40	0.10	27	0.08
ออสเตรเลีย	51	0.13	37	0.11
อิตาลี	124	0.32	83	0.25
มาเรียนาเหนือ(ไซปัน)	2	0.01	-	0.00
รวมประเทศอื่นๆ	4,491	11.54	1,318	3.98
รวม	38,918	100.0	33,135	100.0

ที่มา : กรมการจัดหางาน สำนักงานบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ

ตาราง 15 การฝึกเตรียมเข้าทำงาน / ยกระดับ/ฝึกเสริมทักษะฝีมือแรงงานจำแนกตามภูมิภาคและกลุ่มอาชีพ ไตรมาส 3 - 4 ปี 2552

กลุ่มอาชีพ	ไตรมาส 3/2552 (กรกฎาคม - กันยายน 2552) (คน)						ไตรมาส 4/2552 (ตุลาคม - ธันวาคม 2552) (คน)					
	กรุงเทพฯ	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้	ทั่วประเทศ	กรุงเทพฯ	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้	ทั่วประเทศ
การฝึกเตรียมเข้าทำงาน												
1. ช่างก่อสร้าง	0	13	17	9	11	50	0	4	17	25	41	87
2. ช่างอุตสาหกรรม	0	32	23	9	8	72	0	38	51	75	59	223
3. ช่างเครื่องกล	0	61	52	67	17	197	0	135	194	295	312	936
4. ช่างไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์	0	21	61	38	3	123	0	200	180	256	272	908
5. ช่างอุตสาหกรรมศิลป์	0	4	0	23	0	27	0	126	133	142	109	510
6. เกษตรอุตสาหกรรม	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7. ธุรกิจและบริการ	39	212	59	40	8	358	0	345	317	129	117	908
รวม	39	343	212	186	47	827	0	848	892	922	910	3,572
ฝึกยกระดับฝีมือแรงงาน												
1. ช่างก่อสร้าง	57	561	389	268	396	1,671	0	324	223	381	243	1,171
2. ช่างอุตสาหกรรม	12	799	617	166	142	1,736	0	467	119	117	103	806
3. ช่างเครื่องกล	43	1,152	260	698	444	2,597	0	684	151	502	190	1,527
4. ช่างไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์	406	1,421	925	485	266	3,503	53	1,675	248	403	577	2,956
5. ช่างอุตสาหกรรมศิลป์	13	333	354	497	208	1,405	0	137	448	140	496	1,221
6. เกษตรอุตสาหกรรม	0	0	28	71	15	114	0	0	0	0	0	0
7. ธุรกิจและบริการ	904	4,760	2,667	2,333	2,756	13,420	214	2,921	2,042	1,320	2,384	8,881
รวม	1,435	9,026	5,240	4,518	4,227	24,446	267	6,208	3,231	2,863	3,993	16,562
ฝึกเสริมทักษะฝีมือแรงงาน												
1. ช่างก่อสร้าง	0	439	1,174	316	288	2,217	0	224	556	511	149	1,440
2. ช่างอุตสาหกรรม	0	48	51	105	10	214	0	144	245	196	0	585
3. ช่างเครื่องกล	0	123	86	231	72	512	0	150	328	272	336	1,086
4. ช่างไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์	0	318	205	182	92	797	0	151	318	500	294	1,263
5. ช่างอุตสาหกรรมศิลป์	0	1,021	772	404	75	2,272	0	885	808	950	862	3,505
6. เกษตรอุตสาหกรรม	0	0	116	21	64	201	0	49	68	264	50	431
7. ธุรกิจและบริการ	833	1,341	679	820	714	4,387	98	915	512	1,180	670	3,375
รวม	833	3,290	3,083	2,079	1,315	10,600	98	2,518	2,835	3,873	2,361	11,685

ที่มา : กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

ตาราง 16 การตรวจแรงงานจำแนกตามขนาดสถานประกอบการ ไตรมาส 4 ปี 2552 (ตุลาคม - ธันวาคม 2552)

ขนาดสถานประกอบการ	สถานประกอบการที่ผ่านการตรวจ (แห่ง)	ลูกจ้างที่ผ่านการตรวจ (คน)				ผลการตรวจ (แห่ง)		การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ (แห่ง)				
		ชาย	หญิง	เด็ก	รวม	ปฏิบัติถูกต้อง	ปฏิบัติไม่ถูกต้อง	แนะนำ	ออกหนังสือเชิญพบ	ออกคำสั่งให้ดำเนินการ	เปรียบเทียบปรับ	ส่งเรื่องดำเนินคดี
1 - 4 คน	3,383	4,139	3,923	23	8,085	3,182	201	194	10	6	-	-
5 - 9 คน	2,440	8,446	8,151	29	16,626	2,274	166	150	5	7	-	-
10 - 19 คน	1,746	12,329	11,340	17	23,686	1,362	384	354	13	13	-	-
20 - 49 คน	1,803	31,602	25,304	95	57,001	1,479	324	280	9	24	-	-
50 - 99 คน	771	30,068	25,633	50	55,751	648	123	108	2	4	-	-
100 - 299 คน	755	64,785	61,592	198	126,575	666	89	81	2	3	-	-
300 - 499 คน	147	25,959	30,810	16	56,785	135	12	11	-	-	-	-
500 - 999 คน	108	30,289	45,775	30	76,094	105	3	3	-	-	-	-
1,000 คน ⁺	73	50,922	108,420	135	159,477	71	2	2	-	-	-	-
รวม	11,226	258,539	320,948	593	580,080	9,922	1,304	1,183	41	57	-	-

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน (ข้อมูลประมวลผลทางระบบคอมพิวเตอร์ Online ณ วันที่ 26 มกราคม 2553)

ตาราง 17 การตรวจความปลอดภัยในการทำงานจำแนกตามขนาดสถานประกอบการ ไตรมาส 4 ปี 2552 (ตุลาคม - ธันวาคม 2552)

ขนาดสถาน ประกอบการ	สถาน ประกอบการ ที่ผ่านการตรวจ (แห่ง)	ลูกจ้างที่ผ่านการตรวจ (คน)				ผลการตรวจ (แห่ง)		การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ (แห่ง)					
		ชาย	หญิง	เด็ก	รวม	ปฏิบัติ ถูกต้อง	ปฏิบัติ ไม่ถูกต้อง	แนะนำ	ออกคำสั่ง				ส่งเรื่อง ดำเนินคดี
									สั่งเอกสาร	พบ	ปรับปรุง	หยุดการใช้ เครื่องจักร	
1 - 4 คน	611	927	634	9	1,561	581	30	30	-	2	-	-	-
5 - 9 คน	688	2,726	2,055	6	4,781	584	104	101	-	4	1	-	-
10 - 19 คน	729	5,472	4,481	7	9,953	575	154	152	-	-	1	-	3
20 - 49 คน	986	18,958	13,013	84	31,971	786	200	191	-	4	6	-	3
50 - 99 คน	566	23,475	17,327	36	40,802	436	130	120	-	5	6	-	-
100 - 299 คน	553	48,093	44,344	37	92,437	433	120	106	1	2	10	-	5
300 - 499 คน	114	20,798	21,599	15	42,397	95	19	18	-	1	-	-	-
500 - 999 คน	95	30,340	34,731	56	65,071	78	17	16	-	-	-	-	1
1,000 คน ⁺	57	39,936	72,428	264	112,364	51	6	5	-	-	-	-	1
รวม	4,399	190,725	210,612	514	401,337	3,619	780	739	1	18	24	-	13

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน (ข้อมูลประมวลผลทางระบบคอมพิวเตอร์ Online ณ วันที่ 26 มกราคม 2553)

หมายเหตุ : 1. สถานประกอบกิจการแต่ละแห่งที่ปฏิบัติไม่ถูกต้อง อาจมีการดำเนินการของเจ้าหน้าที่มากกว่า 1 กรณี

2. จำนวนลูกจ้างที่ผ่านการตรวจชาย, หญิง ได้รวมจำนวนลูกจ้างเด็กไว้ด้วยแล้ว

ตาราง 18 การตรวจความปลอดภัยในการทำงานจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม ไตรมาส 4 ปี 2552 (ตุลาคม - ธันวาคม 2552)

ประเภทอุตสาหกรรม	สปก ที่ผ่านการตรวจ (แห่ง)	ลูกจ้าง ที่ผ่านการตรวจ (คน)	ผลการตรวจ (แห่ง)		การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ (แห่ง)					ส่งเรื่องดำเนินคดี
			ปฏิบัติถูกต้อง	ไม่ถูกต้อง	แนะนำ	ออกคำสั่ง				
						ส่งเอกสาร	พบ	ปรับปรุง	หยุดการใช้เครื่องจักร	
1. เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้	34	1,935	30	4	4	-	-	-	-	-
2. การประมง	6	163	6	-	-	-	-	-	-	-
3. การทำเหมืองแร่ และเหมืองหิน	39	2,177	31	8	8	-	-	-	-	-
4. การผลิต	1,504	263,413	1,134	370	339	1	10	20	-	11
5. การไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา	25	1,206	23	2	2	-	-	-	-	-
6. การก่อสร้าง	286	16,176	231	55	48	-	2	3	-	2
7. การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ รถจักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคล และของใช้ในครัวเรือน	1,523	49,967	1,334	189	188	-	3	-	-	-
8. โรงแรม และภัตตาคาร	334	20,279	269	65	64	-	2	-	-	-
9. การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคม	174	13,020	136	38	37	-	-	1	-	-
10. การเป็นสื่อกลางทางการเงิน	145	7,844	137	8	8	-	-	-	-	-
11. กิจการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และกิจกรรมทางธุรกิจ	217	11,785	198	19	19	-	-	-	-	-
12. การศึกษา	1	31	1	-	-	-	-	-	-	-
13. งานด้านสุขภาพ และงานสังคมสงเคราะห์	37	7,439	28	9	9	-	-	-	-	-
14. กิจกรรมด้านบริการชุมชน สังคม และการบริการส่วนบุคคลอื่น ๆ	74	5,902	61	13	13	-	1	-	-	-
15. ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17. องค์การระหว่างประเทศ และองค์การต่างประเทศอื่น ๆและสมาชิก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18. ไม่ทราบ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	4,399	401,337	3,619	780	739	1	18	24	-	13

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน (ข้อมูลประมวลผลทางระบบคอมพิวเตอร์ Online ณ วันที่ 26 มกราคม 2553)

หมายเหตุ : สถานประกอบการ แต่ละแห่งที่ปฏิบัติไม่ถูกต้อง อาจมีการดำเนินการของเจ้าหน้าที่มากกว่า 1 กรณี

ตาราง 19 ข้อเรียกร้อง/ข้อพิพาท/ข้อขัดแย้ง ไตรมาส 3 - 4 ปี 2552

ข้อเรียกร้อง/ข้อพิพาท/ข้อขัดแย้ง	ไตรมาส 3/2552 (กรกฎาคม - กันยายน 2552) (คน)			ไตรมาส 4/2552 (ตุลาคม - ธันวาคม 2552) (คน)		
	แห่ง	ครั้ง	คน	แห่ง	ครั้ง	คน
การแจ้ง/ยุติข้อเรียกร้อง						
1. การแจ้งข้อเรียกร้อง	65	74	49,879	124	144	94,562
2. การยุติข้อเรียกร้อง	64	73	49,698	104	122	69,635
2.1 การยุติโดยไม่เกิดข้อพิพาทแรงงาน	54	59	45,978	92	105	64,528
- ตกลงกันเอง	53	58	45,919	90	103	63,970
- ถอนข้อเรียกร้อง	-	-	-	1	1	102
- อื่น ๆ	1	1	59	1	1	456
2.2 การเกิดข้อพิพาทแรงงาน	10	14	3,720	12	17	5,107
3. ข้อเรียกร้องยังไม่ยุติ	1	1	181	20	22	24,927
การเกิดข้อพิพาท/ยุติข้อพิพาทแรงงาน						
1. การเกิดข้อพิพาทแรงงาน	18	21	27,265	17	21	8,845
2. การยุติข้อพิพาทแรงงาน	15	18	8,591	17	21	8,845
- ยุติภายใน 5 วัน	3	3	3,911	3	4	516
- ยุติเกิน 5 วัน	12	15	4,680	11	12	7,399
- ชี้ขาดโดยบังคับ	-	-	-	-	-	-
- ชี้ขาดโดยสมัครใจ	-	-	-	-	-	-
- อื่น ๆ	-	-	-	3	5	930
3. ข้อพิพาทแรงงานยังไม่ยุติ	3	3	18,674	-	-	-
การเกิดข้อขัดแย้ง/ยุติข้อขัดแย้ง						
1. การเกิดข้อขัดแย้ง	37	49	42,249	34	40	30,542
2. การยุติข้อขัดแย้ง	33	42	38,139	29	35	16,899
- ตกลงกันได้	29	37	36,335	27	33	16,895
- ถอนเรื่อง	1	1	2	-	-	-
- ฟ้องศาลแรงงาน	2	2	1,600	2	2	4
- อื่น ๆ	1	2	202	-	-	-
3. การผลงงาน	-	-	-	-	-	-
4. ข้อขัดแย้งยังไม่ยุติ	4	7	4,110	5	5	13,643

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ข้อมูลได้จากการประมวลผลทางระบบ Web Application ณ 26 มกราคม 2553

หมายเหตุ : สถานประกอบการบางแห่งมีการยุติข้อเรียกร้องข้อพิพาท/ข้อขัดแย้ง ได้มากกว่า 1 กรณี

ตาราง 20 จำนวนสถานประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามภูมิภาคและขนาดสถานประกอบการ ณ เดือนกันยายน 2552

ภูมิภาค ขนาดสปก.	กรุงเทพมหานคร		ภาคกลาง และปริมณฑล		ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคใต้		ทั่วราชอาณาจักร	
	สปก. (แห่ง)	ผปต. (คน)	สปก. (แห่ง)	ผปต. (คน)	สปก. (แห่ง)	ผปต. (คน)	สปก. (แห่ง)	ผปต. (คน)	สปก. (แห่ง)	ผปต. (คน)	สปก. (แห่ง)	ผปต. (คน)
< 10 คน	98,124	351,048	77,135	280,557	33,084	112,368	33,169	106,848	30,736	104,351	272,248	955,172
10 - 19 คน	19,955	268,602	17,309	234,287	5,820	78,287	5,589	76,005	5,049	68,166	53,722	725,347
20 - 49 คน	12,980	393,906	13,050	400,405	3,440	102,326	3,664	109,011	2,981	90,342	36,115	1,095,990
50 - 99 คน	4,248	294,935	5,218	367,624	942	64,912	1,117	76,243	1,096	76,691	12,621	880,405
100 - 199 คน	2,235	311,935	3,260	458,302	448	61,297	543	74,757	558	76,112	7,044	982,403
200 - 499 คน	1,412	428,900	2,273	689,125	224	65,179	291	88,449	290	85,725	4,490	1,357,378
500 - 999 คน	436	299,472	756	520,954	86	58,149	92	62,079	77	51,280	1,447	991,934
≥1,000 คน	264	680,354	369	771,846	28	57,316	46	97,568	24	49,205	731	1,656,289
รวม	139,654	3,029,152	119,370	3,723,100	44,072	599,834	44,511	690,960	40,811	601,872	388,418	8,644,918

ที่มา : สำนักงานประกันสังคม

หมายเหตุ : 1. สปก. = สถานประกอบการ ผปต. = ผู้ประกันตน

2. เป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ที่อยู่ในสถานประกอบการ

3. นับจำนวนผู้ประกันตนทำงานในสถานประกอบการมากกว่า 1 แห่ง/1 พื้นที่

ตาราง 21 ตัวชี้วัดภาวะแรงงาน

ตัวชี้วัด	ไตรมาส 4/2549	ไตรมาส 1/2550	ไตรมาส 2/2550	ไตรมาส 3/2550	ไตรมาส 4/2550	ไตรมาส 1/2551	ไตรมาส 2/2551	ไตรมาส 3/2551	ไตรมาส 4/2551	ไตรมาส 1/2552	ไตรมาส 2/2552	ไตรมาส 3/2552	ไตรมาส 4/2552
อัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงาน	72.67	71.07	71.91	73.58	72.92	71.36	72.95	73.4	72.81	71.40	73.13	73.49	73.12*
อัตราการจ้างงานในภาคเกษตรต่อกำลังแรงงานผู้มีงานทำ	42.09	36.16	38.13	41.73	41.64	35.72	38.33	42.46	42.09	35.35	38.41	41.53	39.28*
อัตราการจ้างงานนอกภาคเกษตรต่อกำลังแรงงานผู้มีงานทำ	57.91	63.84	61.87	58.27	58.36	64.28	61.67	57.54	57.91	64.65	61.59	58.47	60.72*
อัตราการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมการผลิต	14.69	16.38	15.92	15.07	14.69	16.19	15.11	13.83	13.88	15.30	14.29	13.81	14.26*
อัตราการบรรจุนานต่อตำแหน่งงานว่าง	28.58	29.34	49.81	57.88	40.88	39.39	56.52	67.05	55.69	46.93	66.14	114.59	88.80
อัตราการบรรจุนานต่อผู้สมัครงาน	43.83	32.78	37.66	46.75	39.97	35.84	47.45	54.26	40.04	17.51	30.75	72.56	60.88
อัตราการว่างงาน - ทัวราชอาณาจักร	1.31	1.63	1.61	1.18	1.11	1.65	1.39	1.18	1.33	2.08	1.75	1.17	1.01*
อัตราการว่างงาน - กรุงเทพมหานคร	1.11	1.19	1.48	1.28	0.94	1.51	1.5	1.3	1.36	1.41	1.80	1.22	1.07*
อัตราการว่างงาน - ภาคกลาง	1.23	1.24	1.54	1.38	1.34	1.26	1.3	1.35	1.51	1.86	1.59	1.25	1.04*
อัตราการว่างงาน - ภาคเหนือ	1.32	1.57	1.81	1.28	1.00	1.61	1.29	1.05	1.00	1.76	1.42	1.18	0.99*
อัตราการว่างงาน - ภาคตะวันออก / เหนือ	1.35	2.22	1.62	0.97	0.97	2.19	1.44	1.05	1.13	2.42	2.0	1.01	0.66*
อัตราการว่างงาน - ภาคใต้	1.56	1.44	1.54	1.06	1.28	1.34	1.54	1.26	1.94	2.60	1.81	1.40	1.82*
อัตราการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานของสถานประกอบการ	20.35	17.69	15.78	12.40	15.95	12.52	11.85	10.51	12.75	11.35	11.59	9.30	11.62**
อัตราการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดความปลอดภัยของสถานประกอบการ	17.21	17.59	15.42	16.06	24.45	18.01	13.75	10.48	15.44	16.02	16.84	13.23	17.73**
อัตราการเกิดข้อพิพาทแรงงานต่อสถานประกอบการ 100,000 แห่ง	8.58	4.13	5.87	4.55	7.43	5.18	3.14	2.46	2.54	8.87	2.53	3.33	4.40**
อัตราการเกิดข้อขัดแย้งต่อสถานประกอบการ 100,000 แห่ง	8.58	13.16	10.73	8.09	9.16	9.13	5.32	5.91	9.89	13.94	9.37	8.96	8.80**
อัตราของสถานประกอบการที่เข้าสู่ระบบประกันสังคม	97.66	97.70	96.92	96.11	94.52	94.67	92.35	93.89	96.94	97.69	98.22	99.4	***

หมายเหตุ : * ใช้ข้อมูลเดือนพฤศจิกายน 2552 ในการคำนวณไตรมาส 4/2552

** ข้อมูลเบื้องต้นหรือประมาณการ

*** สำนักงานประกันสังคม ยังประมวลผลข้อมูลไตรมาส 4 ยังไม่แล้วเสร็จ

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายสมชาย ชุ่มรัตน์	ปลัดกระทรวงแรงงาน
นายสุนันท์ โพธิ์ทอง	ที่ปรึกษาวิชาการแรงงาน ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักเศรษฐกิจการแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน
นางเพชรรัตน์ สีนอวย	ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนาระบบรายได้และค่าจ้างขั้นต่ำ ปฏิบัติหน้าที่รองผู้อำนวยการสำนักเศรษฐกิจการแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

ผู้จัดทำ

นางราศี เบญจาทิกุล	ผู้อำนวยการศูนย์ข้อมูลเศรษฐกิจการแรงงาน
นางสาวมาลี จันทร์วัชรังกุล	นักวิชาการแรงงานชำนาญการ
นางจันทร์เพ็ญ เดชพล	นักวิชาการแรงงานชำนาญการ
นายเรืองศักดิ์ รุ่งจินดามัย	นักวิชาการสถิติ
นางสาวนิชาภา อนันตรัตนชัย	นักวิชาการเงินและบัญชี
นางสาวสุวีรัตน์ ปรัชญาภินันท์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
นางสาวอรสา เปี้ยดำรงค์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

ขอขอบคุณผู้ร่วมจัดทำ ทุกกรม / สำนักงานประกันสังคม ผู้อำนวยการสำนัก กลุ่มงาน และเจ้าหน้าที่
ทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานรวมถึงหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
ในการจัดทำสถานการณ์แรงงานของกระทรวงแรงงาน

- ข้อมูลที่ปรากฏในรายงานสถานการณ์แรงงานฉบับนี้ เป็นข้อมูลเบื้องต้นหรือค่าประมาณการ
- ท่านสามารถติดตามรายละเอียดเนื้อหาสถานการณ์แรงงานทุกฉบับได้ที่ www.mol.go.th
- หากท่านมีข้อสงสัยหรือข้อเสนอแนะประการใด กรุณาติดต่อศูนย์ข้อมูลเศรษฐกิจการแรงงาน
สำนักเศรษฐกิจการแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน หมายเลข 0 2232 1159 – 60

วิสัยทัศน์กระทรวงแรงงาน “ แรงงานมีผลิตภาพสูง มีความมั่นคงและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ”

The screenshot shows the website of the Ministry of Labour, featuring a sidebar with navigation links and a main content area with a table of research projects.

ลำดับ/Rank	W/B/E	ชื่อโครงการ/Title	จำนวนผู้ชม Viewer
1	52	สวัสดิการมาตรฐานที่แรงงานนอกประเทศได้รับ : นโยบายและแนวทางการส่งเสริมสวัสดิการ การส่งเสริมสวัสดิการให้แรงงานนอกประเทศ/Research Project in the subject of subject of Standard Welfare that informal sectors deserve to benefit: Policies and approaches to reinforce welfare to informal sectors	29
2	50	โครงการจัดทำสถิติผลิตภาพแรงงานภาคอุตสาหกรรม	27
3	49	โครงการศึกษาดูงานด้านแรงงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พุทธศักราช 2545	21
4	49	การพัฒนากระบวนการส่งเสริมแรงงานสัมพันธ์จังหวัดพะเยา	19
5	51	ศึกษานโยบายการแก้ปัญหาของผู้อยู่รับบริการจากกองทุนประกันสังคมและกองทุน กองทุนเงินทดแทน/Approach of Problem Solving in Service of Social Security Fund and Workmen's Compensation Fund	15
6	51	โครงการศึกษาวิจัยเพื่อขยายการคุ้มครองแรงงานใหม่/แรงงานนอกประเทศ	14
7	52	การศึกษาวิจัยเชิงลึกเรื่องแรงงานในสถานประกอบการขนาดย่อมและขนาดย่อม ขนาดเล็ก/An In-depth Study on Employment in Micro and Small Enterprises in Thailand (EMSET)	13
8	43	โปรแกรมการส่งเสริมการดูแลสุขภาพอนามัยด้วยตนเองของแรงงานเพื่อลดความ ลดความเสี่ยงอันตรายของอุบัติเหตุและความเจ็บป่วยที่เกิดจากการทำงาน การทำงาน (ระยะที่ 2) /PROGRAM FOR PROMOTING WORKER'S SELF SELF - HEALTH CARE FOR REDUCING HARMFUL RISK OF	13

ค้นหางานวิจัยด้านแรงงาน ที่อยากรู้ได้ที่

ฐานข้อมูลผลงานวิจัยด้านแรงงาน

www.mol.go.th หรือ <http://research.mol.go.th>